

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ
ANABİLİM DALI**

**SOSYAL BELEDİYECİLİK BAĞLAMINDA MESLEK
EDİNDİRME KURSLARI: İSMEK ÖRNEĞİ**

Necati ŞİMŞEK

DOKTORA TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Cihan SELEK ÖZ

OCAK - 2023

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**SOSYAL BELEDİYECİLİK BAĞLAMINDA MESLEK
EDİNDİRME KURSLARI: İSMEK ÖRNEĞİ**

DOKTORA TEZİ

Necati ŞİMŞEK

Enstitü Anabilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri

**“Bu tez 04/01/2023 tarihinde yüz yüze olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan
jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”**

JÜRİÜYESİ	KANAATİ
Prof. Dr. Adem UĞUR	Başarılı
Prof. Dr. Özer KÖSEOĞLU	Başarılı
Doç. Dr. Cihan SELEK ÖZ	Başarılı
Doç. Dr. Doğa Başar SARIİPEK	Başarılı
Doç. Dr. Gökçe CEREV	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☒

Hayır ☐

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dâhil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Necati ŞİMŞEK

04/01/2023

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde desteğini esirgemeyen danışmanım sayın Doç. Dr. Cihan SELEK ÖZ başta olmak üzere doktora çalışması sürecinde bilgilerini benimle paylaşan ve yardımlarını esirgemeyen tez izleme komitesi üyeleri Prof. Dr. Adem UĞUR ve Prof. Dr. Özer KÖSEOĞLU hocalarıma teşekkür ederim.

Bunun yanında tez konumun uygulama kısmında desteklerini esirgemeyen İSMEK yöneticilerine, başta Ahmet MİNARECİLER olmak üzere bu konuda destek sağlayan diğer İSMEK ve Bölgesel İstihdam Ofisi yöneticilerinden Muharrem ERKEK'e çalışmanın hazırlanmasında gösterdikleri katkılardan dolayı teşekkürü borç bilirim.

Tezimde katkısı olan arkadaşlarım Selçuk BÜYÜKYILMAZ, Dr. Uygur ÖZTÜRK ve Doç. Dr. Salih TELLİOĞLU ile her zaman yanımda olan aileme, kardeşlerime, kızım Işıl'a ve eşim Öğr. Gör. Dr. Hanife CANDIR ŞİMŞEK'e şükranlarımı sunarım.

Necati ŞİMŞEK

04/01/2023

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	v
TABLO LİSTESİ.....	vii
ÖZET	x
ABSTRACT	xi

GİRİŞ.....	1
------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM: SOSYAL BELEDİYESİLİK KAVRAMI, KAPSAMI VE UYGULAMALARI	6
--	---

1.1. Sosyal Belediyecilik Kavramı	6
1.2. Dünya’da Sosyal Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi ve Bazı Ülke Örnekleri	9
1.2.1. Dünya’da Sosyal Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi	9
1.2.2. Dünya’da Sosyal Belediyeciliğin Bazı Ülke Örnekleri.....	11
1.3. Türkiye’de Sosyal Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi	19
1.3.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Sosyal Belediyecilik	19
1.3.2. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Sosyal Belediyecilik	20
1.4. Türkiye’de Sosyal Belediyeciliğin Hukuki Çerçevesi.....	23
1.4.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu	23
1.4.2. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu	24
1.4.3. 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu	25
1.5. Sosyal Belediyeciliğin Temel İşlevleri.....	26
1.5.1. Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon.....	27
1.5.2. Sosyal Yardım ve Dayanışma	28
1.5.3. Mobilitize Etme, Yönlendirme, Kılavuzluk ve Rehberlik Etme	29
1.5.4. Yatırım.....	29
1.6. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları	30
1.6.1. Yaşlılara Yönelik Uygulamalar	31
1.6.2. Engellilere Yönelik Uygulamalar.....	32
1.6.2. Çocuk ve Gençlere Yönelik Uygulamalar.....	33
1.6.4. Kadınlara Yönelik Uygulamalar.....	33
1.6.5. Yoksullara Yönelik Uygulamalar.....	35
1.6.6. İşsizlere Yönelik Uygulamalar	36

1.7. Sosyal Belediyecilik Bağlamında Belediyelerin Düzenlediği Mesleki Eğitim Faaliyetleri.....	37
1.7.1. Belediyelerin Düzenlediği Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Önemi	39
İKİNCİ BÖLÜM: MESLEKİ EĞİTİM KAVRAMI VE KAPSAMI.....	49
2.1. Mesleki Eğitim Kavramı	49
2.2. Mesleki Eğitimin Önemi	50
2.3. Mesleki Eğitimin Amaçları	53
2.4. Dünya’da Mesleki Eğitim.....	54
2.4.1. Avrupa Birliği’nde Mesleki Eğitim.....	54
2.4.1.1. Almanya’da Mesleki Eğitim	57
2.4.1.2. İngiltere’de Mesleki Eğitim	59
2.4.1.3. Fransa’da Mesleki Eğitim	60
2.4.2. Amerika Birleşik Devletleri’nde Mesleki Eğitim.....	62
2.5. Türkiye’de Mesleki Eğitim Tarihçesi.....	64
2.5.1. Cumhuriyet Öncesi Türkiye’de Mesleki Eğitim	64
2.5.2. Cumhuriyet Sonrası Türkiye’de Mesleki Eğitim	65
2.6. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Özellikleri	67
2.6.1. Kalkınma Planları’nda Mesleki Eğitim	68
2.6.1.1. Sekizinci Kalkınma Planında Mesleki Eğitimin Yeri	68
2.6.1.2. Dokuzuncu Kalkınma Planında Mesleki Eğitimin Yeri.....	69
2.6.1.3. Onuncu Kalkınma Planında Mesleki Eğitimin Yeri	69
2.6.1.4. On Birinci Kalkınma Planında Mesleki Eğitimin Yeri	70
2.6.2. Hükümet Programları’nda Mesleki Eğitim	71
2.6.2.1. Altmış Dördüncü Hükümet Programı’nda Mesleki Eğitim	71
2.6.2.2. Altmış Beşinci Hükümet Programı’nda Mesleki Eğitim	71
2.6.2.3. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Programı’nda Mesleki Eğitim.....	72
2.6.3. Mesleki Eğitim Konusunda Yasal Düzenlemeler	73
2.6.4. Milli Eğitim Şûraları’nda Mesleki Eğitim.....	74
2.6.4.1. On Yedinci Milli Eğitim Şûrası’nda Mesleki Eğitim	74
2.6.4.2. On Sekizinci Milli Eğitim Şûrası’nda Mesleki Eğitim	74
2.6.4.3. On Dokuzuncu Milli Eğitim Şûrası’nda Mesleki Eğitim.....	75
2.6.4.4. Yirminci Milli Eğitim Şûrası’nda Mesleki Eğitim	76

2.6.5. OECD Türkiye Raporları'nda Mesleki Eğitim	76
2.6.5.1. 2016 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim	76
2.6.5.2. 2017 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim	77
2.6.5.3. 2018 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim	77
2.6.5.4. 2019 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim	78
2.6.5.5. 2020 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim	78
2.6.5.6. 2021 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim	79
2.7. Türkiye'de Mesleki Eğitim ile İlgili Kuruluşlar	80
2.7.1. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)	80
2.7.2. Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)	81
2.7.3. Üniversiteler	82
2.7.4. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)	84
2.7.5. Belediyeler	84
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: İSMEK ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	86
3.1. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Yöntemi	86
3.1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi	86
3.1.2. Araştırmanın Yöntemi	87
3.1.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi	91
3.1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	92
3.1.5. Veri Toplama Yönteminin Belirlenmesi	93
3.2. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (İSMEK)	93
3.2.1. Eğitim İlkeleri	97
3.2.2. Eğitim Koşulları ve Hedef Kitlesi	99
3.2.3. İSMEK Eğitim Merkezleri	100
3.2.4. Uzmanlık Okulları	103
3.2.5. Bölgesel İstihdam Ofisleri (BİO)	113
3.3. Araştırmanın Bulguları ve Analizi	119
3.3.1. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği	119
3.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi	204
SONUÇ	218

KAYNAKÇA.....	231
ÖZGEÇMİŞ	254

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AK PARTİ	: Adalet ve Kalkınma Partisi
ATASEM	: Antalya Büyükşehir Belediyesi Atatürk Sanat Eğitim Merkezi
BELMEK	: Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları
BELNET	: İnternet ve Bilgi Erişim Merkezleri
BELTEK	: Belediye Teknik Eğitim Kursları
BİO	: Bölgesel İstihdam Ofisi
BM	: Birleşmiş Milletler
BUSMEK	: Bursa Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları
CEDEFOP	: Mesleki eğitim Geliştirme Merkezi
ÇSD	: Çorap Sanayicileri Derneği
DEİK	: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EĞİTİM-SEN	: Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İHKİB	: İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
İSMEK	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
İTO	: İstanbul Ticaret Odası
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KO-MEK	: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Meslek ve Sanat Eğitim Kursları
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEGEP	: Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
MESS	: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası
MYK	: Mesleki Yeterlilik Kurumu

OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ÖİK	: Özel İhtisas Komisyonu
SEM	: Sürekli Eğitim Merkezi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TİSK	: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UGETAM	: Uluslararası Gaz Eğitim Teknoloji ve Araştırma Merkezi
UNHCR	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Bürosu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mülakata Katılanların Demografik Bilgileri ve Bazı Bireysel Özellikleri	91
Tablo 2: Yıllara Göre İSMEK Kurs Merkezi, Branş ve Kursiyer Sayıları.....	96
Tablo 3: İSMEK Kursiyerlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı (2015-2020 yılları arası) ..	99
Tablo 4: İSMEK Program dağılımı	101
Tablo 5: İlçelere göre Bölgesel İstihdam Ofisleri	117
Tablo 6: Bölgesel İstihdam Ofislerinde İş İlanı, İşveren ve Başvuran Sayıları.....	118
Tablo 7: Güvenirlilik Testi	120
Tablo 8: Normallik Testi	120
Tablo 9: Katılımcıların Demografik Bilgileri ve Bazı Bireysel Özellikleri	121
Tablo 10: İSMEK’te En Son Katılınan Mesleki Eğitim Programındaki Branş.....	122
Tablo 11: İSMEK’te En Son Katılınan Mesleki Eğitim Programının Süresi.....	123
Tablo 12: İSMEK’te En Son Katılınan Mesleki Eğitim Programından Haberdar Olma Biçimi Dağılımı	124
Tablo 13: İSMEK’te Mesleki Eğitim Kurslarına Katılma Nedeni	125
Tablo 14: İSMEK’te Eğitimini Aldığınız Program için Başvuruda Bulunmadan Önce Program Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumu.....	126
Tablo 15: İş Durumu.....	127
Tablo 16: Daha Önce Meslek Eğitimi Veren Kurslara Katılma Durumu	128
Tablo 17: Daha Önce Meslek Eğitimi Veren Hangi Kurumun Kurslarına Katılma Durumu	128
Tablo 18: Katılınan Kurslara Yönelik İfadelere Yaklaşım Durumu	129
Tablo 19: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	133
Tablo 20: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Kursiyerlerin Seviyelerine Uygundur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	136
Tablo 21: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimden Kazandığım Bilgiler Günceldir Ve İşgücü Piyasası İle Uyumludur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı....	139

Tablo 22: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimden Kazandığım Beceriler Günceldir Ve İş Gücü Piyasası İle Uyumludur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	141
Tablo 24: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimde Gereksiz Ayrıntıya Yer Verilmemektedir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	146
Tablo 25: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimden Beklediğim Faydayı Göremedim.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	148
Tablo 26: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimde Kurs Süresi Verilmek İstenen Öğretim Programı İçin Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı....	152
Tablo 27: Katılınan Kurslara Yönelik “Kurs Eğitmeni Mesleki Bilgi Açısından Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	154
Tablo 28: Katılınan Kurslara Yönelik “Kurs Eğitmeni Mesleki Beceri Açısından Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	157
Tablo 29: Katılınan Kurslara Yönelik “Kurs Sonunda Aldığımız Belge İş Bulmamız Açısından Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	159
Tablo 30: Katılınan Kurslara Yönelik “Kurs Programı Kursta Verilmek İstenilen Yeterlilikleri Kazandıracak Niteliktedir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	162
Tablo 31: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Bir İşe Girmemi Sağlayacağını Düşünüyorum.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	165
Tablo 32: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitim İlgili Sektör Taleplerine Uygunudur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	168

Tablo 33: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Mesleki Bilgi Ve Becerimi Artmaktadır.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre dağılımı.....	170
Tablo 34: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Daha İyi Bir İşe Yerleşmeme Yardımcı Olmuştur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı.....	173
Tablo 35: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Programına Katılmam Yararlı Olmuştur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	176
Tablo 36: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitimi Başkalarına Tavsiye Ederim.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı	180
Tablo 37: Katılınan Kurslara Yönelik Belirtilen İfadelere Katılma Durumunun Cinsiyete göre Fark Testi	183
Tablo 38: Katılınan Kurslara Yönelik Belirtilen İfadelere Katılma Durumunun Yaş Aralığına göre Fark Testi	186
Tablo 39: Katılınan Kurslara Yönelik Belirtilen İfadelere Katılma Durumunun Eğitim Durumuna göre Fark Testi	192
Tablo 40: Betimleyici İstatistikler	199
Tablo 41: KMO ve Barlett testi	200
Tablo 42: Toplam Açıklanan Varyans Tablosu.....	201
Tablo 43: Döndürülmüş Bileşen Matrisi Tablosu	202
Tablo 44: Faktörlere İlişkin İstatistikler	204

ÖZET	
Başlık: Sosyal Belediyecilik Bağlamında Meslek Edindirme Kursları: İSMEK Örneği	
Yazar: Necati ŞİMŞEK	
Danışman: Doç. Dr. Cihan SELEK ÖZ	
Kabul Tarihi: 04/01/2023	Sayfa Sayısı: xi (ön kısım) + 248 (ana kısım) + 5 (ek)
1990'lı yıllardan itibaren gecekondulaşma, kentsel yoksulluk ve işsizlik gibi insan hayatının yaşayış biçimini etkileyen birçok sorunun çözümünde yerel yönetimleri yeni bir bakış açısı ile yönetim anlayışlarını değiştirmeye yönlendirmiştir. Sosyal Belediyecilik anlayışı ile birlikte belediyeler var olan belediyecilik anlayışlarının ötesine geçerek yaşayanların hayat kalitesini artıracak, kent kültürünü ön plana çıkaracak aktif belediyecilik uygulamalarına yönelmiştir. Bunun yanı sıra hızla değişim gösteren ve gelişen bilim ve teknoloji, kişilerin günün koşullarına uygun daha sistemli ve bilime ayak uydurur biçimde eğitim almalarını mecbur bırakmıştır. Gelişen bilim ve teknolojinin etkisi ile ortaya çıkan yeni meslek grupları, geçmişten günümüze var olan işlerin yapısının değişim göstermesi vasıflı insan ihtiyacına olan artışı göz önüne getirmiştir. Teknolojik ve ekonomik kalkınmanın sağlanabilmesi ve ülkenin rekabet edebilir seviyelere gelebilmesi ve nitelikli işgücünün yetiştirilmesi için meslek eğitim programlarına gerek duyulmaktadır. Yerel yönetimler açmış oldukları kurslar ile kentte yaşayan her yaştan ve her düzeyden insanın vasıflı hale gelmesi ve kişilerin kent kültürüne ayak uydurabilmelerini sağlamaya çalışan eğitimler vermektedirler. Bu çalışmanın amacı, İSMEK tarafından uygulanan meslek ve beceri kazandırma kurslarının niteliğini ortaya koymaktır. Eğitim alan katılımcılara almış oldukları eğitimin katkıları ve sağlamış olduğu faydayı ortaya çıkarmaktır. Bu kapsamda kurumdan (3) yönetici ile görüşülmüş, (2080) kursiyere anket uygulanmış ve 13 kişi ile telefonda mülakat görüşmesi gerçekleştirilmiştir. İSMEK kursiyerlerinin almış oldukları eğitimler çerçevesinde almış oldukları eğitimin kişiye faydası durumunu ölçmek amacıyla İSMEK eğitimi almış olan bireylere anket uygulanmıştır. Anketin uygulanmasında pandemi koşullarından dolayı kullanılan Bilgisayar Destekli İnternet Anketi (CAWI) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 23.0 programı yardımı ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonra toplanan veriler ışığında kurslardan eğitim almış kişilere ulaşılmış ve bu kişilerle yarı yapılandırılmış mülakat formu ile görüşme sağlanmıştır. Anket ve yapılan mülakatlar sonrasında edinilen bilgiler ışığında, alınan eğitimler kursiyerlere fayda sağlamakta fakat yüzeysel kalmakta olduğu belirlenmiştir.	
Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Sosyal Belediyecilik, Mesleki Eğitim, İSMEK	

ABSTRACT	
Title of Thesis: Vocational Training Courses in the Context of Social Municipalism: İSMEK Example	
Author of Thesis: Necati ŞİMŞEK	
Supervisor: Assoc. Prof. Cihan SELEK ÖZ	
Accepted Date: 04/01/2023	Number of Pages: xi (pre text) + 248 (main body) + 5 (add)
Since the 1990s, it has led local governments to change their management approach with a new perspective in solving many problems that affect the way of life of human life, such as slums, urban poverty and unemployment. With the understanding of Social Municipalism, municipalities have gone beyond the existing understanding of municipalism and directed them to active municipal practices that will increase the quality of life of the inhabitants and bring the urban culture to the fore. In addition, the rapidly changing and developing science and technology have forced people to receive education in a more systematic and scientific manner in accordance with the conditions of the day. The new occupational groups that emerged with the effect of developing science and technology, the change in the structure of the jobs that have existed from the past to the present have brought into account the increase in the need for qualified people. Vocational training programs are needed in order to ensure technological and economic development, to bring the country to competitive levels and to train qualified workforce. With the courses they have opened, local administrations provide trainings that try to enable people of all ages and levels living in the city to become qualified and to keep up with the urban culture. The aim of this study is to reveal the quality of the vocational and skill training courses implemented by İSMEK. It is to reveal the contributions and benefits of the training they received to the participants who received the training. In this context, (3) managers from the institution were interviewed, a questionnaire was applied to (2080) trainees, and a telephone interview was held with 13 people. In order to measure the benefit of the training received by İSMEK trainees within the framework of their training, a questionnaire was applied to individuals who received İSMEK training. It was carried out with the Computer Assisted Internet Questionnaire (CAWI) method, which was used due to the pandemic conditions in the application of the questionnaire. The data obtained within the scope of the research were carried out with the help of SPSS 23.0 program. Then, in the light of the collected data, people who received training from the courses were reached and interviews were made with these people using a semi-structured interview form. In the light of the information obtained after the survey and interviews, it was determined that the trainings received were beneficial to the trainees, but remained superficial.	
Keywords: Local Government, Social Municipality, Vocational Education, İSMEK	

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

Toplumsal yaşamı şekillendiren, insan ihtiyaçlarında tarih boyunca değişimler yaşanmış olmasıdır. Bu ihtiyaçlar sonunda sosyal politikalar ortaya çıkmış ve endüstri devrimi sonrasında kurumsal bir kimlik kazanmıştır. Sosyal politikanın getirmiş olduğu anlayış ve uygulamalar ortaya çıkacak risklerin azaltılması ve toplumsal yaşamın devamlılığı açısından güvence sağlamaya çalışmıştır. Bunun sonucu olarak sosyal politika 19. asrın son çeyreğinde devletlerin faaliyet alanında kendine yer bulmuştur. Ekonomik etkinliğin sonucu olarak ortaya çıkan bu politikalarda devletin rolü ekonomideki dönemsel değişimlere bağlı olarak değişiklikler göstermektedir.

1900'li yılların son çeyreğinde yaşanan petrol krizi sonucunda refah devletinde bir dönüşüm sürecine girilmiştir. Bu dönüşüm sürecinden belediyeler de etkilenmişlerdir. Liberal politikaların yaygınlık kazanması ve Küreselleşmenin sonrasında devletin vermiş olduğu sosyo-kültürel olanaklar ciddi manada eksilmeye başlamış, devlet, esas görevleri dışındaki görevlerini özel sektörlere, sivil toplum örgütlerine ve belediyelere devretmeye başlamıştır.

Klasik belediyeçilik hizmetlerinin yanı sıra Türkiye'de belediyeler 1990 yılı sonrasında ihtiyaç duyduğu sektörlerde yer almaya başladığı gibi sosyo-kültürel faaliyetlere de başlamıştır. Kendine yeni görevler üstlenmeye başlayan belediyeler eğitim, sağlık, toplumdaki dezavantajlı grupta bulunan ihtiyaç sahibi kişilere yönelik sorumluluklar alma ve bağlı bulunduğu il sınırları içinde kültürel faaliyetler tertip etmeye başlamışlardır. Büyükşehir belediyeleri özellikle bu konularda kendilerini öne çıkartmaktadırlar. Belediyeler toplumda dezavantajlı kesimler arasında eşit koşulların oluşmasına yardımcı olmak ve sosyal patlamanın önüne geçmek için, bunun yanında göçün etkisi ile ortaya çıkan kültürel farklılıkların sonucu olarak ortaya çıkacak kültürel yozlaşmanın önüne geçmek için kültürel ve sanatsal faaliyetlerde bulunması tespit edilmiştir. Bu nedenle belediyeler klasik belediyeçilik kalıbının dışına çıkarak kentin gelişimine aktif dâhil olmuşlardır.

Araştırmanın konusu en bilinen yerel idare kurumlarından olan belediyelerin, uygulamakta oldukları meslek ve beceri kazandırma kurslarının niteliğini ortaya koymak

amacıyla hazırlanmış olup, belediyelerin özellikle de Büyükşehir belediyelerinden biri olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin bu konudaki aktif kurumu İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (İSMEK) göz önüne alınarak incelenmektedir.

Araştırmanın Önemi

Teknoloji çağında bulunduğumuz, iletişim ve bilişim sektörlerindeki hızla artan gelişimin ve sürekli değişimin etkisi, rekabet gücünün önemli bir parametre olduğu günümüz dünyasında istihdamda gerekli olan nitelikli işgücü ihtiyacı, hem işletmelere hem de bulundukları ülkelere avantajlar getirmektedir. Bundan dolayı gelişmiş ülkeler eğitim harcamalarına bütçelerinde büyük önem vermektedirler. Geleceği inşa eden toplumlar, yetiştirecekleri bireylerin almış oldukları eğitimlerin niceliğine ve kalitesine yatırım gözüyle bakmaktadırlar çünkü geleceği bu bireylerin şekillendireceğini bilmektedirler. Bireyler almış oldukları nitelikli eğitimler sayesinde ekonomik ve sosyal olanaklara daha kolay erişmekte ve bu nedenle eğitimin toplumsal kalkınmaya da etkisi olduğu gözlenmektedir.

Eğitim yoluyla gelişim gösteren bireyler, aldıkları eğitimin ve edindikleri deneyimin sayesinde sosyal hayata daha hızlı uyum sağlamakta, sosyalleşmeleri daha kolay olmakta ve bu sayede kişisel yaşamlarında başarı göstermektedir. Eğitimin boyutları zaman içinde değişim göstermektedir, mesleki eğitim bu alanlardan bir tanesidir. Bireylerin nitelikli hale gelmeleri açısından mesleki eğitim merkezlerinin rolü önem arz etmektedir. Bu bakımdan günümüzde örgün eğitimden ayrılmış veya hiç dahil olamamış kişilerin nitelikli bir hale gelmeleri açısından mesleki eğitim merkezlerinde eğitim alınması sonrasında bunun bir belgeye dönüştürülmesi ve bu biçimde bir meslek sahibi olarak iş hayatına dahil olacağı düşünülmektedir. Bu bakımdan eğitim veren kurumların vermiş oldukları eğitim ve bu eğitimden yararlanan kişilerin, bu eğitimlerden ne derece fayda gördükleri konusu önem arz etmektedir.

Yerel yönetimler kapsamında görülen belediyeceilik uygulamaları yapılan hizmetler sonucunda modernleşme anlamında önemli adımlar atılmaktadır. Belediyeler gerek toplumsal uyumun sağlanması gerekse toplumsal barış ortamının oluşması için sınırları içinde yaşayan bireylere katkıda bulunmaktadır. Göç yoluyla gelen bireylerin topluma uyumu açısından ve toplum içinde yaşayıp örgün eğitime dâhil olmuş veya yarıda

bırakmış veya hiç dâhil olamamış bireylere eğitimler ve sosyal faaliyetler yoluyla destekte bulunmaktadırlar. Konumuz gereği tez çalışmasında sosyal belediyelerin faaliyetlerinden biri olan meslek ve beceri kazandırma kurslarının niteliği üzerinde durulmaktadır. Bu çalışma ile verilen eğitim faaliyetlerine katılan bireylere kursun bir faydası olup olmadığı ve kursun katılımcılara artı olarak ne gibi katkıları olduğu konularına ulaşmak açısından önem arz etmektedir.

Araştırmanın Amacı

Dünya’da ve Türkiye’de son çeyrek asırda sosyal devlet anlayışının ve uygulamasının zayıflamasından dolayı giderek artan sosyal sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik çalışmalar araştırılmaya değer görülmüştür. Araştırmanın amacı, İSMEK tarafından uygulanan meslek ve beceri kazandırma kurslarının niteliğini ortaya koymaktır. Bu kapsamda kurumdan (3) yönetici ile görüşülmüş, (2080) kursiyere anket uygulanmış ve 13 kişi ile telefonda mülakat görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmasında sorulan “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.”, “Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.”, “Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.”, “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” gibi sorularla kursun niteliği ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma üç ana başlıkta ele alınacaktır.

Çalışmanın birinci bölümde kavramsal çerçeve ortaya konacak; sosyal belediyeciliğin tarihsel gelişim süreci, Türkiye’de ve Dünya’da sosyal belediyecilik sonrasında sosyal belediyeciliğin temel işlevleri ve sosyal belediyecilik uygulamalarına değinildikten sonra sosyal belediyecilik bağlamında belediyelerin düzenlemiş oldukları mesleki eğitim faaliyetlerine yer verilecektir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; mesleki yaygın eğitimin kavramsal açıklaması, ülkemizdeki gelişimi, Türkiye’de mesleki eğitimin özellikleri, yasal düzenlemeler, OECD raporları üzerinde durulduktan sonra mesleki yaygın eğitim hizmetini hangi kurumlar ile ne şekilde sunulmaya çalışıldığı anlatılacaktır.

Çalışmanın son bölümü olan üçüncü bölümde, İstanbul Büyükşehir Belediyelerinin yaygın eğitim uygulamalarına gerek nitelik ve gerekse nicelik olarak değinilmektedir.

İSMEK kursundan faydalanan bireylere ulaşılmıştır. Kurslara katılan kursiyerlere anket çalışması ile kurs hakkındaki görüşleri sorularak kursların niteliğinin ortaya konmasına çalışılmıştır. Kurstan mezun olan kursiyerlere ulaşılmış ve yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile bu kişilerin de kurslar hakkındaki görüşleri alınmıştır. Ulaşılabilen tüm bilgiler detaylı olarak incelenmiş ve açıklanmış olacaktır.

Araştırmanın Yöntemi

Bir araştırmada, oluşturulmak istenilenin nasıl oluşturulacağı, hangi tekniklerle ve hangi yaklaşımlarla ele alınacakları araştırmanın yöntemi ile açıklanmaktadır. Araştırma güvenilirliği araştırmada kullanılan yöntemlerin doğruluğuna bağlı olmaktadır. Konunun ele alınması şekline göre yöntemler, sebep sonuç türü, inceleme ve tanımlama olmak üzere üç farklı biçimde incelenebilmektedir (Kasalak, 2014: 183). Araştırmanın yöntemi, literatür taraması kapsamında nicel ve nitel veri teknikleri kullanılarak oluşturulmuştur. Bu araştırmada İSMEK'ten eğitim alan katılımcılara, almış oldukları eğitimin katkıları ve sağlamış olduğu faydayı ortaya çıkarmak amacıyla, çalışmada çoklu yöntem yaklaşımı kullanılmıştır. Bu yaklaşım, birden çok yöntemin bütünleşmesi ile çalışmalarda kullanılmaktadır (Batdı, 2016:135). Bu yaklaşım bağlamında nicel ve nitel bilgilerin bir arada kullanımı bilhassa vurgulanmaktadır. Çoklu yöntem amaca yönelik ilk öncelikle karşılık veren nicel verilerin toplanması ve çözümlenmiş hale getirilmesi ile başlamaktadır. Nicel verilere ulaşmak için 5'li Likert ölçeğinde oluşturulmuş bir anket formu hazırlanmıştır. Bir evren veya örneklem grubunu oluşturan değerlerden, sistemli olarak bilgi elde edebilmek için oluşturulmuş yöntem anket yöntemi denmektedir (Odabaşı, 1999: 82). Anket yönteminde bilgiler temelde yüz yüze görüşme şeklinde, yazılı şekilde posta ile, telefon aracılığıyla veya online olarak internet ortamında sorularak elde edilmektedir. Konuya katkı sağlaması açısından kurslardan eğitim almış 13 kursiyere kurs sonrası kursun katkıları konusunda yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Hem nicel hem de nitel veriler sonucunda İSMEK eğitimlerinin niteliğinin ortaya konmasına çalışılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın sınırlılık kısmını; anket çalışmasının, pandemi dönemine denk gelmesinden dolayı kapalı olan İSMEK kurs merkezlerinden ziyade bilgisayar ortamında

yapılmasından oluşmasıdır. Bunun yanında mülakat kısmında 18 kişi üzerinde görüşmeler yapılması düşünülmekteyken katılımcılardan beşi mazeretli veya mazeretsiz olarak katılmaktan vazgeçmelerinden dolayı mülakat 13 katılımcı ile yapılması bir başka çalışma sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Türkiye’deki bütün büyükşehir belediyeleri ya da belli bir bölgede yer alan büyükşehir belediyeleri yerine sadece İSMEK örneklem olarak alınmıştır. Ancak İstanbul’un Türkiye’nin en fazla nüfusa sahip olan şehri olduğu düşünülünce İSMEK’in temsil gücünün yüksek olduğu düşünülmüştür. İstanbul nüfusu 2020 yılına göre 15.462.452'dir. (www.nufusu.com, Erişim Tarihi: 01/08/2021). İSMEK’e 2019-2020 yılında katılan kursiyer sayısı ise 223.196 olarak belirtilmiştir. Bu bakımdan evreni temsil etme gücü yüksek olduğu düşünülmüştür.

BİRİNCİ BÖLÜM: SOSYAL BELEDİYESİLİK KAVRAMI, KAPSAMI VE UYGULAMALARI

1.1. Sosyal Belediyecilik Kavramı

Bir yerel yönetim biçimi olan belediyeler, merkezi yönetimlerin alternatifi olarak değil, fakat tamamlayıcısı konumunda görülmektedir. Yerel yönetimlerin organları temsili demokrasi ile fonksiyonlarını yerine getirir de seçilmiş organları, belde halkının önceliklerine, sorunlarına ve isteklerine bütün ayrıntılarıyla, daha hızlı vakıf olma şansına sahiptir. Bu organlara seçilenler, bu belde hem ikamet etmekte hem de çalışmaktadırlar. Daha katılımcı bir yapıya sahip olmak yerel yönetimlerin öne çıkan özelliklerindedir.

Akdoğan'a göre (2002: 35) sosyal belediyecilik:

“Yerel yönetime sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi yükleyen, bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca kanallı eden; işsiz ve kimsesizlere yardım yapılması, sosyal dayanışma ve entegrasyonun tesis edilmesi ile sosyo-kültürel faaliyet ve çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan altyapı yatırımlarının yapılması için bilinçli politikalar üretmesini öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adalet mevhumunu güçlendirmeye yönelik olarak yerel yönetimlere sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir model” dir.

Sosyal belediyecilik, yerel nitelikteki kamu harcamalarını, sosyal güçsüzlerin (kimsesiz, engelli, yaşlı gibi) korunmasını, maddi ve manevi açıdan desteklenmesine sevk eden, yerel düzeyde eğitim ve sağlık imkânlarının geliştirilmesine katkıda bulunan, sosyal adaletin yerine getirilmesine yardımcı olan, sosyal sermayenin gelişmesi için çalışmalara önem veren bir modeldir (Can, 2006: 18). Sosyal belediyecilik sadece sosyal güçsüzlere yardımla sınırlı bir yaklaşım olmamakta, sosyal güçsüzlere yardımlar yapılmasının ve onların hiç değilse asgari geçim standartlarına sahip olmaları için çalışmalar yapılmasının yanı sıra asıl önemli olanın bu çalışmaların sağlıklı ve daimi olması ve sosyal güçsüzlerin yapabilirlik kapasitelerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Sosyal devlet anlayışının yerel idareler tarafından yerine getirilme biçimine sosyal belediyecilik denmektedir. Dar manada sosyal belediyecilik yalnızca ihtiyaç sahibi, fakir ve yoksun kısımlara yönelik verilmiş olan sosyal hizmet ve sosyal yardımları kapsarken

geniş manada sosyal belediyeçilik de varlıklı veya yoksul ayrımı yapmaksızın tüm toplumsal kesimlere yönelik sosyal devlet olma bilincine sahip faaliyetleri içermektedir (Çöpoğlu, 2011: 63).

Sosyal belediyeçilik, yardıma gereksinim duyan bireylerin bu gereksinimlerinin ortadan kaldırmayı, sosyal sorunların giderilmesine öncülük etmek ve bununla birlikte bireylerin yaşam alanlarında güven duygusu gelişmiş, huzurlu ve mutlu bir refah ortamında yaşamlarını sürdürmelerini planlamaktadır (Ünlü, 2016: 68). Sosyal belediyeçilik, sosyal risk gruplarına ve dezavantajlı grubu oluşturan yaşlılara, kadınlara, çocuklara, işsizlere, göçmenlere, azınlıklara şeklinde toplumdan dışlanmış kesimlere yönelik hizmetlerin aktarılmasıdır (Koç ve Ökmen, 2015:71)

Sosyal belediyeçilik; sosyal devletin, toplumda yaşayan halka sunmakla görevli olduğu sosyal politika hizmetlerine belediyelerin dâhil edilmesidir. Sosyal belediyeçilik, sosyal devletten uzaklaşmanın aracı olmamakta, sosyal devletin yükümlülüğünü yerine getiren sosyal hak anlayışını savunan bir yaklaşımdır (Uslu, 2013: 96). Sosyal belediyeçilik, belediyelerin sosyal işlevlerini yükselten ve sosyal hayat içinde aktif hale gelmelerine sebep olan, yani sosyal devletin gereklerini gerçekleştirmeye yönelik olarak belediyelere bazı görevler yükleyen bir anlayış şeklidir.

Günümüzde sosyal belediyeçilik, belediyelerin yapmış oldukları alışılmış belediyeçilik görevleri olarak ifade edilebilecek belli başlı görevlerinden meydana gelen hizmetlerinin geniş bir biçim kazanarak şehirlerin sosyal yapısına tesir edecek sağlık, eğitim ve kültür gibi sahalarda da hizmet veren kurumlara dönüşmelerini kapsayan süreci anlatmaktadır. Sosyal belediyeçilik anlayışı beklenildiği gibi belediyelerin gelişim göstermeleri ile gelişmiş, kapsamına yeni öğeleri dahil etmiştir (Şahinoğlu, 2014: 68).

Sosyal belediyeçilik, belediyeleri, sadece altyapı hizmetini sunan bir kurum olarak görmemekte, bunun yanında ek olarak belde halkının sosyal ve kültürel hayatına etki eden, bu konuda görev ve sorumluluklar üstlenen bir kurum olarak görmektedir. Bundan dolayıdır ki, sosyal belediyeçiliği, sadece sosyal yardımlarla sınırlandırmak benimsenen bir yaklaşım biçimi değildir. Böyle bir yaklaşım, belediyeleri sadece hayır kurumlarına dönüştürmek olarak görülmektedir. Oysaki sosyal belediyeçilik anlayışı, özellikle sosyal yardım yapmanın ötesinde, en geniş anlamıyla sosyal refahın gerçekleşmesinin altyapısını da hazırlamaktadır. Meşhur balık tutma örneğinde anlatıldığı gibi var olanı

sunmanın dışında, balığın nasıl bir biçimde tutulacağını öğretilmesinden şartların hazır hale getirilmesine kadar pek çok faaliyeti kapsamaktadır (Sezer ve Önder, 2012: 257).

Günümüz koşullarına gelindikçe yaşanan gelişmelere bağlı olarak belediyelere yüklenen vazifeler de çeşitlilik göstermektedir. Bernstein'e göre belediyeler, yerel düzeyde sağlık sigortasının kurulması ve denetlenmesi, sakatlık sigortasının oluşturulması, iş ve işçi bulma kurumları ve iş mahkemeleri meydana getirilmesinde aktif biçimde rol oynamalı ve işçilerin çıkarlarının korunması sosyal demokrasinin temin edilmesi için yerel yönetimlere önemli vazifeler düşmekte olduğunu belirtmiştir (Bernstein, 2011: 204).

Belediye sınırları içerisinde oturmakta olan halkın hayat standartlarını artıracak mahiyette yapılan sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin yanı sıra, her türlü kültürel, sanatsal, eğitsel ve sportif faaliyetler bütünü sosyal belediyecilik kapsamı içerisinde değerlendirilebilir. Bu tanımda da görüleceği gibi sosyal yardım ve hizmetlerin yanı sıra belediyeler tarafından özellikle 1994 ve sonrasında daha fazla yapılmaya başlanan her türlü kültürel aktiviteler, sanatsal faaliyetler, sportif faaliyetler ve meslek kazandırma ve kişisel gelişime yönelik eğitim hizmetleri sosyal belediyecilik olarak nitelendirilebilir (Beki, 2009: 42).

Hedef grubu çocuklar, gençler, yaşlılar, kadınlar, toplumdaki tüm dezavantajlı gruplar olan Sosyal belediyecilik anlayışı temelde yardıma ihtiyacı olanların bu ihtiyaç hallerini ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Bunun yanı sıra toplumsal sorunların giderilmesi toplum içerisinde huzur, güven güven duygusu geliştirmeyi amaçlayan sosyal belediyecilik, buna yönelik özel hizmetler sunmakta ve özel politikalar ortaya koymaktadır (Öztürk ve Gül, 2012: 385).

Sosyal belediyecilikte esas hedef, talepte bulunan herkese talep ettiği yardımı vermek değil, belde sakinlerini yardıma muhtaç durumda olmaktan kurtarmak ve sosyal dokuya müdahale ederek sosyal dokunun rehabilitasyonunu sağlamaktır. Türkiye'de yerel yönetim birimlerinden biri olarak görülen belediyelere, sosyal belediyecilik bağlamında birçok alanda sorumluluklar verilmiştir (Şen, 2011: 43). Bu sorumlulukların arasında, merkezi idareye yardımcı olmak, eğitim, sağlık ve çevrenin korunması, işsiz, kimsesizlere ve yardıma muhtaç ailelere yardımda bulunmak gibi görevleri saymak mümkündür. Halka en yakın birimler olmaları özelliği ile belediyeler, yardıma muhtaç aileleri kolaylıkla tespit edebilmekte, olanakları ve üretmiş oldukları politikalar sonucunda,

giyecek, yiyecek ve yakacak gibi yardımlarla bu ailelere destek olabilmektedirler (Ateş, 2009: 90-92).

Özetlenecek olursa, sosyal belediyecilik dünyada yaşanmakta olan gelişmeler ve farklılık gösteren bireylerin talepleri doğrultusunda sosyal devlet anlayışının devamı niteliğinde ortaya çıkmış, sosyal yardım ve sosyal hizmet gibi toplumda yaşayan bireylerin esas teşkil eden sosyal ihtiyaçlarını gidermek amacıyla önemli işlevleri üzerine almıştır. Belediyeler sınırları içinde yaşayan bireylerin taleplerini önemseyen ve hizmet sunumlarında verimli olmaya çalışarak ve hizmetlerinde çeşitliliğe giderek bireylerin sosyal ve kültürel yönden de gelişmelere katkıda bulunmaktadır. Yerel yönetimlerin başarılarını ölçen klasik hizmetleri dışında, günümüz koşullarına uygun şekilde bireylerin gelişmesini sağlayacak ve onların refah düzeylerini artırıp onların daha adil şartlarda yaşamalarını ve işgücü piyasasında rekabet edebilir seviyede bir meslek sahibi olmalarını sağlamak gibi yeni görevleri yer almaktadır.

1.2. Dünya’da Sosyal Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi ve Bazı Ülke Örnekleri

Bu kısımda sosyal belediyecilik konusunun Dünyadaki tarihsel gelişimi ve bazı ülke örnekleri üzerine durulmaktadır. Batı medeniyetinde görülmeye başlanan sosyal devlet olma bilinci ve artan sosyal politika faaliyetlerinin değişen belediyecilik süreci üzerinde durularak gelişim ülke örnekleri üzerinden ele alınmaktadır.

1.2.1. Dünya’da Sosyal Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi

Belediyecilik kavramı Batı medeniyetinde Eski Yunan (cite) ve Roma (municipe) şehir stili, belediyecilik anlayışının bugünkü esasını oluşturmaktadır. İngilizce ’de bugün “municipality” (belediye) teriminin temelini oluşturan, Roma şehrini ifade eden “Municipe” teriminden gelmektedir. Orta çağ ve Yeniçağ boyunca Avrupa’da belediyecilik konusunda önemli gelişmelere kaydedilmemiştir. Belediyecilik konusunda esaslı dönüşüm 18. yüzyılın sonlarına doğru Endüstri ve Fransız devrimleri ile geleneksel toplumdan modern topluma geçişle başlanmıştır. Sanayinin merkezi olan Kentlere yapılan göçler yeni bir dönemin başlangıcı sayılmaktadır. Göçler sonrası 19.yüzyılda kentler yoğun nüfusun getirmiş olduğu çarpık kentleşme, altyapı yetersizliği ve hava kirliliği gibi sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Bu tür sorunların çözümüne dair çabalar,

Avrupa’da belediyeçilik konusunu etkilemiş ve yerel yönetimlere anlam kazandırmıştır (Uyar, 2004:31-38).

Orta çağda yerel yönetimler, bağımsız şehir yönetimleri ya da bir başka adıyla feodalite şeklinde ortaya çıkmıştır. Temel kentsel hizmetlerin yanı sıra, bu şehir yönetimleri, günümüzün üniter devletleri tarafından yerine getirilen önemli sosyal politikaları da üstlenmişlerdir (Ersöz, 2006: 764). Sanayi Devrimi öncesindeki yerel yönetimler, yoksulluk yasalarının yerine getirilmesinde etkin bir rol oynamışlardır. Avrupa’nın birçok kentinde, 16. Yüzyıldan itibaren, yoksullara yardımda bulunulması gereği, kamusal bir sorumluluk ve zorunluluk olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Devletlerin doğrudan sorumluluk alması yerine bu dönemde ilk olarak, İngiltere’de, yoksullara yardımda bulunma görevi, yasalarla kentler tarafından yerine getirilmeye başlanmıştır. İngiltere’de uzun süre yürürlükte bulunmuş olan 1. Elizabeth döneminde çıkarılan 1601 tarihli Yoksulluk Yasası kurumsallaşma yolunda ilk yasa niteliği taşımaktadır (Sallan Gül, 2000: 55).

Sosyal belediyeçilik anlayışının temelleri 19. Yüzyılın sonlarında gelişen sosyal devlet anlayışına dayanmaktadır. Sanayi Devrimi’nden başlayarak İkinci Dünya Savaşı’na kadar olan dönemde yerel yönetimlerin sosyal politika alanındaki fonksiyonları, 20. Yüzyılın başlarına kadar genel olarak yoksul insanlara yardım niteliğinde kalmış, bu dönemden sonra ve özellikle Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı arasındaki sosyal imkânsızlıklar döneminde yerel yönetimler daha geniş sorumluluklar üstlenmişlerdir (Ersöz 2006: 768).

19. yüzyılın son çeyreğinde İngiltere’de ortaya çıkan beledi sosyalizm akımı yerel yönetimlerde refah devleti anlayışının bir öncüsü olarak gösterilebilir. Beledi sosyalizm, beledi girişimciliğin sağlayacağı önemli ekonomik ve mali yararların yanı sıra, yerel yönetimlerin istihdam sağlayıcı tedbirleri, ücret ödeme güvencesi ve çalışma zaman ve şartlarına yeni sınırlama ve koruyucu düzenlemeler getirmeleri ve adil bir sözleşme düzenine katkıda bulunmalarını da kapsamaktaydı (Özden, 2010: 99–113).

II. Dünya Savaşı sonrası ile 1970’lerin ortalarında meydana gelen petrol krizlerine kadar olan otuz yıllık süreçte merkezi idareler tarafından ulusal ölçekte planlanmış olan sosyal nitelikli kamusal hizmetlerin sunumunda yerel yönetimler temel kurumlar halini almışlardır. Örneğin İngiltere’de yerel yönetimler refah devleti işlevlerinin

uygulanmasında özellikle 1945-1975 döneminde önemli görevler yüklenmişlerdir. Üstelik kimi yazarlar bu dönemde yerel yönetimleri “yerel refah devleti” olarak adlandırmışlardır (Ersöz, 2006: 770). 1970’li yıllardan itibaren sosyal devletin krize girmesiyle beraber, yerel yönetimlerin yetkileri artırılmıştır. Merkezi yönetimin üstlenmiş olduğu sosyal sorumlulukların devredilmesi, sosyal devletin girmiş olduğu krizi aşmanın bir yolu olmuştur.

1980’li yıllardan itibaren sosyal devlet anlayışının yanı sıra sosyal belediyecilik anlayışı da bir dönüşüm içine girmiştir. 1980’lere kadar yerel yönetimler sağlık, eğitim, sosyal hizmetler gibi refah hizmetlerini doğrudan üretimini sağlayan kurumlarken, 1980’lerle birlikte refah hizmetlerini piyasadan satın alan veya bu hizmetlerin sağlanmasında garantör olan, güvence veren kurumlar haline gelmişlerdir. Bugün gelinen noktada, sosyal belediyecilik uygulamalarının önemli bir kısmı ihale yolları ile özel sektöre yaptırılan uygulamalardan meydana gelmektedir (Ersöz, 2006: 772).

Avrupa’da yerel yönetimlerin düzenlemiş oldukları sosyal hizmet ve sosyal yardımlar Fransa’da daha çok aile temelinde çözüm bulmaktadır. Almanya’da sadece iş piyasasında çalışanlara veya bulunmuş olanlara bu yardım ve hizmetler sunulmaktadır. İngiltere’de verilen yardım ve hizmetler ihtiyaç sahibi insanlara yapılmaktadır. İsveç’te ise, hizmetlerden herhangi bir şart aranmaksızın, istisnasız toplumdaki tüm bireyler faydalanır (Şataf ve Mermer, 2017:13-33).

1.2.2. Dünya’da Sosyal Belediyeciliğin Bazı Ülke Örnekleri

Dünya’da sosyal belediyecilik denince akla ilkin Avrupa gelmekte ve onu Amerika Birleşik Devletleri izlemektedir. Bu kısımda Avrupa’nın bazı ülkeleri ve Amerika kıtasından Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri örnekleri üzerinden konu çalışması açıklanmaktadır.

Fransa; Fransa tarihinde Belediyeler idari ve siyasi hayatta önemli bir geçmişe sahiptir. Fransız Devriminin bir asır sonrasında belediyeler bugünkü kimliğini kazanmaya başlamıştır. Yerel yönetim sisteminde Fransız Devrimi sonrası yapılan değişikliklerden bir tanesi Eski Rejimin küçük yerleşim birimlerinin (paroıs) belediyeye dönüşümü ile oldu. Yerel topluluklara 14 Aralık 1789 kanunu ile ölçek kriterine bakılmaksızın belediye olma hakkı tanınmıştır (Moreau, 1995: 50).

Yerel yönetimler Fransa’da iller (departments), belediyeler (communes) ve bölge idareleri (regions) olmak üzere üç şekilde bulunmaktadır. Sosyal Belediyecilik uygulamaları Fransa’da, Jean Lebas gibi başarı göstermiş belediye başkanlarının yapmış oldukları hizmetlerin bilimsel ve rasyonel bir hale kavuşması ile gerçekleşmiştir (Bayramoğlu, 2015: 68). Merkezden bağımsız olarak Belediyelerin Fransa’da yürütmüş olduğu hizmetler şunlardır; Çevre koruma, su toplama ve kanalizasyon, şehir planlaması, atık toplama ve arıtma, çocuklar için kreşler ve bakımevleri, konser, müze kütüphane ve tiyatro, şehir içi ulaşımın sağlanmasıdır (Karaer,1990: 68).

1980li yılların ortalarına doğru Fransa’da sosyal hizmetlerle alakalı kurumsallaşmış reformlar halini almış ve tam anlamıyla temelden bir ademi merkeziyetçilik halinde gerçekleşmiştir. Bu ademi merkeziyetçilik sonucunda özel sektör ve kamu arasına oluşan bağ da kuvvet göstermiştir. Yani sosyal hizmetler Fransa’da "yerel korporatist" bir sistemden özelleştirme ile ademi merkeziyetçiliğin el ele hareket ettiği bir sisteme doğru evrim göstermiştir (www.aile.gov.tr, Erişim Tarihi: 10/05/2019).

İngiltere; Sanayileşme ile ortaya çıkan yeni durum karşısında yerel yönetimler yoksul kesimler için sosyal yardım konularını yoğun olarak gündemlerine almışlardır. Yerel yönetimler 1900’lü yıllarda. Konut alanına girmiş bu konuda merkezi hükümet yerel yönetimlere çeşitli teşvikler vermiştir. Yine 1905 yılında çıkartılan işsizlik yasasıyla yerel yönetimlere işsizlikle mücadele ve istihdamı artırma yetkisi verilmiştir. Bu yıllarda yerel yönetimler mesleki eğitim kursları düzenlemek, engellilere yönelik sağlık ve istihdam hizmetler sunmak, yoksul, kadın ve çocuklara yönelik yaptığı çalışmalarla sosyal hizmet ve yardımları sunan en önemli kurumla haline gelmiştir (Uslu, 2011:33).

Sosyal belediyecilik konusunda İngiltere’de ilk beledi sosyalizm deneyimi Glasgow şehrinde vuku bulmuştur. İngiltere’nin Londra sonrasında ikinci büyük kenti Glasgow’dur. Sanayinin ve servetin dışında nüfusun ve sefaletin yoğunlaştığı şehirde ortak yaşam alanı oluşturmak zorunluluk haline gelmiştir (Bell ve Peton, 1896: 23). 19. asrın ortasında 1832-1848 yılları arasında meydana gelen kolera salgını şehirde hızlı bir halde yayılım göstermiş ve sınıf farkına bakılmaksızın tüm vatandaşlar için tehlike oluşturacak hale erişmiştir. Meydana gelen bu olay sonucunda 1855 yılında su dağıtım hizmeti belediyelere bırakılmaya başlamıştır. Su dağıtım hizmeti ile başlayan

belediyecilik uygulamaları 1869 yılında gaz dağıtımı, 1872’de ulaşım ve 1890 yılında da elektrik dağıtımını eklenmiştir (Bayramoğlu, 2015: 34).

İngiltere’de yerel yönetim kademeleri İl (County), Kırsal İlçe (District) ve Köy (Parish) olmak üzere üç halde bulunmaktadır. Birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi İngiltere’de de yerel yönetimler, yerel herhangi bir sorun ile alakalı genel yetkiye sahip değildir. Yetki aşımı ilkesi sebebiyle yerel yönetimler, sadece yasaların izin verdiği ya da gerekli gördüğü görevleri yerine getirebilirler (Karasu, 2009: 225). Yerel yönetimlerin sunulan hizmetlerde yasalarla belirlenmiş olan görevleri; ulaşım planlaması, sosyal hizmetler, yolcu taşınması, eğitim, kütüphane, çevre sağlığı, konut, yangın ve kurtarma ve yerel vergilendirme şeklindedir.

Yerel yönetimler İngiltere’de yurttaşlarının ekonomik, çevresel ve sosyal refahlarını artırmayı amaç edinmişlerdir. Bundan dolayı, işsizlik ve yoksul aile fertlerinin karşılaştıkları zorluktan dolayı sosyal dışlanma ile mücadele, yerel yönetimlerin belirlemiş oldukları sosyal politikaların hedeflerini oluşturmaktadır (Local Government Association 2008: 12).

Yerel yönetimlerin bugünün İngiltere’sindeki hali 1972 yılında oluşturulan ve 1 Nisan 1974’ten sonra yürürlüğe giren Yerel Yönetimler yasası ile 1986 yılında yapılan düzenlemelerle son hali verilerek uygulanmaya başlanmıştır (İnaç ve Ünal, 2006:126). Zamanla önemli hizmetlerdeki görevlerini ve sorumluluklarını yitirmelerine karşın şehir planlaması, konut, kişisel sosyal hizmetler ve eğitim gibi yurttaşların hayatlarını önemli seviyede etkileyen konularla ilgili yeni ve farklı seviyede sorumluluklar edinmişlerdir (Jones,1991:167). Geçmişte vermiş oldukları ilk hizmetlerden olan su, elektrik ve gaz gibi ekonomik içerikli kamusal hizmetlerin dağıtılmasındaki işlevlerini kaybederken yoksulluk yardımı, eğitim, işsizlik ve sağlık gibi önemli konularda sorumluluklar edinmeye başlamışlardır (Cochrane, 1993:11). Bu düzenlemelerle eskiden işi yağan olan yerel yönetimler yapılan işi yapmakta olan işletmeleri denetleyen işveren konumuyla iş birliği yapan kuruluş olarak adlandırılmaktadır.

Almanya; Almanya’da 1930’lu yıllarla birlikte yerel yönetimlerde refah belediyeciliği uygulamaları ortaya çıkmıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa’da gelişim gösteren refah belediyeciliği 1960’lardan itibaren doruk noktasına ulaşmış ve birçok Avrupa ülkesine örnek teşkil etmiştir. Doğumdan ölüme kadar devam eden süreçte

yurttaşlar devlet kurumları tarafından destek görmekteydi. Konut sahibi olma desteği, doğum yardımı, işsizlik sigortası, çocuk desteği ve emeklilik olanakları gibi pek çok alanda vatandaşlar daimî olarak korumacı bir devlet yönetimi kanatları altında destek görmüştür (Özden, 2010:111).

Yerel yönetimler Almanya'da belediyeler ve ilçe yönetimleri şeklinde örgütlenmiştir, eyaletlerin bazılarında bu iki örgüte ara örgüt olarak il yönetimleri ve birliklerde yerel yönetim sisteminin bir parçası olarak görülmektedir (Mengi, 1997:97-98).

Almanya'da yerel hükümet görevleri, bölge yönetimleri ile ilçeler arasında paylaştırılmıştır. İlçeler tarafından yerine getirilemeyen görevler, bölge yönetimlerince desteklenir. Bölge yönetimlerinin görevleri; merkezi birimler arasında eşgüdümü sağlamak, alt birimler ile yerinden yönetim birimlerinin denetimini yapmaktır (Uzun, 2003:611). Almanya'da yerel yönetim uygulamalarında eyaletten eyalete birtakım değişiklikler bulunmakla birlikte, belli başlı zorunlu görevleri imar planlama, konut yardımı, çevre temizliği, okul yönetimi, yatırım planlama, gençlik yardımları, atık su yönetimi ve halk eğitim merkezleridir (Erkul vd. 2016:51). Belli başlı görevleri dışında istek dâhilindeki görevleri; müzeler, tiyatro faaliyetleri, kütüphaneler, gençlik merkezleri, yaşlı bakım alanları oluşturmaktır (Çukurçayır, 2013:66).

İsveç; Uzun sürelerden bu zamana modern refah toplumlarına örnek gösterilen ve diğer refah toplumu örneklerinden farklı olarak nebi şahsına münhasır bir model olan İsveç Modelini kabul ettiren İsveç, bu model ile; toplumsal eşitsizlikleri en aza indirmeye ve yoksulluğu ortadan kaldırmaya dair hizmetleriyle ve toplumdaki bireylerin güvenlik risklerini önlemek için sağlanan sigorta ile örnek model olmaktadır (Thakur vd., 2003: 1).

Vatandaşların Yasal ve anayasal güvence altına alınan haklarındna biri olan katılımcılık 1980'li yılların ortasından itibaren aktif hale gelmiştir. Merkezi yönetim ile yerel yönetimlerin sorumluluk ve yetkileri 1991 yılında yasallaşan yerel yönetimler yasası ile ayrılmıştır. Bu yasa ile yetkiler mümkün mertebe merkezden yerele doğru kaymaya başlamıştır. Uygulanan görevleri yerine en iyi şekilde getirmeleri için finansal planlar yapılması sağlanmıştır. Bu planlar çerçevesinde belediyelerin gelirleri artmaya başlamıştır. Bu sebeple belediyelerin şirket kurması, vergiler koyması, kâr amacı oluşturmayan etkinlikler düzenlenmesi sağlanmıştır. Bunun yanı sıra sivil toplumun

canlandırılmasına yönelik yerele yönetimlere, sivil toplum ve yerel yönetim ilişkilerinin ilerletilmesi görevleri de eklenmiştir. Yetki ve sorumlulukların merkez yönetiminden yerele kaydırılması sonucunda, belediyelerin sorumlulukları uygulamaya koyarken sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile ortaklaşa davranmasının altı çizilmiş ve bu sayede yetkilerin paylaşılması sağlanmıştır (Akarçay, 2015:399).

Belediyelerin düzenlemiş oldukları zorunlu görevler arasında; sağlık ve çevrenin korunması, atık idaresi ve çöp toplanması, çocuk bakımı, su ve kanalizasyon işleri, sivil savunma, mecburi okullar, planlama ve inşaa sorunlarını gidermek, sosyal refahı sağlamak ve kütüphaneler kurmaktır. Enerji üretmek, dinlenme ve kültürel ilişkiler, sokak onarımları ve teknik hizmetler eskiden süregelen görevlerini oluşturmaktadır. Yerel ve bölgesel toplu taşıma faaliyetleri zorunlu görevlerin içinde yer almaktadır (Öztürk, 2003:81). Bunların dışında çocuk bakım faaliyeti ve okul öncesi eğitimler, engelli bireylerin desteklenmesi, sosyal hizmetler, kent planlaması, konut edindirme hizmetleri yanı sıra pek çok belediye sınırları dahilinde nüfusu çoğaltmak için ve cazip hale gelmesi için gençlere hitap eden etkinlikler düzenlemek gibi faaliyetlerde bulunmaktadır (Urhan, 2009:9).

Çalışma hayatında yer alamayan işsizlere yönelik sağlanan imkanlar dolayısıyla da İsveç örnek ülke olarak gösterilmektedir. İsveç modelinde sistemin devamlılığı için ön koşulu oluşturan ekonomik büyüme ve başarılı bir sosyal refah toplumu, sorunsuz işleyen bir işgücü piyasası sayesinde işsizlere doğrudan maddi yardımda bulunmaktansa tam istihdam ve esnek bir çalışma hayatı sağlamak için hem arz hem de talep yönlü aktif istihdam programları düzenlemeyi seçmektedir. Bu sebeple, tüm toplumu içeren 290 belediyede iş arayan bireyler ile işverenler arasında eşleştirmeye yönelik olarak İstihdam Hizmetleri Ofisleri kurularak aktif görev yapması sağlanmıştır. Devlet tarafından işsiz bireylere işgücü ihtiyacı bulunan sahalara yönelik mesleki eğitimler tertip edilmekte; geçici işe alımlar ve işyerinde eğitim faaliyetleri özendirilmeye çalışılmakta ve en son çare olarak işsizlere nakdi yardımlar yapılması sağlanmaktadır (İsveç Ülke Raporu, 2014:16).

Finlandiya; Cumhurbaşkanı, Parlamento ve Hükümetin devletin üst organlarını oluşturduğu Finlandiya’da Üniter bir devlet yapılanması mevcuttur, bunun sonucu olarak merkezi yönetime ağırlık verilmiş ve yerel yönetimler ikincil ağırlıkta yer almıştır.

Ülkenin genel idaresinden sorumlu birim hükümettir. Merkezi yönetim ve belediyelerden oluşan kamu yönetimi iki kademelidir (André ve Garcia, 2014:8). Yerel yönetimlerden ayrı bir birim olarak merkezi yönetim, kentler, ticaret alanları ve sosyal alanlar ile ilgili zorunluluk teşkil eden kamu hizmetlerinin sunumunu yaparken, yerel seviyedeki hizmetlerden yerel yönetimler sorumlu tutulmuştur. Yerel yönetimin orta düzey (bölgesel) yönetim birimlerini oluşturan; bölgesel kurullar ve belediye birlikleri gibi yönetimler belediyelerin kurmuş oldukları iş birliği sonucu oluşturulmaktadır (Karakurt ve Ela, 2017:32).

En yüksek düzeyde yerelleşmenin olduğu OECD ülkesi Finlandiya'dır. Belediyeler ve belediyeler tarafından oluşmuş olan belediye birlikleri yerel yönetimleri oluşturmaktadır. Belediye birlikleri, belediyelerin (iki veya daha çok) kendi isteklerine göre hizmet sunmak için oluşturulabilmektedir (Blöchliger ve Vammalle, 2012:85).

Belediyelerin sundukları hizmetler Finlandiya'da yerelleşmeye paralel olarak artmış ve çeşitlilik göstermiştir. Belediyelerin sunmakla sorumlu oldukları hizmetler şu şekildedir; üniversite eğitimi dışında eğitim hizmetleri (temel eğitim), sağlık hizmetleri (evde bakım-kişisel sağlık hizmetleri dahil) ve sosyal refahı oluşturan tüm hizmetlerdir. Bu hizmetler dışındaki çevresel, eğlence ve planlama, kültürel hizmetleri belediye birlikleri ve belediyeler yerine getirmekte beraber hareket etmektedirler. Bu hizmetleri sunarken belediyeler merkezi yönetimin bir nevi acentesi gibi davranmakta çünkü verilen tüm hizmetlere yönelik ayrıntılar parlamento aracılığıyla belirlenmektedir (Blöchliger ve Vammalle, 2012:85; Moisio vd. 2010b:161).

Sargutan'a (2019:970) göre, Finlandiya'da yerel yönetimlerin sorumluluğunda sosyal hizmetler yürütülmektedir. Bu hizmetler ev yardım hizmetleri, engelli ve uyuşturucu madde bağımlılarına yapılan yardımlar, yaşlıların bakım hizmetleri, nakdi sosyal yardımlar ve çocukların günlük bakım hizmetlerinden oluşmaktadır. Sağlık hizmetlerinde olduğu gibi belediyeler tarafından yürütülen sosyal hizmetlerin finansmanı devlet bütçesinden alınan paylardan, faydalanan kullanıcılardan ve belediyelerin almış olduğu vergilerden sağlanmaktadır

Belediyeler tarafından yetişkinlere yönelik eğitimler de düzenlenmektedir; bunlar, dil yeterlilik sertifikaları, göçmenlerin eğitimi, açık öğrenim ve mesleki eğitim hizmetlerinden oluşmaktadır. Genel olarak belediye birlikleri ve belediyeler tarafından

tertip edilen yetişkin eğitim faaliyetleri, yaz okullarında veya belediyelerde mevcut olan eğitim merkezlerinde verilmektedir (Moisio vd. 2010a:26).

Kanada; Hem Atlas hem de Pasifik Okyanusu'na kıyısı bulunmakta olan Kanada, Kuzey Amerika'nın kuzeyinde 140-70 batı meridyeni ve 50-60 kuzey enlemleri arasında yer almaktadır. Kuzey Amerika'nın kuzeyinde, 60 00 kuzey enlemi ve 95 00 batı boylamı arasında bulunan ve hem Atlas hem de Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan Kanada, bu her iki Okyanusun yanı sıra Kuzey Buz Denizi'nde de çok uzun kıyılara sahiptir. Ülkenin, güneyde 8.892 km uzunluğundaki sınırıyla ABD haricinde kara komşusu bulunmamaktadır (DEİK, 2015).

İngiltere'den 1 Temmuz 1867 yılında ayrılarak Federal yapıda bağımsızlığını ilan eden Kanada'da, İngiltere Kraliçesi'ne bağlı bir anayasal monarşi yönetim şeklini kabul etmişlerdir. Kraliçe tarafından atanan genel vali, Kanada hükümetinin teklif etmesi ile Kraliçe'nin ülkedeki temsilcisi sıfatıyla görev almaktadır. Ülkede 308 üyeli Avam kamarası ile 105 üyeli Senato'dan oluşan iki meclisli parlamenter sistem mevcuttur. Senato üyeleri Başbakan'ın teklifi ile genel vali aracılığıyla tayin edilirken, Avam kamarası üyeleri ise dört yılda bir yapılan seçimlerle belirlenmektedir (DEİK, 2015).

Çelik'e göre (2015:8), Kanada'nın üç yönetim düzeyi vardır: Federal, Eyalet ve bölgeler, bölgesel (yerel veya kentsel)'dir. Federal düzeyde İngiltere etkisine sahip olduğu apaçık bir şekilde görünen Kanada, yerel yönetimler düzeyinde de İngiltere'nin etkisi olduğunu söylenmektedir.

Federal yapı, içerisinde seçilmiş görevliler- Başbakan başkanlığındaki Bakanlar Kurulu ana karar organını belirlemektedir. Federal hükümet ülkenin demokratik sistemle yönetilmesini diğer seçilmiş devlet görevlileri, eyalet ve bölgesel temsilciler ve Kanada halkı ile istişare ederek yerine getirmektedir. Kanada hükümetinin asil görevi, ülkenin ekonomik verimliliğini sağlamaktır. Görevleri arasında; milli savunma, eyaletler arası ve uluslararası iş ve ticaret, göç, bankacılık ve para sistemi, ceza hukuku ve balıkçılığı mevcuttur. Bunun yanı sıra Federal hükümet, havacılık, taşımacılık, demiryolları, telekomünikasyon ve atom enerjisi sanayilerini denetleme görevine sahiptir.

Eyalet ve bölge hükümetleri, kendilerini federal yapıya benzer şekilde örgütler; eğitim, mülkiyet ve medeni haklar, yargı idaresi, hastane sistemi, sınırları içerisindeki doğal kaynaklar, sosyal güvenlik, sağlık ve bölgesel kurumlar gibi konulardan sorumlu

tutulmaktadırlar. Son dönemlerde federal hükümet bazı programlar ve hizmetler için bölgelere daha fazla sorumluluk vermektedir. Bunun örnekleri emek piyasası eğitimi, madencilği ve ormancılığı geliştirmektir.

Yerel ve bölgesel hükümetler, eğitimin, arazi ıslahının, yerel iş kanunlarının, sivil ve kültürel aktivitelerin temininde önemli rol oynamaktadırlar. Yerel ve bölgesel hükümetlerin yapıları ülke içinde çeşitlilik arz etmektedir. Mahalli idare sistemi Kanada’da iki kademelidir. Belediyeler alt birim olarak bağlı oldukları eyalet yasama organının kabul ettiği kanunlarla kurulurken, eyalet idareleri federal idareyle aynı ilişki içinde değildir; bunlar anayasal olarak belirlenen kendi hâkimiyet alanlarında bağımsızdırlar. Fakat mahalli idareler ile ilişkiler açısından hem eyalet hükümeti hem de federal hükümetin etkisi bulunmaktadır. Belediye hizmetleri çeşitli yerel ajanslar, yönetim kurulları, komisyonlar ve gönüllü dernekleri ile yapılmakta olup bunların yönetsel yapısı ve formalizasyon derecesi belediyenin büyüklüğüne göre değişiklik göstermektedir (Çelik, 2015:10).

Amerika Birleşik Devletleri; Yerel yönetimlerin Amerika Birleşik Devletleri’ndeki varlığı 18. asra kadar dayanmaktadır. Bağımsızlık mücadelesi öncesinde Amerikan eyaletleri ayrı ayrı örgüt yapısına sahip olduklarından merkezi hükümete yetki bırakma kısmında kıskanç davranmışlar, federal bir devlet oluşturma düşüncesini halkın günlük yaşamında rahat bir hayat sürmesi konusundaki tüm düzenlemelerin eyalet yönetimine devredilmesi koşuluyla hayata geçirmişlerdir (Şahin, 1999: 121).

Yerel yönetimler ABD’de genel olarak; Belediye, Kasabalar, İl Yerel Yönetimi, Okul Bölgeleri ile Özel Bölge Yönetimi olarak isimlendirilmektedir (Janda vd., 1989:134). Belediye yönetimleri eğitim, kütüphaneler, su dağıtımı, kamu sağlığı, çevre düzenlemesi, parklar, toplu taşıma hizmetlerini halkın refahı için gerçekleştirme görevlerini yerine getirmektedir (Briffault, 1990: 15). Verilen bu hizmetler özel kuruluşlara da verilebilmektedir. Birçok belediye temel hizmetler dışında sanat galerisi, müze, tiyatro ve kütüphane açmayı yürütmektedirler. Bazı Büyük kent belediyeleri toplu taşıma, hastane ve üniversite hizmetleri de tahsis etmektedir (Schroeder, 1976: 87).

Yoksul ve Muhtaç kişiler, Federal hükümetin bağlı ofisleri aracılığıyla tespit edilmekte ve bu kişilere belediyeler aracılığı ile çeşitli yardımlar verilmektedir. Öğrenciler, engelli bireyler ve yaşlılar için metro ve otobüs gibi ulaşım araçları ücretleri normalin yarısı

fiyattadır. Engelli bireylerin yaşayan tüm bireylerle aynı yollarda rahatça kendi araçlarını kullanmaları için şehirde bulunan tüm yollar uygun hale getirilmiştir (Yılmaz: 2009:21-22).

Amerika’da yerel yönetimlerin en önemli vazifelerinden biri insan kaynaklarının eğitimi faaliyetidir. Okul yönetimleri her ne kadar temel eğitim faaliyetlerinin sunulmasında sorumluluk sahibi olsa da yerel yönetimler de eğitim alanında faal oldukları göze çarpmaktadır. Misal 12 yıl süren eğitimin ardından iki yıllık eğitim veren bazı kolejlerin mesuliyeti county’lere (eyaletleri oluşturan ikinci derece bir idari birim) aittir. Eğitim hizmetlerine yapılan harcamaların önemli kısmı yerel vergilerden tedarik edilmektedir (Önder, 2014:83).

1.3. Türkiye’de Sosyal Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’deki Sosyal Belediyeciliğin gelişimine baktığımızda, Cumhuriyet Öncesi Dönem ve Cumhuriyet Sonrası Dönem olmak üzere iki bölüme ayırabilmekteyiz.

1.3.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Sosyal Belediyecilik

Türkiye’de modern manada yerel yönetimlerin ortaya çıkması Tanzimat dönemine denk gelmektedir (Ünal, 2011: 241). 1826 yılına değin bu hizmetler kadılar ve vakıf, lonca örgütleri gibi sivil toplum örgütleri aracılığıyla yerine getirilmekteydi. Kanuni, yerel ve idari birçok yetkiyle donatılmış olan kadılar, tayin ile göreve gelmekte ve kendilerinde hâkim, denetleyici, güvenlik ve belediye işlerini ifa eden yetkililerdi (Oktay, 2008: 127). Vakıfların sunmuş oldukları belli başlı hizmetler içinde sağlık ve sosyal yardımlar, kültürel hizmetler, bayındırlık, eğitim öğretim ve alt yapı faaliyetlerini sayabiliriz (Es, 2008:31).

Osmanlı İmparatorluğu’nda Tanzimat öncesi dönemde belediye idaresi kadı tarafından idare edilmekteydi. Kadı sadece hâkim değil aynı zamanda mülki amir ve de belediye başkanı olarak görev almaktaydı. Fakat kadının görevi şehre beledi hizmet sağlamaktan çok hizmetleri yaptırmak ve bunun için yerel halkı örgütlemek gibi bir işleve sahip olmaktaydı. Böylece kentsel hizmetler, vakıflar, esnafın ve mahallenin avarız sandıkları veya devletin resmi görevlileri tarafından uygulanmaktaydı. Padişahlar, vezirler ve toplumda yaşayan bireylerin kent ve kasabalardaki bulunan vakıflar yoluyla yaptırmış

oldukları hastaneler, çeşmeler, hanlar, köprüler, aşevleri ve imarethaneler zamanının imar ve sosyal yardım hizmetlerini gerçekleştiriyordu (Selek Öz, 2010: 36).

Bugünkü manada ilk belediye teşkilatının kurulması teşebbüsleri 1854-1856 Kırım Savaşı sırasında Batılı ülkeler ile artan iletişim sonucunda meydana gelmiştir, Fransızlardan ilham alınarak oluşturulan ilk Belediye idaresi 1855 yılında kurulmuştur (Aytaç, 1998: 22; Ünal, 2011: 243). Savaşın başkent İstanbul'da yaratmış olduğu etki ve karşılık bir nizam koymak maksadıyla Meclis-i Valâ (Yüksek Yargı) aracılığıyla hazırlanan bir nizamname ile İstanbul Belediyesi (Şehremaneti) kurulmuş başına da merkezi hükümetin atamış olduğu bir şehremini getirilmiştir (Ortaylı, 2007: 436). 1877 yılında kabul edilen Der Saadet Belediye Kanunu bazı değişikliklere maruz kalmış olsa da 1930 yılına değin yürürlükte kalmıştır (Oktay, 2008: 139). Kuruluş yıllarında belediye teşkilatı bir özerklikten çok şehrin bayındırlığı ve hizmetlerin devam etmesine yönelik kurumsal bir kimliğe bürünmesi için düşünülmüş ve tatbik edilmiştir (Ünal, 2011:244).

1921 Anayasası, diğer anayasalarımıza kıyasla hazırlanış koşulları bakımından daha zor şartlarda hazırlanmıştır. Buna rağmen yerinden yönetim ilkesine ve yerel yönetimlere en fazla ağırlık veren bir anayasa bu anayasa olarak görülmektedir. Ancak ülkenin savaş içinde bulunması, var olan kaynakların savaş için kullanılması sebebiyle söz konusu maddelerinin uygulanma imkânı sağlanamamıştır (Parlak ve Ökmen, 2015: 179).

1.3.2. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Sosyal Belediyecilik

Günümüzde yerel yönetim denilince, kamu tüzel kişiliğine ve seçimle işbaşına gelen karar organlarına sahip kuruluşlar akla gelmektedir. Batı'da bu özelliklere sahip olan yerel yönetimler, 1789 Fransız Devrimi'nden sonra kurulmaya başlarken, Türkiye'de çağdaş manada yerel yönetim uygulamaları, Cumhuriyet Dönemi'nin ilk zamanlarında kurulmaya başlanmış, yerel yönetimlerle ilgili temel kanunlar bu dönemde kabul edilerek hayata geçirilmiştir (Efe, 2012: 45).

Cumhuriyet sonrası belediye teşkilatında 1877 yılında kabul edilen İstanbul'da 1877 tarihli Dersaadet Belediye Kanunu taşrada 1877 tarihli Vilayet Belediye Kanunu 1930 yılına kadar hükümlerini sürdürmüştür. Bu dönemde belediyelerle alakalı ilk düzenleme 1930 yılında kabul edilen 1580 sayılı Belediye Kanunu'dur. Emsalini Fransız belediye şeklinin oluşturduğu Kanunun ana özelliklerinden birisi İstanbul ve Ankara hariç diğer

belediyeleri eşit saymaktadır. Bu yasa ile yerleşim birimlerinde belediye teşkilatı kurulmasının kaidesi 2000'den fazla nüfusa sahip olmaktır. Belediye başkanı, belediye meclisi ve belediye encümeni belediyenin organlarını oluşturmaktadır (Ulusoy ve Akdemir, 2010:223).

1945'lerde gelişim gösteren toplumcu belediyeçilik (sosyal belediyeçilik) Türkiye'de ilk kez 1973 yılı ile kapsamlı bir şekilde ortaya çıkmıştır. Demokrasi ve yerel yönetim ilişkisi en gerçekçi ve sağlam bir şekilde bu yıllarda kurulmaya başlamış ve benimsenmiştir. Bunun en iyi örneklerini, İzmit Belediyesi'ndeki İzmit Yeni Yerleşmeler Projesi ile Ankara Belediyesi'ndeki Batıkent Projesi'nde görmek mümkündür (Öztürk ve Gül, 2012: 283). Bu bakış açısı, genel manada yerel yönetime ve özellikle belediyelere esasta bir sivil toplum kuruluşu olarak yaklaşmaktadır. Yeni belediyeçilik anlayışı ile birlikte, klasik yerel beledi hizmetlerin yanı sıra, kentlerde giderek artan sorun olarak kendini duyuran konut, çevre, tüketiciyi koruma, toplu taşıma, halk eğitimi, tarihi çevreye kültürel mirasa sahip çıkma, gençlik ve kültür hizmetleri gibi Türkiye belediyeçiliği için yeni olan alanlar, yerel hizmetler arasında ortaya çıkmıştır (Efe, 2012: 46-47). Ancak yerel yönetimlerin mali kaynak olarak merkezi yönetime bağlı olmaları bu yönetimleri güçsüz olmalarına neden olmuştur. Mali ilişkilerin her zaman yazılı kurala bağlı olmaması nedeniyle yerel yönetimlerin merkezi yönetimlere yakınlığı, aynı partiden olması belirleyici olarak görülmüştür (Kesgin, 2012: 124). Türkiye'de 1950'li yıllarda göçle hızlanan kentleşme süreci ile birlikte kentlerin nüfusu artmış, belediyelerin öncelikleri sosyal politikalardan daha çok, temel altyapı hizmetlerinin karşılanmasına yönelmeleri gerekmiştir (Pektaş, 2010: 12).

1950'li yıllarda merkezileştirme sürecinin başlamasıyla birlikte, hızlı nüfus artışı, göç ve kentleşme sebebiyle artış gösteren kentsel hizmet talebi, belediyelerin zaten yeterli olmayan kaynaklarını kentsel altyapı ve temel hizmet taleplerinin giderilmesine yöneltmesine, diğer bir ifadeyle sosyo-kültürel nitelikli işlevlerin zorunlu olarak bu kurumların ilgi alanı dışında kalmasına sebep olmuştur (Tekeli, 1983: 15).

Türkiye'de 1950'li yıllarından sonra kendini hissettiren kentleşme süreci, 1960'lı yıllarda hız kazanmıştır. Göçlerin artması kentlerde nüfus artışını da beraberinde getirerek ve kent yönetimlerini önemli sorunlarla yüz yüze bırakarak bu da alt yapı ve üst yapı hizmetlerinin artmasına neden olmuştur. Bu süreçte toplumun artan ihtiyaçlarına bağlı

olarak, sosyal refah hizmetleri ağırlıklı beklentiler sonucunda belediyelere düşen görev artış olmaya başlamıştır (Aydın, 2008: 17-18).

1961 Anayasası, uzman bir kadro tarafından uzun çalışmalar sonucu hazırlanan, birçok yeni kurumu devlet yapısı içine dahil eden ve yerel yönetimlerle ilgili önemli düzenlemelerin yer aldığı bir anayasa olarak göze çarpmaktadır. Bu Anayasaya göre, yerel yönetimlerin tüzel kişilikleri kabul edilmiş, karar organlarının halk tarafından seçimle işbaşına geleceği sonucuna varılmıştır. Seçilmiş organlar üzerindeki vesayet denetimi kısıtlanma göstermiş, bu organların denetimi yargı mercilerine devredilmiştir. Bununla birlikte yerel yönetimlere görevleriyle orantılı olarak kaynak aktarılması hükme bağlanmıştır (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi: 03/09/2019).

1980 sonrası zamanda yaşanan yüksek enflasyon, işsizlik gibi ekonomik sorunlardan kaynaklanan yoksulluğu derinleşen vatandaşlara belediyeler, mali yetersizlikleri bulunmasına ve net kanuni bir zorunlulukları olmamasına rağmen sosyal yardımlar yapmaya yönelim göstermiştir (Koç, 2014: 29). 1984'ün ilk aylarından itibaren çıkarılan birtakım kanunlarla Türkiye'de normal belediye sisteminin yanında Büyükşehir Belediyeleri ve İlçe Belediyeleri sisteminin yer alması karara bağlanmıştır. Büyükşehirlerin kurulması ile ikili yönetim kademelenmesine geçilmiştir. Bürokratik hiyerarşik yapı ile bu dönemde belediyeler merkezileştirilme eğilimi göstermişlerdir (Kesgin, 2012: 127-128). Önem gösteren diğer bir düzenleme ise 1985 yılında çıkartılan 3194 sayılı İmar Kanunu ile imar planı yapma yetkisinin belediyelere verilmesi kararlaştırılmıştır. Demokratikleşmeden ziyade kentlerde düzeni sağlama, denetim altına alma ve acil altyapı sorunlarını çözmeyi amaçladığı göze çarpmaktadır. Bu bağlamda 1984 yılında 2985 sayılı Toplu Konut Yasasıyla belediyelerin kent mekânlarının üretilmesinde kilit rol üstlenmesi, bina ve arsa sahiplerine belediye eliyle yeni rantlar yaratılmasını sağlamaya başlamıştır (Çam, 2013: 107-108).

1580 sayılı yasanın önemli özelliklerinden biri “hizmet sunumunda yaşlı, engelli, yoksul ve düşük gelirli insanların içinde bulundukları hallerine uygun sistemler uygulanır” düzenlemesi sayesinde dezavantajlı grupların dikkate alınmasına önem göstermesidir. 1990lı yılların ortasından itibaren Ankara ve İstanbul Büyükşehir belediyeleri bu gruplara yönelik daha fazla proje oluşturmaya başlamışlardır. Fakat yapılan bu hizmetler genelde mali bakımdan güçlü olan ve büyük ölçekli belediyelerle sınırlı kalmış diğer

belediyelerde gelişim gösterememiştir (Çelik, 2013). 2005 yılındaki 5393 sayılı kanun yürürlüğe girene değin 1580 sayılı kanun geçerliliğini sürdürmüştür, bu süreçte pek çok değişikliğe tabi olmuştur. Mahalli idare birimlerinin seçimle işbaşına gelmeleri gerektiği 1961 Anayasası ile hükme bağlanmıştır. Sonrasında 1963 yılında yapılan bir başka değişiklikle belediye başkanlarının doğrudan halk tarafından seçimle belirlenmesi sistemine geçilmesine karar verilmiştir (Yerel Yönetimler ÖİK, 2013: 9).

Bu yasa 75 yıl yürürlükte kaldıktan sonra, 2005 yılında kabul edilen 5393 sayılı kanuna yerini devretmiştir. Belediyelerin vazife ve sorumluluklarını yeniden belirleyen bu yasa Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartındaki ilkelere uygun olarak düzenlenmiş ve Türkiye’de bulunan belediyeleri çağdaş belediye işlevleri ile donatmayı amaç edindiğinden bilhassa kentlerin sosyal yönden kalkınmasına dair düzenlemelere sahiptir. 5393 sayılı kanun ile belediyelere dezavantajlı grupların korunmasına dair çok çeşitli projelerin ortaya konması için sorumluluklar tahsis edilmiştir. Bunun yanında belediyeler konut, eğitim ve sağlık alanlarında da faaliyetler yapabilecek konuma getirilmişlerdir. Yasa sosyal politika alanında görevler de vermekte belediyelere bunlar; her türlü sağlık kurumlarının açılması, meslek ve beceri kurslarının tertip edilmesi, kadın ve çocuklar için koruma evleri açılması bunlardan birkaçını oluşturmaktadır (Yıldırım, 2014: 487).

2000’li yıllar yaşanan toplumsal ve idari dönüşümle birlikte yasal düzeyde karşılık bulunulduğu dönemler olmuştur. Belediyeler, kalıcı şekilde işsizlik ve yoksulluk sorunları çözülmeye kadar yoksulluğun derinleşmesini engelleyecek bir sosyal organizasyon işlevi görmeye başlamıştır (Koç ve Ökmen, 2015: 71).

1.4. Türkiye’de Sosyal Belediyeciliğin Hukuki Çerçevesi

Sosyal belediyeciliğin hukuki temellerini, Türkiye’de belediyelere sosyal hizmetlerin yerine getirilmesinde emredici metinler olarak; 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve diğer kanunlarda belediyeye verilen görevler şeklinde bir düzen bulunmakla birlikte il özel idarelerine sosyal birtakım sorumluluklar ve ödevler yükleyen 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu sayabiliriz.

1.4.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu

3/7/2005 tarihinde kabul edilen 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun amacı; belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve

esaslarını düzenlemektir. Bu Kanun belediyeleri kapsar.

Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,
- b) Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,
- c) Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini,
- d) Mahalle: Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birimi, ifade eder (www.mevzuat.gov.tr , Erişim Tarihi: 01/08/2018)

Bu kanunda belediyelere sosyal hizmetler alanında önemli görev ve sorumluluklar verilmektedir. Kanunun 14. maddesi belediyeleri mahalli düzeydeki sosyal politika ve sosyal refah hizmetlerinin yerine getirilmesinde ve sınırları içindeki vatandaşların refahının artırılmasında etkin kuruluşlar haline gelmesini sağlamıştır. Belediyelerin sosyal hizmet ve yardım, gençlik ve spor, işsizliğin önlenmesi amacıyla meslek ve beceri kazandırma, kültür ve sanat, konut ihtiyacının karşılanması gibi hizmetleri yapacakları ya da yaptıracakları düzenleme ile karar bağlanmıştır.

Belediyelerin isteğe bağlı olarak yapacakları okul öncesi eğitim kurumları ile sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilecekleri ve işletebilecekleri, gıda bankacılığı yapabilecekleri, gerektiğinde öğrencilere gerekli desteği sağlayabilecekleri bu kanunla düzene kavuşturulmuştur. Maddede düzenlenen önemli esaslardan birisi de belediyelerin sunacakları hizmetlerde engelli, yaşlı, düşkün ve yoksulların durumlarına uygun yöntemler kullanmaları ile ilgilidir. Getirilen bu düzenleme sayesinde, belediyeler sunacakları her tür hizmetlerde engelli, yaşlı, muhtaç ve yoksulların durumlarına uygun yöntemler kullanmaya başlayacaklardır (Yıldırım ve Göktürk, 2008: 245).

1.4.2. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

10/7/2004 tarihinde kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun amacı, büyükşehir belediyesi yönetiminin hukukî statüsünü düzenlemek, hizmetlerin plânlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesini sağlamaktır. Bu Kanun,

büyükşehir belediyesiyle büyükşehir sınırları içindeki belediyeleri kapsar. Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Büyükşehir belediyesi: Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini,

b) Büyükşehir belediyesinin organları: Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanını,

c) İlçe belediyesi: Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe belediyesini, ifade eder (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi: 01/08/2018).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda, yerel tabanda yapılması gereken sosyal politikaların belediyeler tarafından geliştirilerek uygulanmasının öngörüldüğü belirtilmiştir. Yani yasa bireylerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanması ve sosyal sorunlarının çözülmesi görevlerini belediyelere yüklenmesine karar vermiştir.

5216 sayılı Kanunun 7. maddesinde Büyükşehir Belediyesinin görevi detaylı olarak belirlenmiş ve Belediye Kanunu'nda belediyelere verilen görevlerin neredeyse tamamı büyükşehir belediyelerine tahsis edilmiştir. Büyükşehir kapsamında olmayan belediyeler temel olarak 5393 sayılı Kanuna tabi olarak görev yapmaktayken; 16 Büyükşehir belediyesi (2014 yerel seçimlerinin ardından Türkiye'deki Büyükşehir Belediye sayısı 16'dan 30'a çıkmıştır) ile birlikte büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediyeleri ise hem 5216 sayılı Kanun hem de 5393 sayılı kanuna göre görevlerini yerine getirmek durumuna geçmiştirler (Torlak ve Sezer, 2005: 106).

1.4.3. 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu

22.2.2005 tarihinde kabul edilen 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun amacı; il özel idaresinin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir. Bu Kanun il özel idaresini kapsar. Bu Kanunun uygulanmasında;

a) İl özel idaresi: İl halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

b) İl özel idaresinin organları: İl genel meclisini, il encümenini ve valiyi, ifade eder (www.resmigazete.gov.tr, Erişim Tarihi: 02/08/2018)

Bu kanunun amacı; il özel idaresinin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir. İl Özel İdarelerinin görevleri, il sınırları içindeki görevleri ve belediye sınırları dışındaki görevleri olmak üzere ikili bir ayırıma tabi olmaktadır. Yerel yönetimlerde reform kapsamında 22 Şubat 2005 tarihinde çıkarılan 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, il özel idarelerinin yetki, görev ve sorumluluklarında önemli değişiklik oluşturmuştur. Bunlardan en önemlisi il özel idaresinin karar organı olan il genel meclisinin başkanı olan valinin başkanlık görevi bu kanun ile sona erdirilmiştir. Bu Kanunun amacı; il özel idaresinin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir (www.resmigazete.gov.tr, Erişim Tarihi: 02/08/2018).

a) İl sınırları içinde: Sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetler il sınırları içinde yerine getirmesi gerekli görevler olarak görülmektedir.

b) Belediye sınırları dışında: İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, kültür, turizm, gençlik ve spor; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri yapmakla görevli ve yetkili makam olarak görülmüştür. Yasada, belediyelere olduğu gibi il özel idarelerine de sosyal hizmetler ve yardımlara ilişkin görevler verildiği göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra “dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizlere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar” (md. 43/h) il özel idaresinin giderleri arasında sayılmış ve “bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanma” (md. 30/n) yetkisi de valiye tahsis edilmiştir.

1.5. Sosyal Belediyeciliğin Temel İşlevleri

Sosyal belediyecilikte amaç; sosyal sorunların meydana gelmesine mâni olmak, bu konuda önleyici tedbirler almak, böylece insanların huzurlu, mutlu, sosyal refah düzeyi yüksek bir ortamda yaşamasına imkân sağlayarak; gençlere, kadınlara, çocuklara,

yaşlılara, engellilere, muhtaç ailelere hatta tüm halka yönelik sosyal hizmetler oluşturmaktır.

Sosyal belediyeciliğin işlevleri dört ana başlık altında incelenebilir (Akdoğan, 1999: 30-45). Bunlar Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon, Sosyal Yardım ve Dayanışma, Mobilitize Etme, Yönlendirme, Kılavuzluk ve Rehberlik Etme, Yatırımdır.

1.5.1. Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon

Devletin yapmış olduğu sosyalleştirme çabalarının dışında kalan bireyler pek çok soruna neden olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında belediyeler bir anlamda eğitim fonksiyonunu yerine getirmektedirler. Bireylerin içinde bulundukları toplumun değerlerine, kurallarına uygun bir biçimde davranmaları için yerel yönetimler sosyal kontrol mekanizmasını kullanarak toplumsal düzenin devamlılığını sağlamaya çalışmaktadır. Esnaf gezileri düzenlemek, kıraathane toplantıları yapmak, halk meclisleri ve mahalle kütüphaneleri vasıtasıyla yerel yönetimler halka daha aktif bir şekilde mesajlar verebilmektedirler (Toprak ve Şataf, 2009: 15).

Bir toplumun kendi varlığını, birliğini, işleyişini ve sürekliliğini sağlamak için bireyler üzerindeki uygulamış olduğu her çeşit etkileme ve denetleme önlemlerine sosyal kontrol adı verilmektedir. Merkezi otoriteye kıyasla halkla daha yakın bir durumda olmalarından dolayı sosyal kontrol belediyeler üzerinde bir takım vazifeler yüklediği göze çarpmaktadır. Belediyelerin oluşturmuş oldukları sosyal kontrol sistem sosyalleştirmeyle ilişkilidir. Sosyalleşmenin faal olarak bulunduğu bölümlerde işin gereği olarak sosyal kontrol mekanizmasının da çalıştığı gözlenecektir. Somutlaştırmak gerekirse yüksek sesle müzik dinleyerek yaşanan ortamdaki insanları rahatsız etmek veya etrafa kötü görüntü ve kokular saçmak gibi bu davranışlarda bulunan kişilerle ilgilenme yetkisi cezai manada belediyeler tarafından yerine getirilmektedir (Demir, 2006:67). Yerel idareler toplumsal düzenin sürdürülebilir olması için bireylere toplumun içinde nasıl davranılması, değerlere uyulması gibi konularda sosyal kontrol mekanizmasını kullanarak devamlılığı sağlamaktadır (Akdoğan, 2002: 35).

Sosyalleşme kişinin içinde yer almış olduğu aile, okul, mesleki örgütler gibi sosyal kurumların ve yaşamış olduğu kültürel ortamın kendisinden beklediği biçimde davranmayı ve diğer insanlarla uyum içinde yaşamayı öğrenme sürecini anlatmaktadır.

Bireylerin devletin sosyalleştirme ağının dışında kalmaları birçok olumsuzluklara yol açmaktadır. Bu alandaki belediye işlevleri tamamlayıcı nitelikte olmaktadır. Belediyeler bir nevi sosyal kontrol mekanizması şeklinde de faaliyet göstermektedirler çünkü kural koymaktadırlar. Bu kurallara uymayan davranışlara uygulamış oldukları çeşitli yaptırımlar mevcuttur (Pektaş, 2010: 14). Sosyal kontrolün hayata geçirilebilmesi ile halkın sosyalleşmesi birbiri ile bağlantılı bir süreçtir. Sosyal kontrol mekanizması ancak sosyalleştirme sağlandığında devreye girmiş olacaktır. Halk meclisleri, esnaf gezileri, kıraathane toplantıları ve mahalle kütüphaneleri aracılığıyla belediyeler halka daha yoğun olarak mesaj gönderebilmektedirler (Berk, 2010: 61).

1.5.2. Sosyal Yardım ve Dayanışma

Toplum içinde bulunan dezavantajlı bireylerin insan onuruna yakışır bir biçimde çevresi ile iç içe bir biçimde hayat sürmeleri için bu kişilere ayni ya da nakdi yardımlarda bulunmak. Belediyelerin işlevlerinden birini oluşturan gözetme işlevinde toplumun dezavantajlı kesimini oluşturan bireylere yönelik yapılacak yardımlar ve uygun ortam ile bu bireylere sosyal ortam hazırlanmaktadır (Ateş, 2009:92).

Belediyeler sınırları içinde yaşayan yoksul ve yardıma muhtaç bireyler hakkında bilgilere sahip olduklarından dolayı bu konu hakkında çalışmalarını sürdüren kamu kurum ve kuruluşları ile ortak faaliyetler sürdürmekte ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara muhtaçlık durumlarına göre gıda, ilaç ve kömür yardımlarında bulunmaktadır (Akdoğan, 2002: 35). Ramazan aylarında yapılan iftar organizasyonları pek çok belediyede maddi durumu iyi vatandaşların yaptığı destek ile yerine getirilmekte bu sayede belediyeye yük olmamaktadır. Belediye bu tür organizasyonlarda hizmeti ihtiyaç sahibi vatandaşlara götürerek onlara yardım etme görevini yerine getirmektedir (Beki, 2008: 40).

Belediyeler, sınırları içindeki fakir ve muhtaç insanları dernekler ve diğer sivil toplum kuruluşlarına göre daha kolay bulabilmektedirler (Pektaş, 2010: 14). Belediyeler dezavantajlı grup olarak isimlendirilen kişilerin sosyoekonomik durumlarını takip edebilmekte, asgari geçim sınırında olanlara gıda, odun-kömür, ilaç, kırtasiye malzemesi, tekerlekli sandalye vb. yardımlarla destekte bulunmaktadır. Yerel yönetimler tarafından yerine getirilen yoksullara yönelik ayni ve nakdi yardımların dağıtılması organizasyonu bunu yapan kişilerin de bu anlamda yardımlaşma ve dayanışma duygularını artırmaktadır (Uslu, 2013: 99).

1.5.3. Mobilitize Etme, Yönlendirme, Kılavuzluk ve Rehberlik Etme

Belediyeler tarafından sağlanan hizmetler arasında tüketici danışma merkezi ve benzeri hizmet birimleri aracılığıyla danışmanlık hizmeti verme, bireyleri belli gün ve olaylarda yönlendirme, halka sorunlarını nasıl ve hangi kurumlarla çözebilecekleri konusunda yardımcı olma sayılabilir (Berk, 2010: 61, Toprak ve Şataf, 2009: 15).

Belediyeler halk için yapmış oldukları sosyal danışmanlık hizmetleri vermek, halkı önemli gün ve olaylar hakkında bilinçlendirme ve yöneltme, halkın sorunlarının hangi kurumlar tarafından nasıl çözüleceği konusunda bireyleri bilgilendirme gibi fonksiyonları yerine getirmektedir. Buna tüketici danışma merkezlerini örnek gösterebiliriz (Akdoğan, 2002: 35). Belediyelerin bu hizmetleri mobilize etme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme fonksiyonlarını yerine getirme çabalarını göstermektedir (Pektaş, 2010: 14).

Kültürel manada Belediyelerin yerine getirmiş oldukları faaliyetlerde tarihe mal olmuş kişiler ön plana getirilmekte, resmi ve dini bayramlarda günün anlam ve önemi konuları göz önünde tutulmaktadır. Böyle faaliyetler sayesinde insanların kültürlerine bağlılıkları artmakta kişiler tarihlerine kendilerini daha yakın hissetmekte ve geçmişlerini unutmama gibi duygularının diri kalması sağlanmış olmaktadır (Pekşen, 2014:26).

1.5.4. Yatırım

Belediyeler geçim derdine düşen halkı içinde bulundukları yerden çıkartacak köklü önlemler alamamakla beraber, sıkıntılarını kolaylaştıracak bazı hizmetler yerine getirmektedirler (Es,2007: 30). Aşevleri, sığınma evleri, tanzim satış mağazaları, sağlık ocakları, halk ekmek fabrikaları, mahalle kütüphaneleri bunlardan birkaçıdır. Yapılan bu hizmetlere yönelik belediyeler kendilerini bir yatırım ortamı içinde bulmaktadırlar (Akdoğan, 2002:35). Açlıklarını karşılayamayacak derecede yoksul olan hayatlarını kolaylaştıracak aşevleri açmak, gelecekteki nesli oluşturan çocuk ve gençlerin bilgi sahibi olabilecekleri kültür merkezleri ve bilgi evleri gibi yatırımlar yaparak halkın kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını giderme olanağına sahip olmaktadır (Uçaktürk vd, 2009:5).

Belediyelerin yapmış oldukları bu hizmetler ile halkın refah seviyesinde ne ölçüde değişimler meydana geldiği yapılan yardımlarda önem arz eden kısımdır. Karşılaşılan

sorunlardan biri halka yardım yapılmadığı zamanlarda halkın bu yardımları isteme haklarının olup olmadığı sorunudur (Berk, 2010:63).

1.6. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları

Sosyal belediyecilik uygulamaları, artık günümüzde belediye hizmetleri içinde başlıca hizmet kalemlerinden biri olarak göze çarpmaktadır. Bu hizmetler, özellikle kentte zor durumda olan ve kent nüfusunun önemli bir kesimini oluşturan dar gelirli için hayati bir öneme sahip olmaktadır. Bu kişiler açısından ilk ve acil olarak ulaşabileceği kamu kurumu olarak belediyelerin ve hizmet olarak da sosyal içerikli hizmetlerin anlamı şüphesiz önem arz etmektedir (Kesgin, 2008: 103).

Belediyeler daha iyi hizmet verebilmek için o yörede yaşayan insanların envanterini çıkarmalı ve bir sosyal doku haritası hazırlamak durumundadırlar. Fiziki ve sosyal yatırımların yapılmasında yol gösterici olacak bu çalışmalar neticesinde şehirde yaşayan nüfusun gelir, yani sağlık ve kültür bilgileri elde olmuş olacaktır. Kamuoyu araştırmaları, anketler, sayımlar, diğer istatistiki yöntemler sayesinde kent insanının eğilimlerini belirleme imkânı doğuracaktır. Kültürel, sosyal ve ekonomik hizmetlerin sunumunda bu verilere bakılacak ve gerçek ihtiyaç sahiplerinin tespiti kolaylaşmış olacaktır. Belediye hizmetlerinin ölçülmesi de bu çalışmalar sayesinde daha kolay gerçekleşecektir. Yaşlılar, engelliler, çocuk ve gençler, kadınlar, yoksullar ve işsizler belediyenin sosyal hizmet alanlarını meydana getirmektedirler (Özden, 2013: 97).

Türkiye’de belediyeden belediyeye farklılık göstermekle birlikte, dezavantajlı grupta yer alan pek çok vatandaşa yönelik sosyal yardım ve sosyal hizmetlerde bulunmaktadır (Çiçek, 2012:104). Kendi sınırları içinde olmakla birlikte Belediyeler kişilerin, ailelerin ve toplulukların yaşamış oldukları sorunlarla yakından ilgilenmektedirler. Bu sorunlar ağırlıklı olarak üç ayrı kaynaktan gelmektedir; bu sorunların başında toplumsal sistemin yapısının ve işleyişinin bir sonucu olarak büyükşehirlerde ortaya çıkan yoksulluk, suçluluk, dilencilik ve işsizlik gibi sorunlar; afetten etkilenmiş olan bireylerin ve ailelerin karşılaşmış oldukları sorunlar; çevresel şartlardan kaynaklı ortaya çıkan, engelli, yaşlı ve çocukların sorunlarıdır. Bugün sosyal belediyecilik olarak isimlendirilen uygulamalar bu üç sorunun çözüme kavuşturulması ile ilgili çabaları içermektedir (Ateş, 2009: 92).

1.6.1. Yaşlılara Yönelik Uygulamalar

Çekirdek aile yapılmasının değişmesi sonucu olarak, kişilerin yaşam tarzlarının farklılaşması, aileyi oluşturan bireylerin değişen ilgi ve beklentileri gibi nedenlerden dolayı yaşlı bireylere verilecek hizmetlerin de önemini yükseltmektedir ve bu sorunlara çözüm bulunması zorunluluk haline gelmektedir (Yıldırım, 2007: 95).

Belediyeler çeşitli sosyal hizmetler de bulunmak için öncelikle birime başvuran yaşlı bireylerin sosyal yönden incelemesini yapmak, yaşlılar için yapılacak hizmetlerin belirlenmesi ve buna yönelik gerekli düzenlemelerin ortaya konması, yaşlıları zamanlarını geçirmek için katılım göstereceği uğraşları, turlar, kamplar gibi sosyal faaliyetlerin tertip edilmesini sağlamaktadırlar (Genç, 2009:65).

Nüfusta gerçekleşen ve daha da artacağı beklenen yaşlı nüfusun artış göstermesi nedeniyle yaşlıların refahının devamını sağlamaya yönelik uygulamalar önem teşkil etmektedir. Bu durum ise ekonomik olarak bağımlılık oranının da artış göstermesi ile yaşlılara yapılan harcamaların artışını beraberinde getirmektedir. Bunun yanı sıra aile yapısının değişim göstermesi ve sonrasında mevcut refah rejiminde oluşan değişim, yaşlı bireylerin aile içerisindeki rolünün gerilemesine sebep olmuştur. Bu durum ise yaşlıların ailenin katkısıyla elde ettikleri sosyal desteğin, tehdit altına alınmasıyla sonuçlanmıştır (Taşçı, 2010: 181).

Yaşlılara yönelik verilecek hizmetler belediye ve büyükşehir belediyesi kanununda çeşitli maddelerle düzenlenmiştir. Büyükşehir belediyelerinin yanı sıra ilçe belediyelerine de verilen görev ve sorumluluklar her türlü kültürel ve sosyal hizmetleri yürütmek, bu hizmetlerde gelişim göstermek ve bu maksatla sosyal tesisler açmak şeklindedir. Açılan bu tesisleri belediyeler ister kendileri işletir isterlerse başkasına işletme hakkını verebilecektir (Uslu, 2011:90).

Yaşlıların sağlık harcamalarının yüksek olması ve bakımdan mahrum kalma durumuna gelmeleri gibi sebepler sorun teşkil etmektedir. Genç nüfusa nazaran sağlık harcamaları daha fazla yer tutan yaşlı nüfusa belediyeler çeşitli hizmetler sunmaktadırlar (Ersöz, 2011:170). Ayni ve nakdi yardımlar, eşya yardımı, yaşlılar için huzurevleri açmak, sağlık ve teknik malzeme yardımları ve evde bakım gibi sosyal yardım ve sosyal hizmetler sosyal belediyeciliğin yaşlı bireylere yönelik düzenlemiş olduğu faaliyetler arasında sayılabilir (Yaylı, 2009:406).

Yaşlılara yönelik olarak yapılan sosyal hizmetler; sağlık yardımı, kurum bakımı, teknik malzeme sağlanması ve ihtiyaca yönelik mekânsal düzenlemeler, gıda, giyim, yakacak ve ulaşım hizmetlerinden yararlanmaya yönelik ayni ve nakdi yardımlar, çeşitli sosyal-kültürel faaliyetler gerçekleştirilmesi gerekli görülmektedir. Bunun sonucunda bu bireyler kendilerini toplumda dışlanmış hissetmeyecek ve toplumun uyumlu bireyleri gibi hissedeceklerdir.

1.6.2. Engellilere Yönelik Uygulamalar

Belediyelerin sosyal yardım ve sosyal hizmet verdikleri gruplardan birini engelliler oluşturmaktadır. Ekonomik ve sosyal hayata katılım göstermede engelli bireyler büyük sorunlarla baş başa kalmaktadırlar. Bundan dolayı engellilere yönelik sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar düzenlenirken bu problemlerinin ortadan kaldırılması gerekmektedir (Şahinoğlu, 2014:82). Şehrin planlanmasında bulunurken belediyeler, hizmetlerin proje haline getirilmesinde engellilerin ihtiyaçlarının göz önünde tutulmasına özen göstermelidir. Bu manada kişilere ve ailelere sosyal ve psikolojik destek biçiminde danışmanlık hizmeti verilmesi de gerekmektedir (Keleş, 2008: 80).

5393 sayılı Kanun hizmet sunumunda engellilerin de dikkate alınması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Büyükşehir belediyeleri içinse 5216 sayılı Kanun’a 01.07.2005’te 5378 sayılı Kanun’la eklenen “ek madde 1” ile engelli hizmet birimleri meydana getirilmesi ve bu hizmetlerin engellilere hizmet için kurulmuş dernek, vakıf ve bunların üst kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde sürdürülmesinin öngörüldüğü belirtilmektedir. Bununla birlikte bu hizmetlere yönelik olarak “Büyükşehir Belediyeleri Engelli Hizmet Birimleri Yönetmeliği” çıkarılmıştır (Çiçek, 2012: 106).

Türkiye’de belediyelerin engellilere yönelik sosyal hizmet ve yardımlarını şöyle sıralayabilmekteyiz: fiziki düzenlemeleri yapmak, hizmet ve rehabilitasyon merkezleri kurmak, evde bakım hizmetleri sunmak, ayni ve nakdi yardımlar yapmak, engelli derneklerine destek vermek, eğitimler ve sosyal etkinlikler düzenlemek, danışmanlık ve rehberlik hizmetleri sunmak, istihdam imkanlarını artırmak bunlardan birkaçıdır (Ersöz, 2011: 176).

Engellilere yönelik olarak; fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinde tedavi ve bakım hizmetleri, günlük yaşamı kolaylaştırmaya yönelik mekânsal düzenlemeler, teknik

malzeme yardımı, gıda, giyim, yakacak ve ulaşım hizmetlerinden yararlanmaya yönelik aynı ve nakdi yardımlar, meslek ve iş edindirme kursları, çeşitli sosyal-kültürel faaliyetler engelli bireylerin topluma uyumu açısından da önem arz etmektedir (Şahinoğlu, 2014:81).

1.6.2. Çocuk ve Gençlere Yönelik Uygulamalar

Dünya’da Türkiye genç nüfusuyla öne çıkan bir ülke olarak göze çarpmaktadır. Bu kesimler açısından özellikle eğitim hizmetleri büyük öneme sahiptir. Belediyeler öğrencilere yönelik olarak etüt merkezleri açmakta, burs ve krediler sağlamakta, ayrıca çocuk ve gençlere yönelik kültür-sanat, spor ve sosyal etkinlikleriyle eğitim sürecine destek olmaktadır. Belediyelerin eğitim faaliyetleri içerisinde mesleki eğitim konusu da önemli yer teşkil etmektedir (Çiçek, 2012: 106). Bu eğitim gençlerin bir meslek sahibi olmalarını sağlayarak onların istihdam edilebilirliğini artırarak refah gelişimini sağlamayı hedeflemektedir.

Spor tesisleri ve eğlence alanlarının oluşturulması, istihdam çalışmaları yapılması, meslek edindirme kurslarının düzenlenmesi, uyuşturucu madde kullanımının önlenmesine yönelik hizmetler, eğitim yardımı, gençlik merkezlerinin kurulması, sosyo-kültürel etkinliklerin tertip edilmesi ve gençlerin bu etkinliklere dâhil olmalarının sağlanması gençlere yönelik sosyal belediyeçilik uygulamalarının içeriğini oluşturmaktadır (Yaylı, 2009: 406).

Belediyelerin çocuklara yönelik bir başka hizmeti de çocuk meclisleri kurulmasıdır. Çocuklar bu meclislerde, katılımı, tartışmayı, kentine sahip çıkmayı ve çevresel sorunlara ilgi duymayı öğreneceklerdir. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin İstanbul Gençlik Rehabilitasyon ve Meslek Edindirme Merkezi (İSMEM), 15-25 yaş arası ve risk altındaki gençleri iş sahibi yapmayı ve bu kişileri topluma kazandırmayı amaçlamakta ve bu açıdan önem taşıyan bir girişim olarak göze çarpmaktadır. Belediyeler ayrıca, gençlerin kent sorunlarıyla yakından ilgilenebilmeleri için gençlik merkezleri ve gençlik konseyleri kurmaktadır (Yıldırım ve Göktürk, 2008: 250).

1.6.4. Kadınlara Yönelik Uygulamalar

Son zamanlarda kadınlar, toplum içinde erkekler kadar söz hakkına sahip olmayı istemektedirler. Gelişmiş ülkelerdeki gibi kalkınmanın ve ilerlemenin bir göstergesi olan

bu istek ülke gelişimine olumlu katkılar sağlayacak bir istektir. Şehirde yaşayan kadınların sıkıntılarını çözmek, diğer bireyler içinde önemli katkıları beraberinde getirecektir. Kendine olan güvenini kazanmış, gülümseyen bir eş, gülümseyen bir anne, gülümseyen bir çalışan kadın toplumun temellerinin sağlamlaştırılması açısından son derece önem taşımaktadır (Çelikol, 2004:166).

Aile bakanlığı ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra kadın haklarının geliştirilmesi, korunması ve maruz kaldıkları sorunların çözüme kavuşturulması konularında belediyelere de görevler düşmektedir. Kadınların da ekonomik kalkınmadan eşit oranda faydalanmaları sağlanmalıdır. Çalışan kadınlar için tertip edilen kreş ve anaokulu hizmeti ve çalışma hayatında bulunmayan kadınlar için de meslek edindirme kurslarının düzenlenmesi büyük önem arz etmektedir (Genç, 2009:65)

Belediyelerin sosyal hizmet ve sosyal yardım uygulamaları göz önüne alındığında hedef kesimlerinden birisinin de kadınlar olduğu görülmektedir. Bu çerçevede özellikle 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 50000 (6360 sayılı Kanun sonrası 100000) ve üzeri nüfusa sahip belediyeler ile büyükşehir belediyelerine kadın koruma evleri açma zorunluluğu getirmesi önemli bir adım olmaktadır. (Artan, 2011: 210). Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kadına yönelik şiddet ile mücadelede kurumsal hizmet birimlerinden biri olan kadın konukevlerinde fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik şiddet mağduru kadınlara ayırım gözetilmeden hizmet veriliyor. 2011'de toplam 1650 olan kadın konukevi kapasitesi, %109 artışla Ekim 2016'da 3 bin 443'e çıktı. Ayrıca yerel yönetimlere bağlı 32 kadın konukevi 741, sivil toplum kuruluşlarına bağlı 4 kadın konukevi ise 45 kişilik kapasiteyle hizmet veriyor. 2017'de "Aile İçi Şiddetle Mücadele için Kadın Konukevleri Projesi" kapsamındaki kurumsal hizmet birimlerinin standardizasyon faaliyetleri de tamamlanarak, 81 ile yaygınlaştırılacak. Ayrıca, personele yönelik sistematik olarak hizmet içi eğitimler düzenleneceği belirtilmiştir (www.haberturk.com , Erişim Tarihi: 02/02/2019).

Bu görevlerinin dışında belediyeler kadınlara yönelik olarak sağlıktan, eğitime birçok alanda hizmetler arz etmektedirler. Bu hizmetler; danışmanlık hizmetleri sunmak, kadın ve aile sağlığı merkezleri aracılığıyla sağlık hizmetleri sunmak, kadınlara yönelik meslek ve el sanatları kursları açmak, kültürel ve sportif etkinlikler düzenlemek, ayni ve nakdi yardımlar yapmak olarak sayılabilir(Çiçek, 2012: 107).

1.6.5. Yoksullara Yönelik Uygulamalar

Yoksulluk, daha iyi yaşam koşullarına ve en az nitelikte hayat standartlarına sahip olamayan insanları nitelemektedir. Yoksul insanlar, yaşanabilir standartlara erişmek için eğitim ve fırsatlara eşit ölçüde ulaşamazlar, ekonomik ve sosyal manada güçsüzdürler. Bu nedenle bu kişiler sosyal yardım, sosyal hizmet ve desteklere ihtiyaç duymaktadırlar (Çorakçı, 1997: 38-40).

Yoksulluğun çeşitli sebepleri olmasına rağmen bu etkenlerden gelir dağılımı adaletsizliği başı çekmektedir. Ülkelerin gelişmişlik seviyelerine göre yoksulluk sebepleri değişiklik göstermekle beraber, bölgesel ve küresel seviyede yoksulluk ve gelir dağılımı adaletsizliği konuları arasındaki ilişki günümüzde uluslararası örgütler ve ulusal düzeyde hükümetler tarafından tartışma ortamı bulmaktadır. Gelir adaletsizliği dışında Endüstri Devrimi sonrasında artan dünya nüfusu neticesinde demografik etkenler de yoksulluk sebebi olarak değerlendirilmektedir (Öz ve Yıldırım, 2009:457).

Belediyelerin yoksul bireylere yönelik sunmuş oldukları hizmetlerin başında aşevi hizmetleri öne çıkmaktadır. Belediyeler aşevlerinde günlük yemek çıkardıkları gibi gezici aşevleri hizmetinde bulunmaktadır. Bunun yanı sıra yoksul ve muhtaç kişilere gıda, yakacak gibi sosyal yardımlarda bulunmak dışında, ihtiyaç sahiplerine nikâh ve sünnet törenlerinde de bulunmaktadır (Yıldırım ve Göktürk, 2008: 251). Bunlara ek olarak sağlık alanında da hizmetler sunmakta genel sağlık taraması ve evde bakım gibi hizmetlerde bulunmaktadır (Öz ve Yıldırım, 2009:459).

Çoğu zaman gelişmekte olan ülkelerin ürettikleri politikanın konusunu insan ve insan ihtiyaçları oluşturmaktadır. Ülke yönetiminden sorumlu yöneticiler de geçmişten bugüne yönetmiş oldukları toplumların sorunlarına karşı kendilerini duyarlılık göstermek zorunda hissetmişlerdir. Tarihteki ilk örneklerinde İngiltere’de bu uygulamalar sosyal politika alanında yoksullara yönelik uygulamalar biçiminde meydana gelmiştir. Bu nedendir ki yoksulluk problemi belediyelerin son zamanlarda yoğun bir biçimde yoksulluk politikaları şeklinde yer tutmaya başlaması belediyenin sosyal yönünün önemini gözler önüne sermiştir (Kesgin, 2012:74).

İngiltere örneğinde görüldüğü üzere yerel yönetimlerin sosyal politika konusundaki ilk uygulamaları yoksullara yönelik uygulamalar şeklinde ortaya çıkmaktadır. Dar manada sosyal belediyeciliğin bir unsuru olarak ekonomik desteklerle baş gösteren bu

uygulamalar Türkiye’de günümüzde gelişmiş belediyelerin sosyo-kültürel gelişime dönük aktiviteleriyle devam eder olmuştur.

İhtiyaç sahibi yoksul vatandaşlara ayni ve nakdi yardımlar düzenlenirken, muhtaçlıklarının bilimsel ve mesleki olarak saptanmış olması zorunluluk arz etmektedir. İhtiyaç sahibi yoksul bireyin ekonomik ölçütler çerçevesinde muhtaçlık halleri ortaya konurken kişinin ve ailesinin özellikleri de göz önünde tutulmalı ve yardım yapılacak bireyi küçük düşürecek, onurunu kırarak davranışlarda bulunulmamalıdır. Bu yardımlardaki esas maksat uzun dönemde kişiyi ve bakmakla yükümlü olduğu ailesini kendi kendine yetebilecek duruma getirmek olmalıdır. Bundan dolayı sosyal yardımların önleyen, koruyan ve geliştiren sosyal hizmetler ile beraber ele alınması ve gözden geçirilmesi gerekmektedir (Karataş, 2001: 222).

Yoksulluk nedeniyle sosyal dışlanmaya maruz kalan bireylerin bu durumunun ortadan kaldırılması için önemli bir unsur olan eğitim faaliyetleri ile bireyler istihdam kapasitelerini artırarak ekonomik ve sosyal yaşamla bağlarını kuvvetlendirme şansı bulmaktadırlar. Bununla birlikte belediyeler sunmuş oldukları sosyal hizmet ve sosyal yardımlarla da bilhassa yoksul kesimlerin hayatlarını devam ettirmelerine katkı sağlamaktadırlar. Kaynaklarına bağlı olarak belediyeler sosyal hizmet ve sosyal yardımlar gerçekleştirmektedirler. Aşevleri açılması ve evlere ücretsiz yemek servisi yapılması, ayni ve nakdi yardımlar, eğitim yardımları, sağlık yardımları, ücretsiz sağlık hizmetleri bu tür sosyal hizmet ve yardımlar örnek gösterilebilir.

1.6.6. İşsizlere Yönelik Uygulamalar

Türkiye’de yüksek seviyelerde olan ve süreklilik kazanan işsizlik, nüfusun önemli bir oranı oluşturmakta ve toplum içindeki risk grupları arasında önemli bir yerde bulunmaktadır (Çolakoğlu, 2007:131).

Belediyelerin sosyal hizmet faaliyetleri arasında yaygın eğitim önemli bir yer oluşturmaktadır. Yaygın eğitimdeki amaç, toplumun tüm kesimini ömür boyu sürecek bir öğrenme sürecine dâhil etmektir. Bu faaliyetlerin içerisinde okuma-yazma kursları, çocuk bakımı ve eğitimi kursları, çıraklık eğitimi kursları, madde bağımlılığından korunma eğitim programları, beceri kazandırma kursları, trafik kazalarında ilk yardım kursları gibi kurslar bulunmaktadır (Yener, 1998: 24).

Belediyelerin düzenlemiş oldukları meslek edindirme ve el becerileri kursları, özellikle büyükşehir belediyelerinde yaygın olarak görülmektedir. Ankara'da BELMEK ve teknik eğitim veren BEL-TEK, İstanbul'da İSMEK, Bursa'da BUSMEK, İzmir'de İZMEB, Kayseri'de KAYMEK, Antakya'da ASMEK, Kocaeli'nde KO-MEK, Gaziantep'te GAMEK bu kurslara örnek olarak gösterilebilir. Bu kurslar istihdama yönelik mesleki eğitim vermiş oldukları gibi, sosyalleşme ve uyum gibi fonksiyonlar da göstermekte, ayrıca el beceri sanatlarının gelişmesine de katkı sağlamaktadırlar (Selek Öz, 2010: 54).

1.7. Sosyal Belediyecilik Bağlamında Belediyelerin Düzenlediği Mesleki Eğitim Faaliyetleri

Sosyal belediyecilik kapsamında belediyelerin düzenlemiş oldukları, bireylerin katılım gösterdikleri meslek kazanmaya yönelik ve hobi faaliyetlerini kapsayan eğitim faaliyetlerine Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) şu tanımı teklif etmiştir: Yetişkin Eğitimi, asıl işi okula gitmek olmayan bireylerin, zorunlu eğitim faaliyeti dışında kalan kişilerin bugün veya hayatının kalan herhangi bir döneminde ihtiyaç duyacakları öğrenme ihtiyacını veya kişilerin ilgilerini tatmin etmek için özellikle tertip edilen etkinlikleri ve programları içeren eğitimlerdir (Lowe, 1985:23).

Eğitime olan talep dünyada hızlı artış göstermektedir. Yakın gelecekte, beceri düzeyinin eğitimde artması, kişilerin kendini yetiştirme, bireysel kabiliyetlerini son raddeye kadar kullanabilmesi ve geliştirmesi öne çıkacak bu sayede gelişim göstermiş ülke kıvamına gelmek için ülkeler, belli oranda eğitim ile donanmış insan güçleri ile, rekabet edebilecek seviyeye ulaşmaya çalışmış olacaklardır (Özden, 2008:13-20).

Teknolojik ilerlemenin sonucu olarak ortaya çıkabilecek olan bireysel ve toplumsal uyum sorunlarını en aza indirecek ve bu sayede dolaylı olarak da olsa ülke ekonomisini bu zor durumdan kurtarmak yetişmiş insan gücü ile olmaktadır. Fakat iyi yetişmemiş veya vasıflı olmayan insan gücü ülke için işsizlik gibi önemli bir soruna sebep olmaktadır. Özellikle vasıflı olmayan birey sayısının artması sebebiyle gelişmekte olan ülkelere biri olan Türkiye de işsizlik sorunu ile karşı karşıya kalmaktadır. İşgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda vasa sahip yetişmiş insan gücü, eğitim yoluyla işsizlik olgusunun minimize edilmesinde ülkelere yol gösterici ve önemle üzerinde durulması gereken bir konu halini almıştır (Öztürk,2007:60).

Yerel yönetimlerin en önemli organlarını Belediyeler teşkil etmektedir. Sosyal refah düzeyinin artması için etkin bir şekilde kamu hizmeti sunan halka en yakın ve hareket yeteneği yüksek kurumların başında Belediyeler gelmektedir. Belediyelerin halka verimli bir biçimde hizmet sunumunu yapabilmesi için gelişmiş ülkelerdeki gibi sosyal hizmet projelerine ve sosyal politikalara yer vermeleriyle mümkün olmaktadır. Belediyeler, toplum temelli kurumlarla yapmış olacakları uygulamaları yürütürler. Bu toplum temelli kurumlar şunlardan oluşmaktadır; madde bağımlıları ve ruhsal sorunlar yaşayan bireylere yönelik rehabilitasyon merkezleri, aile danışma ve toplum merkezleri, yaşlı dinlenme evleri ile sivil toplum kuruluşlarını geliştirme merkezleridir. Çocukları ve gençleri kültürel ve sosyal etkinlikler ile psiko-sosyal becerilerinin gelişmesi konusunda destekler (www.aktuelpsikoloji.com/, Erişim Tarihi: 01/02/2019).

Belediyeler sınırları içinde yaşamakta olan ihtiyaç sahibi kişilerin yoksunluklarının giderilmesi maksadıyla, verilecek hizmetlerin planlı bir biçimde yürütülmesi için sosyal belediyecilik anlayışına sahip olmalarından dolayı sosyal harcamalar yapılması konusunda kendilerini zorunlu bir tutum içinde görmektedirler. Belediyelerin düzenlemiş oldukları kültürel etkinliklerin yerine getirilmesinde en önemli etken halkın desteğinin sağlanması ve yaşayan bireylerin bilincinin artırılmasıdır. Belediyeler kent halkının kültürel ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik, kanunların kendilerine vermiş olduğu yetki ve görevler kapsamında, çeşitli hizmetleri mevcuttur. Kültür ve sanat hizmetleri, örgün eğitim ve öğretime destek hizmetleri ve halk eğitim hizmetleri şeklinde sınıflandırmak mümkündür. Yerel seviyede ekonomik ilerlemenin sürdürülebilirliğine sağlamış olduğu katkı sosyal belediyeciliğin önemli fonksiyonlarından bir diğerini oluşturmaktadır. Bu bakımdan belediyelerin düzenlemiş oldukları meslek edindirme kursları gibi yaygın bir eğitim faaliyetleri yerel ekonominin ihtiyacı olan nitelikli iş gücünün oluşması hususunda önem taşımaktadır. Mesleki eğitim kursları başta kadınlar olmak üzere mesleki bilgiye sahip olmayan kişilerin istihdam edilebilir seviyelere gelmeleri ve iş yaşamına dâhil olmalarına olanak sağlamaktadır (Yaman; 2014:209).

Yerel düzeyde yetişkin bireylerin eğitimi dendiği zaman Türkiye’de ilk akla gelen halk eğitim merkezleri, Olgunlaşma enstitüleri, halk evleri, akşam okulları ve çıraklık eğitim merkezleri gibi kurumlardan oluşmaktadır. Belediyeler de son zamanlarda bu konuda ciddi çalışmalar yürütmektedirler. Belediyeler, bireyin ve toplumun sosyal refahının sağlanması konusunda, toplum bilimcilerin de tespitlerine göre bireylerin ihtiyaç

duydukları meslek ve sanat eğitim taleplerinin karşılanmaması toplum huzurunu bozabilecek sonuçlara neden olabileceği düşünülmektedir. Belediyelerin vermiş oldukları ücretsiz mesleki eğitim faaliyetleri sosyal belediyecilik bağlamında hem bireylerin hem de belediyelerin sosyal, ekonomik ve psikolojik kazanımları olarak göze çarpmaktadır (Doğan, 2007:335).

Belediyeler tarafından yetişkin bireylere verilen eğitim faaliyetleri; tamamlama eğitimi, mesleki ve teknik yeterlilik eğitimi, sağlık, refah ve aile hayatını daha iyi hale getirmek için verilen eğitimler, yurttaşlık eğitimi, kendini gerçekleştirme eğitimi şeklinde gruplandırılmaktadır. Belediyelerin sosyal belediyecilik kapsamında vermiş oldukları mesleki eğitim faaliyetleri, eğitimi tamamlamamış ve iş yaşamına da dahil olamamış; başta kadınlar olmak üzere tüm bireylere yönelik eğitim faaliyetleri ile kişileri meslek sahibi yaparak onları işsizliğin vermiş olduğu atalet duygusundan kurtarmaktadır. Bireyin topluma kazandırılması ile toplumsal huzur da sağlanmış olmaktadır. Günümüzde toplumların ilerlemesi için teknolojik gelişimlere adapte olabilen rekabet seviyesi yüksek iş gücüne sahip olmak gerekmektedir, bunun için de vasıfsız olan iş gücünün nitelikli hale getirilmesi sağlanmalıdır. Belediyelerin vermiş oldukları eğitim hizmetleri bu konuda büyük önem arz etmektedir.

1.7.1. Belediyelerin Düzenlediği Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Önemi

Toplumun büyük bir kısmı günümüzde zamanının çoğunu bilgisayar, cep telefonu gibi teknolojik aletlerde sosyal medya kanallarında, televizyon karşısında veya kahvehanelerde geçirmektedir. Fakat değişen ve gelişen dünyaya adapte olabilmek için faydalı uğraşlara zaman ayırmak, okumak ve öğrenmek gerekmektedir. Bu nedenle kişilerin eğitimlerini nitelikli hale getirecek eğitim faaliyetlerine ihtiyaç duyulmaktadır (Yıldırım, 2009:58). Bunun yanı sıra toplumda yaşayanların düşüncelerini ifade edebilmesi ve özgür bir biçimde yaşamlarını idame ettirebilmesinin temelini bilgi oluşturmaktadır. Bilgi sahibi olmanın en önemli yolunun da eğitimden geçtiği unutulmamalıdır (Ataman, 1998:6).

Günümüzde yaşanan gelişmeler ışığında 21.yüzyılda çalışma hayatında bulunan veya çalışma hayatında dahil olmak isteyen kişilerde, yazılı ve sözlü düzeyde iletişim kurma kabiliyetine sahip olan, kaliteli ürün ve hizmet ortaya koyabilme konusunda sorumluluk alabilen, teknolojiyi idrak edebilecek kadar temel beceri seviyesine sahip, ekip halinde

çalışmaya uygun, değişikliklere kolay bir şekilde uyum gösterebilen vasıfların olması beklenmektedir (Ulusoy, 2004:28). Değişen dünyada her şey değişim gösterdiği gibi meslekler de bu değişime uyum sağlamak ve bunun sonucu olarak sürekli eğitim gerektiren yeni meslek türleri ortaya çıkabilmektedir. Şirketler veya işletmeler bu yeni mesleklerde çalışabilecek kişilerde yukarıda bahsedilen ve evrensel özellikler taşıyan nitelikler aranmaktadır. Çalışma hayatında bireylerden beklenen yetenek çeşitliliği giderek artış göstermektedir.

Hızla artış gösteren bilgi karşısında, her şeyi bilmektense, hangi bilgiye nasıl ve nereden ulaşabileceğini bilen, öğrenmeyi öğrenmeye talip olan kişilere ihtiyaç duyulacaktır. Ulaşım ve iletişim imkânlarının artış göstermesi dolayısıyla bilgi birikimi, beyin gücü, uluslararası ticaret gibi dinamikler 21. asırda şehirlerini önemli kılmakta Türkiye’de artan nüfus sebebiyle eğitim ihtiyacı da günden güne hızlı bir biçimde artış göstermektedir (Güney, 2010: 2)

Genç bireylerin sosyal değişimlere uyum göstermeleri, yüksek seviyede beceriler edinmeye çalışmaları ve yaşam boyu öğrenmeye açık olmaları gelecekte bir adım önde olmaları için gerekli davranışlardır. Gelecek neslin problem çözme, eleştirel düşünme, iletişim ve çağın teknolojilerinin kullanılması konularında güçlü bir temele sahip olmalarını yeni eğitim programları sağlamak zorundadır. Bunların da ötesinde öğretim programları, bireyleri, yaşam boyu öğrenmeye teşvik etmeli, bunun sonucu olarak yeni bilgi ve beceriler edinmeleri ve hızla değişen dünya düzenine uyum göstermelerini sağlamalıdır (Aksoy, 2013:44).

Belediyeler düzenlemiş oldukları eğitim faaliyetleri ile genç ile yaşlı, eğitilmiş ile eğitim görememiş arasındaki farkın ortadan kaldırılmasına ve aralarındaki iletişimin daha da artmasına katkıda bulunmaktadır (Türk, 1968: 102). Bu nedenle verilen eğitimler kişilerin sosyal bağlarını güçlendirerek sosyal refahın oluşmasında önemli bir role sahiptir.

Belediyelerin düzenlemiş oldukları eğitim faaliyetleri; meslek sahibi olmayan kişilere meslek edindirme, meslek sahibi olanların mesleklerinde yükselmeleri ve yeniliklere uyum göstermelerini sağlama, var olan mesleğinin geçersiz hale gelmesinden dolayı yetersiz kaldığı alanın doldurulması, meslek değiştirmek isteyen kişilere yeni bir meslek öğretmek ve nihayetinde bireylere gelirlerini koruyacak veya artıracak yetenekler sağlamak gibi maksatlara yönelik programları içermektedir (Murat, 2009:37).

Belediyelerin tertip etmiş oldukları mesleki eğitime yönelik meslek edindirme kursları katılım gösteren bireylere yeni beceriler ve vasıflar kazandırmak veya var olan becerilerini geliştirerek bu kişilerin çalışma hayatında daha kolay istihdam edilmelerini sağlayıcı bir etkiye sahip olmaktadır. Katılımcıların pek çoğu il kez meslek edinmek amacıyla, yeni bir meslek daha edinmek veya var olan mesleğini ilerletmek maksadıyla bu kurslara katılım göstermektedirler (Özer, 2009:98-99)

1994 yılında ilk kez açılması sebebiyle başta Ankara ve sonrasında 1995 yılında da İstanbul belediyeleri olmak üzere birçok belediye meslek edinme kursları kapsamında eğitim faaliyetlerinde bulunmayı devam ettirmektedir (Bağlan ve Yardımcıoğlu, 2017:65).

Halk eğitimi veya başka bir ifadeyle yetişkin eğitimi içeriğinde bulunan mesleki eğitimlerle katılımcıların mesleki bilgiler edinerek, çalışma hayatında başarı göstermeleri için gerekli bilgi ve donanımı kazanarak kendilerini tüketici konumundan üretici konuma geçirerek hem kendilerini topluma uyumlu hale getirir hem de ekonomik kalkınmaya olumlu katkıda bulunur (Geray, 1978: 37-38).

Tüm genç bireylerin vasıflı hale gelmeleri için mesleki eğitim teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Kurslarda verilen eğitimler katılımcıların iş hayatına sorun yaşamadan dahil olmaları için ön hazırlık niteliğinde olmalıdır. Bunun yanı sıra eğitimler kadın ve erkek katılımcılara eşit fırsatlar sunacak şekilde olmalıdır. Sürekli eğitim ve öğretim faaliyetleri teşvik edilerek kişilerin okul eğitimleri ve iş öncesi eğitim uyumlarında, iş dünyası ve toplumun yenilenen ihtiyaçlarına yönelik, saydamlığa ve kaliteye dayanan eğitim ve öğretim verilmelidir (Aksoy, 2013:38). Bu sebeplerden dolayı Belediyelerin mesleki eğitim kurslarında vermiş oldukları eğitimler, bir meslek sahibi olan veya var olan mesleğini geliştirmek ya da sıfırdan bir başka mesleğe geçmek isteyen bireylerin kendilerini geliştirmeleri açısından önem arz etmektedir.

İş piyasası açısından önemi; bilgi toplumunun göze çarpan en önemli özelliklerinden bir tanesi sürekli kendini yenileyen bir yapıya sahipliğidir. İş gücü piyasasına bu yapının yansımaysa, eski teknolojilerin getirmiş olduğu üretimde emek yoğun iş gücünün kullanımı yerine yüksek kalite işgücünün kullanılır olmasıdır. Piyasanın gerek gördüğü vasıfları sağlayabilen kalite seviyesi yüksek bir eğitim sistemi işgücünün istihdam edilmesini sağlayan önemli bir etkiye sahiptir. Bunun yanı sıra eğitimin işsizlik sorununu

azaltıcı bir öge olduğu belirtilmektedir. İnsan kaynaklarına yapılan yatırımlar günümüzde sermaye kısmına yapılan yatırımlardan daha fazla öneme sahip olur hale gelmektedir. Çünkü bugün çalışma hayatında “İş Güvencesi” kavramı artık “İstihdam Edilebilme Güvencesi” olarak anlam değiştirmiştir.

Bu sebeplerden ötürü, hayat boyu öğrenmeye önem verilmekte, temel eğitimin kalitesinin artırılması üzerinde durulmakta, eğitim sistemi ile iş gücü piyasası arasında uyumun yükseltilmesine ağırlık verilmektedir (DPT, 2001:3). İş gücü piyasasında sürekli ilerleyen teknolojinin gereklerini yerine getirebilmek için kişilerin daha fazla bilgiye ve daha fazla teknik kabiliyete sahip olmaları istenmektedir. Bu konuda değişim ve yenilikler karşısında kişilerin nitelik ve becerilerini arttırmaları, verimlilik düzeylerini ve gelir miktarlarını yükseltmelerini sağlamak için eğitimin sürekliliği anlamına gelen yaşamın tamamına yayılan eğitim büyük önem taşımaktadır.

Sermayenin bir bileşeni olarak görülen insan gücünün de fonksiyonunu iyi bir şekilde gerçekleştirebilecek yeteneğe ve diğer niteliklere sahip olması gerekmektedir. Ülkelerin ve işletmelerin sahip oldukları en önemli kaynaklardan biri olan beşerî sermayenin işlevi, rekabetçiliğe ve üretkenliğe en düşük maliyetle en yüksek katkıyı sağlamaktır; bunu gerçekleştirmek için de beşerî sermayenin, işletmelerin gereksinmelerine, rekabet koşullarına ve teknolojik gelişmelerin ilerleyişine uyumlu hale getirilmesidir (Petrella, 1997: 26-29).

Çalışma hayatına katılmak isteyen kişilerin, dinamik ve değişken bir yapıya sahip olan iş gücü piyasasında ekonomik ve sosyal seviyelerini dengede tutmaları ve rekabet edebilir hale gelebilmeleri için istihdam edilme becerilerini kazanabilmeleri ve bu becerileri sürekli bir biçimde yenilemeye ve ilerletmeye çalışmaları gerekmektedir. Kişilerin hayatları boyunca süren ve her geçen zamanda daha da önem arz eden bu ihtiyaçlarının hayat boyu öğrenme kavramının doğmasına ve yaygınlık kazanmasına neden olduğu düşünülmektedir (Aksoy, 2013:26).

Teknolojik yenilikler sonucu yüksek vasıf gerektiren yeni işler, vasıfları ve eğitim düzeyi düşük çalışanlar bakımından ciddi risk faktörlerini beraberinde getirmektedir. Başka bir ifadeyle, yenilenen teknolojilerin olumlu ve olumsuz sonuçları da beraberinde getirmektedir. Çalışanlar, günümüzde yaşamları boyunca yenilenen teknolojilere uyumlu beceriler kazanma gereksinimi içinde olmaktadır. ABD eski başkanlarından Bill

Clinton, Amerikalı ortalama bir yurttaşın hayatı süresince yedi kez eğitilmek zorunda olduğunu beyan etmiştir (Tepe, 2007: 22-24).

Çalışma hayatına dâhil olmak isteyen insanların sahip olduğu nitelikler işgücü verimliliğini etkileyen önemli faktörlerden biri olarak göze çarpmaktadır. İş gücü piyasasında istihdam edilmek isteyenlerin verimli olabilmeleri için, çalışmak istedikleri işlerin gereklerinin neler olduğunu iyi bilmeleri ve bunun için gerekli olan mesleki bilgi ve beceriye sahip olmaları ve sahip oldukları bu vasıfları etkin bir biçimde kullanabilmeleri ile mümkündür (Geçer, 2001:13).

İşsizlikle mücadele konusunda göze çarpan en önemli aktif iş gücü politikalarından birini oluşturan iş gücünün eğitimi yani mesleki eğitim kursları, hem bireylerin yeteneklerini yükselterek işsizliği indirmekte hem de kişilerin çalışma piyasasında daha aktif hareket eder hale getirilmesi sağlanarak yapısal işsizliğin de azaltılmasına neden olmaktadır. İşletme sahipleri açısından bakıldığında; eğitim işverenler arasında bireyin özelliklerinin doğru tahmin edilmesini sağlayan bir eleme aracı olarak düşünülmektedir. Bu manada iş gücü piyasasına dâhil olmak için mesleki eğitim kurslarından alınacak eğitimler katılımcılara, çalışma hayatında ön kısımlara geçmek için önemli yararlar sağlayacakları düşünülmektedir (Şen, 2016:87).

İş gücü piyasası açısından işe alınacak kişinin yeteneklerinin önceden bilinmesi yanlış kişinin istihdam edilip oluşacak maddi kayıpların ve verimlilik azalmalarının önüne geçilmesi açısından önem taşımaktadır. İşin gerektirdiği beceriye sahip, değişen koşullara uyum sağlamakta sorun yaşamayan bireylerin istihdam edilmesi işletmenin rekabet gücünün artmasına sebep olmaktadır.

Mesleki eğitim ile iş yaşamının gereksinim duyduğu teknik donanımına sahip becerikli bireyler yetişir. Mesleki eğitim sayesinde kişi çok yönlü gelişme konusunda imkân sahibi olmaktadır. Kişinin ekonomik, bilimsel ve teknolojik gelişmeler sonucuna sürekli değişim ve gelişim gösteren işlere adapte olabilmesi için kişiye gerekli olan mesleki bilgi ve donanımı ona aktarmasına neden olmaktadır. Bu sebeple kişi çalışmış olduğu yeni işler ile uyum içinde istikrarlı bir şekilde çalışmaya devam etmektedir. Gelişmiş ülkeler hali hazırdaki eğitim sistemlerini, kişilerin mesleki yeterliliklerini daima geliştirerek hayat boyu eğitim faaliyetleri ile bu yeterliliklerini güncel tutmalarını sağlayacak bir biçimde programlamışlardır (MEB, 2009:192).

İş gücü piyasası açısından insanların çalışma hayatında bulundukları süre zarfında daima yeniliğe ve gelişime açık bir şekilde kendilerini yenilenen teknolojiye uyumlu eğitmeleri istenmektedir. Bu eğitim faaliyeti de kişinin kendisini sürekli geliştirmeye yönelik olması açısından yaşam boyu sürebilmektedir. Yeterli bilgi ve beceriye sahip bireyler iş piyasasında verimliliğin artmasına ve bu sayede ülke bazında rekabet avantajları sağlanması açısından fayda sağlamaktadır. Öğrenme faaliyetini hayatın tamamına yaymak, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu becerilerin dinç tutulmasından başka anlama gelmemektedir.

Sosyal belediyecilik açısından önemi; her alanda olduğu gibi Dünya’da sosyal ve teknolojik sahalarda da hızlı bir değişim ve gelişim dikkatlerden kaçmamaktadır. Olumlu nitelikte bu gelişmelere rağmen olumsuz olarak sınıflandırılacak bazı durumlar da göze çarpmaktadır. Köyden kente göç sonucunda ortaya çıkan uyum sorunları, çalışma hayatında ihtiyaç duyulan kalifiye insan gücü eksikliği ve işsizliğin getirmiş olduğu sorunları da olumsuzluk başlığına eklenebilir (Kurt, 2000:20-21).

Hızla artan şehir nüfusu ve sonrasında ortaya çıkan işsizlik ve yoksulluk gibi sosyal problemler Türkiye’de belediyelerin sosyal politika alanında birtakım önlemler alınmasını artırmıştır. Sosyal hizmet ve sosyal yardımlar konusunda merkezi yönetimin pasif tutum içinde olmasından kaynaklı yetersizliği belediyeleri bu alanlarda aktif bir aktör konumuna getirmektedir. Bunun yanı sıra son zamanlarda Türkiye’de yapılmakta olan hukuki düzenlemeler sosyal yardım uygulamalarını belediyelerin ana görevlerinden biri haline getirmiş, böylece sosyal belediyecilik anlayışı gelişim göstermiştir. Günümüzde belediyeler sosyal politika alanında artan bir biçimde rol aldıklarından bu durum sosyal belediyecilik kavramı ile anlamlandırılmaktadır. Belediyeler tarafından, engellilerin, hastaların, yaşlıların, suçlu ve hükümlülerin toplumla olan uyumunu kolaylaştırmak; yaşamış oldukları çevrenin fiziksel ve psikolojik şartlarından kaynaklı olumsuzlukların kişiye yapmış olduğu etkiyi en aza indirmeye yönelik faaliyetler tertip edilmektedir (Coşkun, 2018:36).

Türkiye’de sosyal belediyecilik, kentlerde zor koşullarda yaşamlarını sürdüren tüm dezavantajlı grupların günlük ve zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak amacını taşımaktadır. Yol, park, su, temizlik ve kanalizasyon gibi rutin kentsel teknik ve altyapı hizmetlerinin yanı sıra ekonomik, kültürel, sosyal ve eğitim amaçlı yeni alanlarda da yetki ve

sorumlulukları uygulamaktadır. Günümüz çağdaş belediyecilik anlayışında sosyal belediyecilik, kentlilik bilincinin ortaya çıkartılması, sürdürülebilir yerel kalkınma gibi kavram ve politikalar bulunmaya başlamıştır (Yaman, 2014:210).

Belediyeler, yeterli seviyede meslek ve beceri özelliklerinden yoksun vatandaşlarına meslek sahipliği kazandırma ve bunun neticesinde iş piyasasında rahat bir biçimde istihdam edilebilmelerini sağlama amacını taşımaktadır. Belediyeler düzenlemiş oldukları yaygın eğitim faaliyeti olan mesleki eğitim kurslarına katılım gösterip başarılı olan kursiyerlere iş bulma gibi hukuki bir zorunlulukları bulunmazken, böyle bir görevi üstlenmelerinin önünde herhangi bir engel de yoktur. Eğer belediyeler böyle bir rol üstlenerek iş piyasalarında başarılı bir sonuç alacak olurlarsa hem istihdam ofislerine hem de ülke geneli ile kendi sınırları içinde önemli bir mesele olan işsizliğin çözümü konusunda yardımcı olacaktırlar (Murat, 2009:140).

Kültürel ve sosyal etkinlikler toplumun sosyal bağlarını kaynaşmasını sağlar, birbirinden farklı olan kültür ve ananelerin harmanlanmasına neden olarak toplumların kendi içinde birbirlerine yakın olmalarını ve kaynaşmasına sebep olmaktadır. Bunun yanı sıra bu faaliyetler dayanışmayı ve paylaşmayı topluma öğretmek toplumun bağlarının güçlenmesinde aracılık etmektedirler (Can, 2002:59).

Belediyelerin uyguladıkları eğitim programlarının; işgücünün vasıf seviyesinin artırılmasına neden olma ve istihdama katkısının yanı sıra bireysel gelişimi sağlama ve sosyal adalet ile sosyal ve ekonomik yararlar elde etmek gibi fonksiyonları da mevcuttur (Coşkun, 2018:62).

Belediyeler açmış oldukları meslek edindirme kursları ile her yaş ve eğitim seviyesinden pek çok kişiye eğitim vermektedirler. Kırdan kente göç eden bireylerin kent yaşamında karşılaştıkları sorunlara karşı uyum sağlaması için belediyelerin yürütmekte oldukları en önemli eğitim faaliyetlerinin başında halk eğitimi gelmektedir. Şehir hayatına uyum sağlamaları için bu kişiler kentsel meslekler hakkında bilgilendirilmeli, eğitilmeli ve bu kişilere yönelik istihdam imkânları geliştirilmesi, kentle bütünleşmeleri ve kentliliğe adapte olmaları; kısaca kent kültürünü özümsemeleri ve hayata geçirmelerinde halk eğitimi faaliyeti önemli bir yer tutmaktadır (Bilgin ve Göregenli, 2002:59). Bu nedenle belediyeler yerel eğitim hizmetleri ile oluşturmuş oldukları kent kültürünü, birlik ve beraberliği sağlamak, kültürel, sosyal ve ekonomik gelişmişliği artırmak için pek çok

hizmet gerçekleştirmektedir ve bunlardan biri de mesleki eğitim faaliyetleridir (T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Nisan 2009:88).

Belediyelerin yapmış oldukları eğitim faaliyetlerine bakıldığında bu hizmetler çeşitlilik göstermektedir. Bu hizmetler türlerden ziyade kullanan katılımcılara göre gruplandırılması daha uygundur. Bundan dolayı eğitim hizmetleri okul öncesi, ortaöğretim yaş gruplarına hitap eden eğitimler ve bun yanı sıra yetişkin bireylere (özellikle kadınlar) yönelik, engelliler, sokak çocukları için eğitim hizmetleri şeklinde uygulanmaktadır (Örenç; 2014:59).

Belediyeler şehrin alt gelir gruplarındaki yoksul bireyleri özellikle kadın ve gençlere yönelik hazırlamış oldukları "Meslek Edindirme ve Beceri Kursları" projesiyle hem kentin eğitim seviyesini arttırmakta hem de vasıflı çalışan birey oranını yükseltmeyi amaçlamaktadırlar. Katılımcılar almış oldukları eğitimler ile seçtikleri branşa uygun çalışmalar yürütmektedirler (Acar, 2015:48).

Belediyelerin tertip ettikleri mesleki eğitim kursları katılım gösteren bireylere yeni vasıflar kazandırarak ya da var olan yeteneklerini geliştirerek onların istihdam olanaklarının artmasını sağlamaktadır. Eğitim faaliyetlerinin istihdam sağlamanın dışında sosyalleşmek, arkadaşlıklar ve hobi edinmek gibi etkileri de bulunmaktadır (Özer, 2009: 98-99)

Belediyelerin düzenlemiş oldukları hizmetlerin içinde özellikle yaşam boyu öğrenme kapsamında meslek edindirme kurslarına yönelik eğitim faaliyetlerinde de artışlar ortaya çıkmaktadır. Yaşam boyu eğitim faaliyetleri halk eğitim merkezleri, belediyelerin tertip etmiş oldukları mesleki eğitim kurs hizmetleri ve İŞKUR'un düzenlediği eğitimler de günden güne artış göstermektedir. Fırsat eşitliği gelir dağılımında adaletin sağlanması için önem taşımaktadır. Bu nedenle eğitime yapılmış olan harcamalar, ekonomik kalkınma ve büyümede önemli bir etkiye sahiptir ve belediyelerin vermiş oldukları eğitim hizmetlerinin de buna katkısı mevcuttur (Bağlan ve Yardımcıoğlu, 2017:64).

Büyükşehir belediyeleri aracılığıyla açılan mesleki kursların geçmişi 1990'lı yılların ortasına rastlamaktadır. Açılan ilk kurs 1994 yılında Ankara Büyükşehir Belediyesi, 1995 yılında da İstanbul Büyükşehir Belediyesi aracılığıyla olmuştur. Büyükşehir Belediyeleri dışında ilçe belediyeleri de meslek edindirmeye yönelik kurs faaliyetleri düzenlemeye

başlamışlardır. Bu kursların bir kısmı İŞKUR, bir kısmı Üniversiteler ve Sivil Toplum Kuruluşları ile iş birliği ile gerçekleştirilmektedir (Bağlan, 2017:28).

Farklı topluluklar arasında uyumun sağlanması ve kente göç etmiş olan bireylerin kent kültürünü benimsemeleri açısından yetişkin eğitimleri önem taşımaktadır. Bu bakımdan sosyal uyum programları ve düzenlene dil kursları kentlere göç eden bireylerin yaşam kalitelerinin artırılmasına dönük eğitimler düzenlenir. Örneğin okuryazarlık eğitimi, ev idaresi, diksiyon gelişimi, çocuk büyüme gibi konularda eğitimler düzenlenmektedir (Örenç; 2014:62).

Güçsüz, çaresiz ve muhtaç durumda olan yurttaşların hayat koşullarını kolaylaştırıcı yardımlar yapmak ve ihtiyaç sahibi bireylerin korunmasını temel alan sosyal belediyecilik, uygulama biçimlerini yeni dönemde, sanat ve meslek edindirme kursları açmak, iş kurmak isteyen kadın ve genç bireylere yönelik rehberlik hizmeti sunmak, makine ve teçhizat desteği sağlama, üretmiş oldukları ürünleri pazarlamaları için satacak yerler hazırlamak vb. alanlara yaymaktadır. Bu amaçla balık vermenin ötesine geçilerek balık tutmak öğretilmektedir (Yıldırım ve Göktürk, 2008:253).

Meslek kursları, istihdam edilmelerini sağlayacak mesleki yeterlilik seviyesine ulaşmasını sağlamakta, iş piyasasına katılarak meslek sahibi olmalarına imkân vermiştir (Öksüz, 2007:16). Kişilerin bir meslek sahibi olmaları için açılan kurslar olarak göze çarpmaktadır meslek kursları. Yaygın eğitim kapsamında Milli Eğitim Sistemi içerisinde yer alan eğitimler, işgücü piyasasında istihdam edilmek bakımından aktif istihdam politikaları içinde değerlendirilmekte ve bu kurslar aracılığıyla pek çok katılımcı bu eğitimler sayesinde sertifika sahibi olmaktadır. Eğitimden ayrılmış veya hiçbir eğitim alamamış bireyler bu eğitimler sayesinde bir meslek sahibi olmakta ve iş hayatında istihdam edilmek olanağı bulmaktadır (Yayla, 2009:13)

Türkiye’de Büyükşehir Belediyelerinin tertip ettikleri meslek edindirme kurslarının kurulmalarını gerektiren şartlar çeşitlilik arz etmektedir. Plansız ketleşme ve göç gibi sebepler başta olmak üzere örgün eğitim sisteminin yetersiz kalması nedeniyle, belediyelerin düzenlemiş oldukları eğitimler kente uyum açısından ayrıca önem taşımaktadır. Kentlilik bilinci ve kentsel entegrasyon da Belediyelerin bu eğitimleri düzenlemesinin bir başka nedenidir. Kente göç eden bireylerin uyumlarının sağlanması

bakımından önem taşımaktadır. Belediyeler vermiş oldukları eğitim faaliyetleri ile çok boyutlu fayda sağlamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM: MESLEKİ EĞİTİM KAVRAMI VE KAPSAMI

2.1. Mesleki Eğitim Kavramı

Mesleki eğitim, kalifiye çalışan yetiştirilmesi veya çalışanın bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi sebeplerinden ötürü insan kaynakları yönetimi etmenlerinden biri olarak da ele alınmaktadır. Bundan dolayı mesleki eğitim, çalışanın beceri ve eğitim seviyesinin gelişmesinde, ekonomik ve sosyal bakımdan ileri aşamalara gelerek verimlilik konusunda artışlar bakımından çarpan etkisine neden olmasından dolayı kritik bir önem arz etmektedir (MEB, 2013: 11-12).

Şahinkesen'e göre(1992: 691) mesleki ve teknik eğitim en genel anlamda, “bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri, tavır ve meslek alışkanlıkları kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir” şeklinde tanımlanmaktadır.

Mesleki eğitim Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'ne göre, ağırlıklı olarak Ortaöğretim sonrasında verilmekte olan, kişinin seçmiş olacağı meslek ile ilgili bilgi ve maharetlerin öğrenilerek geliştirilmesi maksadıyla teorik ve pratik bilgileri kapsayan kalifiye bir personeli iş, çalışacağı saha veya branş için hazırlamaya yönelik öğretim olarak tanımlanmaktadır (Uluslararası Çalışma Bürosu, 1987: 25).

TÜİK tanımına bakacak olursak mesleki eğitim, çalışmakta olan bireyin yeni beceriler kazanması bu becerilerini geliştirmesi maksadıyla daha önce programlanmış olan ve masrafları tamamen veya kısmen işletme tarafından tedarik edilen faaliyetlerin bütünüdür (www.tuik.gov.tr/, 2010).

Mesleki eğitim ve teknik eğitim daha çok birlikte kullanılan kavramlar olmaktadır. Bazen bu kavramlar anlamdaş olarak da kullanılagelmektedir. Mesleki eğitimin teknik eğitimi de kapsadığı ifade edilmektedir. Teknik eğitim ağırlıklı olarak sayısal bilgiler içerdiği ve daha çok uygulamalı teknik beceri gerektiren, bir meslekte üst kademelere terfi düzeylerinde gerekli donanımları kazanmayı sağlayan ileri seviyede mesleki eğitim olarak anlatılmaktadır (Doğan, 1975:80).

Diğer eğitim türlerine nazaran mesleki eğitim onlardan daha fazla teknik konu vurgusu ve teknolojik tarafları ile eğitsel bir bileşeni elinde bulundurmaktadır. Eğitim türleri arasında kıyas yapıldığı zaman mesleki eğitim, kapsamış olduğu eğitim ve bu eğitimin

metotları arasındaki ilişki konusunda daha ayrıntılı bir alakaya sahiptir ve sahip olduğu bu özellikler sayesinde çalışma hayatında yer etmektedir (Casanova, 2003:10).

Bir başka tanıma göre mesleki eğitim, kişiye bir iş için gerekli olan davranışları edinmesini sağlayan, değişik meslek türlerinin sahip olduğu bilgi, yetenek ve alışkanlıkları edinmelerini sağlayan bir eğitim biçimi olarak görüldüğü ve bu eğitimin esasını kişi, iş ve eğitim üçlüsünün birbirleriyle etkileşimi sonucunda olan süreç olarak belirtilmektedir (Cafoğlu, 1995:104).

Tanımlar sonucunda mesleki eğitim genel anlamıyla, bireyin işe olan yatkınlığının artırılması veya birey ile iş arasındaki uyumun hat safhaya çıkması için gerekli sürecin tamamlanması olarak ifade edilebilmektedir. Mesleki eğitim bir yönden yeni beceriler kazandırmayı ve uzmanlaşmayı temin ederken diğer yönden çalışma hayatında yetenekleri sayesinde başarı göstermesine ve bu başarı sayesinde kendine olan güvenini artırarak, gelişen dünya düzeninde oluşabilecek yeni durumlaradaha çabuk adapte olmasını sağlamaktadır.

2.2. Mesleki Eğitimin Önemi

Türkiye’de verilen mesleki eğitimin kalite olarak olması gereken aşamada olmadığına kanıtı, mesleki eğitime verilen önem mesleki eğitim almış olanların istihdam edilmesi kısmında net bir biçimde göze çarpmaktadır. İşletmeler mesleki bakımdan yetersiz buldukları meslek lisesi ve yüksekokul mezunlarını tercih etmemekte ve onları istihdam ettikleri zaman yeniden bir mesleki eğitime tabi tutmaktadırlar. Mesleki eğitim, bireyi, teorik eğitimi ile işletmede çalışma sırasında öğreneceği pratik eğitim arasında bir köprü vazifesi kurarak işletmelerin ihtiyaç duyduğu donanıma sahip bir biçimde donanıma sahip bir halde çalışma hayatında hazır hale getirir. Çalışma hayatında kendine güvenen bir meslek sahibi hale gelen birey sosyal hayatında da sosyal dışlanma ile karşı karşıya kalmadan aktif vatandaşlık becerilerini yerine getirir.

Bir ülkenin gelişmiş bir ülke olmasını etkileyip belirleyici olan iki öge doğal kaynaklar ve ülkenin insan gücüdür. Bu iki öge birleşimi sonucunda üretim ortaya çıkmaktadır. Belirtilen iki öğeden gerektiği biçimde yararlanılması sonucunda yüksek seviyede üretim elde etmek bir ülkenin gelişmesinin esasını teşkil etmektedir. Bununla temelinin eğitim oluşturmaktadır. Doğal kaynaklardan üst seviyede yararlanmak ve üretimi yüksek

seviyeye çıkarmak insan gücünün bu konularda en iyi biçimde yetiştirilmesi ile mümkündür. Bunun için de merkeze inmeli ve verilen eğitimin planlanmış bir eğitim olması sağlanmalıdır. Eğitim biçimi olarak kendini geliştirememiş belirli programlarda standardı bulamamış ülkeler zengin doğal kaynaklara sahip olsalar da gelişemezler. Bu durum insanın ve onun eğitilme şeklinin ne denli önem arz ettiğini gözler önüne sermektedir (Alkan, Sezgin ve Doğan, 2001:7).

Bilim ve teknolojiye yaşanan gelişmeler ekonomik, sosyal ve politik olarak ortaya çıkarmış olduğu değişim süreci bakımından, tüm ülkeleri derinden etkisi altına almaktadır. Bu nedenden dolayı yapılması gereken çalışma hayatının ihtiyaç duyduğu kaliteli işgücünün, güncel eğitim sistemi ile yenilenen teknolojiye uyumlu, dünyadaki gelişmeler ışığında, işletmelerle iş birliği edilmiş bir biçimde yetiştirilmesi sağlanmalıdır. Bunun nedeni olarak iş piyasasını vasıflı iş gücü talebi, ekonomik koşullara göre değişiklik gösterebilmektedir. Bundan dolayı sektörlerin ihtiyaç duymuş olduğu insan kaynağı talebinin doğru bir biçimde analiz edilerek eğitimin de buna uyumlu hale getirilmesi sağlanmalıdır (Yıldırım ve Çarıkçı, 2017:407).

Meslek liselerinde ve meslek yüksekokullarında verilen eğitimin işgücü piyasalarının ihtiyacına yetecek kalitede yeterli beceriye sahip mezunlar vermemesi, işletme açısında işe alınacak çalışanları yeniden eğitime tabi tutma durumu ile karşı karşıya bırakmaktadır. Özellikle yeni üretim teknolojileri kullanan ve bu teknolojilere hızlı bir biçimde uyum sağlayacak donanımına sahip elemana ihtiyaç duyan küçük ve orta ölçekli firmalar için önemli bir sorun teşkil etmektedir (Aktaşlı vd., 2012:28).

Mesleki eğitim görmüş öğrencilerin almış oldukları eğitimin çalışma hayatının isteklerine tam bir biçimde uygun olmadığı yapılan bazı çalışmalarda göze çarpmaktadır. İşverenlere göre, bu eğitim kurumlarında verilen eğitimler ve uygulanan eğitim programları ile iş piyasasının ihtiyaç duyduğu çalışanlar arasında nicel ve nitel uyumsuzluklar olduğu ve bunun nedeni olarak da okutulan ders programlarının yenilenen teknolojiye uyumlu olmadığı ve bunun sonucunda mezunların işyerlerinde yetersiz görülmesi ve yeniden eğitime tabi tutulmasına neden olmaktadır (Yılmaz, 2007:12).

Eğitim sistemin ana esaslarından biri, çalışma hayatının ihtiyaç duymuş olduğu kalitede beceriye sahip insan gücünün yetiştirilmesidir. Bu bakımdan özellikle mesleki eğitim, kişinin becerilerinin artırılmasında, nitelikli işgücü vasıfları edinmesinde büyük bir

öneme sahiptir. Bilim ve teknolojide geline nokta çalışma hayatının kaliteli ara kademe işgücüne olan ihtiyacını had safhaya çıkarmıştır. Çalışma hayatını oluşturan işletmeler vasıflı çalışan olarak belirtilen çalışanlardan üretim bilgi ve becerisine sahip olmanın yanı sıra yenilenen teknolojileri de yakından takip edilmesini talep etmektedirler (Binici ve Arı, 2004:383-396).

Mesleki bakımdan donanımlı olmak bireylere; iş güvencesi, daha fazla gelir, mesleki açıdan terfi almanın sağlanması, zamanla kendi işini kurmanın önünün açılması, kişinin kendine duyduğu saygı ve güvenin yükselmesi ve bunların da ötesinde yoksullukla baş etme şansının kendi elinde olması gibi pek çok avantajlar vermektedir (Altuncı, Salman ve Doğan: 315).

Kalkınmanın önemli unsurlarının birini sanayileşme oluşturmaktadır. Bu nedenden ötürü, üretim ve hizmet sahalarında gelişen teknolojilere uyumlu, mesleki ve teknik konularda bilgi ve beceri olarak donanıma sahip istihdama uygun insan kaynağına ihtiyaç artış göstermektedir. Bu ihtiyacı yerine getirmek için, yeni teknoloji kullanımını bilen, ona hızlı adapte olan ve onu geliştiren yeniliklere ayak uydurabilecek kaliteli işgücünün yetiştirilmesi maksadıyla mesleki ve teknik bakımdan günümüz çalışma hayatına uyumlu okullara ihtiyaç duyulmaktadır. İş piyasasının ihtiyaç duyduğu vasıflı iş gücünün işletmelerle iş birliği edilerek yetiştirilmesi, mesleki ve teknik eğitim sistemi ile uyum içinde geliştirilip yaygın bir hale getirilmesi sağlanmalıdır (Yörük vd., 2002:304).

Sanayileşme ile birlikte, üretim ilişkilerinde yeni teknolojilerinin kullanılması sonucunda, mesleki ve teknik eğitim, çeşitli seviyelerde ve üretim ilişkilerine uygun olarak yapılandırılmış ve değişen şartlara uyumlu olması için yeniden programlanmıştır. Bu şartlara uyumlu çalışan bireyler günümüzde iş güvencesine sahip ortalamanın üstünde bir maaş ve kendi geleceğini kurabilme gibi birtakım avantajları elinde bulundurmaktadırlar (Özsoy, 2015:174).

Değişen koşullara ve ihtiyaçlara kısa sürede yanıt verilmesi, programlarının düzenlenmesindeki esnek durum ve maliyetlerinin düşük olması sebebiyle mesleki eğitim etkinlikleri önem arz etmektedir. Bunun için eğitim faaliyetleri, ulusal düzeyde verilen eğitim sisteminin önemli bir bileşeni haline getirilmesi ve verilen eğitim programlarının dönemsel ihtiyaçlar göz önünde tutularak planlanması ile daha önemli hal kazanacaktır (Kurt, 2000:235-236).

Günümüzde hızla artan teknolojik yenilikler ve gelişmeler tüm dünyada mesleki eğitimin önemini artırmakta ve mesleki eğitime daha fazla yoğunlaşarak kaynak ayırmalarına neden olmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkeler için ayrı bir öneme sahiptir. Nitelikli bireyler yetiştirilmemesi hem ülke ekonomisine hem de ülkenin gelişmiş ülke kategorisinde değer bulmasına etki etmektedir. Doğal kaynaklara sahip ve nitelikli mesleki donanıma sahip bireyleri elinde tutan ülkeler rekabet avantajını da bu sayede ellerine almaktadırlar. Dünyada genç işsizliği (15-24 yaş arası) ile mücadele etmede kullanılan en etkili yöntem mesleki eğitim olarak gösterilmektedir. İşletme açısından bakacak olursak kalifiye çalışan, verimliliğin artması, performansın artması ve rekabet edilebilirliğin artması demektir. Toplum açısından bakılacak olursa mesleki eğitim, ekonomik olarak gelişme, refahın artması, fakirliğin önlenmesi bu sayede sosyal dışlanmanın sebep olacağı sosyal patlamaların önüne geçilmesi açısından önem arz etmektedir. Birey açısından değerlendirmek gerekirse mesleki eğitim bireye iş güvencesi, yüksek gelir, mesleki açıdan yükselme, zamanla kendi işini kurmanın önünün açılması, kişinin kendine duyduğu saygı ve güvenin yükselmesi açısından önem teşkil etmektedir.

2.3. Mesleki Eğitimin Amaçları

Mesleki ve teknik eğitimin amacı genel manada, bireyleri sektörlerin ihtiyaç duydukları istihdam için gerekli nitelikli iş gücü olarak eğitmek ve üretimde oluşan yeni teknolojilere uyumlu yetiştirmek, mesleklerinde önemli bir aşamaya gelmeleri için meslek devamı olan yükseköğretim kurumlarına geçişleri için gereken ana eğitimi kazandırmaktır (Eşme, 2007:13).

Toplumsal olarak ilerlemeyi sağlamak kalifiye insan gücünün yetiştirilmesi önemli ölçüde eğitim sisteminin vazifesidir. Eğitim sistemi bu vazifesini ifa ederken öğrencileri bir yurttaş olarak görerek toplumsal yaşama ve çalışma hayatına hazır hale getirir. Ortaöğretim seviyesinde bu fonksiyonlar uyumlu halde kaynaştırılarak mesleki gelişim bakımından bütünlüğü olan programlar ile uygulamaya konu olur (Aksoy, 1997: 73-104).

Mesleki eğitim, okuyamayan ve belirli yaşa gelip evlerinde oturmak zorunda kalan kızların, okuryazar olmayan evlenmiş kadınların, ilk ve ortaöğretim düzeyinde okuldan ayrılmış erkeklerin, ortaöğretileri bitirip üniversite eğitimine gidemeyen genç bireylerin ve üniversiteyi bitirip de uygun iş bulamayan insanların başvuracakları bir fırsat penceresi olarak görülebilmektedir. Mesleki eğitimin amacı bu insanların sosyal dışlanmaya maruz

bırakılmadan kendilerine güvenlerini artıracak bir meslek sahibi olmaları için gerekli eğitimi edinmelerini sağlamaktır (Vardan, 2008:6)

Çalışanların vasıflarının artırılması, nitelikli işgücünün üretimin verimli hale getirilmesinde aktif bir rol alması manasına gelmektedir. Nitelikli iş gücüne sahip olmanın yolu iyi programlanmış bir eğitim sisteminden geçmektedir. Bireylere belli başlı meslek dallarıyla ilgili bilgi, yetenek ve alışkanlıklar edindirmek ve kazanmış oldukları bu yetenekleri geliştirmeyi gaye edinmek, mesleki eğitimin ana yapısını meydana getirmektedir. Bu sayede bireylere daha fazla iş edinme fırsatı sunulmuş olunmaktadır (Altuncu vd. 2009:315-318).

2.4. Dünya’da Mesleki Eğitim

Dünya’da mesleki ve teknik eğitim sistemleri ele alınacak olursa AB ve ABD gibi gelişmiş ülkeler mesleki eğitim sistemleri önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Avrupa Birliğinin önemli üç ekonomisi Almanya, İngiltere ve Fransa’dır. Sayılan üç ülke arasında mesleki eğitim bakımından farklılıklar göze çarpmaktadır. Çalışmamızın bu bölümünde AB ve ABD ülkelerindeki eğitim sistemleri ve mesleki eğitim biçimleri ele alınacaktır.

2.4.1. Avrupa Birliği’nde Mesleki Eğitim

Eğitim alanında Avrupa Birliği Mesleki Eğitimi Geliştirme Ofisi (CEDEFOP) merkez alınarak Avrupa Eğitim Vakfı (ETF) ve diğer kurum, sivil toplum kuruluşlarının ortaklaşa belirledikleri çalışmalarla yeni hedefler ortaya konmaktadır. Eğitim manasında meslek standartları sayesinde kontrol altına alınmış olan mesleki gelişim, sınav ve belge sahibi edindirme sistemi aracılığıyla uluslararası tanınırlığı olan bir standarda sahip olmuştur. Meslek standartlarını oluşturma sistemi sınav ve belge edindirme sistemleri ile beraber biçimde ele alınarak değerlendirilmelidir (Tuncer ve Taşpınar, 2004:7).

Tüm Avrupa Birliği ülkelerinde eğitim farklılık arz etmektedir. Eğitim konusunda Avrupa Birliği ortak sabit bir politikaya sahip olmamakla birlikte ülkeler arasında görüş alışverişlerinin sağlanabileceği bir alana dönüşmüştür. Mesleki eğitim konusunda Avrupa Birliği iş birliği içine girmeyi bir eğitim politikası biçimine kavuşturmuştur. Bu bakımdan Avrupa Bakanlar Konseyi Avrupa Mesleki Eğitim Merkezi’ni (CEDEFOP) 1975 yılında kurulmuştur. 1994 yılında Leonardo Da Vinci programının meydana getirilmesine

kadarki geçen sürede çok farklı programlar uygulanmıştır (Ulusal Ajans, 2018).

Mesleki eğitimde öğrenim görmüş olanların istihdamını ve becerilerini artırmak, Avrupa ekonomisinin rekabet edebilmesine katkıda bulunmak, mesleki eğitim alanında güçlendirilmiş Avrupa işbirliğini desteklemek ve kalite güvencesini sağlamayı amaçlamaktadır (Ulusal Ajans, 2018).

AB eğitim programları, üç ana program olan Socrates, Leonardo da Vinci ve Youth ve bu ana programların alt programları biçiminde 1995-2006 yılları arasında uygulanmıştır. AB Eğitim ve Gençlik Programlarından Socrates (Genel Eğitim), Leonardo da Vinci (Mesleki Eğitim) ve Youth (Gençlik) eğitim programlarına iştirakin sağlanması bu planın önemli bir gayesi halini almıştır (Bulut, 2004:3). 2007 yılından itibaren de Socrates programı ve alt programlarını oluşturan Comenius, Erasmus ve Grundtvig programları ile Leonardo da Vinci programı Hayat Boyu Öğrenme Programı adı altında tek alt program haline getirilmiş, buna rağmen Youth programı ana program olarak devam etmiştir.

Uygulanmakta olan programların ortak gayeleri; üye tüm ülkelerin katılım gösterdiği çok uluslu ortaklıklar meydana getirmek, yeni sistemler oluşturmak, katıl gösteren ülke bireyleri için yurtdışı eğitim fırsatları edindirmek ve eğitim-öğretim projeleri ortaya çıkarmaktır. Bu sayede programlara katılım gösteren ülke vatandaşları sosyal, ekonomik ve kültürel olarak ülkeleri kıyaslayarak hem kendi hayatında hem de çalışma hayatında zorluklar çekmeyecek ve ülkesine katkı sağlayan bir birey olması sağlanacaktır.

Socrates programı; okul öncesi eğitimden yükseköğretime, yetişkin eğitiminden yeni teknolojilere uyum konusuna kadar, örgün ve yaygın eğitimin tüm programlarını içine alan bir genel eğitim uygulamasıdır (Bulut, 2004:13). Avrupa Birliği'nin başlıca eğitim programı olan Socrates programı dil öğrenimini, kişilerin değişim programları ile ülkeler arası dolaşımını ve kültür alışverişinde bulunmasını ve eğitim konusunda AB çatısı altında standart hale getirmeye yönelik gelişmeleri özendirilmektedir.

Socrates programı eğitim alanında bir ana program olup, şu çalışma alanlarını kapsamaktadır: (Bulut, 2004:16)

Comenius: Okul eğitimi

Erasmus: Yükseköğrenim

Grundtvig: Yetişkin eğitimi ve diğer farklı eğitim yolları

Lingua: Avrupa dillerinin öğreniminin edinilmesi

Minerva: Eğitimde bilişim ve iletişim teknolojilerinin kullanımı (Örneğin Uzaktan Eğitim)

Eğitim sistemlerinin gözlenmesi ve yeniliklerin desteklenmesi

Avrupa Birliği'nin diğer eğitim programları ile ortak olan eylemler

Grundtvig Programı AB eğitim programlarının yetişkin eğitimi ile alakalı kısmını meydana getirmektedir. Bu eğitim ülkeden ülkeye ve ortama göre değişiklikler arz etmektedir. Grundtvig Programı, Comenius, Erasmus ve Leonardo Da Vinci programları ile beraber hayat boyu öğrenme programının tamamlayıcıdır, uluslararası iş birliği uygulamaları ile değişimlere ve diğer eğitim faaliyetlerine katılma, uygulama ve dil eğitimini teşvik etme konularını hedef almaktadır. Küreselleşmenin etkisi sonucunda, günümüz şartlarında yeni yetenekler edinmek, var olan becerilerini ilerletmek ve daha iyi bir şekilde istihdam imkânı bulmak amaçları üzerine yetişkin eğitimi önem kazanmıştır (www.ua.gov.tr, Erişim Tarihi: 10/10/2017).

Yetişkin eğitimi etkinliğinin gayesi, katılım gösteren ülkelerde hayat boyu öğrenmenin kalitesini yükseltmek, Avrupa ülkesi ve üye ülkelerin yurttaşlarının katılım göstermelerini sağlamak ve katılımcıların bilgi ve becerilerinin artırılarak iş piyasasına uygun istihdam edilebilir bireyler olabilmelerine yardımcı olmaktır (Bulut, 2004:23).

Leonardo da Vinci Programı, AB üyesi olan veya aday ülke mesleki eğitim politikaları ve uygulama programlarını geliştirmek ve teşvik etmek maksadıyla sürdürülen bir mesleki eğitim uygulamasıdır. Bu program ile bireylerin bilgi ve yeteneklerinin yükseltilmesi, mesleki beceri ve yeterliliklerinin nitelik olarak artırılması, programa dahil olan proje üreten ülkeler arası teknolojik değişimlerin birleştirilmesi, iş piyasası ile mesleki eğitim veren kurumların iş birlikleri faaliyetlerinin ilerletilmesi, meslek eğitim kurumlarından mezun olan diploma veya sertifika sahibi bireylerin istihdam olanaklarının artırılması, sürekli devam eden mesleki eğitim ve hayat boyu öğrenme arzusunun güçlü hale getirilmesi, geleceğin meslek biçimlerine bireyleri hazırlıklı olacak hale getirme ve teknolojik gelişimlere kolay adapte olmalarının sağlanması, özellikle genç bireylerin temel mesleki eğitimlerinin teşvik edilmesi amaçlarını içermektedir. Bu program AB mesleki eğitim programıdır. Leonardo da Vinci projesi sunabilecek kurumlar eğitim kurumları başta olmak üzere, KOBİ, STK ve yerel idareler bunların dışında tüzel kişilik sahibi tüm resmi ve özel kuruluşlardır (www.ua.gov.tr, Erişim Tarihi: 10/10/2017).

Youth (Gençlik) Programı, 15-25 arası yaş gruplarını kapsayan değişik kültürden ve ülkelerden genç bireyleri bir araya getirerek onların sosyal ve kültürel yönden gelişmelerini sağlayan değişiklik programı olarak düzenlenmektedir (Bulut, 2004:41).

Bu program sayesinde, gençlere kendi ülke kültürleri ve sosyal çevreleri ile AB'nin bir bireyi olduklarını anlamaları, değişik soydan ve etnik kökenden gelmiş kişilere hürmet beslemeyi, yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanmanın ve ırkçılığın zararları ve kadın erkek eşitliği gibi konuları idrak etmeleri amaçlanır. Programın merkezinde, genç bireylerin sorumluluk sahibi kişilere dönüşmeleri, gelecekteki hayatlarında topluma etkili bir biçimde dâhil olmaları yer alır (Gülcan, 2005:44).

2.4.1.1. Almanya'da Mesleki Eğitim

Mesleki eğitimin temeli Almanya'da Mesleki Eğitim Yasasına dayanmaktadır ve 2005 yılında da günün koşullarına göre güncel bir hale getirilmiştir. Bu yasa ile, gençlere ulusal çapta tanınmış olan mesleklerde eğitim verilmesini programlamakla beraber, ülke içinde mesleki eğitim vermeyi amaçlayan; federal eyaletler, hükümet ve işletmeler arasındaki sıkı ilişkileri içermektedir. Alman ikili (dual) sistemi, ilk mesleki eğitim ve öğretim, istihdam edilebilirlik, mesleki yeterlilik ve kimliği içeren yetenek gelişimine kusursuz bir yaklaşımla arz etmeyi deneyimlemiştir. Bu sistem aracılığıyla Almanya genç işsizliği bakımından hem düşük seviyede hem de gençlerine üst düzey beceriler sağlamaktadır (Yalçın, 2011: 502).

Almanya'da mesleki eğitim ve öğretim sistemi ikili (dual) eğitim sistemi olarak adlandırılmaktadır. Bu sistemin temel özelliği, kamu meslek okulları ile küçük ve orta ölçekli işletmeler arasında bir iş birliğinin olması söz konusudur. Bu iş birliği yasa ile tertip edilmiştir (MEGEP, 2007).

Zorunlu eğitim süresi 6-18 yaş arasında en az 9 yıl olmak üzere 12 yıldır. Zorunlu eğitimin 10 yılı tam zamanlı genel eğitim ve 4 yılı ilköğretim, 6 yılı da I. kademe ortaöğretim seviyesinde verilmektedir (MEGEP, 2007).

Mesleki eğitim veren okullar, zorunlu eğitimden sonra (Hauptschule 9.sınıftan sonra), ortaöğretim II. basamakta (Türkiye'de lise basamağında) yer alır. Bu basamakta gençler, meslek ve sanat liselerine yönelmektedirler. Meslek liselerine giden öğrencilerin hemen hemen %50'si dual (ikili) sistemle öğretim yapan okullara yönelmektedir. Yani

eğitimlerinin yarısını okullarda, yarısını da işletmelerde yapmakta ve sistem içinde, işletme ve okul bir bütün olarak çalışmaktadır. (Ültanır, 2003:22).

Almanya'da gençlerin yaklaşık %60'ı ikili (dual) eğitim sistemi ile mesleki eğitimi görmektedir. İkili eğitim sistemine göre hem işyerinde hem de meslek okulunda eğitim verilmektedir. İşyerinde ağırlıklı olarak pratik eğitim verilmektedir. Meslek okulunda ise verilen teorik eğitim, pratik eğitimi tamamlamaktadır. Meslek eğitimi 2 veya 3.5 yıl sürmektedir. Meslek eğitiminin kazandırmaya çalıştığı yeterlilikler; kişisel ve sosyal yeterlilikler, makine, sistemler ve çalışma süreçlerine yönelik çalışma yeterliliği, sorun çözme stratejileri ve soyut mantıksal düşünme şekli (Aytaçlı, 2015:28).

Almanya'da ilkokullar üzerine dayalı olan dört tip ortaöğretim okulları mevcuttur. Bunları açacak olursak ortaöğretimle eşdeğer olan temel eğitim okulu (Hauptschule) teknik orta öğretimi kapsayan ortaöğretim okulu (Realschule) lise eğitimi kapsayan (Gymnasium) ve çok amaçlı (Gesamtschule) okulu olarak adlandırılmaktadırlar. İlkokul sonrası eğilim ve becerilerine göre öğrencilerin bu okullardan birine gitmesi zorunluluk arz etmektedir. Okul yöneticisi ve sınıf öğretmeni aracılığıyla hazırlanmış olan tavsiye sonucunda öğrencilerin gideceği okullar belirlenmiş olmaktadır. Dört tip okulun ilk iki yılında 5 ve 6'ncı sınıflarda deneme basamağı oluşturulmaktadır (Aykaç, 2002:2).

Çok amaçlı (Gesamtschule) okullar, geleneksel üç parçalı ortaöğretim sistemini (Temel Eğitim Okulu, orta öğretim okulu, lise) bir çatı altında toplayan, farklılık gösteren bölümler arasındaki öğrenci geçişlerini kolay hale getiren ve programlarını uyumlu yapan okullardır. Çok amaçlı okullar, belirli yaştaki bütün öğrencileri kabul eder bu okullarda mesleğe ve yükseköğretim görmeye yönelik bölümler mevcuttur (TİSK, 1997:70-72).

Almanya'da İkili sistemden, meslek lisesi veya genel liseden mezun olmuş bireylerin üniversiteye devam etmelerine herhangi bir engel mevcut değildir. Üniversiteye gitmek isteyen kişiler "Abitur" adı verilen ve eyaletler tarafından düzenlenen sınava katılmak ve bu sınavdan alınan not ile kişinin istediği üniversiteye başvurması şeklindedir. Almanya'da her üniversite, bağımsız bir biçimde, öğrencilerin Abitur'dan almış oldukları notlara göre başvuruları değerlendirmeye almaktadır. Başka bir ifadeyle hangi öğretim sisteminden mezun olmuş olsa da yükseköğretime girişte rekabet korunarak kişilere eşit öğrenme ve eğitim hakkı sunulmaktadır (EĞİTİMSSEN, 2004:13).

Almanya’da genç bireylerin meslek seçimi yapmaları sırasında onlara rehberlik etmesi için çeşitli kurumlara gerek görülmektedir. Almanya’da bulunan Mesleksel Bilgilendirme Merkezi’nin (Beruf Information Centrum – BIZ) amacı, kuruma katılan kişilerin seçecekleri meslek hakkında bilgi sahibi olmalarının sağlanması ve geleceklerini şekillendirecek yolda onlara yardımcı olunmasıdır. Bu merkezlerde tüm meslek branşları hakkında bilgiler bulunmaktadır (Ültanır, 2003:21).

2010 yılından itibaren Almanya mesleki eğitim programlarını işsizlik riski taşıyan çalışanlara, küçük ve orta boy işletmelerdeki yaşlı çalışanlara ve özel istihdam bürolarında geçici şekilde çalışan bireyleri de kapsayacak şekilde geniş hale getirmiştir. Bu biçimden çalışan bireylerin eğitim masrafları kamu tarafından ödenmekte ve işletmeler çalışma saatlerindeki kayıplarının karşılanması karşılığında desteklenmektedir. Bunun yanı sıra meslek eğitimleri için devlet aracılığıyla ek fonlar verilmesi sağlanmıştır (TISK, 2012:23).

2.4.1.2. İngiltere’de Mesleki Eğitim

İngiltere’de eğitimin genel gayesi; çocukların merak duygularını ortaya çıkaran soru sorma becerilerini, mantıklı bir şekilde tartışma sürdürebilme, kendileri ile alakalı vazifeleri ifa ederken araştırmacı, hayat dolu bir kişiliğe sahip olmaları için onlara yardımcı olmak; farklı değerlere sahip olan çeşitli ırk, din ve yaşam şekillerine sahip bireylere saygı göstermek; okuma-yazma yeteneği dışında konuşurken etkin bir dil kullanmalarına yardım etmek; öğrencilere matematiksel ve bilimsel bir temel altyapı oluşturmak şeklinde belirtilebilir (Gökçe, 2000: 177).

İngiltere’de ortaokullarda ve Altıncı Sınıf Kolejlerinde genel eğitim verilmektedir. İleri Eğitim Kolejleri mesleki eğitim sunmaktadır. Üçüncü Kademe Kolejleri ise mesleki ve genel eğitimin bir arada olduğu kurumlardır. Mesleki ve teknik eğitime ilişkin ulusal politikanın geliştirilmesi hükümetçe desteklenmekte, ancak diğer politikalar, resmi olmayan yönetim kurumları be kurullarca paylaşılmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim organizasyonu, zorunlu eğitim sonrası yetiştirmeyi de kapsar. Mesleki ve teknik nitelikli programlar ileri eğitim kolejleri ve çıraklık mesleki eğitim okulları ile yetişkin eğitimi kapsamında sürdürülür. İş ve meslek edinimi ve devamında istihdamın gerçekleştirilmesi İngiltere’de eğitimin yerelleşmesi paralelinde şehir meclislerinin kontrolündeki İş-Meslek Merkezleri ile bağlantılar kurulması çalışmalarıyla sürdürür. Ulusal Yetişkin

Eğitimi Enstitüsü (NIACE) İngiltere’de yetişkinlerin eğitiminde, öğrenme ve öğretimlerini planlamada etkin rol oynamaktadır. Bu alanda telefonla veya yüz yüze olmak koşuluyla psikolojik danışma, mesleki rehberlik, istihdam sağlama ve yönlendirme çalışmaları yürütülmektedir. Yetişkin eğitimi Enstitüleri, talep edilen eğitim ve organizasyonları, iş temelli öğrenme, hayat boyu öğrenme, iş ve yaşam becerilerinin geliştirilmesi, yetişkin eğitiminde hareketlilik, hayat boyu öğrenmeye toplumsal katılım vb. anahtar kelime ve kavramlarla bütünleştirmektedir (Yakar, 2015:265-273).

İngiltere’de değişen koşullara göre işgücü piyasasını ilgilendiren kısmi süreli pek çok aktif işgücü programları düzenlenmesi mevcuttur. Gençlere yönelik istihdam amacı taşıyan eğitim ve öğretim politikaları kapsamında sayılan iş tecrübesi edindirme ve mesleki eğitim programları “Gençlik Eğitim Projesi” (Youth Training Scheme) kamu tarafından destek bulan ve istihdam dairesi tarafından takip edilen bir program olarak sayılmaktadır. 1983 yılından itibaren uygulanmaya başlanılan bu proje kapsamında çalışma hayatına ilk defa adım atanlara iş dışı eğitimlerle yeteneklerinin artırılması ve insan sermayesi yükseltilerek genç nüfusun istihdam edilmesinde önemli aşamada yol alınmıştır (O’Higgins, 2010:31).

İngiltere’de “Yeni Mezun Garantisi” kapsamında çeşitli yardım garantileri verilmekte bunlar; okuldan mezun olmanın sonrasında 6 ay boyunca işsiz kalmış olan gençlere stajyerlik, eğitimlere katılma veya işlerini kurmalarının sağlanması yardımları sayılabilir. Bunun dışında mezun yetenek havuzu internet sistemi sayesinde işletmeler stajyer ihtiyaçlarını çevrimiçi bildirmelerini buradan yapmaktadır, mezunların da direk olarak havuza başvuru yapmaları temin edilmiştir (TİSK, 2012:62). Mesleki alanlarda ileri eğitim dahilinde, sanat ve tasarım, güzellik ve bakım, ziraat, ticaret, tekstil, kuaförlük tekstil ve diğer birçok alanda eğitim programları tertip edilmektedir (MEB. Dış İlişkiler, 2006: 114).

2.4.1.3. Fransa’da Mesleki Eğitim

Mesleki eğitim Fransa’da önemli bir konumda bulunmaktadır. Mesleki eğitimin iki yolu mevcuttur: bunlardan biri “Mesleki Eğitim” okullarına gitmek, diğeri ise “Çıraklık Eğitimi” almaktır. Mesleki eğitim okulunda okuyan kişiler için sanayi sektöründe zorunlu bir çıraklık dönemi olmasına karşın, teorik ve uygulamalı pratik eğitim bir atölyede veya okul laboratuvarında yerine getirilebilmektedir. Çıraklık eğitimi ise okul sistemi dışında

yerine getirilmektedir. Sanayi sektörünün ihtiyaçları doğrultusunda 1985 yılında meslek liselerinde düzenlemeler tertip edilmiştir (MESS, 1999:46).

Meslek seçiminde mesleki eğitim genel kurslar, teknoloji kursları ve çıraklık programı olarak üçe ayrılır:

Meslek lisesi (Professional Lycee): eğitimin ilk seviyesinde iki yeterlilikten birincisi, teknoloji veya genel lise için karar verme devresidir. Burada iki yılda certificated'aptitudeprofessionnelle (CAP) sınavına son iki yılda ise profesyonel seconde ve terminal de "brevetd'etudesprofessionnelles (BEP)" sınavına hazırlanmaktadır.

Çıraklık Eğitimi: bu eğitim, zorunlu eğitimini tamamlamış 16-25 yaş arasındaki gençlere bir meslek dalında nitelik kazandırmaya dönük bilgi ve becerilerin verilmesinin ve onların ortaöğretim düzeyinde mesleki veya teknik eğitim diploması almalarının sağlanmasının amaçlandığı bir öğretim programıdır.

Mesleki uyum kursları: bu kurslar herhangi bir orta dereceli genel eğitim okulunu bitirememiş ya da mesleki veya teknik eğitim okulundan bir meslek sertifikası ya da meslek diploması almadan okulu terk etmiş olan 16-22 -özel durumlarda 25- yaş arasındaki gençlere, iş yerinde işe başlamadan önce meslek deneyimi kazandırmak için uygulanır (Aytaçlı, 2015:196).

Fransa'da mesleki ve temel eğitim liseleri, genel eğitim, teorik ve pratik mesleki eğitimi birlikte vermektedir. Bu eğitimin içine öğrencilerin işletmelerde almış oldukları eğitimler de dâhil edilmektedir. 1986 yılından beri Fransa'da meslek liseleri öğrencileri mesleki bakaloryayı -üniversitelere girebilmek için lise öğreniminden sonra verilen olgunluk sınavı- almak için hazırlamaya çalışırlar. Belirli meslek için mesleki bakalorya yüksek kalite eğitim sağlar. Bu eğitim sayesinde kişiler günlük yaşama hızlı geçiş sağlar bunun yanı sıra yükseköğrenime devam imkânı temin eder. Bu kademe öğrencileri, mesleki öğrenim diploması sahipliği ardından mesleki bakaloryaya hazırlanmaya başlarlar (MEB, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü 1996:108).

Yetişkinlere yönelik meslek kazandırmak amaçlı, "Formation Professionnelle Pour Adultes" yani "Yetişkinler için Profesyonel Eğitim" adı ile bir organizasyon oluşturulmuştur. Organizasyonun ilk görevi herhangi bir meslek ve sanat dalında eğitim almamış insanlara mesleki eğitimler edinmelerini sağlamak. Diğer önemli görevi ise çalışan bireylerin daha fazla eğitilerek mesleki hiyerarşik düzende var olan pozisyonlarını

düzeltilmeleri için gerekli tedbirlerin kanun koyucu ile güvence altına alınmasını temin etmektedir. Çalışanların göstermiş olacakları yeteneklere göre, gerektiğinde kısım şefi ve ayrıca mühendis olabilme olanağı sağlanacaktır. Fransız Sanayiciler Derneği ile Fransız Sendikaları arasında yapılan sözleşme ile bu düzenleme ile alakalı tüm hazırlıklar tamamlanmış ve hayata geçirilmiştir (Reman, 1972:125).

2.4.2. Amerika Birleşik Devletleri’nde Mesleki Eğitim

Amerika Birleşik Devletleri’nde eğitim sistemi ve felsefesi öğrencilere katı bir ders programı çerçevesinde tek kitaba ve öğretmenin diktesine dayalı birtakım bilgilerin ezberletilmesi yerine, bağımsız olarak bilgi edinme metotlarının öğretilmesine ve araştırma alışkanlığının kazandırılmasına ağırlık vermektedir (Yakar, 2015:42).

ABD’de zorunlu eğitim 12 (K-12) yıldır. Her eyaletin kendi yönetimi doğrultusunda programların belirlendiği, merkezi olmayan bir eğitim yapısı söz konusudur. ABD’de zorunlu eğitim kapsamında ilk ve ortaöğretim toplam 12 yıl sürmektedir. İlköğretim ve ortaöğretim okullarının yapısı eyaletlere göre farklılık gösterse de genel olarak ilköğretim 6-8 yıl arasında sürmektedir. İlköğretimi 4-6 yıl arasında süren ortaöğretim izlemektedir. Ortaöğretim okulları genelde ortaokul ve lise olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Bölgelere bağlı olarak ortaokul genelde 6-8. veya 7-8. sınıfları lise ise genelde 9-12. sınıfları kapsar (Yakar, 2015:53).

Öğrenciler mesleki eğitim programlarında uygulamalı eğitimin dışında eğitimini almış oldukları meslek dalı ile ilgili kavramları, teorik ve tasarım hakkında bilgiler öğrenir. Teknik ortaklık, iki yıllık ve kolejler ile bir takım dört yıllık kolej ve üniversiteler mesleki programlar sunma çabasıdadır. Bu iki yıllık program neticesinde öğrencilere “associate of appliedscience” (uygulamalı bilim ilişkisi) diploması veya “pre-baccalaureate technical degree” (üniversite öncesi teknik derece) diploması tahsis edilmektedir. Eğitim sahası şu şekildedir: iletişim teknolojisi, iş yönetimi, bilgisayar bilimleri, sağlık, bahçıvanlık, mühendislik teknolojisi ve tarımdır. Mesleki eğitim diplomasını alabilmeleri için kendi meslekleri dışında fen bilimleri tarih matematik ve İngilizce gibi temel dersleri de başarılı bir biçimde geçmeleri şarttır (Dursun, 2008:30).

Amerika’da meslek eğitimi veren okullar aynı zamanda ticaret okulları olarak bilinmektedir. Ortaöğrenim sonrasında öğrenciler bu eğitimlere devam etmektedirler.

Geleneksel eğitim sunan kolejler de mesleki eğitim veren okullar dışında mesleki konularda eğitim vermektedirler. Belli bir alanda Üniversitelerde uzmanlık eğitimine başlanılmadan evvel kolej safhasına geçilmektedir. Kolejden mezun olan öğrenciler graduates(diplomalı) olarak adlandırılmakta ve bu öğrenciler graduateschool'da (yüksek lisans okulu) devam etmektedirler. Amerikan üniversitesi genel manada, bir kolej ile beraber graduateschool'dan meydana gelmektedirler (Ekşioğlu, 2017:270).

ABD Eğitim Bakanlığı mesleki ve yetişkin eğitimi veren okulları devamlı denetlemeye tabi tutmaktadırlar. Mesleki eğitim ekseriyette toplum kolejleri tarafından yerine getirilmektedir. Bunun dışında dört senelik üniversiteler, ticaret ve teknik okulları, meslek eğitim merkezleri ve işletmeler tarafından verilmektedir (Ekşioğlu, 2017:272).

ABD'deki mesleki ve teknik eğitim kurumları, WEB geliştirici, program yöneticisi, klinik laboratuvar teknisyeni, işlem ve araştırma, peyzaj ve saha işçisi, yönetici asistanı, berber, kuaför, aşçı musluk tamircisi, çocuk bakıcısı, hasta bakıcı, boyacı, temizlik görevlisi vb. mesleki ve teknik alanlarda ihtiyaç duyulan ara elemanların yetiştirilmesi, teorik ve pratik eğitimlerini gerçekleştirmek için eğitimlerini sürdürmektedir (https://nces.ed.gov, Erişim Tarihi: 03/03/2018).

ABD'de değişik seviyelerde 400'den fazla program tatbik edilmektedir. Genel manada bu programlar, pazarlama ve dağıtım, ticaret, ev ekonomisi, tarım, endüstri ve sağlık alanlarından oluşmaktadır. Öğrenciler mesleki ve teknik öğretim okullarına devam ederken yarı zamanlı, mezun olduktan sonra tam zamanlı çalışmaya hazır olmaktadır. İş tecrübesi programları ve yarı zamanlı ortak eğitimler, çoğunlukla liselerin son iki yılında uygulanmaktadır. ABD'de mesleki ve teknik öğretimde ulusallıktan bahsedilemez. Ülkede bulunan her eyalette kendine has uygulamalar mevcuttur (DPT, 2001:22).

Meslek edinmeyi sağlayan eğitimlerin hedef kitlesini gençler oluşturmaktadır. Aktif istihdam politikaları olarak genel manada ekonomik açıdan dezavantajlı gruplar hedeflenmekte ve temel politikalardan birini iş arama yardımı oluşturmaktadır. Meslek sahibi yapan eğitimler işletmelerde değil okullardaki sınıflarda yerine getirilmektedir. Verilen eğitim süreleri 3 ay sürmekte ve genel eğitim olarak yapılacağı gibi işletmelere yönelik özel eğitim olmaktadır (Bilgin ve Arı, 2010:102).

2.5. Türkiye’de Mesleki Eğitim Tarihçesi

Türkiye’de mesleki eğitim faaliyetlerinin tarihçesini ele aldığımız bu kısımda Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyet Sonrası dönem olarak iki biçimde ele alınmaktadır.

2.5.1. Cumhuriyet Öncesi Türkiye’de Mesleki Eğitim

Türkler örnek teşkil edecek bir çıraklık düzeni oluşturarak muntazam mesleki eğitimi 12. asırda Ahilik yolu adı altında başlatmışlardır. Bu eğitimde çıraklığa başlangıç, verilecek eğitim süresi, çırağa emeği karşılığında verilecek ücretin tespiti ve denetlenmesi prensiplerle belirlenmiştir (Öztürk, 2012:14). Ahilik geleneğinde mesleki eğitim ile genel eğitim bir bütün halinde ele alınarak tatbik edilmektedir. Genel eğitim zaviyelerde yerine getirilirken, meslek eğitimi çalışma ve iş hayatında uygulamalı bir biçimde sağlanmaktadır (Kayadibi, 2000:179).

Çıraklıktan ustalığa geçiş hiyerarşisinde bir üst terfii almak belli ilkelere göre hakkıyla olmaktadır. Mesleki dayanışma ön planda, kaliteli ürün elde etme, tüketicinin hakkını koruma, iş ve meslek ahlakı öne çıkmaktadır. Meslekte ilerleme ve süreklilik mevcuttur. Eğitim bir ömür sürmektedir (Kayadibi, 2000:181). Mesleki eğitim geleneksel tarzda 18. asrın sonuna kadar esnaf ve sanatkâr örgütleri tarafından yerine getirilmiştir. Modern manada mesleki eğitim alanında ilk teşebbüsler, 18. Asırda ordu bünyesinde orduyu düzenlemek maksadıyla başlanmıştır (MEB, 2014: 7).

1839 yılı Tanzimat sonrası mesleki eğitim ve genel eğitim birlikte ele alınmış ve buna yönelik okullar açılması için ön ayak olunmuştur. Osmanlı döneminde, Niş’te 1861’de ve sonrasında 1864 senesinde Sofya ve Rusçuk’da kimsesiz çocuklara sanat eğitimi vermek ve barınma sağlamak maksadıyla sanat okullarının ilki olan “İslahaneler” açılmaya başlamıştır. Açılan okullarda öğrencilere; terzilik, çuhacılık, külahçılık, kunduracılık vb. sanatlar öğretilmeye çalışılmıştır (Tarlakazan, 2013:73).

Osmanlı döneminde ihtiyaç duyulan teknik meslek elemanı, uzun yıllar boyunca Lonca örgütü bünyesinde, yetiştirilip meslek sahibi yapılmak için alınan küçük yaştaki çocuklardan sağlanmaktaydı. Aile bireylerinin bir meslek öğrenmesi amacıyla bir ustanın yanına gönderilen çocuklar, belli bir zaman çalışıp meslekte söz sahibi olmaya başladıkça önce kalfalığa sonrasında ustalığa ulaşmaktadır. Bunların dışında devlete ait olan bir

takım kuruluşlar da okullar veya kurslar kurarak ihtiyaç duyulan meslek erbabı vasıflı elemanları yetiştirmeye çalışmaktadırlar (Semiz ve Kuş, 2012:276).

Genel eğitimin haricinde mesleki eğitim yerel örgütler tarafından yönlendirilmiştir ve kurulması sağlanmıştır. Valiler ve belediyeler yerel seviyede ihtiyaçlara binaen düzenlemelerde bulunmuşlardır. Mali kaynaklar yerel biçimde tertip edilmiş, esnaf örgütlerinin teşebbüsü ile karşılanmıştır. Okulların fiziki ve sosyal ortamları için eğitim programları ve öğretmenler için belirli ölçüler ortaya konmamıştır (Demir ve Şen, 2009:42).

Sanayi Devrimi sonrası batıda hızla sanayi üretime geçilirken geleneksel üretime dayalı el sanatları ile üretim yapılan Osmanlı'da batılı ülkelere verilen ekonomik imtiyazlar ile üretim sistemi hızla gerilemeye başlamıştır. Bu durum sonuçlarını eğitim sisteminde de göstermiş ve mesleki eğitim uzun süre ihmal edilmiştir (Sezgin, 1983:33).

2.5.2. Cumhuriyet Sonrası Türkiye'de Mesleki Eğitim

Cumhuriyet ilanının ardından mesleki ve teknik eğitim ile ilgili bir ana plan oluşturulması amacıyla, çeşitli uzmanlarla, gelişmiş ülke eğitim uygulamalarına dair raporlar, geriye dönük on yıllık süre içinde elde edilen sonuçlar, devletin uygulayacağı ekonomi politikasına dair kurulan devlet teşekkülleri ile özel sektörün ihtiyaçları da düşünülerek bir sentez oluşturulması sağlanmıştır (Doğan, 1983:176-177). Mesleki ve teknik eğitim cumhuriyet ilanı ile devlet politikası haline gelmiştir (MEB, 2014: 7).

Cumhuriyetle beraber yeni bir biçim kazandı ve okullarda verilmeye başlandı. Milli Eğitim Bakanlığı 1926 yılından itibaren, kurulan bu okullar ile alakalı vazifeyi üzerine aldı. Meslek eğitimi ile ilgili olarak Bakanlık merkez teşkilatında ilkin 1926 yılında ilköğretim Dairesi sonrasında 1927 yılında yüksek öğretmen Genel Müdürlüğü vazifelendirilmiştir (Sezgin, 1983:34). 1935 yılı sonrasında okulların giderleri 2765 sayılı Yasa gereğince tümüyle devlet tarafından giderilmeye başlanmıştır. 1933 yılında Bakanlık merkez örgütünde Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünü ve sonrasında Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığını da 1941 yılında kurmuştur. Bu sayede mesleki ve teknik öğretim hizmet ve destek üniteleri ortaya çıkmıştır (Gökmen ve Turan, 2013:5).

Mesleki ve teknik eğitim 1940 ve 1950’li yıllarda hızlıca gelişim göstermiş ve yaygınlık kazanmıştır. Çıraklık sistemi bu dönemlerde geleneksel şekillerde devam ettirilmiştir. Çıraklık okullarının açılması ve yaygınlaştırılması için de devlet yoğun çaba göstermiştir (Gökmen ve Turan, 2013:5).

1970 yılında gerçekleştirilen 8. Milli Eğitim Şûrasında 9. Sınıf seviyesinde ortaöğretim genel ve mesleki eğitim programlarının birleştirilmesi kararı alınmıştır. Bu birleşmelerin yapılması sırasında genel lise programları temel alınmıştır. Önceki düzenlemelerde matematik ve fen gibi sayısal derslerde öğretilmeye çalışılan mesleki prensiplerin iş gücü piyasasına uygulanma şeklini ve bu prensiplerin teknolojisi üstünde durulurken sonraki yıllarda yapılan değişiklikler sonrasında üniversiteye giriş için hazırlık niteliğinde dersler haline getirilmiş ve mesleki eğitim konusundan uzaklaşmaya başlamıştır (Doğan ve Ercan, 1983:189).

Meslek sahibi iş gücünün yetiştirilmesinde mesleki ve teknik eğitim karma modeli kabul görmüştür. Cumhuriyet sonrası zamanlarda Türkiye koşullarında meslek okullarına dayanan iş gücü yetiştirme eğitimlerini desteklemeyi gerekli görmüştür. Fakat buna yönelik modern çıraklık eğitiminin verilmesine olanak tanıyan kanun 1970’li yılların sonuna kadar çıkartılamamıştır. 1977 yılında çıkarılan çıraklık eğitime yönelik kanuna kadar çıraklık eğitimi iş gücü yetiştirme zaman içinde gelişerek belli bir aşamaya gelmiştir. Günümüzde de tüm çıraklık eğitimin küçük bir parçasını organize çıraklık eğitimi oluşturmaktadır (Sezgin, 1983:38-39).

1986 yılında yürürlüğe giren 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu mesleki ve teknik eğitim konusunda reform kanunu olarak adlandırılmaktadır. Mesleki eğitim alanındaki tüm düzenlemelerin dayanağını oluşturan bu kanuna göre, her çeşit ve her seviyedeki örgün, yaygın eğitim okul ve kurumları ile sanayi şirketlerinde verilecek mesleki eğitimin, planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi kısımlarında karar almak ve Bakanlığa fikir beyanında bulunmak üzere, ilgili Bakanlıkta Mesleki Eğitim Kurulu oluşturulmuştur. Bu kurulun vermiş olduğu kararlar Bakanlık ve ilgili meslek örgütleri aracılığıyla yürütülmektedir. İl seviyesinde ise İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu oluşturulmuştur (MEB, 2017:15).

2.6. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Özellikleri

Türkiye’de zorunlu eğitim 2012-13 eğitim-öğretim yılından itibaren 12 yıla çıkartılarak üç kademeye ayrılmıştır. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul (1. 2. 3. ve 4. sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir. Ayrıca özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için ilkokul, ortaokul ve lise kademesi yanında okul öncesi eğitim kademesi de zorunludur (MEB, 2017:2).

Üst Ortaöğretim Eğitimi; Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Güzel Sanatlar Lisesi, Spor Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Mesleki ve Teknik Programları yürüten mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumları ile Anadolu İmam Hatip Liselerini kapsamaktadır. Söz konusu eğitim 14 ile 18 yaş arası öğrenciler ve mesleki eğitim merkezi programı uygulayan okullarda 18 yaş üstü yetişkinlere yönelik olup Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ve Din Öğretimi Genel Müdürlüğünün sorumluluğu altında yürütülmektedir. Ayrıca bu kademede özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitimi; özel eğitim mesleki eğitim merkezi (okulu), özel eğitim iş uygulama merkezi(okulu), özel eğitim meslek liselerinde Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü sorumluluğu altında yürütülmektedir (MEB, 2017:2).

Türkiye’de gelişmiş ülke sanayilerine benzer sanayileşme şekline ulaşmak için mesleki ve teknik eğitime gereken değerin verilip geliştirme çalışmaları üzerinde durulmalı, bu konuda devlete düşen görevler dışında özel sektör kuruluşları da hem ekonomik gelişme hem de işletme verimliliğinin artırılması konularında çeşitli tedbirler almalıdırlar. Verimlilik üzerinde eğitimin ne denli etkin olduğunu bilen işletmeler, kendi kuruluşları içerisinde verimlilik artırıcı mesleki eğitim faaliyetleri oluşturmuşlardır. Söz konusu işletmelerde ihtiyaçların belirlediği ve verimlilik artırmaya yönelik işbaşı eğitim programlarının uygulanması ve bu programlara yöneticilik yapacak bu konuda eğitim görmüş çalışanların temin edilmesi konusu destek almalıdır (Reman, 1972:124).

2.6.1. Kalkınma Planları'nda Mesleki Eğitim

2000'li yılların başından bugüne kadar uygulanan kalkınma planları çerçevesinde 8., 9. 10. ve 11. Kalkınma planlarında bulunan eğitim başlığı göz önüne alınarak planlanan ve gerçekleşen eğitim uygulamaları üzerinde durulmuştur.

2.6.1.1. Sekizinci Kalkınma Planında Mesleki Eğitimin Yeri

2001-2005 yıllarını kapsayan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan mesleki Eğitimle ilgili konular incelenmiş 652. ve 707. Maddeler arası değerlendirilmiştir. Aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

662 numaralı maddede belirtildiği üzere bütün vatandaşlara eğitim ve öğretim olanağı sunabilecek ortamın oluşturulması, yükseköğretime girişteki kalabalığın önlenmesi, fırsat eşitliğinin eğitim alanında sağlanması ve etkili bir yönlendirme sisteminin varlığı konusunda yeterli olamamıştır. Bir başka maddede var olan kaynakların yetersiz olması ve etkili kullanılamamasından kaynaklı aynı zamanda sanayi ile iş birliğinin günün şartlarına uygun hale gelmemesinden kaynaklı planlanan hedeflerin gerisinde kalınmıştır (VIII. Kalkınma Planı, 2001: 81-82)

676 numaralı maddede Milli eğitim düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Tüm bireyler için hayat boyu öğrenme anlayışıyla bilgiye ulaşmanın yöntemleri, etkili bir rehberli hizmetini belirten, eğitimin tüm aşamalarında yatay ve dikey geçişlere olanak tanıyan, piyasa çalışma düzenine uygun, üretime yönelik eğitime ağırlık tanıyan, istisna gözetmeksizin tüm öğrenciler için fırsat eşitliğini görev edinen bir sistematik içerisinde yeniden düzene konacaktır. (VIII. Kalkınma Planı, 2000: 81-82)

Ülke olarak hayat boyu öğrenme anlayışının benimsenmesi sağlanarak pek çok yaygın eğitim olanağının geliştirilmesi sağlanacak; üniversite eğitimi almaya hak kazanamayan genç nüfustaki bireylerin kısa zamanda beceri kazanmalarını sağlamak için meslek edinme kursu tarzı faaliyetlerin sayısının artırılmasına gidilecek, yerel idarelerin, sivil toplum örgütlerinin ve özel sektörün yetişkin eğitimi üzerine çalışmalar yapmaları desteklenecek (DPT, 2001: 82-84).

2.6.1.2. Dokuzuncu Kalkınma Planında Mesleki Eğitimin Yeri

2007-2013 yılları arasını kapsayan Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı Mesleki Eğitim açısından incelenmiş ve 229. ve 242. maddeler arası göz önüne alınmıştır. Aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

230 numaralı madde içinde plan dönemini kapsayan eğitim sisteminin günün koşulları bakımından yetersiz olduğu v işgücü piyasası ihtiyaçları ile uyumlu olmadığı belirtilmiştir. Eğitimli genç bireylerin işsizlik oranında beklenen oranlarda düşüş gerçekleştirilememiştir. İşgücü piyasası talepleri ile ekonominin uyumlu olması için gençlerin istihdamını sağlayacak ve ihtiyaçlara cevap verebilecek yeni organizasyonların yapılması gerektiği belirtilmiştir. Bir başka maddeye baktığımızda sosyal tarafların katılımı ile işgücü piyasasındaki gelişmelere ilerlemelere adapte olmak için mesleki eğitiminde bu koşullara uygun olması gerektiği belirtilerek modüler sisteme geçilmesine dair çalışmalara adım atılmıştır (IX. Kalkınma Planı, 2007: 39).

Eğitim kurumları dışında alınan eğitim ve becerileri belgelendirecek sağlıklı ve güvenilir meslek standartlarına dayalı bir sınav sistemi ortaya konamamıştır. Fakat devlet, işçi ve işveren kesimlerinin ortaklaşa meslek standartlarının belirlenmesi amacıyla, sınav ve belgelendirme sistemi geliştirilmesi için Ulusal Mesleki Yeterlikler Kurumunun kurulmasına yönelik olarak kanuni düzenleme çalışmaları devam etmektedir (IX. Kalkınma Planı, 2007: 39).

Ülke vatandaşlarının eğitime erişimi konusunda önemli ilerlemeler elde edilmiştir. Sekiz yıla çıkarılan zorunlu temel eğitim sayesinde ilköğretimden ortaöğretime geçiş sırasında öğrenci sayısında büyük oranda artışlar sağlanmıştır. Yükseköğretim aşamasında okullaşma oranından gözle görülür artışlar göze çarpmakta, yükseköğretime olan taleplerde yoğun artış devam etmektedir. Bu nedenlerden dolayı talebe cevap verilmesi amacıyla 15 adet yeni üniversite kurulması sağlanmıştır (Resmî Gazete, 2007:38-40).

2.6.1.3. Onuncu Kalkınma Planında Mesleki Eğitimin Yeri

2014-2018 yılları arası için hazırlanmış olan 10. Kalkınma Planında Mesleki Eğitim açısından yer alan değerlendirmeler incelenmiş olup 140 ile 186. maddeler arası göz önünde tutulmuştur.

Kişilerin bilgi ve becerilerini geliştiren, fırsat eşitliğini perçinleyen, kalite odaklı, işgücü piyasası ile uyumlu olan hayat boyu öğrenme uygulamasının eğitim sistemindeki dönüşümü devam ettirilmiştir (X. Kalkınma Planı, 2013: 31)

İşgücü piyasası ile eğitim sistemi arasındaki etkileşim, hayat boyu öğrenme sayesinde iş piyasasının ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerideki personellerin yetiştirilmesi, mesleki ve teknik eğitim konusunda okul işletme ilişkisinin orta ve uzun vadeli planları dikkate alacak şekilde artırılarak devam ettirilecektir (X. Kalkınma Planı, 2013: 33)

Ulusal mesleki standartlar belirlenmesi ve belgelendirilmenin sağlanması için Ulusal Yeterlilik Çerçevesi oluşturularak eğitim ve öğretim programı güncel hale getirilecek, uluslararası geçerliliği olan diploma ve sertifika programları sistemine geçişler sağlanacaktır (X. Kalkınma Planı, 2013: 33).

Mesleki ve teknik eğitimde, program bütünlüğü sağlanarak, hayat boyu eğitimi alan bireylerin nitelik bakımından iş piyasasının ihtiyaç duyduğu düzeye çıkarmak için uygulamalı eğitimlere ağırlık tanınacaktır (X. Kalkınma Planı, 2013: 33).

2.6.1.4. On Birinci Kalkınma Planında Mesleki Eğitimin Yeri

2019-2023 yılları arasını kapsayan On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Mesleki Eğitim açısından incelenmiş ve 212. ve 709. maddeler arası göz önünde tutulmuştur. Aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

Çalışma koşulları; işgücü piyasaları ile uyumlu hale getirilerek, işgücü piyasasına katılımı artıracak, kayıtlılığı özendirecek, verimliliği artıracak ve mesleki eğitimi özendirecek bir biçime getirilecektir. Yoksullukla mücadele ve gelir dağılımında adil dağılımının sağlanması, kaliteli iş imkânlarının ve istihdam artışının oluşmasına katkıda bulunulacaktır (XI. Kalkınma Planı, 2019: 33).

Teknolojik yeniliklerle uyumlu olacak şekilde mesleki eğitim ve öğretime önem verilecek ve mesleki eğitimde bulunan öğrencilerin kaliteli staj ortamı yaratılması için Geleceğin Meslekleri Projesi kapsamında Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ile birlikte hareket edilerek bu bireylerin iş piyasasının geleceğine uyumu sağlanacaktır. Bunun yanı sıra mesleki eğitim haritası çerçevesinde meslek eğitimi verilen bölgeler ve bu bölgelerdeki sektörler arasında uyum sağlanması için sektörün ihtiyacı ile öğrenci kapasitesinin ne olması gerektiği konuları üzerinde durulmaktadır (XI. Kalkınma Planı, 2019: 69-70).

Dijital dönüşümler neticesinde ortaya çıkacak yeni istihdam şekillerine adapte olması ve istenilen yetkinlikleri kazandırmak için işbaşı eğitim programları ve mesleki eğitim kursları uygun yapıya kavuşturulacaktır (XI. Kalkınma Planı, 2019: 141).

2.6.2. Hükümet Programları'nda Mesleki Eğitim

Çalışmanın bu kısmında Türkiye’de kurulmuş olan 64. ve 65. Hükümetlerin düzenlemiş oldukları hükümet programları ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde mesleki eğitim hakkındaki veriler ele alınmaktadır.

2.6.2.1 Altmış Dördüncü Hükümet Programı'nda Mesleki Eğitim

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) genel başkanı Ahmet Davutoğlu'nun kurmuş olduğu hükümet 64. Türkiye Hükümetini oluşturmuştur. 1 Kasım 2015 yılı seçimlerinde tek parti iktidarı olmasının sonrasında 17 Kasım 2015'te Ahmet Davutoğlu'na hükümeti kurma yetkisi Cumhurbaşkanı tarafından verilmiştir (www.milliyet.com.tr, Erişim Tarihi: 10/09/2018).

Hükümet programında eğitim konusuna bakıldığında, eğitim ile istihdam arasındaki ilişkiyi güçlendirmek için ‘Temel ve Mesleki Becerileri Geliştirme Öncelikli Dönüşüm Programı’ ile yükseköğretim ile işgücü piyasası arasındaki arz ve talep uyumunu sağlayacak eğitim sistemi düzenlenecek. Teknik ve mesleki okullarda düzenlenen atölye çalışmalarının sektörlere uyumlu hale getirilmesi üzerinde durulmuştur. Yerel yönetimlerin ve iş piyasası temsilcilerinin katılım göstereceği teknik ve mesleki okul yönetimlerinin geliştirilmesi sağlanmıştır (www.aa.com.tr/, Erişim Tarihi: 30/08/2018).

2.6.2.2 Altmış Beşinci Hükümet Programı'nda Mesleki Eğitim

65. Türkiye Hükûmeti veya Yıldırım Hükûmeti, Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) genel başkanı Binali Yıldırım tarafından kurulan hükûmet. Ahmet Davutoğlu'nun AK Parti genel başkanlığı ve başbakanlık görevinden istifa etmesinin ardından 22 Mayıs 2016 tarihinde Binali Yıldırım, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından hükûmeti kurması için görevlendirildi; 24 Mayıs'ta ise 65. Türkiye Hükümeti'nin kabine üyeleri açıklandı. 65. Türkiye Hükümeti, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) üyelerinden 315 oyla güvenoyu aldı (NTV, 2016).

Bilgi toplumu hedefini gerçekleştirmek amacıyla bilgi-iletişim teknolojileri başta olmak üzere, ülkemizde dördüncü sanayi devrimine geçiş için gerekli çalışmalara hız verilecektir. Gençlerimiz geleceğimizdir. Gençlerimize mesleki eğitim ve iş imkânının sağlanması en öncelikli görevlerimizden bir tanesi olacaktır. Eğitim istihdam bağlantısı hükûmetimizin büyük önem attığı alanlardan biridir. Bu bağlamda, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu meslek ve alanlarda kaliteli elaman yetiştirilmesini sağlayacak şekilde mesleki eğitimin kalitesini artıracak tedbirleri almaya devam edeceğiz. Eğitim istihdam bağına güçlendirme çerçevesinde hazırladığımız ‘Temel ve Mesleki Becerileri Geliştirme Öncelikli Dönüşüm Programı’mızla iş piyasasındaki insan gücüne olan talep ile yükseköğretimin de dâhil olduğu eğitim sistemimizin o alanlarda sağlayabileceği arz arasındaki uyumu sağlayacağız. (akparti.org, 2016:35-37).

Hayat boyu öğrenme programlarını yaygınlaştırarak, gençlere temel ve mesleki beceriler kazandıracağız. Toplum yararına çalışma programlarımızda, ailesinde çalışan olmayanlara öncelik vereceğiz. Bu programlara “mesleki eğitim” boyutunu katacağız. İşsizliği azaltmak, işgücü piyasalarında arz ve talep uyumunu sağlamak, daha planlı bir şekilde ihtiyaçları karşılamak üzere sürekli bir şekilde iş dünyamızın taleplerini analiz edecek ve buna bağlı olarak mesleki eğitim başta olmak üzere politikalarımızı şekillendireceğiz (akparti.org, Erişim Tarihi: 15/08/2018).

2.6.2.3 Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Programı’nda Mesleki Eğitim

66. Türkiye Hükümeti değişen sistemde Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin ilk hükümeti olarak adlandırılmaktadır. 2018 yılında yapılan Türkiye cumhurbaşkanlığı seçimi sonrasında Cumhurbaşkanı olarak seçilen Recep Tayyip Erdoğan tarafından kurulmuş olan hükümettir. 10 Temmuz 2018 tarihinde Kabine TBMM’de yemin ederek görevine başlangıç yapmıştır.

2018 yılı temmuzunda yayımlanan kararnamede mesleki eğitim konusuna; Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ve Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü başlıkları altında değinilmektedir.

Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu başlığı altında geçen, mesleki eğitim vermekte olan kurumlarda mesleki eğitimin nasıl olması konusunda planlamalar, geliştirici faaliyetlerde

bulunulması ve değerlendirmelerde bulunulması konularında politika önerilerinin geliştirilmesine değinilmektedir (Resmi Gazete, 2018:14).

Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü başlığı altında, mesleki eğitim ile istihdam arasında ilişkiye değinilmektedir. Mesleki eğitim ile ilgili eğitimlerin yaygınlaştırılmasına yönelik politikaları ve stratejileri geliştirecek çalışmalarda bulunmak; ortaya konan politikaların uygulanmasına ve koordine edilmesine vurgu yapılmaktadır (Resmi Gazete, 2018:158).

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü başlığı altında, örgün eğitim sistemine dâhil olamamış veya eğitimin herhangi bir kademsinde ayrılmak zorunda kalmış veya mezun olmuş bireylere yaygın eğitim aracılığıyla genel temel eğitimlerin yanı sıra mesleki ve teknik eğitim alanlarında eğitimler verilmesine değinilmiştir (Resmi Gazete, 2018:159).

2.6.3. Mesleki Eğitim Konusunda Yasal Düzenlemeler

Mesleki Eğitim Kanunu; 3308 sayılı kanun 5/6/1986 yılında kabul edilmiştir.

Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda, yükseköğretim kurumlarında ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemektir

Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında ve işletmelerde yapılan mesleki eğitim, staj ve tamamlayıcı eğitime ilişkin usul ve esaslar ile sınavların yapılış şekilleri, Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulunca çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

“Tamamlayıcı Eğitim”, açık öğretim yoluyla eğitimi yapılamayan alan veya dallarda, mesleki ve teknik orta öğretim programlarını tamamlayamadan okuldan ayrılanlar ile yurtdışında öğrenim görenlerin denklik işlemleri sonucunda tespit edilen eksik meslek alan veya dal derslerini işletmelerde mesleki eğitim esaslarına göre tamamlamalarına imkân sağlayan eğitimi ifade eder (www.mevzuat.com, Erişim Tarihi: 01/08/2018).

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu’na göre mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı örgün, yaygın ve çıraklık eğitiminin her türünde ve derecesinde temel yürütme organı ulusal düzeyde Millî Eğitim Bakanlığı’nın başkanlığındaki Mesleki Eğitim Kurulu, yerelde ise illerde Vali başkanlığında oluşturulan il istihdam ve mesleki eğitim kurullarıdır (MEB, 2017:97).

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, tüm düzey ve türde (örgün, yaygın ve çıraklık) mesleki eğitimi kapsayan temel kanundur. Yetişkin mesleki eğitimi ile ilgili konuları (kalfa ve usta eğitimi, mesleki eğitimin planlanması, mesleki eğitimin katılımcıları ve mesleki eğitimdeki özel uygulamaların sorumluluğu, mesleki eğitimin finans vb.) içerir (www.mevzuat.com, Erişim Tarihi: 01/08/2018).

2.6.4. Milli Eğitim Şûraları'nda Mesleki Eğitim

Çalışmanın bu kısmında Türkiye’de düzenlenmiş olan 17., 18., 19. ve 20. Milli eğitim Şûralarında bahsi geçen mesleki eğitim konusu ele alınmaktadır.

2.6.4.1. On Yedinci Milli Eğitim Şûrası'nda Mesleki Eğitim

Millî Eğitim Bakanlığınca düzenlenen 17. Millî Eğitim Şûrası 13–17 Kasım 2006 tarihleri arasında düzenlenmiştir. Şûrasında eğitim sistemimiz, kademeler arası geçişler, yönlendirme ve sınav sistemi ile küreselleşme ve AB sürecinde Türk eğitim sistemi boyutlarıyla değerlendirilmiştir.

Şurada, Çıraklık eğitiminde ve mesleki eğitim konularında engelli öğrencilere verilen kontenjanın artırılması sağlanmalı, ortaöğretimi kurumunu oluşturan genel mesleki ve teknik kısım öğrencilerinin alanları ders ağırlıklarına bakılarak tekrardan belirlenmesi üzerinde durulmuştur. Bilimsel ve rasyonel metotlar kullanılarak mesleki ve teknik eğitim yaygınlaştırılmalıdır. Teknik ve mesleki eğitim alanını seçen öğrencilerin bu alanları seçmesinden dolayı sosyal ve ekonomik yönden desteklenmesinin önemi üzerinde durulmuştur. Mesleki ve teknik eğitim konusunda alanında örnek teşkil edecek AB ülkeleri örnekleri dikkate alınarak Türkiye’deki öğretimin örgütsel yapısı ve programı öğrenciler için cazip hale gelecek şekilde yeniden düzenlenmelidir (ttkb.meb.gov.tr, 2006).

2.6.4.2. On Sekizinci Milli Eğitim Şûrası'nda Mesleki Eğitim

Millî Eğitim Bakanlığınca düzenlenen 18. Millî Eğitim Şûrası 1–5 Kasım 2010 tarihleri arasında düzenlenmiştir. Şurada, eğitim ortamları, İlköğretim ve ortaöğretimin güçlendirilmesi, öğretmenlerin yetiştirilmesi, kurum kültürü ve okul liderliği, sanat, beceri ve değerler eğitimi, istihdamı ve mesleki gelişimi, Psikolojik danışma, rehberlik ve yönlendirme konuları hakkında kararlar alınması üzerinde durulmuştur.

Ders verecek personel eğer hizmet içi eğitim programları konusunda ise en az eğitimi yüksek lisans derecesinde olmalı ama teknik ve mesleki eğitimde verilecek kurs programlarında dersi verecek kişi konusunda deneyimli usta öğreticiler ve uzmanlardan da yardım alınabilir. Teknik ve mesleki ortaöğretim kurumlarına olan erişimi artırmak maksadıyla 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'na binaen öğrencilere ödenmesi gerekli ücretin, yurdun genelinde (yaşına uygun asgari ücretin %30'dan az olmamak üzere) özel sektörde ve kamuda karşılaşılan sorunlar ortadan kaldırılmalı, özel işletmelerde çalışan öğrencilerin sosyal güvenlik haklarındaki kayıpların önlenmesi için iyileştirmeler yapılmalıdır. İl ve ilçeler seviyesinde Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi tanıtımı yapılmalı ve aktif olarak kullanılması sağlanmalıdır; araştırma ve rehberlik merkezleri, mesleki rehberlik hizmeti konusunda gerekli destek verilerek erişim merkezi haline getirilmesi sağlanmalıdır (ttkb.meb.gov.tr, Erişim Tarihi: 10/08/2018).

2.6.4.3. On Dokuzuncu Milli Eğitim Şûrası'nda Mesleki Eğitim

İlgili bakanlıkça düzenlenen 19. Millî Eğitim Şûrası 2-6 Aralık tarihleri arasında Antalya'da yapılmıştır. Dört yılda bir yapılan ve eğitim politikalarının temel yönelimlerinin ana hatları ile belirlendiği Şûra'da; “Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgeleri”, “Öğretmen Niteliğinin Arttırılması”, “Eğitim Yöneticilerinin Niteliğinin Arttırılması” ve “Okul Güvenliği” konularında oluşturulan ihtisas komisyonlarında yürütülen tartışmalar üzerinden Şûra Genel Kurulu'nda bir bütün olarak eğitim sisteminin ve ülkenin geleceğini yakından ilgilendiren kararlar alınmıştır.

Ortaöğretim kurumlarında ve eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştiren yükseköğretim programlarında mesleki eğitim dersleri dışında müfredat dışı aktiviteler olarak tarif edilecek spor, müzik ve kültür temalı, sanat, etkinlik merkezli genel kültürün artırılmasına yönelik seçmeli dersler eklenmeli ve öğrencilerin kişisel gelişimlerini artıracak eğitsel kol ve kulüp faaliyetleri aktif bir hal almalıdır. Eğitim konusunda sürekli gelişim için öğrencilerin gelişimlerinde ilk basamak sorumluluğu olan öğretmenlerin yeterliliklerini de dikkate alan yeni bir model ortaya konmalıdır. Meslek konusunda gelişimin temelini oluşturan yetişkin eğitimi kısmında yüksek lisan bölümleri açılması ve sertifika programları oluşturulması özendirilmelidir (www.ttkb.meb.gov.tr, Erişim Tarihi: 01/08/2018).

2.6.4.4. Yirminci Milli Eğitim Şûrası'nda Mesleki Eğitim

20. Millî Eğitim Şûrası, 1-3 Aralık 2021 tarihleri arasında Ankara'da toplanmıştır. Eğitim alanında dünyada ve Türkiye'de yaşanan gelişmelere bağlı olarak; Temel eğitimde fırsat eşitliği başlığında 64, Mesleki eğitimin iyileştirilmesi konusunda 32 ve Öğretmenlerin mesleki gelişimi hakkında başlık hakkında 32 olmak üzere 128 madde şûrada kararı olarak ele alınmıştır. (ttkb.meb.gov.tr, Erişim Tarihi: 01/08/2022).

Sektörlerin ihtiyaçları doğrultusunda, resmi ve özel tüm mesleki ve teknik eğitim kurumlarında sektörle uyumlu olacak şekilde programlar açılmalı ve var olan öğretim programlarının da güncel hale getirilmesi sağlanmalıdır. Mesleki eğitim veren kurumlar ile Yükseköğretim kurumlarına bağlı meslek yüksekokulları arasındaki geçişler verimliliği yükseltecek biçimde yeniden ele alınmalı ve MEB ile YÖK arasında program geliştirici işbirliği çalışmaları düzenlenmelidir. Bunun yanı sıra mesleki eğitim kurumlarının rekabet gücünü desteklemek maksadıyla ulusal ve uluslararası faaliyetlere katılımlarında destekte bulunulmalıdır (ttkb.meb.gov.tr, Erişim Tarihi: 01/08/2022).

Meslek Eğitimi veren kurumların tanıtımları kitle iletişim araçları ile aktif bir biçimde yapılmalı ve bu eğitimleri alan başarılı kişilerin ön plana çıkartılmasına yönelik etkinliklerin yapılması sağlanmalıdır (ttkb.meb.gov.tr, Erişim Tarihi: 01/08/2022).

2.6.5. OECD Türkiye Raporları'nda Mesleki Eğitim

OECD tarafından her yıl yayımlanan Bir Bakışta Eğitim raporları, OECD ülkelerinin eğitim sistemlerine ilişkin verilerini ortaya koyarken, aynı zamanda uluslararası karşılaştırmaların yapılmasına imkân sağlamaktadır. Raporun sağladığı çerçeve, eğitim sistemlerinin yıllar içindeki dönüşümünü takip etmek, izleme ve değerlendirme çalışmalarında bulunmak açısından oldukça anlamlıdır.

2.6.5.1. 2016 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim

Türkiye'de eğitimin analiz edildiği rapora göre ülkemiz 35 OECD ülkesi içinde eğitimdeki kamu harcamaları alanında sonuncu sıralarda yer almaktadır. Rapora göre, "Eğitimin yüksek kaliteye ulaşabilmesi için sürdürülebilir fon gerekmektedir" denilmektedir. Türkiye'de genel lise ve mesleki lise programlarından mezun olma oranları 2005-2014 yılları arasında artış göstermiştir. Bu artış 2005 yılında %17 iken 2010

yılında %22 ile göze çarpmaktadır. Artışın sebebi, imam hatiplerin meslek lisesi kategorisi içinde yer alması olarak görülmektedir. İmam hatip liselerinin tesiriyle öğrenimde bulunan her üç gençten biri (%34) meslek lisesi mezunlarını oluşturmaktadır. Meslek lisesi mezunları arasında imalat, mühendislik ve inşaat sektörlerine yönelik programlardan mezun olanların oranı %37 ile en yüksek payı oluşturmaktadır. OECD ülkelerindeki ortalama olan (%33)'ten yüksek bir oran olarak göze çarpmaktadır. İstihdam piyasasında mesleki eğitimin fazla öneme sahip olduğunun belirtildiği raporda, 25-64 yaş grubu arasında OECD ülkeleri içinde işsizliğin en düşük olduğu grubu mesleki eğitim almış kişiler oluşturmaktadır (www.turkishnews.com , Erişim Tarihi 01/08/2018).

2.6.5.2. 2017 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim

OECD'nin Bir Bakışta Eğitim Göstergeleri eğitimin gelişimi ile ilgili bilgi alınması açısından tüm dünyada yetkili bir kaynaktır. Bu Rapor 35 OECD ülkesi ve bazı orak ülkelerdeki Eğitim sistemlerinin performansı, yapısı ve fonlanması hakkında bilgi sağlamaktadır.

Türkiye'de bu yıl içinde meslek lisesi mezunları içinde %39'luk paya sahip kesim üretim, mühendislik ve inşaat bölümlerini bitirmişlerdir (OECD ortalaması %34'tür). Buna karşın yönetim, hukuk ve işletme (%16), ve hizmet (%8) alanları OECD ortalamasının sırasıyla %20 ve %17'lik paylar ile altında yer almaktadır (oecd.org, 2017:2). OECD ülkeleri içinde ortaöğretim, yüksekokul ve üniversiteye kayıt olanların ortalaması %76 iken bu oran Türkiye'de %46 olarak görülmektedir (oecd.org, Erişim Tarihi: 05/05/2019).

2.6.5.3. 2018 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim

Otuz beş OECD ülkesinin eğitim politikalarının değerlendirildiği raporda, son on yıllık süre içinde (2008 (dahil) - 2017 yılları arası), eğitim alanında önemli gelişimler göstermesine rağmen Türkiye birçok OECD ülkesinin gerisinde yer aldığı belirtilmektedir. Engelli bireylerin de içinde bulunduğu dezavantajlı öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik düzenlemeler yaptı. Bölgeler arasında eşitsizliğin ortadan kaldırılması için çalışılmıştır. Mesleki eğitimin öneminin artırılması ve yükseköğretime katılım oranının artması temel öncelik olarak belirlenmiştir. Öğretmenler, öğrencileri gelecekte hangi işleri yapacakları hususunda onlara rehberlik etmede eksik kalmalarından dolayı öğrencilerde yüksek oranda beceri uyumsuzluğu vardır. Girişimci ve çalışan

sayısının çok azı, temel beceri yetkinliklerini edinmeye ihtiyaç duymaktadır.İş piyasası içinde bulunan çalışanların beceri düzeylerinin düşük olmasından dolayı hem üretimde hem de gelirlerde gerçekleşecek artış engellenmektedir (birgün.net, Erişim Tarihi:01/09/2018).

2.6.5.4. 2019 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim

OECD tarafından her yıl düzenli olarak yayımlanmakta olan eğitim sistemlerinin temel göstergeleri ve güncel hallerini yansıtan Bir Bakışta Eğitim raporları ülkeler açısından önem arz etmektedir. Dört başlık altında sunulan göstergeler; eğitime erişim, eğitim süreçleri çıktıları, ayrılmış olan finansal kaynak ve öğrenme ortamları şeklindedir. 2017 yılında Türkiye’de ortaöğretim kurumundan mezun olması beklenmek olan kişilerin yarısı (%50) mesleki ortaöğretim oluşturmaktadır. OECD içinde bu oran ortalama %40 olarak görülmektedir. Türkiye’de mesleki ortaöğretimden mezun olma yaşı 18 olarak görülürken OECD ortalaması 22 olmaktadır. Bu farklılığın sebebi olarak Türkiye’de mevcut eğitim sisteminde ortaöğretim sonrası yükseköğretim olmayan okulların olmamasından kaynaklanmaktadır. OECD bünyesindeki pek çok ülkede mesleki eğitim, ortaöğretim eğitiminin sonrasında yükseköğretim olmayan okullar adı altında verilmektedir (TEDMEM, 2019:7).

Türkiye’de mesleki ortaöğretim kurumlarından mezun olması beklenmekte olan kişilerin %29’unu inşaat, imalat ve mühendislik programları oluşturmaktadır. OECD içinde bu oran %34 olmaktadır. OECD içinde sağlık bilimleri mezun ortalaması %12 iken Türkiye’de bu oran iki katından fazla %26 olmaktadır (OECD, 2019:71).

2.6.5.5. 2020 Yılı OECD Türkiye Raporu'nda Mesleki Eğitim

OECD tarafından her yıl yayımlanan eğitim sistemlerinin kıyaslanması açısından önem arz eden göstergelerin güvenilir bir derlemesi olan raporlar bu yıl 8 Eylül 2020 tarihinde yayımlanmıştır. Okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar pek çok eğitim aşamalarında öğrenme çıktıları günce veriler üzerinden ilgilenenlere yol gösterici olmaktadır. Toplumun ekonomik ve sosyal olarak kalkınması açısından toplumdaki eğitim düzeyi önem arz etmektedir. OECD 2020 verileri yardımıyla Türkiye’nin eğitim genel görünümü değerlendirilmiştir.

OECD içinde eğitimler iki programa bölünmektedir: genl programlar ağırlıklı olarak kişileri yükseköğrenime hazırlamayı amaçlamaktadır, mesleki eğitimlerse daha çok işgücü piyasasına girecek biçimde tasarlanmıştır. Pek çok ülkede lisenin ardından verilen yükseköğretim dışındaki eğitimler mesleki eğitime yöneliktir (OECD, 2020:42). Ortaöğretim içinde mesleki eğitimin payı pek çok OECD ülkesinde önemli bir paya sahiptir. OECD ortalamasında mesleki eğitim alan öğrenci sayısı %42’iken Türkiye’de bu oran %46 olarak göze çarpmaktadır. OECD içinde okul ve işbaşı eğitimle harmanlanmış karma biçimde bir eğitim alanların ortalaması %34’iken Türkiye’de bu oran %74 gibi büyük bir oranda görülmektedir (TEDMEM, 2020:8).

Pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de Mesleki eğitim önemli br orana sahiptir. 15-24 yaş arasında olup ortaöğretim seviyesinde mesleki eğitim bölümlerinden mezun olan bireylerin istihdam edilebilirlikleri OECD ülke ortalaması %82 olarak görülürken Türkiye’de bu sayı %66 gibi düşük oranda seyretmektedir. Mesleki eğitim verileri olumlu bir seviyede olmasına rağmen bunun iş piyasasında istihdam verilerinde karşılığında tam olarak bulamamasında sebep olarak mesleki eğitimden mezun olan bireylerin iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikte olmaması gösterilmektedir. İş dünyasının içinde bulunan Odalar ve Birlikler gibi kurumlar ile yapılacak işbirlikleri ile işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikte donanımlı mesleki eğitim mezunları sağlanacak biçimde arzın oluşturulması sağlanabilir (TEDMEM, 2020:18).

2.6.5.6. 2021 Yılı OECD Türkiye Raporu’nda Mesleki Eğitim

Dört ana başlık altında toplanan OECD eğitim raporları pek çok ülkeye kendi eğitim sistemlerini kıyaslama imkânı sunmaktadır. “Eğitimde Eşitlik: Eğitim Fırsatlarının Güçlendirilmesi” gibi bir ana tema belirlenen 2021 raporunda; Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile ortaya konmakta olan “kişilerin nitelikli eğitime ulaşmasına yönelik hayat boyu öğrenme fırsatlarını bireylere ulaştırmak” parolası ile ülkelere yol göstermek hedef alınmıştır.

OECD ülkeleri içinde 15-19 yaş arasındaki %69’luk okullaşma oranı ile en düşük orana sahip ülkeler arasındadır. OECD ülkeleri içinde okullaşma zorunlu eğitim 6 yaşında ilkokul ile başlayıp 16 yaşında lise mezuniyeti ile sona ermektedir. Ülkelerdeki eğitim sistemlerine göre zorunlu eğitim farklılık göstermektedir. Eğitim oranı %90’a ulaştığı zaman OECD bu ülkede okula erişim oranında “tam katılım sağlanmıştır demektir.

Türkiye’de eğitime katılım göstergesi ve bu sürenin en düşük olduğu OECD ülkeleri arasında yer almaktadır. (TEDMEM, 2021:12).

OECD genelinde 25-34 yaş aralığındaki ortaöğretim dahi bitirememiş genç bireylerin oranı %15’ken bu oran Türkiye’de %41’dir. On yıl öncesinde bu oran %58’ken bugün %41’e gerilemiştir. Düşüşler gerçekleşmesine rağmen oran OECD ortalamalarının oldukça üstündedir (TEDMEM, 2021:4).

Genç yetişkinlerin oluşturduğu 18-24 yaş aralığında bulunan nüfusun ne eğitimde ne de istihdamda olanların oranı OECD ortalaması %15 olurken Türkiye’de bu oran %32 ölçülmüştür. Bu orana göre Türkiye en yüksek oran sıralamasında Kolombiya sonrasında ikinci sırada yer almaktadır (TEDMEM, 2021:6).

2.7. Türkiye’de Mesleki Eğitim ile İlgili Kuruluşlar

Türkiye’de pek çok sayıda kamu ve özel kurum ve kuruluşlar mesleki eğitimin de için bulunduğu yaygın eğitim faaliyetinde bulunmaktadır. 1980 yılı ardından yer etmiş kurum ve kuruluşlar teşkilat yapılarında değişim yaparak içyapılarında eğitim üniteleri kurmaya başlamışlardır. Millî Eğitim Bakanlığı bu kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyonu yerine getirmektedir (Millî Eğitim Temel Kanunu, 1739, Madde 42). Bu kurum ve kuruluşların vermiş oldukları eğitim faaliyetlerinin gözetimi, denetimi ve sorumluluğu Millî eğitim Bakanlığına bağlıdır (Millî Eğitim Temel Kanunu, 1739, Madde 17-56). Türkiye’de mesleki eğitiminde içinde yer aldığı örgün ve yaygın eğitim faaliyetlerini Millî Eğitim Bakanlığı, İŞKUR gibi kurumlar dışında Üniversiteler, KOSGEB, Belediyeler ve özel eğitim kurumları üstlenmektedir (Demir ve Şen, 2009:53).

2.7.1. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)

MEB 3797 sayılı kanuna göre; merkez, taşra, yurtdışı teşkilatları ve bağlı ünitelerden meydana gelmektedir. Merkez teşkilatını oluşturan organlar bakanlık makamı, talim terbiye kurulu, ana hizmet üniteleri, danışma ve denetim üniteleri, yardımcı üniteler ve sürekli kurullardan meydana gelirken, taşra teşkilatı ise il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinden oluşmaktadır. Kanunlara göre Millî Eğitim Bakanlığı’nın mesleki eğitimin dâhil olduğu yaygın eğitim ile ilgili ünitesini Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü oluşturmaktadır (İTO, 2009:128).

Bakanlığa bağlı Halk Eğitim Müdürlüklerinde tertip edilen kurslar okuma yazma faaliyetleri, meslek kursları düzenlenmesi, sosyal ve kültürel amaçlı kurslar biçiminde uygulanmaktadır. Bilhassa Halk Eğitim Müdürlüklerinde tertip edilen kurs faaliyetleriyle pek çok kursiyere kurs veren MEB'in bu kursları programlı ve ön çalışması yapılmış bir gereksinime dayanmanın ötesinde yeterli sayıda kursiyerin bulunması neticesinde açılan kurslardan oluşmaktadır. Bu bakımdan tertip edilen kurslarda istihdam ve eğitim arasındaki bağ yeterince yerine getirilmemektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının dışında pek çok bakanlık, yerel yönetimler, akademik kuruluşlar, sivil toplum örgütleri, hizmet içi eğitim veren kuruluşlar mesleki eğitimin dâhil olduğu yaygın eğitim faaliyetlerini çeşitli eğitim şekilleri ve etkinliklerle yerine getirmektedirler. Türkiye'de ağırlıklı olarak mesleki eğitim faaliyetleri Milli Eğitim Bakanlığınca yerine getirilirken, mesleki eğitim konusunda bakanlığı yerel yönetimlerin vermiş olduğu mesleki eğitim faaliyetleri takip etmektedir (oecd.org, Erişim tarihi: 10/04/2018).

2.7.2. Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) kurulmuş olduğu yıldan bu yana istihdamda olan işgücünün ve işsizlerin mesleki eğitimine katkıda bulunan yegâne kamu istihdam kurumunu oluşturmaktadır. Çıkarılan işgücü eğitimi yönetmeliği sayesinde, bilhassa finansesini uluslararası kaynakların oluşturduğu projelerle işgücü yetiştirme etkinlikleri yaygın hale getirilmiştir. 4904 sayılı yasa ile iş gücünün eğitilmesi İŞKUR'un esas vazifeleri arasında bulunmaktadır. Bu yasaya göre İŞKUR, meslek sahibi yapma, var olan mesleği geliştirme ve değiştirme kursları tertip etmek, dezavantajlı grupların istihdamını kolaylaştırıcı mesleki rehabilitasyon ve mesleki eğitim hizmetleri vermek ve bunların dışındaki işgücü yetiştirme programlarını düzenlemeyi görev bilmiştir (Yanici, 2005:12).

Aktif İstihdam Politikalarını oluşturan programda işsizliği azaltma amaçlı faaliyetler İŞKUR bünyesinde yerine getirilmektedir. Bunu yerine getirmek için uygulanabilen temel aracı mesleki eğitim programları oluşturmaktadır (Bayhan, 2007: 99-108). İŞKUR faaliyetlerinin bir kısmı özelleştirme sonucu işlerini kaybedenler, sigortalı işsizlere yönelikken diğer bir kısmı da Kuruma kaydı bulunan herkese açık etkinliklerdir. Bu kurslardan iş sahibi olan bireyler de yararlanmaktadır. Kurum ilk kademe ve orta kademe

olmak üzere çeşitli yöneticilik seminerleri de tertip etmektedir. Fakat bu eğitim faaliyeti kısıtlı bir oranı teşkil etmektedir (Mütevellioğlu ve Aksoy, 2010:8).

İşletmelerde düzenlemiş olduğu bazı eğitim faaliyetlerini; zaman yönetimi semineri, işçi geliştirme semineri, ilk ve orta kademe yöneticilik seminerleri, insan ilişkileri ve stres yönetimi semineri, iş sağlığı ve güvenliği seminerleri oluşturmaktadır (İTO, 2009:138).

Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği sınırları içerisinde tertip edilen meslek sahibi etme, geliştirme ve değiştirme etkinliklerinin onaylanması ve bu eğitimlerin verileceği ortamların asgari standartları taşıyıp taşımadığının belirlenmesine ilişkin işlemlerin oluşturulmasında ilgili kurumlarla iş birliği yapmaktadır (MEB, 2017:7)

Kurum istihdam garantili çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır bunlar; Engelli ve eski hükümlü kursları, Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi ve Toplum Yararına Çalışma Programıdır. Bu kurslar kurs bitiminde belirli oranda istihdam edilme mecburiyetinin var olduğu programları oluşturmaktadır. Bu programlar ağırlıklı olarak, ekonomik kriz, özelleştirme ve doğal afetlerin yaşandığı işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde kuruma kayıtlı işsizlerin maddi sıkıntıya düşmelerinin önlenmesi ve çalışma yeteneklerini kaybetmelerinin önlenmesi amacıyla kısa süreli istihdam edilmelerinden ibarettir (Kısa, 2012:56).

2.7.3. Üniversiteler

Türkiye’de mesleki eğitim faaliyetleri tertip eden kurumlardan birini de Üniversiteler oluşturmaktadır. Fakültelerde ve yüksekokullarda türlü mesleklerin yükseköğretim seviyesinde öğretilmesinde rol almaktadırlar. Son zamanlarda düzenlemiş oldukları sürekli eğitim merkezleri ile üniversiteler ara eleman yetiştirilmesi için gerekli olan mesleki eğitim faaliyetleri de düzenlemekteler ve bu sayede kurumsallaşma eğilimi göstermektedirler. Sürekli eğitim merkezleri bu faaliyetlerini yerine getirirken gerek İŞKUR gerekse Belediyeler ile mesleki eğitim faaliyetlerinde ortak paydaş olarak yürütmektedirler. Katılımcıları ağırlıklı olarak çalışan kesim ve işsizlerden oluşan eğitim faaliyetlerinde son zamanlarda artış gözlenmektedir. 1990’lı yıllardan bugüne hemen her üniversite eğitimi alamamış kesime, yetişkin bireylere çeşitli eğitim hizmetleri tertip etmektedirler ve son zamanlarda bu faaliyetler giderek artış göstermektedir. Bu merkezlere “sürekli ve yetişkin eğitim merkezleri” adı verilmektedir. Bu kurumlarda

verilen eğitimleri, ağırlıklı olarak çalışan kesimin terfi almasını veya çalıştığı meslek dışında ek bir meslek sahibi olmasını sağlayacak eğitimler oluşturmaktadır (İTO, 2009:138).

Mesleki eğitimin stratejilerinin belirlenip planlı bir hale getirilmesinde ve uygulanmasında işgücü piyasasına insan yetiştirmede önemli bir yere sahip olan üniversitelerin etkin bir aktör olmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Sanayi ve üniversite arasında oluşturulacak iş birliği sayesinde kalkınmada sinerji sağlanacaktır. Endüstri 4.0 ya da bilinen adıyla 4. Sanayi Devrimi yaşadığımız bu zamanlarda teknolojik gelişmelerin ulaştığı safha itibarıyla küresel rekabet ortamında ülkenin ihtiyaç duyduğu vasıflı beşerî sermayenin yetiştirilmesinde sanayi üniversite iş birliği büyük önem arz etmektedir. İşsizlik meselesine kalıcı çözüm getirilmesi açısından Üniversitelerin potansiyellerini ulusal strateji kapsamında işgücü piyasasının analiz edilmesi ve işgücünün istenilen seviyede eğitilmesi çerçevesinde değerlendirmesi gerekmektedir (Kısa, 2012:55).

Akademide üretilen fikirlerin sadece akademide kalmaması toplumu aydınlatma amacı gütmesi ve üniversitelerin içe kapanık çevresi ile ilişkisi olmayan durumdan çıkarak çevresi ile ilişki kurarak toplumu aydınlatma derecesi sayesinde üniversiteler başarılarını perçinlemiş olacaklardır. Bu değişim kendisini üniversitelerin bilhassa son zamanlarda örgün eğitim dışında düzenlemiş oldukları toplum temelli program, kurs, seminer ve konferanslar gibi etkinlikler ile kendini kanıtlamıştır (Sarioğlu, 2002:15). Üniversiteler bünyesinde faaliyet gösteren Sürekli Eğitim Merkezi adıyla anılan eğitim merkezleri yetişkinlere yönelik mesleki eğitim hizmetleri vermektedir. Günümüzde pek çok üniversite bünyesinde bu merkezler faaliyette bulunmaktadır.

Üniversitelerin hayat boyu öğrenme politikalarını ve bu politikaların uygulamasının gerçekleşmesinde etken olan başlıca birimlerinden birini bünyelerinde bulunan sürekli eğitim merkezleri oluşturmaktadır. Türkiye’de bugün farklı isim ve içerikler altında çoğu üniversitenin bünyesinde hayat boyu eğitim hizmetleri sunulmaktadır. Bu merkezlerde genellikle mesleki bilgi ve beceri kazandıracak eğitimler dışında kişisel gelişime yönelik veya boş zamanları değerlendirmeye yönelik çeşitli eğitim programları hizmeti verilmektedir. 2010 yılında Üniversitelerin sürekli eğitim merkezleri arasında koordinasyonun sağlanması ve uluslararası boyutta standartlaşmanın sağlanması için

Türkiye Üniversiteler Sürekli Eğitim Merkezleri (TÜSEM) Konseyi kurularak faaliyete başlamıştır. Konsey bünyesinde 104 sürekli eğitim merkezi kayıtlı görülmektedir. Bu üniversitelerin 26'sını vakıf üniversiteleri oluşturmaktadır (Şimşek vd., 2017:2).

2.7.4. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)

İstihdam ve ekonomi içinde önemli bir yere sahip olan küçük ve orta boy sanayi işletmelerinin verimliliklerini artırmak, rekabet edebilme yeteneklerini artırmak için ve sanayide bütünleşmeyi sağlamak maksadıyla 1990 yılında kurulmuştur. Kurumun faaliyetleri arasında işletmeler arası geliştirme ve destek programları uygulama, eğitim ihtiyaçları tespit ve program hedeflerine entegre olmuş eğitim programları ve tek adımda bilgilendirme ve yönlendirme önemli yer teşkil etmektedir. Verilecek eğitim hizmetlerinin uygulanması maksadıyla, pek çok ilde eğitim merkezleri oluşturulmuştur. Kurum işletmelerde iş başı eğitimler vermekte ve bu eğitimin konularını teknik, idari, finans ve yönetsel konular belirlemektedir. Hedef kitlesi hali hazırda işlerini kurmuş olan kişiler ve iş kurma fikri olan kişilerden meydana gelmektedir. KOSGEB'in teknoloji geliştirme merkezleri, teknoloji eğilimli ve katma değeri yüksek olan KOBİ'leri destekleyip teşvikte bulunmaktadırlar (Tunalı, 2006:79).

KOBİ'lerin teknolojik yeniliklere entegrasyonunu temin etmek, rekabet edebilirliklerini artırmak ve ekonomiye vermiş oldukları katkıları yükseltmek maksadıyla ortaya çıkan KOSGEB işletmelere yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bilhassa iş kurmak isteyen işsiz bireylere yönelik girişimcilik kursları ile destek olurken bu girişimcilere finans desteğinde de bulunmakta ve bu sayede işsizliğin azaltılarak istihdamın artmasına katkıda bulunmaktadır. Kurum ile İŞKUR arasında yapılmış olan protokol neticesinde bu faaliyetler beraber yerine getirmektedir (Öksüz, 2007:118).

2.7.5. Belediyeler

Belediyeler son zamanlarda kendilerine verilmiş olan yetkiler çerçevesinde mesleki eğitimin ağırlıkta olduğu yaygın eğitim alanında önem arz eden faaliyetler düzenlemektedirler. 1984 yılında Büyükşehir belediyelerinin kurulmaya başlanması ve sonrasında bu belediyelerin sayısının artması ile yerel yönetimler mesleki eğitim faaliyetleri konusunda daha aktif bir rol almaya başlamışlardır. Bu belediyelerin

organizasyon şeması içinde Eğitim ve Kültür Daire Başkanlıkları ve bunlara bağlı alt üniteler ortaya çıkmıştır. Büyükşehir belediyelerinden bazıları mesleki eğitim de olduğu yaygın eğitim faaliyetlerinde detaylı ve sürdürülebilir etkinlikler tertip etmekte, ülkenin her ilçesinde var olan Halk Eğitim Merkezlerinin vermiş oldukları eğitimi günümüz şartlarına uyarlayarak gerçekleştirmeye başlamışlardır. Bu gelişme mesleki eğitimin başarılı bir biçimde ihtiyaç sahiplerine verilmesinde yerelleşmenin ne denli önemli olduğunu ortaya koyan bir durum olmaktadır (Duman, 2000:25).

Büyükşehir belediyeleri vermiş oldukları kentsel hizmetlerin dışında bilhassa, sosyal hizmetler, sosyal yardımlar, sağlık, eğitim, konut gibi sosyal siyaset sahalarında hizmetlere doğru eğilim göstermişlerdir. Verilen hizmetlerde engelliler, kadınlar, yaşlılar, çocuklar, gençler ve yoksullara yönelik türlü hizmetler veren kurumlar oluşturmaya gayret etmişlerdir. O dönemlerde başlatılan belediyeçilik mantalitesi, Milenyum ile birlikte yeni ivme kazanmış ve belediyelerin sunmuş oldukları hizmetlerde daha da çeşit artışına gidilmiştir. Sosyal belediyeçilik anlayışını da geçen bu davranış “yerel halkın iktisadi, toplumsal ve kültürel ve fiziki gelişiminden sorumluluk duyan belediyeçilik” anlayışının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Büyük şehirlerde sosyal yardımlarla başlamış olan toplumsal belediyeçilik, yerel ekonomik, sosyal ve kültürel ilerlemeden sorumluluk duyan belediyeçilik anlayışına geçiş göstermiştir (oecd.org, 2013:24-25).

Belediyelerin vermiş oldukları yaygın eğitim faaliyetlerine, istihdam ve işsizlik meselelerine kökten bir çözüm getirebileceği gözüyle bakmamak gerekmektedir. Belediyelerin vermiş oldukları eğitim programlarının; istihdam ve işgücünün vasıf seviyesinin yükseltilmesinin sağlanması dışında sosyal yönden adaletin sağlanması ve bireysel gelişimin gerçekleştirilmesi ile bireylere ekonomik getiriler ve sosyal faydalar edindirmesi gibi fonksiyonları da vardır (İTO, 2009:140).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: İSMEK ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Çalışmanın üçüncü bölümünde İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bir meslek eğitimi faaliyetini oluşturan İSMEK ele alınacaktır. Araştırmanın amacı, önemi ve yöntemi hakkında bilgiler verilerek; elde edilen bulgular, nicel ve nitel veri analizlerinden yararlanılarak aktarılacaktır.

3.1. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Yöntemi

Bu çalışmanın nicel araştırma kısmı Bilgisayar Destekli İnternet Anketi (CAWI) yöntemiyle 20 Eylül - 25 Ekim 2020 tarihleri arasında İstanbul ilinde yaşayan vatandaşlar hedeflenerek yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 23.0 programı yardımı ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonra toplanan veriler ışığında kurslardan eğitim almış kişilere ulaşılmış ve bu kişilerle yarı yapılandırılmış mülakat formu ile görüşme sağlanmıştır. Bu görüşmeler Kasım 2020 – Ocak 2021 tarihleri arasında pandemi koşullarından dolayı telefon ile gerçekleştirilen ortalama 20-25 dakika süren görüşmelerdir. Elde edilen bilgiler nicel analizlerin sonlarına eklenerek değerlendirilmiştir. Anket ile genel profil çizildikten sonra mülakatlardan gelen bilgiler çerçevesinde değerlendirme yapılması sorunun tam anlamıyla ortaya konulması açısından önem arz etmektedir.

Çalışmanın bu kısmında araştırmanın amacı, önemi ve kapsamı ile araştırmanın gerçekleşme aşamasında faydalanan yöntemler ele alınmaktadır. Nicel ve nitel yöntemlerin her ikisi de araştırmada kullanılmıştır. Nicel araştırma kapsamında İSMEK'ten eğitim almış kişilere uygulanan anket çalışması sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgular ışığında ortaya çıkan sonuçlar bulunmaktadır. Nitel araştırma yönteminde ise, İSMEK'ten eğitim almış kişilerle almış oldukları eğitimin onlara katkıları üzerine yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile görüşme yapılmış ve bu bilgilere yer verilmiştir. Nitel çalışma sonucunda elde edilen veriler ile çalışma şekillendirilmeye çalışılmıştır.

3.1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, İSMEK tarafından uygulanan meslek ve beceri kazandırma kurslarının niteliğini ortaya koymaktır. Eğitim alan katılımcılara almış oldukları eğitimin

katkıları ve sağlamış olduğu faydayı ortaya çıkarmak. Bu kapsamda kurumdan (3) yönetici ile görüşülmüş, (2080) kursiyere anket uygulanmış ve 13 kişi ile telefonda mülakat görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Kursiyerlerin katılım gösterdikleri eğitimler hakkında bilgi almak amacıyla; anket çalışmasında sorulan “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır”, “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur”, “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur”, “Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir”, “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir” gibi sorularla aracılığıyla kursun niteliği ortaya konmaya çalışılmaktadır.

Günümüz toplumlarında küresel piyasalarda rekabet edebilirlik konusu ülke kalkınmışlığında göze çarpmaktadır. Bir toplumun kalkınmışlığı üretiminin çeşitliliği ve bu çeşitliliğe dâhil olacak vasıflı çalışan bireylerinin, katma değerli oluşturulan hizmetleri ne denli üretime dâhil olarak ürettikleri, bakımından önemi göze çarpmaktadır. Türkiye’de eğitimin belirli bir çağdan sonra kişiler tarafından sürdürülememesi ve sonrasında belli yaşa gelen kişilerin de çalışma hayatında vasıfsız olarak adlandırılması sorununa neden olmaktadır. Bunun yanı sıra göç ile birlikte artan kent nüfusu ve bunun getirmiş olduğu kente uyum sorunları belediyelere artı sorumluluk yüklemektedir. Bundan dolayı belediyelerin sosyal belediyecilik kapsamında vermiş oldukları eğitim ver sosyo kültürel faaliyetler hem bireylerin kente uyumlarının sağlanması hem de eğitim açıklarını gidererek bir meslek sahibi olmalarının sağlanması açısından önem taşımaktadır. Bu bakımdan ele alınınca okul hayatından ayrılan veya okul hayatında hiç dâhil olamayan veya dâhil olup da kendini bir yeteneğe sahip olmadığı düşüncesinde gören kişilerin, toplumda tüketici konumdan çıkarak üretici konuma geçmeleri açısından alacakları mesleki eğitimler önem arz etmektedir.

3.1.2. Araştırmanın Yöntemi

Bir araştırmada, oluşturulmak istenilenin nasıl oluşturulacağı, hangi tekniklerle ve hangi yaklaşımlarla ele alınacakları araştırmanın yöntemi ile açıklanmaktadır. Araştırma güvenilirliği araştırmada kullanılan yöntemlerin doğruluğuna bağlı olmaktadır. Konunun ele alınması şekline göre yöntemler, sebep sonuç türü, inceleme ve tanımlama olmak üzere üç farklı biçimde incelenebilmektedir (Kasalak, 2014: 183).

Nicel ve nitel araştırma yöntemlerini bir arada bulunduran karma araştırma yöntemi, kullanılan teknikleri, yaklaşımları, kuram ve metotları ele alan, araştırma içerisinde tartışan veya bütünleştiren araştırma grubu olarak addedilmektedir (Johnson ve Onwuegbuzie, 2004: 17). Karma araştırma yöntemi aracılığıyla nicel veya nitel yöntemlerden birinin zayıf görülebileceği yerde herhangi birinin güçlü yönü sayesinde açığın kapatılması yönünden önem taşımaktadır. Nicel araştırmalar daha çok sonuca ilişkin bilgiler vermekte ve var olan durum hakkında araştırmacıya bilgi sağlamaktadır. Bir olayın neden böyle sonuç verdiği konusunda araştırmacıya yeterli bilgiyi verememekte bu açığın kapatılmasında nitel yöntem ile desteklenmesi araştırmacıya bütünleyici destek vermektedir. Bu bakımdan nitel araştırmalarda olgu ve olayların nicel yöntem ile ölçülemeyen nedenleri daha derinlemesine bir biçimde belirlenebilmektedir (Sandelowski, 1986). Karma yöntem her iki yöntem bilimini de içinde barındırmasından dolayı vermiş olduğu kapsamlılık ve araştırmanın yürütülmesindeki detaylılık özellikleri nedeniyle araştırmalarda kullanılmaktadır (Alkan vd., 2019:562-563)

Bu araştırmada İSMEK'ten eğitim alan katılımcılara, almış oldukları eğitimin katkıları ve sağlamış olduğu faydayı ortaya çıkarmak amacıyla, Çalışmada çoklu yöntem yaklaşımı kullanılmıştır. Bu yaklaşım, birden çok yöntemin bütünleşmesi ile çalışmalarda kullanılmaktadır (Batdı, 2016:135). Bu yaklaşım bağlamında nicel ve nitel bilgilerin bir arada kullanımı bilhassa vurgulanmaktadır. Çoklu yöntem amaca yönelik ilk öncelikle karşılık veren nicel verilerin toplanması ve çözümlenmiş hale getirilmesi ile başlamaktadır. Birinci aşamanın ardından nitel verilerin toplanması ve çözümlenmesi gelir. İkinci aşama birinci safhanın sonuçlarının takip edilmesi ile gerçekleşir. Araştırma yapan kişi, nitel sonuçların birincil safhadaki nicel sonuçların açıklanmasına nasıl yardımcı olduğunun yorumlanması ile devam eder (Creswell ve Plano Clark, 2014:9). Araştırmanın nitel kısmının yorumlanmasında betimleyici analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz nitel araştırma yöntemi içerisinde üstünde detaylı araştırma gerektirmeyen verilerin değerlendirilmesinde kullanılmaktadır. Araştırmalarda katılım gösterenlerin demografik özellikleri ile farklı niteliklerinin tasvir edilmesi, bir bireyin yaşam öyküsünden kesitlerin özetlenmesi gibi durumlar betimsel analiz olarak adlandırılmaktadır (Miles ve Huberman, 1994).

Araştırmada hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmaktadır. Nicel araştırma yönteminde anket yöntemi ile sayısal veriler toplanılmaktadır. Bir evren veya

örneklem grubunu oluşturan değerlerden, sitemli olarak bilgi elde edebilmek için oluşturulmuş yönteme anket yöntemi denmektedir (Odabaşı, 1999: 82). Anket yönteminde bilgiler temelde yüz yüze görüşme şeklinde, yazılı şekilde posta ile, telefon aracılığıyla veya online olarak internet ortamında sorularak elde edilmektedir (Arıkan, 2018:98). Araştırmada amaçlanılanı gerçekleştirmek için anket formunda hazırlanan sorular, bilimsel kaynaklarda belirtilen anketlerin nasıl oluşturulacağına yönelik kaynaklar ile araştırma yöntemleri ağırlıklı kaynak kitaplardan yararlanılarak ve konuyla ilgili literatür taraması ile meydana getirilmiştir. Ankette, demografik olarak nitelendirilen 12, likert ölçekli 18 soru oluşturulmuştur. Anket sonucunda ortaya çıkan veriler sayısal biçimde ölçülebilir değerlere dönüştürülmekte ve sınıflandırılmaktadır. Nicel araştırmalarda sayısal veriler sonuçlara ulaşmak açısından önem arz etmektedir (Şimşek vd., 2018:87). Araştırmada nicel araştırma modellerinden biri olan tarama araştırma modeli kullanılmaktadır. Tarama araştırma modeli, bir konu veya bir olay ile alakalı büyük bir topluluğu temsil etme yeteneğine sahip olan katılımcıların görüşleri veya tutum, yetenek, beceri ve ilgi gibi özelliklerinin belirlendiği araştırmalara denmektedir. Bu tür araştırmalarda amaç genelde araştırma konusu ile alakalı görünen durumun bir fotoğrafını alarak bir betimlemede bulunmaktır. Bu tarz araştırmalarda ölçülmekte olan değişkenler arası ilişkiler de inceleme alanı bulmaktadır (Büyüköztürk vd., 2012: 177). Bu yöntem ile İSMEK kursiyerlerinin almış oldukları eğitimler çerçevesinde almış oldukları eğitimin kişiye faydası durumunu ölçmek amacıyla İSMEK eğitimi almış olan bireylere anket uygulanmıştır. Anketin uygulanmasında pandemi koşullarından dolayı kullanılan Bilgisayar Destekli İnternet Anketi (CAWI) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. CAWI (Bilgisayar Destekli İnternet Anketi) yöntemi, online olarak gerçekleştirilen bir anket biçimidir. Belirli bir mail grubuna, bir kurum ya da şirketteki çalışanların, hizmet alan tarafın, müşterilerin mail adreslerine yönlendirilen özel ve tekil linkler ile katılımcılar ankete yönlendirilerek gerçekleştirilmektedir (www.ikonarastirma.com.tr , Erişim Tarihi: 01/08/2021). CAWI yöntemi sayesinde, anketten elde edilen verilerin kısa sürede ana sunucuya göndermekte, bundan dolayı veriler ve sonuçları sürekli takip edilir bir şekilde gelmektedir (Soylu, 2019:117).

Nicel araştırma yöntemlerinde ne kadar? Ne miktarda? Tarzda sorulara cevaplar aranırken; nitel araştırma yöntemi için ne şekilde? Nasıl? Neden? şeklinde sorular odak noktayı oluşturmaktadır. Nicel yöntemde geniş kitleleri incelemeye yönelik sayısal

yöntem kullanılırken, nitel yöntemde değişik bir bakış açısı ile bir durum ya da olayın nedenlerini ve nasıl meydana geldikleri ele alınır (Akarsu ve Akarsu, 2019:27). Bundan dolayı araştırmada nicel veri yanında nitel veri yöntemi de kullanılmıştır. Nitel araştırma olayların ve algıların doğal ortamlarında gerçekçi ve kapsamlı bir şekilde ortaya çıkartılmasına yönelik bir sürecin takip edildiği araştırma biçimidir (Aydın, 2018:61). Çalışmanın amacı ve konusu çerçevesinde yöntemin belirlenmesi sürecinde danışman ve araştırmacı arası yapılan görüşmelerin katkısı olmuştur. Çalışmada hedeflenen, çalışmanın ana başlıklarını oluşturan belediyeler ve mesleki eğitim faaliyetleri çerçevesinde çalışma grubunu oluşturan İSMEK'in eğitimlerine katılan bireylerden elde edilen verilerde neden ve nasıl gibi sorulara yanıt bulunması ve bunun neticesinde paylaşılan düşünceler altında gizli olan gerçeğin ortaya çıkartılmasıdır. Bundan dolayı, sonuç itibarıyla ortaya çıkartılan bulguların kendi içinde tutarlı bir biçimde yorumlanarak anlamlı hale gelmesinde yararlı bir yöntemden bahsedilmiş olmaktadır. Çalışma İSMEK'ten eğitim almış ve sonrasında çalışma hayatında dahil olmuş kişileri kapsamaktadır. Bu doğrultuda rastgele belirlenen İSMEK'ten mezun toplam 13 katılımcı kişilere yarı yapılandırılmış mülakat formu ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme, esnekliği ve belli düzeyde sahip olduğu standartlığı sebebiyle, anketlerde ortaya çıkan sınırlılığı ortadan kaldırmasından dolayı ve belirli konularda derinlemesine bilgiye ulaşmak açısından yardımcı bulunan bu yöntem araştırmacılar tarafından genelde tercih edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Araştırmamızda kolaylık sağlaması açısından bu görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakat sorularının oluşturulmasında tez izleme komitesinde yer alan üç uzmanın görüşleri alınmış ve uzmanların onayının ardından ortaya çıkan forma son hali verilmiştir. Görüşmeler pandemi koşullarından dolayı telefonda gerçekleştirilmiş ve katılımcılara hazırlanan sorular sorulmuş ve alınan cevaplar ses kayıt cihazına kaydedilerek kayıt altına alınmıştır. Kursiyerle yapılan görüşmeler ortalama 20 dakika sürerken yöneticilerle yapılan mülakatlar ortalama 30 dakika sürmüştür. Yöneticilerle yapılan görüşmeler Mart 2021- Nisan 2021 tarihleri arasında ortalama 30-35 dakika süren görüşmelerden oluşmaktadır.

Araştırma sonrasında ortaya çıkan bulguların çerçeveye oturtulması ve nitel araştırmalarda kodlamaların daha rahat yapılması için araştırmada kolaylık sağlayan NVivo 10.0 programı kullanılmıştır. Mülakat sonrası ortaya çıkan veriler analiz edilerek,

anket sonuçlarını destekleyecek biçimde anket sonuçlarının ilgili yerlerine eklenerek konu ele alınmıştır.

Tablo 1: Mülakata katılanların Demografik Bilgileri ve Bazı Bireysel Özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Eğitim Durumu	Katıldığı Kurs
K 1	Bayan	44	Evli	2	Ortaokul	Hasta Kabul
K 2	Bay	24	Bekar	yok	Öğrenci	Liderlik
K 3	Bayan	26	Evli	yok	Üniversite	Aşçılık
K 4	Bayan	22	Bekar	yok	Öğrenci	Teknik Çizim
K 5	Bayan	28	Bekar	yok	Üniversite	Emlak Danışmanlığı
K 6	Bayan	40	Evli	2	Meslek Lisesi	Cilt Bakım
K 7	Bayan	28	Bekar	yok	Üniversite	Ofis Programları
K 8	Bayan	23	Evli	yok	Üniversite	Fotoshop
K 9	Bayan	41	Evli	2	Üniversite	Pastacı Çırağı
K 10	Bayan	35	Evli	yok	İlkokul	Hasta Kabul
K 11	Bayan	40	Evli	2	Ortaokul	Nakış
K 12	Bayan	42	Evli	2	Lise	Muhasebe
K 13	Bayan	34	Evli	1	Üniversite	Çizim

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Mülakata katılım gösterenlerin; 12'si bayan biri erkek katılımcıdan oluşmakta olup ağırlığını bayan katılımcılar oluşturmaktadır. Katılım gösterenlerin yaş aralığı 22 ile 44 yaş aralığındadır. Medeni durum 9'u evli, 4'ü bekar katılımcılardan oluşurken; 6'sı en az bir çocuk sahibidir. Katılımcıların yarıdan fazlası üniversite mezunu olurken katılım gösterdikleri kurslar mesleki eğitim ağırlıklıdır.

3.1.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi

Araştırmanın evreni İSMEK'ten eğitim alan kursiyerler oluşturmaktadır. Araştırma İstanbul ili baz alınarak yapılmıştır. İstanbul ilinin baz alınma sebebi İstanbul'un Türkiye'nin en fazla nüfusa sahip (2020 yılında 15.462.452) şehri olmasından kaynaklanmaktadır. Belediyenin düzenlemiş olduğu mesleki eğitim faaliyetlerine katılımın yoğun olduğu bir şehir (İSMEK'e 2019-2020 yılında katılan kursiyer sayısı 223.196'dır.) olmasının da etkisi bulunmaktadır.

Örnekleme kolayda örneklem olarak belirlenmiştir. Kolayda örnekleme, tesadüfi olmayan bir örnekleme yöntemi olarak görülmektedir çünkü ana kütle içerisinde seçilecek örnek kesimin araştırmacının yargılarına belirlenmektedir.

Kolayda örneklemede veriler, ana kütlede en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanmaktadır (Malhotra, 2004: 321). Nicel araştırmanın örnekleme, kolayda örneklem yöntemi ile seçilmiş İSMEK'ten eğitim almış 2080 kurs katılımcısından oluşmaktadır. Bu bağlamda İSMEK eğitim yöneticilerinin yardımıyla 20 Eylül - 25 Ekim 2020 tarihleri arasında eğitim alan 2080 kişiye anket çalışması uygulanmıştır.

Nitel araştırma kısmında; Belediyeye bağlı Hayat boyu öğrenme merkezine bağlı birim yöneticilerin ve Bölgesel İstihdam Ofisi yöneticilerin yardımıyla, İSMEK'ten eğitim almış 13 kişiye ulaşılmış ve bu kişilerle Kasım 2020 – Ocak 2021 tarihleri arasında, pandemi koşullarından dolayı, telefon ile gerçekleştirilen ortalama 20-25 dakika süren yarı yapılandırılmış mülakat sorularından oluşan görüşmeler şeklinde gerçekleştirilmiştir. Yöneticilerle yapılan görüşmeler Mart 2021- Nisan 2021 tarihleri arasında ortalama 30-35 dakika süren görüşmelerden oluşmaktadır.

3.1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu araştırma Büyükşehir Belediyeleri arasında mesleki eğitim faaliyetlerini önemseyen İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin İSMEK eğitimlerine katılım gösteren kursiyerler üzerinde uygulanmıştır. Bu açıdan araştırma; İSMEK'ten eğitim almış olan 2080 kişiye, İSMEK'ten eğitim almış ve sonrasında iş hayatına girmiş 13 kişi ve İSMEK yöneticisi olan 3 yönetici ile yapılan mülakat görüşmesinden oluşmaktadır. Çalışmanın sınırlılık kısmını anket çalışmasının pandemi dönemine denk gelmesinden dolayı kapalı olan İSMEK kurs merkezlerinden ziyade bilgisayar ortamında yapılmış oluşmasıdır. Bunun yanında mülakat kısmında 18 kişi üzerinde görüşmeler yapılması düşünülmekteyken katılımcılardan beşi mazeretli veya mazeretsiz olarak katılmaktan vazgeçmelerinden dolayı çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Türkiye'deki bütün büyükşehir belediyeleri ya da belli bir bölgede yer alan büyükşehir belediyeleri yerine sadece İSMEK örneklem olarak alınmıştır. Ancak İstanbul'un Türkiye'nin en fazla nüfusa sahip olan şehri olduğu düşünülünce İSMEK'in temsil gücünün yüksek olduğu düşünülmüştür. İstanbul nüfusu 2020 yılına göre 15.462.452'dir. (www.nufusu.com, Erişim Tarihi:

01/08/2021). İSMEK'e 2019-2020 yılında katılan kursiyer sayısı ise 223.196 olarak belirtilmiştir. Bu bakımdan evreni temsil etme gücü yüksek olduğu düşünülmüştür.

3.1.5. Veri Toplama Yönteminin Belirlenmesi

Araştırmanın nicel kısmında anket formu, nitel kısmında ise yarı yapılandırılmış mülakat formlarından yararlanılmıştır. Anket, önceden belirlenmiş olan sorulara yanıtlar alınması neticesinde gerçekleşen veri elde etme yöntemini oluşturmaktadır.

İki bölümden oluşan anket formunun ilk bölümünde, katılımcıların demografik bilgileri ve bunun dışında İSMEK'ten nasıl haberdar oldunuz, İSMEK'te verilen eğitimlere katılma sebebiniz, iş durumunuz ve herhangi bir kurumun kursuna katılıp katılmadığı gibi bilgiler yer almaktadır.

Anketin ikinci bölümünde ise kursiyerlerin İSMEK'e yönelik görüşlerini ölçmek amacıyla 18 sorunun yer aldığı 5'li likert tipi sorular sorulmaktadır. Bu sorular hazırlanırken çalışmanın ilk iki bölümü dikkate alınarak oluşturulan sorular araştırmanın amacına uygun olarak oluşturulmuştur. Anket formu EK'de sunulmaktadır.

Araştırmanın görüşme kısmında, tez izleme komitesinde yer alan üç uzmanın görüşleri alınarak oluşturulan ve uzmanların onayı sonrasında soru formuna son hali verilmiş olan 10 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış mülakat formu görüşmecilere uygulanmıştır. Nitel araştırmalarda kullanılan yapılandırılmış görüşme önceden hazırlanan soruların görüşme yöntemi ile uygulanması olmaktadır, araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme ise görüşmenin ana hatalarının belirlenmiş olduğu görüşme anında sunulan ve yeni bilgilere ait soru üretme esnekliğine sahip olan görüşme türünü oluşturmaktadır (Bardakoğlu, 2011: 92).

3.2. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (İSMEK)

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (İSMEK), istanbulda yaşamakta olan vatandaşlar için, onların şehre uyumlu hale gelmeleri, onları pasif tüketicilikten ayırarak aktif üreten olmalarını sağlayacak mesleki ve sanatsal eğitimlerin yanında, kültürel ve sosyal eğitimler vererek toplumla kaynaşmalarını sağlamak amacıyla oluşturulmuş yetişkin eğitim faaliyetidir (İBB Faaliyet Raporu, 2020:174).

Çalışma hayatında geçmişten günümüze bakıldığında çalışanlar bir işe girerek hayatları boyunca o işe devam ediyorlarken günümüz çalışma koşullarında bu mümkün olamayabilmektedir. Bu sebeple, çalışırken veya çalışma hayatında olmadıklarında, gerekli zamanı ayırmaya fırsat bulamadıklarından dolayı gerekli yetkinliklere sahip hale gelebilmek için öğrenmeye daha fazla zaman ayırmak, bireysel bilgilerini katlama yollarına başvurumaktadırlar. Ağırlıklı olarak mesleki bilgilerini artırmaya yönelik kurslara katılım göstermektedirler. Bu eğitimler üniversitelerin sürekli eğitim merkezleri (SEM) olduğu gibi, KOSGEB kursları veya İŞKUR eğitim kursları da olmaktadır. Belediyelerin vermiş oldukları kurslar da insanların donanımlarını arttırarak hem kişisel yeteneklerinin gelişimi hem de ikinci meslek sahibi olup gelirlerini arttıracak yeni yollar açılması açısından önem arz etmektedir. İSMEK okul hayatına devam edememiş veya hiç katılmamış veya üniversiteden mezun olmuş her insanın eğitim ihtiyaçlarının giderilmesi için, yaş sınırlaması olmadan herkesin katılabileceği ve eğitimin yaşam boyunca süreceğini göstermesi açısından önemli bir kurumdur (Babanlı ve Akçay, 2018:92).

Göç olgusu, İstanbul’u diğer büyükşehir belediyelerinden daha fazla etkilemektedir. Türkiye’de 1935-2000 arasındaki yıllara bakıldığında nüfusun genelindeki artışın 4,2 (16 milyona yakın) olduğu görülürken, İstanbul’daki artış 11,3 kat gibi yüksek bir oranda göze çarpmaktadır. 2000-2020 yılları arasına bakıldığında ise ülke nüfusu %30’a yakın (yaklaşık 19 milyon) artış gösterirken İstanbulda bu oran yaklaşık %40 (yaklaşık 4.4 milyon) olmaktadır. Bu artışın sebebi doğumların artış göstermesi değil, diğer illerden yapılan iç göçlerden kaynaklanmaktadır. Bu denli yüksek nüfusa sahip olan İstanbulda toplumsal refah seviyesinin yükseltilmesi ve toplumsal patlamaların önüne geçilmesi için kentlilik bilincinin yaşayan vatandaşlara adapte edilmesi ile gerçekleşecektir. Kentlilik bilincinin oturması da mümkün mertebede her vatandaş örgün veya yaygın eğitim sürecine dahil etmekle mümkün görülmektedir. Kentlilik bilincine sahip her birey, şehir yaşamına adapte olarak bağlı bulunduğu toplumun refahının artırılmasına da gayret etmektedir (Murat, 2007:179).

İSMEK’in kuruluş amacı geleneksel sanatları ve el sanatlarını korumayı vurgulayarak ulusal kültürün yerel olarak korunmasına dayanmaktadır, nitekim verilen kurs çeşitlerinde (Ebru, hüsn-ü hat, tezhip vb.) bu göze çarpmaktadır. İSMEK’in misyonlarından birinin kültürel mirasın aktarılması ve el sanatlarının korunması ve yerel değerlerden oluşmaktadır (Girard, 2018:128). Porselen, resim, ebru ve hat sanatı gibi

İslami sanatlar, Arapça ve Osmanlıca gibi dillerin varlığında bu göze çarpmakta, bunlar tipik olarak muhafazakâr kesim tarafından değerli görülmekte ve bu tür kursların İslami sosyalleşme'yi sağladığı düşünülmektedir. Sanat ve el sanatları bu şekilde tasarlanmakta ve geleniğin temelini oluşturmaktadır (Yıldız 2012: 252).

Bir sanat ve mesleki yaygın eğitim kurumu olan İSMEK; İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na (İBB) bağlı İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı, Hayat Boyu Öğrenme Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyetlerini devam ettirmektedir. Kurulduğu 1996 yılından 2003 yılına kadar "İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları" olarak faaliyet gösteren kurum 2003 yılından itibaren "İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları" adı altında hizmetlerine devam etmektedir. (Erol, 2007:72)

İSMEK faaliyetlerine 1996 yılında 3 kurs merkezinde 3 branşta 141 kursiyer ile başlamıştır. 2019-2020 eğitim döneminde İstanbul'un 39 ilçesinde, 327 kurs merkezinde, 800 branşta, 223.196 kursiyere ulaşmıştır. İSMEK eğitimlerinden bugüne kadar 3 milyon 500 bine yakın İstanbul'lu faydalanmıştır. Aşağıdaki tabloda kurulduğu 1996 yılından 2020 yılına kadar olan sürede açılan kurs merkezi, branş sayısı ve katılım gösteren kursiyer sayıları görülmektedir.

Tablo 2: Yıllara Göre İSMEK Kurs Merkezi, Branş ve Kursiyer Sayıları

Yıllar	Kurs Merkezi	Branş Sayısı	Kursiyer
1996/1997	3	3	141
1997/1998	28	22	4.956
1998/1999	42	25	6.265
1999/2000	53	38	8.700
2000/2001	33	24	2.521
2001/2002	60	41	11.000
2002/2003	73	55	15.000
2003/2004	75	65	18.800
2004/2005	113	70	40.000
2005/2006	170	97	120.014
2006/2007	198	97	155.000
2007/2008	212	106	199.000
2008/2009	218	123	230.000
2009/2010	200	123	175.000
2010/2011	219	150	191.000
2011/2012	228	180	216.500
2012/2013	233	218	225.866
2013/2014	238	250	211.367
2014/2015	237	338	227.935
2015/2016	238	399	252.068
2016/2017	239	508	284.973
2017/2018	258	715	347.365
2018/2019	264	726	339.523
2019/2020	327	720	223.196

Kaynak: İSMEK yayınlanmamış verilerinden derlenmiştir.

Yıllara göre baktığımızda nüfusun da artış göstermesi ile artan nüfusu kente adapte etmek bakımından verilen eğitimler de çeşitlilik ve artış göstermektedir. 1996 yılında 3 farklı kurs merkezi ve 3 farklı branş ile başlayan süreç yıllar geçtikçe artmakta ve 2020 yılına gelindiğinde 39 ilçenin tamamını kapsayacak biçimde 327 kurs merkezinde 720 farklı programda eğitimler verilmekte ve 2020 yılında kursa katılım gösteren kişi sayısı 223.196 olmaktadır.

İSMEK’te verilen eğitimler dışında, katılımcılara ve İstanbul halkına açık sempozyumlar, seminerler, düzenlenen sergiler, kursiyerlerin oluşturmuş oldukları ürünlerin satışı etkinlikleri, kursiyerlerin kurs sonrasında uygun ve açık pozisyonlarda işlere yerleştirilmelerini sağlamak için yardımcı olan istihdam rehberliği gibi birçok alanı kapsamaktadır. 2019 yılı haziran ayından itibaren kurulan Bölgesel İstihdam Ofisleri de İSMEK ile ortaklaşa çalışarak hem tüm İstanbullulara hem de kursu bitiren ve çalışma hayatına katılmayı isteyen bireylere iş gücüne dahil olmaları konusunda yardımcı olmaktadır.

Yaygın eğitim ile ilgili 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda var olan düzenleme 7.maddenin v bendinde şöyle yer almaktadır: "...yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açarak, işletmek veya işlettmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleriyle işbirliği yapmak" (Mad.7 / v bendi). Büyükşehir Belediyeleri bu maddeyi dayanak kabul ederek kendilerine bir zorunluluk addederek kendilerine görev olarak gördükleri bu hizmetleri vatandaşlara ulaştırmaya çalışmaktadır. Yine yasada belirtilen kültür hizmetleri ve meslek beceri kursları açılması için bina veya tesisler açılmasına dair sorumluluklar alarak bu sorumluluklarını yerine getirmektedirler. İSMEK İstanbulun 39 ilçesinde sanat ve meslek eğitimleri veren kursların açılmasını sağlamaktadır (Eryılmaz, 2008:71).

3.2.1. Eğitim İlkeleri

İSMEK, MEB'in konu ile alakalı yönetmeliğinin 5.maddesinde var olan ilkelerle eğitimlerini devam ettirmektedir. Bu ilkeler şunlardan oluşmakta;(www.ismek.istanbul, 2020)

Herkese açıklık: Verilen eğitimler, herkesin yararlanabileceği biçimde yürütülmekte ve özel eğitim gerektiren bireyler için özel önlemler alınmaktadır. Eğitimler İstanbulda yaşayan tüm bireyleri kapsayacak şekilde verilmekte, dezavantajlı grupta yer alan ve eğitim almak isteyen vatandaşlar için özel önlemlerin alınacağı belirtilmektedir.

İhtiyaca uygunluk: Eğitimler, bireysel ve toplumsal ihtiyaçlara uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Kişilerin kendi ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik eğitimlerin yanında, toplumsal dengenin sağlanması amacıyla da eğitimler verilmektedir.

Süreklilik: Düzenlenen eğitimler, bireylerin hayat boyu yararlanabilecekleri biçimde düzenlenmektedir. Katılım gösteren bireylerin hayatlarının her döneminde bu eğitimlerden faydalanabilecekleri ve istedikleri zaman kendileri için uygun gördükleri eğitimlere başvurabilecekleri belirtilmektedir.

Planlılık: Kalkınma planları hedeflerine uygun şekilde; eğitim-öğretim, üretim, insan gücü, istihdam ilişkileri dikkate alınmaktadır. Düzenlenen eğitimlerde vatandaşların bir

meslek sahibi olmaları sağlanmakta ve kişilerin eğitimlerde kazanmış oldukları vasıfları iş gücü piyasasında istihdam edilerek değer görmelerine önem verilmektedir.

Yenilik ve gelişmeye açıklık: Programlar; öğrenme ve öğretme yöntemleri ile ders araç-gereç, bilimsel ve teknolojik gelişmelere, çevrenin ve ülkenin ihtiyaçlarına göre sürekli geliştirilmektedir. Nitekim İSMEK'lerin müfredatı, kapsamlı bir ihtiyaç analizi ve gelen talepler doğrultusunda yenilenmektedir (İstanbul Bülteni, 2020:18). Hobi ve sosyalleşmeye yönelik kurslar dışında, daha çok istihdama yönelik verilen mesleki ve teknik eğitimler, günümüz teknolojisi ile uyumlu biçimde, çağın gereklerine göre şekillenmektedir.

Gönüllülük: Bireyin ve toplumun çalışmalara isteyerek katılımları esas alınmaktadır. Hiçbir eğitimci ya da kursiyer zorlama ile eğitim faaliyetlerinde yer almamaktadır. Katılım gösteren kursiyerler, bir meslek sahibi olmak ve istihdama dahil olmak gibi faktörlere göre devam etmekteyken, İŞKUR ve üniversiteler ile özel sektör firmaları da bazı kursların oluşmasında gönüllü olarak dahil olmaktadır.

Erol'a göre (2007:76), İstanbullular için İSMEK'in neden var olduğu şu şekilde ele alınmaktadır:

- Toplumun tamamının örgün veya yaygın eğitim ihtiyacına yardımcı olabilmek,
- Katılımcıların var olan veya geliştirilmesi gerekli mesleki ve sanatsal bilgilerine katkıda bulunmak,
- Vatandaşları sürekli tüketen bir birey olmaktan çıkararak üreten birey haline getirmek,
- Eğitim alan bireylere verilen eğitimler aracılığıyla sosyal ve kültürel olarak gelişim göstermelerine katkıda bulunmak.

İSMEK, temel ilkeleri dışında ağırlıklı olarak yukarıda sayılan dört amaç doğrultusunda eğitimlere devam etmektedir. Kurslara katılan bireylerin, toplumdan dışlandıklarını hissetmiş olmalarına sebep olan; bir yeteneğin yok, elinden birşey gelmiyor duygusundan kurtulmasını sağlayacak eğitimler aracılığıyla, katkıda bulunarak onları rehabilite etmekte, özgüven duygularını arttırmakta, topluma adapte olmalarını ve busayede hem insanları mutlu etmekte hem de toplumsal barışı sağlamaktadır. Cinsiyet, yaş, din, dil, uyruk, eğitim düzeyi farkı gözetilmeden kursiyerler eğitim merkezlerinde eğitim almaktadırlar.

3.2.2. Eğitim Koşulları ve Hedef Kitlesi

Kurs merkezlerinde verilen eğitimler eylül ayında alınan kayıtlar sonrasında ekim ayında başlamakta ve haziran ayında sonlanmaktadır. Eğitim süreleri, değişen branşlara göre on beş hafta ile kırk hafta boyunca devam etmektedir. Katılmış oldukları bölümlerden almış oldukları eğitimleri başarı ile bitiren katılımcılara MEB tarafından onaylanmış “Katılım Bitirme Sertifikası”; derslere katılım göstermiş fakat başarı ile bitirememiş kişilere “Kurs Katılım Belgesi” verilmektedir. Kursiyerlerin kayıt yapmış oldukları eğitim branşlarına devam zorunlulukları bulunmaktadır, mazereti bulunan veya bulunmayan kursiyerler ders saatinin toplam süresinin beşte birini aşan süreler boyunca devamsızlık ederlerse, o branşta devamsız olarak belirlenmektedirler. (kursiyer.ismek.istanbul, Erişim Tarihi: 01/06/2021).

İstanbulda yaşamakta olan, ilköğretim eğitimini alma süresi yaşını doldurmuş olan, örgün veya yaygın eğitim faaliyetlerinde bulunamamış, herhangi bir mesleki eğitimde yer almamış, şuanda çalışmakta olup mesleğini değiştirmek isteyen veya mesleğindeki kariyerine artı katkı sağlayacak beceriler edinmek isteyen kişiler, farklı bir sanat dalı ile ilgilenmek ve bir hobi sahibi olmak isteyen bireyler, rehabilitasyona ihtiyacı olan ve dezavantajlı durumda bulunmakta olan gruplar (yaşlılar, mahkûmlar, engelli bireyler vd.) ve yaşadıkları kente uyum sorunu olduğunu düşünen kişi veya gruplar İSMEK’in hedef kitlelerini oluşturmaktadırlar (İBB Faaliyet raporu, 2014:128).

Hedef kitlesi yöneticiler tarafından belirtilen kişi ve gruplardan oluştuğu söylene de katılım gösteren kişilerin çoğunluğunu kadınlar teşkil etmektedir. Aşağıdaki Tablo 2’ ye baktığımızda 2015-2020 yılları arasında İSMEK eğitimlerinden faydalanan kişilerin cinsiyet dağılımı görülmektedir.

Tablo 3: İSMEK Kursiyerlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı (2015-2020 yılları arası)

Yıllar	Kadın	%	Erkek	%	Toplam
2015-2016	192.092	76,2	59.976	23,8	252.068
2016-2017	222.651	83,8	62.322	16,2	284.973
2017-2018	276.498	79,6	70.867	20,4	347.365
2018-2019	271.098	79,9	68.425	20,2	339.523
2019-2020	164.475	73,7	58.721	26,3	223.196

Kaynak: İSMEK yayınlanmamış verilerinden derlenmiştir.

Yıllar değişse de katılımcılar arasında; kadın katılımcıların, %80’e yakın oranda kurslara katılım gösterdikleri göze çarpmaktadır. Yorumlayacak olursak, kursa katılanların

ortalama %20'sini erkek katılımcılardan oluşmakta, başka bir deyişle katılan her beş kursiyerden yaklaşık dördünü kadınlardan oluşmaktadır. Bu da aslında hedef kitle gruplarının çoğunluğunun kadınlardan oluştuğunu göstermektedir. Toplumda söz sahibi olmak isteyen kadınlar, zamanında örgün eğitimle alamadıkları eğitimleri alarak, daha fazla bilgi sahibi olarak bilinçlenmekte ve geçen zaman sürecinde edinilen bilgiler ile kadının kendine olan güveninin artmasına yardımcı olmaktadır. Güveni artan kadın ailesi arasında gülümseyen bir anne ve eş, çalışma hayatında mutlu bir kadın olmakta ve bu durum toplumun temeli açısından önem arz etmektedir (Çelikkol, 2004:77).

3.2.3. İSMEK Eğitim Merkezleri

Türkiyede yetişkin bireylere yönelik eğitimler daha çok şehir merkezlerinde yerine getirilmektedir. İstanbulda büyükşehir belediyesine bağlı olan İSMEK ise vermiş olduğu eğitimlerin düzenlenmesi için, şehrin merkezinin yanı sıra, şehrin dört bir tarafına genişleyerek tüm İstanbullu bireylerin bu eğitimlerden faydalanmasını sağlamaya çalışmaktadır. Açılacak olan kurs merkezleri İSMEK'lerde yerinde denetlenmekte ve kurs merkezleri açılması detaylı çalışmalar sonucunda belirlenmektedir. Eğitimlerin düzenlendiği yapılar kiralama ya da tahsis şeklinde kursların tertip edilmesine olanak sunmaktadır (Branş Rehberi, 2019).

Küresleşme ile birlikte ekonomik sistemin devamlılığı açısından çalışabilir durumda olan daha çok insanın sisteme dahil olması ve bu insanların istihdamının sağlanması ve bunun içinde kişilerin gerekli donanımlara kavuşacak düzeye gelmesini gerektirmektedir. İstanbul gibi büyük bir şehirde yaşayan çalışabilir durumdaki vatandaşların sisteme dahil olmaları, toplumsal barış için de önem arz etmektedir. Bu açıdan bakıldığında İSMEK'lerde açılan her bir branş, kişilerin yetkinlik kazanarak vasıflı bir birey olmaları açısından önem taşımaktadır. Buradan alınan eğitimler ile meslek sahibi olan bireylerin istihdamda yer almaları İSMEK'lere verilen değeri bir kat daha arttırmaktadır. Kişilerin pasif durumdan aktif seçebilir duruma gelmeleri açısından verilen bilişim eğitimleri, dil eğitimleri, müzik, spor gibi eğitimler katılımcıların kendi donanımlarını arttırmaları, var olan yeteneklerini ortaya çıkarmaları bakımından ve sosyalleşmelerini sağlaması açısından önem taşımaktadır (Kurumsal Eğitim Kataloğu, 2009).

Tablo 4: İSMEK Program dağılımı

Alan	Program sayısı
El Sanatları Teknolojisi	136
Bilişim Teknolojileri	111
Müzik ve Gösteri Sanatları	79
Yabancı Diller	64
Giyim Üretim Tekonoljisi	49
Geleneksel Oyunlar ve Zekâ Oyunları	48
Yiyecek İçecek Hizmetleri	46
Grafik ve Fotoğraf	32
Sanat ve Tasarım	24
Kişisel Gelişim ve Eğitim	22
Muhasebe ve Finansman	16
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	15
Gıda Teknolojisi	11
Kuyumculuk Teknolojisi	11
Pazarlama ve Perakende	11
Seramik ve Cam	7
Büro Yönetim ve Sekreterlik	6
Bahçecilik	5
Hasta ve Yaşlı Hizmetleri	4
Hayvan Yetiştiriciliği	4
Tarım Teknolojileri	4
Aile ve Tüketici Bilimleri	3
Makine Teknolojisi	3
Okuma Yazma	2
Sağlık	2
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	1
Geleneksel Oyunlar ve Zekâ Oyunları	1
Hukuk	1
Radyo – Televizyon	1
Tekstil Teknolojileri	1
Toplam	720

Kaynak: (www.ismek.istanbul , Erişim Tarihi: 01/02/2021)

Tablo 4’de görüldüğü üzere, otuz farklı alanda 720 programda eğitimler düzenlenen İSMEK kurslarında verilen eğitimler genel itibariyle; Geleneksel Türk- İslam Sanatları, El Sanatları, Müzik ve Gösteri Eğitimleri, Yabancı Dil Eğitimleri, Bilgisayar Eğitimi, Mesleki ve Teknik Eğitimler, Spor Eğitimleri, Kültürel Eğitimler ve Sosyalleşmeye yönelik alanlardan oluşmaktadır. Tablo 2’de de görüldüğü üzere kurslara katılım gösteren kişilere en fazla seçenek 136 farklı program ile El sanatları teknolojisi ve 111 program ile Bilişim Teknolojileri gelmektedir, bunları 79 programı olan müzik ve gösteri sanatları onu da 64 program ile Yabancı diller izlemektedir. Tabloda görüldüğü gibi kurulduğu yıldan bu yana branş sayısının katlanarak artması sadece İSMEK’in gerekli bir açığı

kapatan eğitimler vermesi değildir. Bu süre zarfında yerel yönetimlere verilmiş yeni yetki ve sorumlulukların da bu artışı katlayan etkisi olmaktadır.

Yöneticiler ile yapılan görüşmeler sonucunda, onlara yönlendirilen, “Eğitim merkezleri hakkında bilgi verebilir misiniz?” sorusuna vermiş olduğu bilgiler aşağıda ifade edilmiştir:

“İSMEK 1996 yılında kuruldu. 3 eğitim programında 3 merkezde başladı ilk olarak. Daha sonra İstanbul’un birçok ilçesinde mahallesine yayılmaya başladı. Özellikle 2007 yılından itibaren merkez sayısı oldukça arttı. Şuan geldiğimiz noktada toplamda 145 merkez bulunmakta 4 tane daha yeni merkez açılacak yani ortalama 150 merkez var. İstanbul’un 36 ilçesinde eğitim merkezi bulunmakta hedefimiz bütün ilçelerde İSMEK açmak. 3 ilçede yok şuan. 39 ilçede İSMEK olacak.” (Y 2)

“Şuan çalışmalarımız mesleki eğitimleri arttırmaya yönelik. Son yaptığımız veri analizi raporlama çalışmasında son 10 yılın verilerine baktığımızda İSMEK’te mesleki eğitimlerin oranı genelde %10 kadar olmuş. Yani %10 mesleki eğitim, %90 diğer eğitimler gibi düşünebiliriz. Biz bu oranı %50’ye çıkarmayı hedefliyoruz. Ona yönelik çalışmalar yapıyoruz. 2021-22 eğitim öğretim döneminde mesleki eğitimlerin oranını % 50 ye çıkarmayı hedefliyoruz. Bu noktada bir “stratejik planlama birimi” olarak uzun zamandır veri analizi çalışmaları yapıyoruz.” (Y 2)

“Eğitim merkezlerinin açılmasının nasıl belirlendiği? sorusu kısmında yönetici görüşleri aşağıdaki biçimdedir:

“İstanbul’un bölgelerine yönelik bölgelerindeki ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yapıyoruz. İşte 150 merkezinde yüz yüze eğitimlerin başlamasına yönelik hangi eğitimler verilebilir. Bunu saptamak için belli başlı değerlendirme kriterlerimiz var. Hangi merkezlerdeki eğitimleri belirlemeye yönelik öncelikli olarak ilçe nüfusunun demografik bilgilerine bakıyoruz. İşte nedir bunlar:

“O bölgede yaşayan halkın, yaş aralıkları, cinsiyet oranı, mezuniyet dağılımı gibi işte SGK verilerinden baktığımızda çalışma oranı hangi sektörlerde çalışıldı gibi çeşitli veriler var. Daha sonra bir ilçede hani bir eğitimi belirlerken, geçmiş dönem verilerine bakıyoruz. Daha önceden bir ilçede kaç merkezde eğitim verilmiş ve bu merkezlerde hangi alanlarda, hangi branşları tercih etmiş öğrenciler. Bunların

sayılarına bakıyoruz. Sonra o ilçenin lokasyon ve konum bilgisine bakıyoruz. Bir de bizim İBB'nin “İstanbul Planlama Ajansı” diye bir birimi var.” (Y 1)

“Daha çok istatistik veriler üzerine çalışıyor. Biz İSMEK'in geçmiş dönemi ile bu dönemi kıyaslayarak bir ihtiyaç analizi çalışması yapmasını istemiştik. Orada ilçeler ve bölgelere göre belirlenmiş, yapılmış tespitler var. Onları göz önünde bulunduruyoruz. Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığının bize sunduğu veriler var. işte ilçelerde sosyal yardım alan vatandaşların demografik yapıları, ondan sonra o bölgedeki vatandaşların işte engelli vatandaşların durumları oranı gibi daha sonra “birlikte başaracağız” kampanyasında işte yapılan sosyal yardımların kimlere yapıldığı bu kişilerin meslekleri, bunları da göz önünde bulunduruyoruz. Bunlar doğrultusunda yüz yüze eğitimlerde verilecek branşları, hangi merkezlerde hangi eğitimlerin verileceğine yönelik çalışmalar yapıyoruz.” (Y 1)

3.2.4. Uzmanlık Okulları

Ücretsiz düzenlemekte olduğu sanat ve meslek eğitimleri dışında İSMEK kursiyerlere uzman düzeyinde mesleki eğitimler de tertip etmektedir. Katılım gösteren kursiyerlere aynı sektörde çalışıyorsa uzmanlaşmayı, farklı sektörde çalışıyorsa sektör değiştirecek şekilde meslek sahibi olmasını sağlayıcı konu hakkında uzmanlaştıracak ileri düzeyde mesleki eğitimler sunulmaktadır. Hâlihazırda 14 Uzmanlık Okulunda toplam 646 farklı programda eğitimler verilmektedir. Bu eğitim merkezlerinde verilen mesleki eğitimler yardımıyla teorik olarak konuya hâkim olan kursiyerler, almış oldukları mesleki eğitimle birlikte pratikte de eğitim fırsatından yararlanmaktadırlar (Faaliyet Raporu, 2019:147).

“Uzmanlık okulları hakkında bilgi verebilir misiniz?” sorusuna verilen yöneticilerin vermiş oldukları cevaplar aşağıda ifade edilmektedir:

“2007 yılından sonra İSMEK'te biraz da vatandaşın çok fazla talebi olması nedeniyle uzmanlık merkezi açılabilir mi? Onunla ilgili çalışmalar yapılmaya başlandı. 2013-14 eğitim öğretim yılında İstanbul'un 4 merkezinde; Fatih / Yavuz Selim, Gaziosmanpaşa /Beşyüzevler, Üsküdar / Ahmediye, Bahçelievler / Yenibosna. Dört merkezi mesleki uzmanlık merkezi açıldı. Mesleki uzmanlık merkezleri dediğimiz kısım aslında şuan ki uzmanlık okullarının temelini oluşturuyor. Mesleki uzmanlık merkezlerinde biraz daha insanları istihdama yönlétme hedefiyle mesleki eğitimler verilmeye başlandı, daha ileri seviye eğitimler verilmeye başlandı. Tabi bu proje karşılık bulunca biraz daha ileriye

taşımak istedik. Uzmanlık Okullarını açmaya başladık. Bu da 2016-17 eğitim öğretim yılında başladı. Yani yaklaşık bir dört yıllık geçmişi var Uzmanlık Okulları açılmaya başlandı.” (Y 2)

Uzmanlık okulları, kuruldukları zamandan bugüne kadar vermiş olduğu mesleki eğitim ile kuruluş amacını, verilen eğitimlerle ve başvuran kursiyer sayısının katlanarak artması ile göstermektedir. Bu kısımda tekrar yönetici görüşlerine danışmaktayız:

“Bu uzmanlık okullarının misyonu da yine mesleki uzmanlık merkezlerinde olduğu gibi kişileri istihdama yönelik mesleki eğitimler vermek, meslek kazandırma hedefiyle kuruldu. Okullarda da büyük bir başarı elde edildi zaten. Şuan İSMEK’in en fazla yüz yüze eğitim varken ki potansiyelini söylüyorum en fazla tercih edilen, en fazla mezun veren en fazla alanda branşta eğitim verilen merkezler oldu. Örnek veriyorum: bilişim okulu yöneticiliği yaptığım dönemde, en son 2018-19 eğitim öğretim döneminde yaklaşık 45 tane öğretmen çalıştırıyorduk. Toplamda da 20.000 talep almıştık, 5.500 kişiye eğitim vermiştik o dönem.” (Y 2)

Uzmanlık okulları artan talep doğrultusunda önem kazanmıştır. Bu kısmın mesleki eğitim yoğunluğunun artırılacağı konusunda yöneticilerin gereken önemi göstererek nitelikli kurslar ile nitelikli mezunlar için çalışacaklarını belirtmişlerdir.

İSMEK bünyesinde bulunan Uzmanlık Okulları aşağıdaki biçimdedir.

Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri Okulu; bu alanda çalışmak isteyen kursiyerlere, konu hakkında yeterli bilgiye sahip eğitmenler aracılığıyla hem teorik hem de gerekli yeterliliği kazanmaları için pratik eğitimler verilmektedir. Mezun olan bireyler kozmetik, cilt bakımı, saç şekillendirme, manikür - pedikür ve kalıcı veya kalıcı olmayan epilasyon dahil güzellik ve saç bakım konularında görev alabilmektedirler. Bakırköy ilçesinde ve 7 derslikte toplam 29 programda eğitimler verilmektedir. 2019 yılında 32 programda 2.187 kursiyere bu konuda eğitimler verilmiştir (Faaliyet Raporu, 2019:147).

Fırıncılık ve Pastacılık Okulu; bu okulda; Un ve Unlu Mamuller sektöründe çalışmakta olan veya ilk kez çalışmayı isteyen 16 yaşında veya üstünde kişilere fırıncılık ve pastacılık eğitimleri verilmektedir. Üretim teknikleri ile ilgili detaylı araştırmalar sonucu oluşturulan dersler kursiyerlere verilerek konu hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmaktadır. Eğitim sonrası verilen sertifikalarla bir meslek sahibi olan bireyler, bu sektörün ihtiyaç duyduğu eğitimli çalışan ihtiyacını karşılamaktadırlar. Mezunlar

restoranlar, kafeler, pastaneler, fırınlar, catering işletmeleri ve otellerde iş bulabilmektedirler. Esenler ilçesinde 7 derslikte toplam 25 programda eğitimler verilmektedir. 2019 yılında 21 program olarak düzenlenen kurslardan 1891 kişi bu branştan eğitim almışlardır (Faaliyet Raporu, 2019:147).

Bilişim Okulu; 21. Yüzyılın ihtiyaç duyduğu konusunda uzman bilişim personeli yetiştirilmesi ve bu konulardaki istihdam açığının giderilmesi açısından, Uygulamalı Dijital Pazarlama Reklamcılığı, Ofis Programları Kullanımı, Dijital Okur Yazarlık, Dijital Becerilerin Geliştirilmesi, Bilgisayar İşletmenliği (Operatörlüğü) ve Web Tasarım Geliştirme gibi bilgisayar konularında kurslar tertip edilmektedir. Bilişim uzmanları, bilgisayarların ve makinelerin programlamasından sorumlu kişilerdir.. Tüm bilgisayarların işletim sistemlerinin kurulumunu yapmak ve sistemin düzgün çalışması ve bakımının yapılması konularında vasıflı hale gelmektedirler. Fatih ilçesinde 13 derslikte toplam 29 programda eğitim verilmektedir (Faaliyet Raporu, 2019:148).

Dil Okulu; İngilizce, Almanca ve Fransızcanın yanı sıra Japonca, Korece gibi Uzakdoğu dilleri ve Osmanlıca, farsça, Arapça gibi geçmişte kullanılan pek çok dilin her seviyede öğretildiği bir dil okulu olarak İstanbullu kursiyerlerin dil eksikliklerini gidermek ve kişilerin yaşamda bir kademe öne geçmelerini sağlamak için kurulmuştur. Şişli ilçesinde 22 derslikte toplam 48 programda eğitim verilmekte ve Fatih ilçesinde 16 derslikte toplam kaç programda verileceği henüz belirtilmemektedir. 2019 yılı içerisinde 57 programda 5.252 kursiyere bu eğitimler vermeye çalışılmıştır (Faaliyet Raporu, 2019:148).

Grafik Tasarım Okulu; bu okul katılımcıları; tasarımını meydana getirecekleri konular hakkında bilgi edinerek ve araştırmalar yaparak oluşturacakları tasarım için uygun görseller hazırlar, oluşturdukları ürün ile müşteri arasında güçlü bir bağ oluşturmayı hedeflemektedirler. Kursiyerlere yeteneklerini ortaya çıkaracak problem çözme becerileri geliştirecek eğitimler verilmektedir. Branşı başarı ile tamamlayan kursiyerler grafiker, grafik tasarımcısı, grafik teknisyeni gibi unvanlar verilir. Fatih ilçesinde 5 derslikte toplam 10 programda eğitim verilmektedir (Faaliyet Raporu, 2019:148).

Muhasebe ve Finansman Okulu; bu okul; muhasebe ve finans konularında, çalışma hayatının ihtiyaç duyduğu, günümüz koşullarına uyumlu eğitimler verilerek, mesleki açıdan yeterli eğitimle donatılmış, vasıflı kişiler yetiştirmek amacıyla kurulmuştur. Bu konularda eğitim almak isteyen hem konusunda var olan deneyimini iletirmek isteyen

hem de sector değiştirmek isteyen kişilere eğitimler verilmekte ve yeni bir mesleki becerikazanmaları sağlanmaktadır. Fatih ilçesinde 4 derslikte toplam 3 programda eğitim verilmektedir. 2019 yılı içinde Muhasebe, finansman ve bilişim eğitimlerini bir arada verildiğinden 80 programda 7.048 kursiyere bu eğitimler tertip edilmiştir (Faaliyet Raporu, 2019:148).

Müzik ve Gösteri Sanatları Okulları; Avrupa yakasında Fatih ve Anadolu yakasında Kadıköy olmak üzere İstanbul'un iki yakasında da bu eğitimler verilmektedir. Batı müziği olduğu gibi, Türk halk müziği alanlarında çalma ve repertuar eğitimleri tertip edilmektedir. Bunun yanında halk oyunları ve uygulamaya dönük tiyatro dallarında da eğitimler düzenlenmektedir. Bu branşa başvuruda 15 yaş ve üzeri olma koşulu aranmakta olup eğitime hak kazanabilmek için yetenek sınavını başarı ile geçme koşulu bulunmaktadır. Kursiyerler yaş ve yetenek kriterlerine göre sınıflara ayrılmakta ve eğitimlerini almaktadır. Eğitim verilen sınıflar branşlara göre 12-15 kişilik sınıflarda sürdürölmekte ve eğitimler bilimsel yöntemler ve işlevsel metotlarla verilmektedir. Fatih ilçesinde 8 derslikte toplam 27 programda ve Kadıköy ilçesinde 17 derslikte toplam 42 programda eğitim düzenlenmektedir. 2019 yılı içinde 134 programda 3.395 kursiyere bu eğitimler verilmiştir (Faaliyet Raporu, 2019:148).

Tasarım ve Üretim; yeni neslin teknoloji ile uyumlu bir eğitimle donatılması için yaratıcılıklarını arttıracak ve var olan teknolojiyi geliştirecek bireylerin hayata kazandırılması için oluşturulan bu okulda robotik kodlama, elektronik programlama, siber güvenlik konularında yıl boyu süren eğitimler sunulmaktadır. Fatih ilçesinde 16 derslikte toplam 46 programda eğitimler verilmektedir. 2019 yılı içinde İstanbul ili kapsamında açılan yetenek sınavı ile belirlenen 1.315 kursiyere 36 ay boyunca bu eğitimler verilmektedir (Faaliyet Raporu, 2019:148).

Uzaktan Eğitim; zaman ve mekândan bağımsız olarak, katılım gösterenlere mesleki ve kişisel gelişim konularında ücretsiz eğitimler verilmekte. Kursiyerelere katılacakları kurslarda bilgi, beceri ve yetkinlik kazanmış birey olmalarını sağlayacak biçimde katkılar sağlayacak kurslar tertip edilmektedir. Sürdürölebilir eğitim anlayışı ile eğitim düzenlenmekte ve bu eğitimler, internete ulaşılan her yerden 7 gün 24 saat boyunca kursiyerlere sunulmaktadır. Fatih ilçesinde 111 derslikte toplam 286 programda eğitim verilmektedir (uzaktanegitim.ismek.istanbul, Erişim Tarihi: 15/12/2020)

İklimlendirme Okulu; iklimlendirme daha çok soğutma yapılarak mekan içlerindeki havanın ısı konforunun sağlanması ve oluşan nemin alınması işlemlerinden oluşmaktadır. Kursiyerlere ısıtma, soğutma gibi havanın durumunu iyileştirmek konularında gerekli teorik eğitimlerin yanında pratik eğitimlerde verilmektedir. Bu meslek dalından eğitim alan kursiyerler, ısıtma ve soğutma sistemlerinin projelendirilmesi, üretilmesi ve kurulması konularında çalışabilmektedirler. Güngören ilçesinde ve 6 derslikte toplam 1 programda eğitim verilmektedir (Faaliyet Raporu, 2019:55).

Çolpan İlhan Moda Okulu; Türkiye'nin önde gelen sektörlerinden biri olan tekstil ve modacılık konusunda, modanın bugünü ve geleceğine söz sahibi olacak tasarımcılar ve tekstil ve moda konusunda eğitilmiş işgücü eksikliğini gidererek yetişmiş vasıflı bireyler oluşturmak hedeflenmektedir. Uygulanmakta olan eğitimler; hem teorik hem de uygulamalı olarak düzenlenmektedir. Şişli ilçesinde ve 10 derslikte toplam 54 programda eğitim verilmektedir. 2019 yılı içerisinde 55 programda 1.821 kursiyere bu eğitimler tertiplenmiştir (Faaliyet Raporu, 2019:148).

Perakende Okulu; bu okul sektörün köklü firmalarının üye olduğu Kategori Mağazacıları Derneği (KMD) ve Gıda Perakendecileri Derneği (GPD) öncülüğünde kurulmuştur. Oluşturuların işbirliği neticesinde perakende sektörü için gerekli olan kalifiye iş gücü ihtiyacının giderilmesi ve halen çalışmakta olanların da eğitilmesine yönelik eğitimler verilmektedir. Verilen eğitimleri başarıyla neticelendiren kurierler hem KMD ve GPD üyesi olan firmalarda Eğitim Programına dâhil edilebilmekte hem de doğrudan iş gücüne dahil edilerek istihdamları sağlanabilmektedir. Bu branş sayesinde hem sektörün gerek duyduğu vasıflı eleman eksikliği giderilmekte hem de 18-40 yaş arasında bireylere verilen mesleki ve teknik eğitimlerle istihdama katılabilme yolu açılmaktadır. Şişli ilçesinde ve 7 derslikte toplam 19 programda eğitim verilmektedir. 2019 yılı içinde 17 programda 817 kursiyere bu eğitimler verilmiştir (Faaliyet Raporu, 2019:148).

Çocuk Gelişimi Okulu; bu okulda; anne ve babaların, meslek sahibi olmak isteyen kişilerin, mesleğinde yeterlilik ve becerilerini artırmaya yönelik, “Çocuk Gelişimi, Aile ve Tüketici Bilimleri, Geleneksel Oyunlar ve Zekâ Oyunları, Öğretmenlik ve Öğretim” gibi alanları içeren pekçok dalda eğitimler verilmektedir. Çocuk Gelişimi Okulundaki eğitimleri başarıyla sonlandıran bireylerin; kreşlerde, anaokullarında, sınıf

öğretmenlerinin gözetmenliği altında öğretmen yardımcılığı, eğitim almış çocuk bakım personeli ve ara eleman olarak istihdam edilebilmesi sağlanmaktadır. Şişli ilçesinde ve 6 derslikte toplam 15 programda eğitim verilmektedir (Faaliyet Raporu, 2019:142).

İletişim ve Kişisel Gelişim Okulu; kişilerde var olan kapasiteyi, eğitim seviyesini ve motivasyonu çoğaltmaya yönelik çalışmaların tamamı kişisel gelişimi oluşturmaktadır. Kişisel gelişimciler bireylerin sahip oldukları potansiyeli ortaya çıkarılmasına yardımcı olan kişiler olarak adlandırılmaktadır. Bu eğitim ile bireylerin önce kendine sonrasında topluma yönelik farkındalıklarının oluşturulması sağlanmaktadır. Verilen eğitimler pratik ve teorik şekilde gerçekleşmektedir. Şişli ilçesinde ve 12 derslikte toplam 25 programda eğitim verilmektedir. İSMEK Kişisel Gelişim Okulu'nda 2019 yılında 32 programda 4.880 kursiyere eğitim düzenlenmiştir (Faaliyet Raporu, 2019:148).

Türk İslam Sanatları İhtisas Okulu; geçmişte yer etmiş bugün unutulmaya yüz tutmuş Türk-İslam sanatlarından olan Tezhip, Filografi ve Ebru gibi El sanatlarını yaşatmak ve gelecek kuşaklarında bu sanatları öğrenmesini sağlamak ve usta öğreticiler yetiştirmek amacıyla oluşturulan okul Üsküdar ilçesinde 23 derslikte toplam 17 programda eğitim vermektedir. 2019 yılında 18 programda 1.038 kişiye eğitim tertip edilmiştir (Faaliyet Raporu, 2019:148).

“Uzmanlık Okullarının belirlenmesinin nasıl yapıldığı?” hakkında yönetici görüşlerine danışıldığında yöneticinin vermiş olduğu cevap aşağıdaki biçimdedir:

“Süresidir, içeriğidir. Bu çalışmaları yapması için de “eğitim tasarım birimi”ne devrettik bu çalışmaları. Eğitim tasarım birimindeki uzman arkadaşlar da bunlar üzerinde çeşitli çalışmalar yaptılar. Bu çalışmaları detaylandırırken bizim alandaki branşlarla ilgilenen uzman öğretmenlerimiz var, bir de uzmanlık okullarımızdaki branşlarla ilgilenen okul yöneticilerimiz var, alanın uzmanı arkadaşlarımız okul yöneticisi uzman arkadaşlarımızın desteği ile o programların süresi, içeriğini belirlemeye yönelik çalışmalar yaptılar. 20 alan 106 programda mesleki eğitim vermeyi hedefliyoruz.” (Y 2)

Mesleki eğitim yoğunluklu bir döneme girileceği konusunda yönetici görüşlerine ulaşılmakta ve gelecek yıllarda verilecek eğitimlerin çeşitlendirileceği konusuna vurgu yapılmaktadır. Kursiyer görüşmelerinde burada verilmekte olan eğitimlerin ve eğitimcilerin daha yoğun ve eğitim odaklı oldukları belirtilmektedir.

“Uzmanlık okullarına katılan kursiyerlerin özellikleri nelerdir?” konusu hakkında sorulan soruya yöneticiden alınan cevap aşağıda biçimdedir:

“Uzmanlık okullarında her okulun kendine göre dinamikleri var. Burada bir standart yok. Neden standart yok? Standart olmamasının avantajları var aslında. Çünkü bir müzik ihtisas okulundaki sınavlar, mülakatlar farklı olmak zorunda, moda okulunda farklı olmak zorunda, bir bilişim okulunda farklı olmak zorunda. Ama genel olarak bahsedilecek olursa: sözlü mülakat ve yazılı sınav üzerine oluyor. Yazılı sınavdan kastım da şu aslında: yazılı sınav ve uygulama sınavı. Yani öğrenci bir yazılı sınav oluyor. Ondan sonra bir uygulamalı sınav oluyor, bir de sözlü mülakat oluyor. Bunun olmasının nedeni şu: sizin açtığınız eğitim ücretsiz olduğu için çok fazla sayıda talep alıyorsunuz.”

“Almış olduğunuz bu talep de gerçekten bu alanda eğitim alacak kişinin hazır bulunmuşluğu var mı? Gerçekten bu alanda meslek sahibi olabilir mi? Kendini ilerletebilir mi? Bunu ölçmek için bu sınav sürecinde işletmeniz gerekiyor. Mesela bilişimden örnek vermek gerekirse: bir kişi siber güvenlik uzmanı olmak istiyorsa; siber güvenlik eğitimleri verdik biz. Siber güvenlik çok revaçta bir konu olduğu için, yani ilkokul mezunu da siber güvenlik uzmanı olmak istiyor. Üniversite mezunu da olmak istiyor. Üniversite mezunu ama siber güvenlik uzmanı olmanın gerekliliği hem yazılım bilgisi hem network bilgisi hem sistem bilgisi bu kadar detayı bilemeye biliyor.”

“Aslında sadece seçme sınavı değil, yönlendirme sınavı da diyebiliriz biz onlara. Çünkü bizim birçok öğrencimiz -siber güvenlik üzerinden örnek vereyim- siber güvenlik sınavına gelip aslında olayın tam başında olduğunu bu işte bilişimde ilerlemek için önce algoritma mantığını kavraması gerektiğini öğreniyor. Algoritma ve programlamaya giriş branşına gidiyor, ondan sonra siber güvenlikte ilerlemek için network ve ağ temelleri branşına gidiyor, sunucu sistemleri branşına gidiyor. Orada deneyim kazandıktan sonra siber güvenlik alanına geliyor. Daha bilinçli bir şekilde aslında yönlendirilmiş oluyor.” (Y 2)

Uzmanlık gerektiren eğitim branşlarından eğitim alan kursiyerlerin daha detaylı bir biçimde seçildikleri ve almış oldukları eğitimler aracılığıyla donanımlı bir şekilde bulundukları branşlardan mezun olacakları belirtilmektedir. Uzmanlık okulları bilinçli bir şekilde eğitim alanların daha faydalı sonuçlar alacaklarına vurgu yapılmaktadır.

Katılımcılarla yapılan görüşmelerde bu kurs merkezlerinden eğitim alanlar eğitimlerin daha yetkinlik kazandıracak şekilde olduğu beyan edilmektedir.

“Kursiyerlerin almış oldukları eğitimler sonrası aldıkları sertifika?” konusunda yöneticinin vermiş olduğu bilgi aşağıdaki biçimdedir:

“Burada sertifikasyon süreci ile ilgili de çalışmalar yapıyoruz. Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) çalışmaları var. Zaten bizim UGETAM (Uluslararası Gaz Eğitim Teknoloji ve Araştırma Merkezi) diye iştirak firması var. İBB’ye bağlı. UGETAM firması ile İSMEK’in birlikte yürütmüş olduğu bir MYK projesi var. UGETAM işbirliği ile 4 alanda mesleki yeterlilik kurumu belgesi verme yetkisi aldık. Bunlardan birisi: Bilgi işlem destek elemanı, bilgi işlem veri girişi elemanı, pastacılık ve epilasyon olmak üzere 4 programda MYK belgesi aldık.” (Y 2)

Eğitim alanlar, sertifika veya belge almakta fakat katılımcılarla yapılan anket sonucunda almış oldukları belgenin bir getirisinin de olması gerektiğini düşünmektedirler.

Verilen mesleki eğitimlerin istihdama dönüşebilmesi konusunda, bilgisine danışılan yönetici şu bilgileri vermektedir:

“Mesleki eğitimlerdeki en büyük hedefimiz sektör işbirliği yapmak. Sektör işbirliğinde şöyle bir avantajımız var sektör işbirliği yaparken. İBB, İstanbul Sanayi Platformu adı altında bir “sanayi masası” kurdu. İstanbul Sanayi Platformu, İstanbullu sanayicinin ihtiyaçlarını belirleyip, belediye olarak, yerel yönetim olarak bu ihtiyaçları nasıl karşılayabiliriz, nasıl destek olabiliriz, buna yönelik kurulmuş bir platformdur. Burada sanayicinin ihtiyaçları birçok noktada var; bunlardan birisi eğitim, birisi istihdam, ulaşım, fuar, etkinlik, geri dönüşüm ve çevre gibi bir sürü başlıklar var. Biz İSMEK olarak eğitim noktasında onlara nasıl destek olabiliriz.”

“Sektör temsilcileri ile ara ara bir araya geliyoruz. Onların ihtiyaçlarını dinliyoruz ve bu belirlemiş olduğumuz 106 programda, onlarla işbirliği yaparak, onların ihtiyaçlarına yönelik, eğitimlerin içeriğini belirlerken onların da görüşünü alıp bir eğitim programı eğitim süreci gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.” (Y 2)

İSMEK Uzmanlık okullarının dışında çeşitli kurumlarla da işbirliği eğitimleri yürütmektedir. Bunlar:

BELNET (İnternet ve Bilgi Erişim Merkezleri) işbirlikleri

Çekmeköy Çamlık BELNET şubesi, Gaziosmanpaşa Kültür Merkezi BELNET şubesi, Kartal Bülent Ecevit BELNET şubesi olmak üzere 3 şubede toplam 3 derslikte 16 program ile eğitim yürütülmektedir.

İSMEK, İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) ve Çorap Sanayicileri Derneği (ÇSD) ile birlikte Güngören ilçesinde 2 derslikte eğitimler verilmekte, kaç programda eğitim verileceği henüz belirtilmemektedir.

Nitekim İBB aylık dergisi İstanbul Bülteni şubat sayısında (2020:18) belirtildiği üzere; eğitimlerinde sürdürülebilirliği benimseyen İSMEK, yeni iş birlikleri de geliştirmektedir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile gerçekleştirilen iş birliği ile tekstil, gastronomi, pastacılık alanlarında üretim atölyeleri kurulacağı belirtilmektedir.

Bunların yanı sıra yapmış olduğumuz mülakatlardan edindiğimiz İSMEK ve işbirliği yapmış olduğu diğer firmalar hakkında yönetici bilgisi aşağıdaki biçimdedir.

“Onun dışında bizim yine kurum olarak uluslararası akademilerle kurumlarla da işbirlikleri var. Cisco Networking Akademi ile yaklaşık bir 8 yıldır işbirliğimiz var. Bu alanda da ciddi işler yapmakta. Onun dışında Huawei Akademi ile işbirliğimiz var. Daha eğitim veremedik vermeyi düşünmekte. Samsung ile işbirliği bulunmakta. Onun dışında Google Türkiye işbirliği ile 3 yıldır sürdürüyoruz. Dijital atölye eğitimleri veriyoruz. Google’ın bilişim okulumuzla kurmuş olduğu atölye var. Tamamen finansmanının kendilerinin sağladığı Fortinet firması ile işbirliği var.” (Y 1)

Kurum iş piyasasına yönelik mesleki eğitimlerin cazibesinin artması amacıyla işbirliği faaliyetlerinde bulunmaktadır. Katılımcılarla yapılan anket çalışmaları sonucunda katılımcıların %40’tan fazlası katılmış oldukları eğitimler hakkında “kısmen” bilgi sahibi olduklarını belirtmektedirler. Kurum, katılımcılara rehberlik faaliyetinde bulunarak; kurslara daha bilinçli katılımı sağlayarak, eğitim alanları, yeterliliklerine göre daha vasıflı hale getirmeleri sağlanabilir.

İSMEK Darülaceze, Dernek, Ceza İnfaz Kurumu, Vakıf vb. kurum ve kuruluşlarla işbirliği eğitimlerini sürdürmektedir. Bunlar;

İBB Sağlık Daire Başkanlığı İstanbul Darülaceze Müdürlüğü (Ataşehir ilçesinde 5 derslikte 7 programda eğitim verilmekte) Şişli Darülaceze, Şişli ilçesinde 4 derslikte 1

programda eğitim verilmektedir. Üsküdar Paşakapısı Cezaevi, Üsküdar ilçesinde 3 derslikte 3 programda eğitim verilmektedir. Metris Cezaevi, Esenler ilçesinde 7 derslikte kaç programda eğitim verileceği henüz belirtilmemiştir.

Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Bağcılar Toplum ve Ruh Sağlığı Merkezi, Bağcılar ilçesinde 1 derslikte 2 programda eğitim verilmektedir. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, Bakırköy ilçesinde 17 derslikte kaç programda eğitim verileceği henüz belirtilmemiştir. Çekmeköy Toplum ve Ruh Sağlığı Merkezi, Çekmeköy ilçesinde 1 derslikte kaç programda eğitim verileceği henüz belirtilmemiştir. Esenyurt Devlet Hastanesi Toplum ve Ruh Sağlığı Merkezi, Esenyurt ilçesinde 5 derslikte kaç programda eğitim verileceği henüz belirtilmemiştir. Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Adatepe Toplum ve Ruh Sağlığı Merkezi, Kartal ilçesinde 2 derslikte kaç programda eğitim verileceği henüz belirtilmemiştir. Sancaktepe Toplum ve Ruh Sağlığı Merkezi, Sancaktepe ilçesinde 2 derslikte 3 programda eğitim verilmektedir.

Üsküdar Engelsiz Yaşam Merkezi, Üsküdar ilçesinde 3 derslikte kaç programda eğitim verileceği henüz belirtilmemiştir.

Yöneticilere yöneltilen “Dezavantajlı gruplara yönelik eğitimler hakkında neler söyleyebilirsiniz?” sorusuna verilen yönetici cevabı aşağıdaki şekildedir:

“Belirli spesifik kurslarda (engelli, hükümlü vs.) dezavantajlı gruplara yönelik zaten yıllardır çalışmalarımız vardı. Şuan 2 tane engelliler merkezi var. Birçok cezaevinde eğitim veriyoruz. Ama cezaevlerinde, hastanelerde, çeşitli vakıflarda vermiş olduğumuz eğitimler daha çok işbirliği kursları mekân onlardan sağlanıyor biz sadece onlara öğretmen gönderiyoruz. Öğretmen gidiyor cezaevine, cezaevinde eğitim veriyor. Yine bizim kendi belirlemiş olduğumuz programlarda, bilgisayarsa bilgisayar, kişisel gelişim eğitimi gibi ya da mesleki eğitim gibi bu şekilde eğitimler veriyor.” (Y 2)

Verilen bilgiler ışığında İSMEK istihdama giden yolda eğitim kısmını oluşturmakta, istihdamı tamamlayan kısımda Bölgesel İstihdam Ofisleri’ne görev düşmektedir. Nitekim İBB’de şöyle bir motto oluşmuştur: “İSMEK’le eğitim, Bölgesel İstihdam Ofisleri (BİO) ile istihdam.” Bu kısımda Bölgesel İstihdam Ofisleri hakkında bilgi vermek gerekmektedir.

3.2.5. Bölgesel İstihdam Ofisleri (BİO)

Bölgesel İstihdam Ofisleri, günümüzün en büyük ekonomik sorunlarından biri olan işsizlik problemi yaşayan vatandaşların iş bulmalarına destek olmak için İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından başlatılan, mevcut işgücü ile işveren arasında bir bağ kurarak işgücünün ekonomik faaliyetler içinde sürekli bir biçimde çalışmasını sağlayacak kapsamlı bir organizasyon faaliyetidir.

Yönetici görüşmelerinden “Bölgesel İstihdamları hakkında neler söyleyebilirsiniz?” sorusundan edinilen bilgi aşağıdaki biçimdedir:

“Daha önce İSMEK içerisinde istihdam birimi vardı, İstihdam Rehberliği, 20 tane arkadaşımız hem tek tek kursları gezip hem de kurs merkezlerindeki yöneticilerle ortak çalışıp bizim kurslardan sonra kendileri bulmuş oldukları, araştırmış oldukları, firmalarla kontağa geçerek kursiyerlerimizi buralara yerleştirmeye çalışıyorlardı.”

“Konu aslında sadece İSMEK ve İSMEK kursiyerleri değil İstanbulluların istihdam olanağının geliştirilmesi olduğu için, Bölgesel İstihdam Ofisleri (BİO) açıldı. Bu BİO’larda sadece İSMEK kursiyerleri değil tüm İstanbul halkına iş olanağı sağlayarak proje tamamen aslındadoğru pozisyona doğru kişileri, tamamen liyakat usulüne göre, yerleştirmeye yönelik yepyeni bir proje üretildi.” (Y 3)

İSMEK ile BİO işbirliği neticesinde; kurslardan mezun olanlar almış oldukları eğitimlerle ilgili işlere bilinçli bir şekilde yönlendirmeleri sağlanması konusunda çalışmalar yapılmaktadır. bu çalışmalar neticesinde olumlu geri dönüşler olması halinde hem alınan belge ve sertifikalar hem de eğitimlere olan katılımlar daha da artış gösterebilecektir.

2019 tarihli İstanbul Bülteni kasım ayı sayısında; İBB, işsizliğin nedenleri arasında sayılan mesleki eğitim yetersizliğini gidermek için çalışmalarını sürdürmektedir. İSMEK’in yanı sıra Kent Enstitüsü ve Küresel Kent Akademisi ile de sertifikalı meslek eğitimlerinin tüm İstanbul’a yayılması için çalışılmalar düzenlemektedir. İSMEK’in geçmişte daha çok sosyal boyutlu çalışmalar yaptığına ve istihdam öncelikli bir eğitim politikasına sahip olmadığı göze çarpmaktadır. İSMEK, öncelikle vatandaşların, kadınların, gençlerin istihdam edilebilirliğini arttıracak programlar sunabilmelidir. İBB’nin, İSMEK programlarından çıkan yetişmiş insan kaynağını da işverenlerle

Bölgesel İstihdam Ofisleri aracılığıyla buluşturma hedefleri bulunmaktadır (İstanbul Bülteni, 2019).

İstanbullu vatandaşların iş bulma süreçlerine, kariyer danışmanları aracılığıyla destek olmaktadır. Vatandaşların iş bulma süreçlerinde, personel arayan İstanbullu işverene de nitelikli personel yönlendirme noktasında yardımcı olmaktadır. İstanbullu işveren ve işgücünü bir araya getirerek doğru iş doğru meslek konusunda iş arayanlara ışık tutacak olan Bölgesel istihdam ofisleri böylelikle Türkiye’de işgücü piyasasına da önemli katkı sağlamış olmaktadır.

Yöneticilere sorulan, “BİO’lara kimler başvuru yapmaktadır?” Sorusuna verilen yönetici cevabı aşağıda ifade edilmektedir:

“Gelen vatandaşlar arasında mavi yaka olanlar da oluyor. Mavi yaka oranı beyaz yakaya oranla çok fazla. Çünkü mavi yaka tarafında işsizlik çok daha vahim duruma doğru gitmiş durumda şuanda. Dolayısıyla mavi yakadaki talep de aslında beyaz yakaya nazaran artmış durumda. Çünkü bildiğiniz gibi ülkemizde zaten asgari ücretin üzerinde maaş veren çok az işletme kaldı artık. Ülkenin şuanda %43’ü asgari ücret ile çalışmakta. Bunun için de bu iş gücünü karşılayacak genelde mavi yaka oluyor. Elbette ki beyaz yaka ilanları da, beyaz yaka pozisyonları da var. Ama oransal olarak mavi yaka beyaz yakanın biraz daha önünde. İşveren tarafında da yine aynı şekilde mavi yakaya talep en azından iş gücü sayısı anlamında da mavi yaka yine önde gibi görünüyor. Çünkü bir işletme düşünün, işletmenin içerisinde üç tane mühendise ihtiyaç varsa en az 500 tane ya da 100 tane üretim elemanı, paketleme elemanı gibi pozisyonlara da ihtiyaç duyuluyor.” (Y 3)

İstihdam ofislerine yapılan başvurular çeşitlilik göstermektedir. İş piyasasının ihtiyaç duyduğu beyaz ve mavi yakalı sayısına göre yönlendirmeler yapılmaktadır.

Yöneticilere sorulan, “Başvuran profili hakkında bilgi verebilir misiniz?” sorusuna verilen cevap aşağıdadır:

“Tüm yaş gruplarında (60 yaş dahil), 60 yaş üzerinde olan vatandaşlardan bile iş aradıkları için talep aldığımız vatandaşlar var. Bunlar nasıl oluyor? Birçoğu emekli olup ama emekli maaşlarının yeterli olmayıp tekrar çalışmak isteyen vatandaşlarımız var. Bununla beraber 18 yaşını geçen, lise mezunu, ortaokul mezunu olan yine vatandaşlar var. Ciddi bir kadın çalışan iş gücü talebi var. Bizim 85.000 başvuran sayımız varsa bunun %40’ı kadınlardan oluşmaktadır. Dolayısıyla bunların hepsini

dikkate aldığımızda her yaş grubuna ve her eğitim grubuna destek oluyoruz. Ama en yüksek oran ön lisans ve lisans mezunlarından oluşuyor. Yani ön lisans ve lisans mezunları o kadar yüksek ki, mavi yaka dediğimiz pozisyonlarda dahi bu ön lisans ve lisans mezunu olan vatandaşlarımız neredeyse bunları kabul etmek durumunda kalıyorlar.”

“Yani eğitim durumu ve yaş durumu dikkate aldığımız zaman yaşla ağırlıklı olarak 20 ile 45 yaş arası çok yoğun talep alıyoruz. Son zamanlarda 50 yaş ve üzerinde çok ciddi vatandaşlarımızdan talep almaya başladık. Yaştan dolayı emekli olamayan vatandaşlarımız var. Onlardan talep alıyoruz. Bu alanların tamamında elimizden geldiği kadar hizmet verip istihdam etmeye çalışıyoruz.” (Y 3)

Ofislere yapılan başvurularda da yaş ortalaması olarak farklılıklar göze çarpmaktadır. Ağırlıklı olarak genç nüfus katılımı görülmektedir.

Sektör temsilcileri ile bağlantı kurarak, İSMEK-Bölgesel İstihdam Ofisleri iş birliğiyle iş gücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda eğitim, kurs ve seminerler düzenleyerek istihdamı artırıcı çalışmalar da yapılmaktadır. Aynı zamanda kadın istihdamı, genç işsizlik, engelli ve eski hükümlü gibi gruplara yönelik yaptığı özel girişimlerle hedef kitlenin istihdamını kolaylaştırmaktadır. Mezun olacak durumdaki üniversite öğrencilerine dönük çalışmalarda ise kurumlarla yapılan işbirliği neticesinde kariyer etkinlikleri düzenlenecek etkili CV düzenleme yöntemleri, mülakat süreçleri vb. konularda bilgilenmeleri sağlanmaktadır. Bu yönüyle Bölgesel İstihdam Ofisleri aynı zamanda birer “Yetenek Yönetim Merkezi” niteliği taşımaktadır (Faaliyet Raporu, 2019:149).

Yöneticiye yöneltilen, “BİO’lar ne tür ihtiyaçları karşılamaktadır?” sorusuna verilen yönetici cevabı aşağıda ifade edilmektedir:

“İstihdam ofisleri, burada vatandaşa şu hizmeti de sunuyor. Elbette ki işveren ve iş arayan vatandaşı bir araya getiriyor ama aynı zamanda o iş arayan vatandaşın da daha nitelikli bir iş gücüne sahip olması için veya biraz daha indirgeyelim mülakatlarda dahi firmayla nasıl görüşme yapacağını bilmeyen vatandaşlara da katkı sunmaya devam ediyor. Bunu nasıl yapıyor?”

“Kariyer danışmanlarımız var, bizim ofislerimizde, kariyer danışmanları aracılığıyla gelen vatandaşın hem bugüne kadar hangi işlerde çalıştığı, hem okuldan mezun olduğu, hangi alanlarda çalıştığı, geçmiş tecrübeleri ve şuan ki talebi nedir. O talep

aslında o adayımıza uygun mu değil mi? Bunun gibi bir mülakat gerçekleştiriyor. Tabi bu mülakatla beraber bir yetenek yönetim merkezi gibi faaliyet gösteriyor. Bunu nasıl yapıyor. İşte bir vatandaşımız geliyor, aslında çok uzun yıllardır şoförlük yapmış, bütün ehliyeti belgeleri olan bir vatandaşımız. Ama atıyorum bir akrabası eşi dostu demiş ki “bir güvenlik sertifikası al”. Git güvenlik görevlisi ol daha kolay iş bulursun gibi bir şey söylemiş mesela. Bu vatandaş bizim ofislere geldiğinde: “ben güvenlik görevlisi olmak istiyorum diyor.”

Tabi arkadaşlarımız mülakat sırasında soruyorlar:

“Daha önce güvenlik görevlisi olarak çalıştın mı? Hayır, cevabını alıyorlar. Veya işte hiç tecrüben oldu mu bu meslekte? Hayır. Peki, bir olay olduğu zaman nasıl müdahale etmen gerektiği konusunda bilgi sahibi misin? Hayır. Nasıl oldu peki böyle bir durum oldu. Genelde güvenlik personeli arayan firmalar birazcık tecrübeye bakıyorlar. Biz bu alanda size yardımcı olamazsak atıyorum arkadaşlarımız diyor ki: Bir şoförlük işi de var, tabi talebiniz bu yönde ama böyle bir alternatif de size sunabiliriz. Orda da vatandaştan şöyle bir tepki alıyoruz. Ya ben zaten şoförüm, yıllardır araç kullanıyorum. Otobüs kullanıyorum, kamyon kullanabiliyorum. Belgelerim, her şeyim var şeklinde geriye dönüş alıp anlıyoruz ki aslında bu vatandaşlarımızın da bu şekilde var olan yeteneklerini doğru bir şekilde yönlendirilmeye ihtiyaçları var. Bu ihtiyaca binaen de işte kariyer danışmanı arkadaşlarımız gerekli desteği verip, katkıyı sunup, onları doğru işe yönlendirmeye çalışıyorlar. Yani biz doğru işe doğru personeli seçmeye çok gayret ediyoruz.” (Y 3)

Başvuru yapan kişilere yönelik BİO danışmanları rehberlik hizmetini yerine getirmekte ve uygun işe uygun bireyler yönlendirmesi yapılmaktadır.

Kuruluşu hakkında bilgi aldığımız yöneticinin vermiş olduğu bilgiler aşağıdadır:

“2019 yılı sonuna doğru 2020’nin başına doğru istihdam ofisleri hayata geçti. Ama elbette 2020 Mart itibariyle pandemi başladığı için normal bir şekilde verimli hizmet vermeye aslında 2020 Haziran, Temmuz ayı gibi başladı. 3 ofisle önce açılışını yaptı. Daha sonra 8’e çıktı. Şuan da 13 ofisle hizmet vermeye devam ediyor İstanbul halkına hizmet etmeye devam ediyor.” (Y 3)

Pandemi öncesinde 3 ofisle başlayan faaliyetler bugün 13 ofisle devam etmekte ve gün geçtikçe kayıt havuzundaki iş arayan ve işveren firma sayısı artış göstermektedir.

“Hangi merkezde Bölgesel istihdam ofisleri açılacak ölçütleri nelerdir?” sorusuna verilen yönetici cevabı:

“Planlamalar yapılırken 10 ofis ya da 11 ofis olsun şeklinde düşünülmüştü. Bunu da belirlerken; Nüfus yoğunluğuna (yani İstanbul’daki ilçelerin nüfus yoğunluğuna), bulunan ilçelerdeki organize sanayi bölgelerine göre, iş gücü talebinin bulunduğu yerlere göre gibi kriterler dışında İTO’nun verileri de dikkate aldık. Onları da değerlendirdik. Nüfusu dikkate aldık. İlçe dengeleri dikkate alındı. Mesela şöyle örnek verebiliriz: Şişli ilçesi aslında iş gücünün yoğun olduğu ama ağırlıklı olarak Şişli ilçesi dışında vatandaşların gelip çalıştığı bir ilçe, Biz bu alanları da dikkate aldık. Mesela Şişli bölgesinde şuanda hizmet veren ofisimiz; Beyaz yaka dediğimiz ilanları almakta güçlük çekmezken, bu ilanlara uygun adayları bulmakta o ofisimiz sorun yaşayabiliyor. Çünkü vatandaş profilini göz önünde bulundurduğumuz zaman, bu adaylarla alakalı da zaten ilçenin dışından, örneğin Bağcılardaki bir vatandaş bile gidip Şişli’de çalışabiliyor. Bugün Büyükçekmece’de bir vatandaş bile gidip Şişli’de çalışabiliyor. Çünkü ağırlıklı olarak beyaz yaka ve göreceli olarak biraz daha maaş skalası ve yan hakları yüksek olduğu için vatandaş buraya gitmekten imtina etmiyor. Tabi bunları yaparken de bir yoksulluk haritasını da göz önünde bulundurarak ofisler planlanıyor.” (Y 3)

Bir yerde ofis açılması için öncelikle çeşitli çalışmalar yapılmakta ve bu çalışmalar neticesinde ofis açılması sağlanmaktadır.

Bölgesel istihdam ofisi sayısı hem Avrupa yakası hem de Anadolu yakasını kapsayacak şekilde 13’e ulaşmıştır. Bunlar;

Tablo 5: İlçelere göre Bölgesel İstihdam Ofisleri

Bağcılar Bölgesel İstihdam Ofisi	Sultangazi Bölgesel İstihdam Ofisi
Bahçelievler Bölgesel İstihdam Ofisi	Kartal Bölgesel İstihdam Ofisi
Bayrampasa Bölgesel İstihdam Ofisi	Sancaktepe Bölgesel İstihdam Ofisi
Büyükçekmece Bölgesel İstihdam Ofisi	Tuzla Bölgesel İstihdam Ofisi
Şişli Bölgesel İstihdam Ofisi	Ümraniye Bölgesel İstihdam Ofisi
Küçükçekmece Bölgesel İstihdam Ofisi	Üsküdar Bölgesel İstihdam Ofisi
Silivri Bölgesel İstihdam Ofisi	

Kaynak: <https://bio.ibb.istanbul/about-us> Erişim Tarihi: 01/06/2021.

Bunun dışında BİO yöneticisinin mobil araçlar ile ilgili vermiş olduğu bilgi aşağıdaki şekildedir:

“Bununla beraber iki adet mobil araç da bulunmaktadır. İki mobil araç, İstanbul’un meydanlarında her hafta değişik bir lokasyonda durarak hareket ediyorlar. Mesela geçtiğimiz hafta Esenler meydanındaydı, önümüzdeki hafta Sultangazi meydanında olabilir. 2 araç olduğu için bir tanesi Anadolu yakasındaki meydanlarda, diğeri Avrupa yakasındaki meydanlarda hizmet vermeye devam etmektedir.” (Y 3)

Tablo 6: Bölgesel İstihdam Ofislerinde İş ilanı, İşveren ve Başvuran Sayıları

İş İlanı	İşveren	Özgeçmiş
4.067	5.916	114.076

Kaynak: <https://bio.ibb.istanbul/> Erişim Tarihi: 01/06/2021

Tablodan görüldüğü gibi görüşmeler yapıldığında 85.000 olan başvuran özgeçmiş sayısı 114.076 olmuştur. İşveren sayısı güncel olarak 5.916 olurken iş ilanı sayısı 4.067 olarak göze çarpmaktadır. Yapılan mülakatlarda bu sayının yıldan yıla hızla arttığı ancak pandemi döneminde azaldığı ifade edilmiştir.

“BİO’ların verimliliği hakkında bilgi verebilir misiniz?” sorusuna verilen yönetici yanıtı şu şekildedir:

“Bu kadar kısa sürede ve ülkemizi de kapsayan pandemi durumunda dahi çok ciddi başarılar imza atmış durumdayız. Yani şuanda 15000’in üzerinde vatandaş zaten istihdam etmiş durumda ve bu rakamın çok daha üzerine çıkabilirdi ama dediğim gibi küçülen, kapanan, iflas eden birçok alan ve sektör var. Birçok işveren var. Bunların hepsini dikkate aldığımız zamanda bu rakamlar gayet de yadsınamayacak kadar kıymetli oluyor. Şuanda 85000’e yakına bir başvurusu.” (Y 3)

Açılan ofis sayıları ve kayıtlı kişi sayısı gün geçtikçe artış göstermektedir.

“İSMEK ile çalışmalarınız hakkında bilgi verebilir misiniz?” sorusuna verilen cevap aşağıdaki biçimde ifade edilmiştir:

“İstihdam Ofisleri bu hizmeti sunarken, tüm İstanbul halkına hizmet ettiği gibi İSMEK’lerde eğitim alan vatandaşlara da doğrudan hizmet etmekte. Bunu nasıl yapıyor elbette ki İSMEK çok daha eski ve bilinirliği yüksek olan bir birim istihdam ofisleri yeni kuruldu ama İSMEK uzun yıllardır zaten var olan hizmet eden bir birim. Buraya gelen vatandaşlarımızın genel profiline baktığımız zaman da işsizlik oranının da yüksek olduğu vatandaşlar genelde zaten buralarda bulunuyor. Aslında İSMEK kurslarına katılan her bir vatandaş istihdam ofislerinde iş sahibi olmaya potansiyel bir aday.”

“O yüzden biz de bu süreci de katkı sunmak adına, bir meslek edindirmek isteyen vatandaşımız olduğu zaman İSMEK’lere gönderip orada kurslara yönlendirip sertifika sahibi yaptıktan sonra istihdam etmeye çalışıyoruz. Bir diğer taraftan aynı benzeri bir durumu burada Çorapçılar konfederasyonu ile birlikte hareket ederek iş garantili çorapçılık kursu açmıştık mesela daha doğrusu İSMEK açmıştı. Biz onlarla birlikte hareket ederek, uygun olabilecek kursiyerleri önce bu eğitime aldı İSMEK, bueğitimler ortalama altı hafta sürmüştü. 6 haftalık eğitimin sonunda hem sertifikasını alan hem de çorapçılık federasyonu ile temas halinde olduğumuz için buradan mezun olanların doğrudan istihdamını sağladık.” (Y 3)

İSMEK ve BİO işbirliği hem kursların cazibesinin artırması açısından hem de eğitim çeşitliliğinin sağlanarak ilerleyen zamanlarda daha verimli hale getirilmesi açısından önem taşımaktadır.

3.3. Araştırmanın Bulguları ve Analizi

Araştırmanın nicel kısmında İSMEK’ten eğitim alan bireylerin, almış oldukları eğitimlere yönelik görüşlerini ölçmeye dönük uygulanan anket formu sonuçları çerçevesinde; eğitim alan kişilerin demografik bilgileri, bireysel özellikleri ile alakalı bulgulara ve İSMEK’e dair memnuniyet düzeyleri ve bunların kişisel özellikleri ile karşılaştırılmasına yer verilmektedir.

3.3.1. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmaktadır. Ankette yazında ileri sürülmüş, geçerliği ve güvenirliği kanıtlanmış ölçeklerden faydalanılmıştır. ‘Kursiyerin Katıldığı Kurs / Kurslara Yönelik Görüşler’ ölçeği için 82 görüşmeci ile görüşülmüştür. Güvenirlilik katsayısı (Cronbach α) 0,964 çıkmıştır. Bu değer 0,80 – 1,00 arasında olduğu için oldukça yüksek güvenirlilikte olduğu ifade edilir. Standartlaştırılmış değeri ise 0,973’tür. Ölçekte 18 madde bulunmaktadır.

Tablo 7: Güvenirlilik Testi

Güvenirlilik İstatistikleri		
Güvenirlilik katsayısı	Standartlaştırılmış maddelere dayalı güvenirlilik katsayısı	Madde sayısı
0,964	0,973	18

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Anket verilerinin normal dağılıma uygun olup olmadığı üzerine normallik testi uygulanmakta, çıkan sonuca göre parametrik veya non parametrik analizler yardımı ile araştırma analiz edilmektedir.

Tablo 8: Normallik Testi

Normallik Testi						
	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	S.d.	P-değeri	İstatistik	S.d.	P-değeri
İSMEK’te en son katıldığınız mesleki eğitim programının süresi nedir?	0,137	1263	0,000*	0,942	1263	0,000
İSMEK’te en son katıldığınız mesleki eğitim programından nasıl haberdar oldunuz?	0,344	1263	0,000*	0,741	1263	0,000
İSMEK’te mesleki eğitim kurslarına katılma nedeniniz nedir?	0,286	1263	0,000*	0,787	1263	0,000
İSMEK’te eğitiminizi aldığınız program için başvuruda bulunmadan önce, program hakkında ne derece bilgi sahibiydiniz?	0,207	1263	0,000*	0,894	1263	0,000
Daha önce meslek eğitimi veren kurslara katıldınız?		1263			1263	
Daha önce meslek eğitimi veren hangi kurumun kurslarına katıldınız?	0,317	1263	0,000*	0,735	1263	0,000

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

H₀: Veriler normal dağılıma uygundur.

H₁: Veriler normal dağılıma uygun değildir.

*Yukarıda yapılan normallik testine göre görüşmeci sayısı 30’dan büyük olduğu için Kolmogorov –Smirnov testi sonucuna bakılır. Bütün sorunların bu teste ait p-değeri incelendiğinde anlamlılık değeri olan 0,05’ten ($p < 0,05$) küçük olduğu için H₀ hipotezi reddedilir ve verilerin normal dağılıma uymadığı kabul edilir. Dolayısıyla yapılacak olan analizlerde non-parametrik (parametrik olmayan) analizler kullanılacaktır.

Tablo 9: Katılımcıların Demografik Bilgileri ve Bazı Bireysel Özellikleri

Demografik bilgiler					
Cinsiyet	n	%	Çocuğu Olma Durumu	n	%
Kadın	1475	70,9	Yok	1367	66,1
Erkek	605	29,1	2	338	16,2
Yaş Aralığı	n	%	1	302	14,4
15-25 yaş arası	711	34,2	3	73	3,3
26-35 yaş arası	649	31,2	Eğitim Durumu	n	%
36-45 yaş arası	464	22,2	Lisans	1035	49,7
46-55 yaş arası	230	11,1	Ön Lisans (İki Yıllık)	507	24,4
56 ve üzeri yaş	26	1,3	Lise	291	14
Medeni Durum	n	%	Lisansüstü	202	9,7
Bekar	1259	60,5	Okur-yazar	22	1,1
Evli	821	39,5	Ortaokul	19	0,9
			İlkokul	4	0,2

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 9’da araştırmaya katılanların demografik bulguları verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların cinsiyet dağılımı, %29,1’i (605) erkek, %70,9’u (1475) kadındır. Bulgular neticesinde İSMEK’ten eğitim alan kişilerin dörtte üçüne yakını %70,9’unu kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcıların %65,4’si (1360) 15 – 35 yaş aralığında, %12,4’si (256) 46 yaş ve üzeri, yaş aralığında bulunmaktadır. Araştırmaya katılanların üçte ikisinden fazlasını çalışma çağında bulunan yaş aralığını oluşturan bireylerden oluşmaktadır. 56 yaş ve üzeri katılım %1,3 (26) olarak göze çarpmakta bununla yaş ilerledikçe kurslara katılım azalmakta olduğu söylenebilmektedir. Araştırmaya katılanların medeni durum dağılımı %39,5’i (821) evli, %60,5’i (1259) bekârdır. Bu sonuçlar ışığında bekâr bireylerin kursa katılım göstermede evlilere oranla daha fazla katılımı söz konusu olmaktadır. Araştırmaya katılanların %14,4’ü (302) 1 tane, %16,2’si (338) 2 tane, %3,3’ü (73) 3 tane çocuğu olduğunu belirtmiştir. Ayrıca %66,1’i (1367) ise çocuğu olmadığı yanıtını vermiştir. Kursa katılanların %33,9’u (713) kişi en az 1 tane çocuk sahibidir. Araştırmaya katılan kişiler sonucuna göre kursiyerlerin beşte üçünden fazlası çocuk sahibi değildir.

Araştırmaya katılanların %1,1’i (22) okur – yazar, %0,2’si (4) ilkokul, %0,9’u (19) ortaokul, %14,0’ı (291) lise, %24,4’ü (507) ön lisans (iki yıllık), %49,8’i (1035) lisans ve %9,7’si (202) lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora) mezunu olduğunu belirtmiştir.

Buna göre ankete katılan kursiyerlerin dörtte üçünden fazlası yani %83,8'i (1744) üniversiteden mezun bireylerden oluşmaktadır. Bu da İSMEK eğitimlerine katılım gösteren kişilerin eğitim seviyelerinin yüksek olduğunu göstermekte, daha nitelikli branş programları ile verimliliğin daha da artış gösterebileceğini göstermektedir. Üniversite mezunu olmayan kursiyerlerinin katılımının 16,2'si (336) düşük olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 10: İSMEK'te En Son Katılınan Mesleki Eğitim Programındaki Branş

İSMEK'te En Son Katılınan Mesleki Eğitim Programındaki Branş (%)		
Branşlar	Sıklık	Yüzde (%)
Bilişim teknolojileri	468	22,5
Kişisel gelişim ve eğitim	226	10,9
Office programları	225	10,7
Çizim ve tasarım	177	8,5
Muhasebe ve finansman	159	7,6
Yabancı dil eğitimi	125	6,0
Web tasarım ile ilgili kurslar	106	5,1
Yazılım ve programlama ile ilgili kurslar	93	4,5
El sanatları teknolojisi	77	3,7
Giyim ve aksesuar üretim teknolojileri	71	3,4
Eğitim ile ilgili kurslar	67	3,2
Yiyecek ve içecek hizmetleri ile ilgili kurslar	52	2,5
Fotoğrafçılık ile ilgili kurslar	33	1,6
Güzellik ile ilgili kurslar	27	1,3
Büro yönetimi ve asistanlık	22	1,1
Sanat ve tasarım ile ilgili kurslar	22	1,1
Müzik ve gösteri sanatları ile ilgili kurslar	21	1,0
Spor ile ilgili kurslar	18	0,9
Çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili kurslar	16	0,8
Sağlık hizmeti ile ilgili kurslar	15	0,7
Pazarlama ve Perakende	14	0,7
Makine teknolojisi ile ilgili kurslar	8	0,4
Diğer	38	1,8
TOPLAM	2080	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların ağırlıklı olarak çoğunluğunu ilk sırada %22,5'i (468) bilişim teknolojileri oluşturmaktadır. İkinci olarak %10,9'u (226) ile kişisel gelişim ve eğitim takip etmektedir. Sonrasında %10,7'si (225) Office programları, %8,5'i (177) çizim ve tasarım, %7,6'sı (159) muhasebe ve finansman, %6,0'ı (125) yabancı dil eğitimi, %5,1'i (106) Web tasarım ile ilgili kurslar, %4,5'i (93) yazılım ve programlama ile ilgili kurslar, %3,7'si (77) el sanatları teknolojisi, %3,4'ü (71) giyim ve aksesuar üretim teknolojileri, %3,2'si (67) eğitim ile ilgili kurslar, %2,5'i (52) yiyecek ve içecek hizmetleri ile ilgili

kurslar, %1,6'sı (33) fotoğrafçılık ile ilgili kurslar, %1,3'ü (27) güzellik ile ilgili kurslar, %1,1'i (22) büro yönetimi ve asistanlık, , %1,1'i (22) sanat ve tasarım ile ilgili kurslar, %1,0'ı (21) müzik ve gösteri sanatları ile ilgili kurslar, %0,9'u (18) spor ile ilgili kurslar, %0,8'i (16) çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili kurslar, %0,7'si (15) sağlık hizmeti ile ilgili kurslar, %0,7'si (14) pazarlama ve perakende, %0,4'ü (8) makine teknolojisi ile ilgili kursları tercih ettiğini ifade etmiştir. Ayrıca %1,8'i (38) diğer branşlardaki kursları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılanların %51,7'si (1078), bilişim teknolojileri, kişisel gelişim ve eğitim, Office programları, Muhasebe ve finansman gibi eğitimlere katılan, bir mesleğe yönelik veya var olan mesleğindeki eksikliklerini gidermeye yönelik eğitimleri alan, kursiyerlerden oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 11: İSMEK'te En Son Katılınan Mesleki Eğitim Programının Süresi

İSMEK'te en son katılınan mesleki eğitim programının süresi (%)		
Süre	Sıklık	Yüzde (%)
1 - 4 saat	191	9,2
6 - 20 saat	115	5,5
22 - 30 saat	156	7,5
32 - 50 saat	569	27,4
52 - 100 saat	371	17,8
116 - 150 saat	291	14,0
160 - 200 saat	170	8,2
208 - 750 saat	217	10,4
TOPLAM	2080	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların %9,2'si (191) 1 – 4 saat, %5,5'i (115) 6 – 20 saat, %7,5'i (156) 22 – 30 saat, %27,4'ü (569) 32 – 50 saat, %17,8'i (371) 52 – 100 saat, %14,0'ı (291) 116 – 150 saat, %8,2'si (170) 160 – 200 saat ve %10,4'ü (217) 208 – 750 saat sürdüğünü ifade etmişlerdir. Katılımcıların yarıdan fazlası bir başka deyişle %59,2 si en az 32 ile en fazla 150 saat süren eğitimlere katılım göstermişlerdir.

Tablo 12: İSMEK’te En Son Katılınan Mesleki Eğitim Programından Haberdar Olma Biçimi Dağılımı

İSMEK’te en son katılınan mesleki eğitim programına nasıl haberdar olundu		
Haberdar olma biçimi	Sıklık	Yüzde (%)
İSMEK aracılığıyla	993	47,7
İnternette	551	26,6
Eş-dost veya akrabalarından	238	11,4
Sosyal Medya (Facebook, Twitter, vb.)	119	5,7
Radyo ve televizyonlardan	12	0,6
Afişlerden / El ilanlarından	4	0,2
Gazete ilanlarından	3	0,1
Diğer	160	7,7
TOPLAM	2080	100

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların %11,4’ü (238) eş-dost veya akrabalarından, %47,7’si (993) İSMEK aracılığıyla, %0,6’sı (12) radyo ve televizyonlardan, %26,6’sı (551) internette, %0,1’i (3) gazete ilanlarından, %0,2’si (4) afişlerden / el ilanlarından, %5,7’si (119) sosyal medya (Facebook, Twitter, vb.) aracılığıyla haberdar olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca %7,7’si (160) diğer yanıtını vermiştir. Katılımcıların dörtte üçü %74,3 (1544), ağırlıklı olarak İSMEK aracılığıyla ve internette haberdar olduklarını belirtmektedirler.

Kursiyerlerle yapılan görüşmelerde bu soruya karşılık belirtmiş oldukları ifadeler şu şekildedir:

“Daha önceden annem de gidiyordu. Annemin de tavsiyesi ile.” (K1)

“Kuzenim vasıtasıyla. Kuzenim gidiyordu İSMEK’e beni de davet etti.” (K2)

“Onun (tanıdık) aracılığı ile sağ olsun o bize yardımcı olmuştu.” (K3)

“Arkadaşım sayesinde.” (K7)

“Yakınlarımda bir yerlerde gördüm eşimin de tavsiyesi üzerine kayıt oldum.”

(K8)

“Ablam sayesinde tanıştım.” (K10)

“Zaten annem de İSMEK kurslarına katılan bir kişiydi, ondan da biliyordum.” (K13)

Anket sonucunda çıkan sonuç daha çok İSMEK aracılığıyla haberdar olurumken, Yapılan kursiyer görüşmelerinden çıkan sonuç ise; katılımcıların çoğunlukla eş-dost ve akraba vasıtasıyla kursların varlığından haberdar oldukları göze çarpmaktadır.

Tablo 13: İSMEK’te Mesleki Eğitim Kurslarına Katılma Nedeni

İSMEK’te mesleki eğitim kurslarına katılma nedeninin dağılımı (%)		
Nedenler	Sıklık	Yüzde (%)
Kendini geliştirme	845	40,6
Meslekte ilerleme	666	32
Meslek edinme	297	14,3
Yeni bir meslek edinme	110	5,3
Hobi amaçlı	68	3,3
Boş zamanı değerlendirme	42	2
Sosyalleşme	6	0,3
Çevre edinme	1	0
Diğer	45	2,2
TOPLAM	2080	100

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların %14,3’ü (297) meslek edinme, %5,3’ü (110) yeni bir meslek edinme, %32,0’ı (666) meslekte ilerleme, %3,3’ü (68) hobi amaçlı, %2,0’ı (42) boş zamanı değerlendirme, %0,0’ı (1) çevre edinme, %0,3’ü (6) sosyalleşme ve %40,6’sı (845) kendini geliştirmek için kurslara katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %2,2’si (45) diğer yanıtını vermiştir. Katılımcılardan %86,9’u (1808) kursa katılım nedenini olarak kendini geliştirme, meslekte ilerleme ve bir meslek edinme sebepleri ile kurslara katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kursiyerlerle yapılan görüşmelerde bu soruya karşılık belirtmiş oldukları ifadeler şu şekildedir:

“Kendimi geliştirmek istiyordum.” (K5)

“Kendi branşımdan bir işe giremesem de buradan belki bir şeyler yaparım diye girdim. Daha üst seviyelere çıkarım diye. Öyle de oldu açıkçası. Şuanda mesela çikolata fabrikasında çalışıyorum.” (K1)

“Bizim zamanınızda ilkokul mezunu olmak çok kötü bir şey olmasa da artık gün geçtikçe teknoloji ile beraber maalesef çağımızda değiştiği için ister istemez biz artık çok geride kalmış olduk. O yüzden sebep de bu okumamış olmanın verdiği bir eksiklikle o yüzden sebep ben ne yapabilirim, nasıl kendimi geliştirebilirim. Yani bir yerlerden de bir belgem olursa en azından hani bir şeyin ucundan tutabilir miyim diye amacım tabi ki yani hobi olmak değildi amacım. Kendimi yani bulunduğum yaşta görmeden daha çok bir şeyler yapabilirsem daha iyi olur diye düşündüğün için

bunu tercih ettim açıkçası. Asıl amacım çalışmayı düşündüğüm için aslında meslek edinmek ve edindiğim mesleği devam ettirebilmek için katıldım.” (K3)

“İlerlemek, kendimi geliştirmek adına başvurudum. O alanda daha fazla ilerlemek ve bana bir şeyler katacağını düşündüğümünden başvurudum.” (K4)

“Okuyamadığımız için dışarıdan da okuduğum için biraz da kendimi geliştirmek, meslek edinmek gibi bir düşünce ile başvuru yapmıştım. Kendimi geliştirmek amacıyla başvurudum.” (K12)

“Tamamen meslek amaçlıdır. Elimde bir sertifikam olması için başvurudum.” (K10)

“İş anlamında başvurmuştum. Mesleki amaçlı başvurudum.” (K7)

“Meslek amaçlı aldım eğitimimi.” (K8)

“Çizimde bazı programlarda eksik olduğumu hissettim artık iş ilanlarına bakarken, bu yüzden tercih ettim.”(K4)

Görüşmelere katılan kursiyerler; kendimi geliştirmek, meslekte ilerlemek ve meslek edinme amaçlı başvurma gibi ankete katılanlar arasında paralellik olduğu görülmektedir.

Tablo 14: İSMEK’te Eğitimini Aldığınız Program için Başvuruda Bulunmadan Önce Program Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumu

İSMEK’te eğitimini aldığı program için başvuruda bulunmadan önce program hakkında ne derece bilgi sahibi (%)		
	Sıklık	Yüzde (%)
Kısmen	851	40,9
Oldukça	623	30,0
Çok	275	13,2
Çok az	223	10,7
Hiç	108	5,2
TOPLAM	2080	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların %40,9’u (851) kısmen,%30,0’ı (623) oldukça, %13,2’si (275) çok, %10,7’si (223) program hakkında çok az bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca %5,2’si (108) hiç bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılım gösteren kursiyerlerin %51,6’lık çoğunluğu kısmen ve çok az da olsa bilgi sahibi olduklarını belirtmekteyken, %43,2’lik çoğunluğa sahip olanlar da çok ve oldukça bilgi sahibi

olduklarını belirtmektedir. Katılımcıların yarıdan fazlası %56,8 i (1182) hiç, kısmen ve çok az bilgi sahibi olarak kurslara katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kursa yapılan başvurularda kişilerin katıldıkları eğitimler hakkında bilgi sahipliğinde %40'tan fazlası tamamen bilgi sahibi olmadıkları cevabı ile göze çarpmaktadır. Rehberlik hizmeti ile katılımcıların yetenekleri ile orantılı yönlendirmeler yapılması halinde hem kurs merkezi hem de kursiyer açısından verimli sonuçlar alınabileceği göze çarpmaktadır.

Tablo 15: İş Durumu

İş durumu (%)		
Meslek	Sıklık	Yüzde (%)
İşsiz	603	29,0
İşçi	451	21,7
Öğrenci	350	16,7
Memur	153	7,4
Ev Hanımı	117	5,6
Emekli	62	3,0
Serbest Meslek	49	2,4
Esnaf / Tacir	2	0,1
Çiftçi	2	0,1
Diğer	291	14,0
TOPLAM	2080	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların meslek dağılımına göre %21,7'si (451) işçi, %7,4'ü (153) memur, %0,1'i (2) esnaf / tacir, %2,4'ü (49) serbest meslek, %0,1'i (2) çiftçi, %5,6'sı (117) ev hanımı, %3,0'ı (62) emekli, %16,7'si (350) öğrenci olduğunu, %14,0'ı (291) diğer yanıtını vermiştir. Ayrıca %29,0'ı (603) işsiz olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan İSMEK eğitimlerine katılım gösterenlerin üçte bire yakını %29,0'ı (603) işsiz bireyler oluşturmaktadır. Diğer kısmında bulunan katılımcılar, part-time çalışanlar ile düzenli (kalıcı) bir işi olmayanlardan oluşmaktadır.

Tablo 16: Daha Önce Meslek Eğitimi Veren Kurslara Katılma Durumu

Daha önce meslek eğitimi veren kurslara katılma (%)		
	Sıklık	Yüzde (%)
Katıldım	1263	60,7
Katılmadım	817	39,3
TOPLAM	2080	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların %39,3'ü (817) daha önce meslek eğitimi veren kursa katılmadığını, %60,7'si (1263) ise katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 17: Daha Önce Meslek Eğitimi Veren Hangi Kurumun Kurslarına Katılma Durumu

Daha önce meslek eğitimi veren hangi kurumun kurslarına katılma (%)		
Kurum adı	Sıklık	Yüzde (%)
Halk Eğitim	617	48,9
Belediye	181	14,3
İŞKUR	79	6,3
Diğer	386	30,5
TOPLAM	1263	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların daha önce meslek eğitimi veren kurslardan katıldığı kurum dağılımına göre %48,9'u (617) halk eğitim, %6,3'ü (79) İŞKUR, %14,3'ü (181) belediye ve %30,5'i (386) diğer yanıtını vermiştir. Araştırmaya katılıp daha önce bir başka mesleki eğitim kumundan eğitim aldığını belirten 1263 kişinin yarıya yakını %48,9'u (617) MEB'e bağlı Halk Eğitim Merkezlerinin eğitimlerine katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 18: Katılınan Kurslara Yönelik İfadelere Yaklaşım Durumu

Katılınan kurslara yönelik ifadelere yaklaşım durumu		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İfadeler							
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.	Sıklık	38	81	403	1115	443	2080
	(%)	1,8	3,9	19,4	53,6	21,3	100,0
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.	Sıklık	31	18	245	1254	532	2080
	(%)	1,5	0,9	11,7	60,3	25,6	100,0
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.	Sıklık	29	54	297	1191	509	2080
	(%)	1,4	2,6	14,2	57,3	24,5	100,0
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.	Sıklık	25	55	307	1186	507	2080
	(%)	1,2	2,6	14,8	57,0	24,4	100,0
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.	Sıklık	33	44	193	1251	559	2080
	(%)	1,6	2,1	9,3	60,1	26,9	100,0
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.	Sıklık	32	46	194	1249	559	2080
	(%)	1,5	2,2	9,4	60,0	26,9	100,0
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.	Sıklık	537	934	293	252	64	2080
	(%)	25,8	44,9	14,1	12,1	3,1	100,0
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilerek istenen öğretim programı için yeterlidir.	Sıklık	49	87	368	1142	434	2080
	(%)	2,4	4,2	17,6	54,9	20,9	100,0
Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.	Sıklık	30	34	251	1214	551	2080
	(%)	1,4	1,6	12,1	58,4	26,5	100,0
Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.	Sıklık	27	35	235	1216	567	2080
	(%)	1,3	1,7	11,2	58,5	27,3	100,0
Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.	Sıklık	82	251	772	748	227	2080
	(%)	3,9	12,1	37,1	36,0	10,9	100,0
Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.	Sıklık	28	55	340	1258	399	2080
	(%)	1,3	2,6	16,4	60,5	19,2	100,0
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.	Sıklık	213	484	726	505	152	2080
	(%)	10,2	23,3	34,9	24,3	7,3	100,0
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.	Sıklık	30	103	497	1095	355	2080
	(%)	1,4	5,0	23,9	52,6	17,1	100,0
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.	Sıklık	23	24	172	1342	519	2080
	(%)	1,1	1,2	8,2	64,5	25,0	100,0
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeye yardımcı olmuştur.	Sıklık	104	344	688	713	231	2080
	(%)	5,0	16,5	33,1	34,3	11,1	100,0
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.	Sıklık	21	26	218	1233	582	2080
	(%)	1,0	1,3	10,4	59,3	28,0	100,0
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.	Sıklık	34	49	139	952	906	2080
	(%)	1,6	2,4	6,6	45,8	43,6	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların katıldıkları kurslara yönelik belirtilen ifadelere katılma durumu dağılımı aşağıdaki gibidir.

“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.” ifadesine %1,8'i (38) kesinlikle katılmadığını, %3,9'u (81) katılmadığını, %53,6'sı (1115) katıldığını ve %21,3'ü (443) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların %5,7'si (119) eğitimin yeterli olduğuna

katılmadıklarını (katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum) belirtirken %74,9 (1558) katıldıklarını (katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum) belirtmişlerdir. Ayrıca %19,4'ü (403) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.” ifadesine %1,5'i (31) kesinlikle katılmadığını, %0,9'u (18) katılmadığını, %60,3'ü (1254) katıldığını ve %25,6'sı (532) kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %11,7'si (245) kararsız olduğunu belirtmiştir.

“İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine %1,4'ü (29) kesinlikle katılmadığını, %2,6'sı (54) katılmadığını, %57,3'ü (1191) katıldığını ve %24,5'i (509) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Ayrıca %14,2'si (297) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine %1,2'si (25) kesinlikle katılmadığını, %2,6'sı (55) katılmadığını, %57,0'ı (1186) katıldığını ve %24,4'ü (507) kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %14,8'i (307) kararsız olduğunu belirtmiştir.

“İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.” ifadesine %1,6'sı (33) kesinlikle katılmadığını, %2,1'i (44) katılmadığını, %60,1'i (1251) katıldığını ve %26,9'u (559) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Ayrıca %9,3'ü (193) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.” ifadesine %1,5'i (32) kesinlikle katılmadığını, %2,2'si (46) katılmadığını, %60,0'ı (1249) katıldığını ve %26,9'u (559) kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %9,4'ü (194) kararsız olduğunu belirtmiştir.

“İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.” ifadesine %25,8'i (537) kesinlikle katılmadığını, %44,9'u (934) katılmadığını, %12,1'i (252) katıldığını ve %3,1'i (64) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Ayrıca %14,1'i (293) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.” ifadesine %2,4'ü (49) kesinlikle katılmadığını, %4,2'si (87)

katılmadığını, %54,9'u (1142) katıldığını ve %20,9'u (434) kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %17,6'sı (368) kararsız olduğunu belirtmiştir.

“Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.” ifadesine %1,4'ü (30) kesinlikle katılmadığını, %1,6'sı (34) katılmadığını, %58,4'ü (1214) katıldığını ve %26,5'i (551) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Ayrıca %12,1'i (251) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.” ifadesine %1,3'ü (27) kesinlikle katılmadığını, %1,7'si (35) katılmadığını, %58,5'i (1216) katıldığını ve %27,3'ü (567) kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %11,2'si (235) kararsız olduğunu belirtmiştir.

“Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.” ifadesine %3,9'u (82) kesinlikle katılmadığını, %12,1'i (251) katılmadığını, %36,0'ı (748) katıldığını ve %10,9'u (227) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Ayrıca %37,1'i (772) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.” ifadesine %1,3'ü (28) kesinlikle katılmadığını, %2,6'sı (55) katılmadığını, %60,5'i (1258) katıldığını ve %19,2'si (399) kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %16,4'ü (340) kararsız olduğunu belirtmiştir.

“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.” ifadesine %10,2'si (213) kesinlikle katılmadığını, %23,3'ü (484) katılmadığını, %24,3'ü (505) katıldığını ve %7,3'ü (152) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Ayrıca %34,9'u (726) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.” ifadesine %1,4'ü (30) kesinlikle katılmadığını, %5,0'ı (103) katılmadığını, %52,6'sı (1095) katıldığını ve %17,1'i (355) kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %23,9'u (497) kararsız olduğunu belirtmiştir.

“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.” ifadesine %1,1'i (23) kesinlikle katılmadığını, %1,2'si (24) katılmadığını, %64,5'i (1342) katıldığını ve %25,0'ı (519) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Ayrıca %8,2'si (172) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ifadesine %5,0'ı (104) kesinlikle katılmadığını, %16,5'i (344) katılmadığını,

%34,3'ü (713) katıldığını ve %11,1'i (231) kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %33,1'i (688) kararsız olduğunu belirtmiştir.

“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.” ifadesine %1,0'ı (21) kesinlikle katılmadığını, %1,3'ü (26) katılmadığını, %59,3'ü (1233) katıldığını ve %28,0'ı (582) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Ayrıca %10,4'ü (218) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadesine %1,6'sı (34) kesinlikle katılmadığını, %2,4'ü (49) katılmadığını, %45,8'i (952) katıldığını ve %43,6'sı (906) kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca %6,6'sı (139) kararsız olduğunu belirtmiştir.

Tablo 19: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katlıyorum	Kesinlikle Katlıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	20	21	111	309	144	605
		(%)	3,3	3,5	18,3	51,1	23,8	100,0
	Kadın	Sıklık	18	60	292	806	299	1475
		(%)	1,2	4,1	19,8	54,6	20,3	100,0
	TOPLAM	Sıklık	38	81	403	1115	443	2080
		(%)	1,8	3,9	19,4	53,6	21,3	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	22	27	198	316	148	711
		(%)	3,1	3,8	27,8	44,5	20,8	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	10	34	114	384	107	649
		(%)	1,5	5,2	17,6	59,2	16,5	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	3	17	70	259	115	464
		(%)	0,6	3,7	15,1	55,8	24,8	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	2	2	18	143	65	230
		(%)	0,9	0,9	7,8	62,1	28,3	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	1	1	3	13	8	26
		(%)	3,8	3,8	11,5	50,1	30,8	100,0
	TOPLAM	Sıklık	38	81	403	1115	443	2080
		(%)	1,8	3,9	19,4	53,6	21,3	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	13	2	7	0	0	22
		(%)	59,1	9,1	31,8	0,0	0,0	100,0
	İlkokul	Sıklık	3	0	1	0	0	4
		(%)	75,0	0,0	25,0	0,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	2	2	12	3	0	19
		(%)	10,5	10,5	63,2	15,8	0,0	100,0
	Lise	Sıklık	4	11	61	148	67	291
		(%)	1,4	3,8	21,0	50,8	23,0	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	6	28	128	244	101	507
		(%)	1,2	5,5	25,2	48,2	19,9	100,0
	Lisans	Sıklık	6	36	178	619	196	1035
		(%)	0,6	3,5	17,2	59,8	18,9	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	4	2	16	101	79	202
		(%)	2,0	1,0	7,9	50,0	39,1	100,0
	TOPLAM	Sıklık	38	81	403	1115	443	2080
		(%)	1,8	3,9	19,4	53,6	21,3	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %51,1’i (309), kadınların ise %54,6’sı (806) katıldığını ifade etmiştir.

Yaş aralığına göre katılan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: en düşük katılıyorum cevabını veren grup 15 - 25 yaş aralığında olanlar olurken %44,5’i (316) ve en yüksek katılıyorum diyen grup 46 - 55 yaş aralığında olanlar %62,1’i (143) olarak belirtilmiştir.

Eğitim durumuna göre katılan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %48,1’i (244) ve lisans mezunu olanların %59,8’i (619) Lisansüstü mezunu olanların yarısı %50,0’ı (101) katıldığını ifade etmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları olumlu bilgiler şu şekildedir:

“Eğitimden yana iyilerdi. Hocamız A’dan Z’ye her şeyi harfiyen öğretti. Eksiksiz öğretti her şeyi. Teorik bilgi konusunda çok iyiydi. Gerek ders konusunda olsun böyle hayatla ilgili olsun çok yardımı oldu.” (K10)

“Eğitimler de güzeldi. Belli ders çerçevesinde belli ders olarak o şekilde ilerliyordu. Sınıflar da yoğun değildi. Kurs olarak ellerinden geleni yaptılar. Sıkıntılı değildi. Kurslar özel kurs kıvamında oluyor, sayılı öğrenci alıyorlar. Eğitim olarak açıkçası memnun kaldı. Bilgisayar hakkında hiçbir şey bilmeden o kursa yazıldı. Bana bir şeyler kattığını düşünüyorum.” (K12)

“Çok kaliteliydi. Özel olan işte gerçekten ciddi paralar verip gittiğim kursa bence denkti. Çünkü hem giriş aşaması, mülakatla almaları bitiminde yazılı sözlü sınav yapmaları proje teslim etmek, bunlar bence çok profesyoneldi. Fakat diğer kurslar için biraz daha hobi amaçlı olduğundan sanırım bu kadar böyle bir şey yok. Gelen insanlar açısından bir yaptırım yok. Bu yaptırım olmaması da birazcık kursun gevşemesine neden oluyor. Ama yine de verilen eğitim kaliteli. Yani biz kursa iki kişi de gitsek hoca yine aynı dersi anlatıyor, bence bu da güzel bir şey.” (K13)

Olumsuz bilgiler şu şekildedir:

“Eđitim biraz fazla yzysel gidiyor. Bir de ben hoca değişikliğine denk geldim. Dnem bitmesinden dolayı biraz ezber üzerinden yapılan işler. Ve çok hızlı bir eğitim olduğundan çok yzysel kalıyor. Eđitim çok temel dnzey olduğu iwin programı bilen kullanmasını bilen çok insan vardı. Zaten ilerleyen dnemde katılım dűřtű, yzyselliği fark ettiklerinden dolayı. Katılım ilk başlarda doluydu.”(K8)

“İSMEK’teki eđitim açıkçası çok gűçlü mű, hayır. Geliřtirilmesi gereken, kendisini daha yenilemesi gereken bir kuruluř olduđunu dűřünüyorum açıkçası.” (K3)

“Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iř bulabilirim diye dűřünüyordum.” (K8)

“Pratik amaçlı değildi. Teori amaçlıydı, pratik yoktu.” (K2)

“Bence uygulamaya ynelik daha fazla olabilir. Bence ezberden daha fazla uygulama olabilir diyebilirim.” (K8)

“Her şey teorikte kaldı. Hiçbir şey pratik olamadı.” (K3)

Kursiyerler verilen eđitimlerde ađırlıklı olarak verilen eđitimin yzysel olmasından ve daha çok pratik eđitimler verilmesinden bahsetmektedirler. Uzmanlık okullarında verilen eđitimlerde, vasıflı kursiyerler aranmasından dolayı, orada verilen eđitimlerde orada verilen eđitimler detaylı olduđundan yeterli gnrűldűđű beyan edilmektedir.

Tablo 20: Katılan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Kursiyerlerin Seviyelerine Uygundur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	22	6	77	339	161	605
		(%)	3,6	1,0	12,8	56,0	26,6	100,0
	Kadın	Sıklık	9	12	168	915	371	1475
		(%)	0,6	0,8	11,4	62,0	25,2	100,0
	TOPLAM	Sıklık	31	18	245	1254	532	2080
		(%)	1,5	0,9	11,7	60,3	25,6	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	23	8	104	379	197	711
		(%)	3,2	1,1	14,7	53,3	27,7	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	3	3	87	416	140	649
		(%)	0,5	0,5	13,3	64,1	21,6	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	4	6	28	313	113	464
		(%)	0,9	1,3	6,0	67,4	24,4	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	1	0	25	130	74	230
		(%)	0,4	0,0	10,9	56,5	32,2	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	1	1	16	8	26
		(%)	0,0	3,8	3,9	61,5	30,8	100,0
	TOPLAM	Sıklık	31	18	245	1254	532	2080
		(%)	1,5	0,9	11,7	60,3	25,6	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	16	2	3	0	1	22
		(%)	72,7	9,1	13,6	0,0	4,5	100,0
	İlkokul	Sıklık	2	0	2	0	0	4
		(%)	50,0	0,0	50,0	0,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	0	2	5	12	0	19
		(%)	0,0	10,5	26,3	63,2	0,0	100,0
	Lise	Sıklık	3	2	41	163	82	291
		(%)	1,0	0,7	14,1	56,0	28,2	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	4	3	88	285	127	507
		(%)	0,8	0,6	17,4	56,2	25,0	100,0
	Lisans	Sıklık	5	8	96	688	238	1035
		(%)	0,5	0,8	9,2	66,5	23,0	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	1	1	10	106	84	202
		(%)	0,5	0,5	5,0	52,5	41,6	100,0
	TOPLAM	Sıklık	31	18	245	1254	532	2080
		(%)	1,5	0,9	11,8	60,2	25,6	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %56,0’ı (339), kadınların ise %62,0’ı (915) katıldığını belirtmiştir.

Yaş aralığına göre katılan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: en düşük katılıyorum cevabını 15 - 25 yaş aralığında olanlar %53,3’ü (379) verirken, en yüksek katılıyorum cevabını veren yaş grubu 36 - 45 yaş aralığında olanların %67,4’ü (313) katılmaktadır.

Eğitim durumuna göre katılan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: en yüksek katılıyorum diyen grup lisans mezunu olanlar %66,5’i (688) olurken en düşük katılıyorum cevabını verenler Lisansüstü mezunları %52,5’i (106) olarak göze çarpmaktadır.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları olumlu bilgiler şu şekildedir:

“Eğitimden yana iyilerdi. Hocamız A’dan Z’ye her şeyi harfiyen öğretti. Eksiksiz öğretti her şeyi. Teorik bilgi konusunda çok iyiydi. Gerek ders konusunda olsun böyle hayatla ilgili olsun çok yardımı oldu.” (K10)

Olumsuz bilgiler şu şekildedir:

“Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum. Eğitim biraz fazla yüzeysel gidiyor. Bir de ben hoca değişikliğine denk geldim. Dönem bitmesinden dolayı biraz ezber üzerinden yapılan işler. Ve çok hızlı bir eğitim olduğundan çok yüzeysel kalıyor. Eğitim çok temel düzey olduğu için programı bilen kullanmasını bilen çok insan vardı. Zaten ilerleyen dönemde katılım düştü, yüzeyselliği fark ettiklerinden dolayı. Katılım ilk başlarda doluydu.”(K8)

“İSMEK’teki eğitim açıkçası çok güçlü mü, hayır. Geliştirilmesi gereken, kendisini daha yenilemesi gereken bir kuruluş olduğunu düşünüyorum açıkçası.” (K3)

“Maalesef İSMEK’ten çıkan öğrencilerin hiçbir şekilde iş bulamama durumu var. Bu mesleğin okunması gerekiyor. O şekilde ancak bulunabiliyor.” (K6)

Eğitim durumlarına göre kursiyerlere verilen eğitimler çoğunlukla katılımcıların eğitim durumlarına göre yüzeysel olmaktadır. Bazı kursiyerler açısından eğitimler kendi bildikleri eğitim seviyesine artı katkı sağlayacağını düşündüklerinden dolayı kurstan ayrılmalara sebep olmaktadır.

Tablo 21: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimden Kazandığım Bilgiler Günceldir Ve İşgücü Piyasası İle Uyumludur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	20	18	86	326	155	605
		(%)	3,3	3,0	14,2	53,9	25,6	100,0
	Kadın	Sıklık	9	36	211	865	354	1475
		(%)	0,6	2,4	14,4	58,6	24,0	100,0
Yaş aralığı	TOPLAM	Sıklık	29	54	297	1191	509	2080
		(%)	1,4	2,6	14,2	57,3	24,5	100,0
	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	22	17	148	337	187	711
		(%)	3,1	2,4	20,8	47,4	26,3	100,0
Eğitim durumu	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	3	31	86	395	134	649
		(%)	0,5	4,8	13,2	60,9	20,6	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	2	5	48	300	109	464
		(%)	0,4	1,1	10,3	64,7	23,5	100,0
Eğitim durumu	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	1	1	12	143	73	230
		(%)	0,4	0,4	5,3	62,2	31,7	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	1	0	3	16	6	26
		(%)	3,8	0,0	11,6	61,5	23,1	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	29	54	297	1191	509	2080
		(%)	1,4	2,6	14,2	57,3	24,5	100,0
	Okur – yazar	Sıklık	16	3	1	2	0	22
		(%)	72,7	13,6	4,6	9,1	0,0	100,0
Eğitim durumu	İlkokul	Sıklık	1	1	0	1	1	4
		(%)	25,0	25,0	0,0	25,0	25,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	1	1	8	9	0	19
		(%)	5,3	5,3	42,1	47,3	0,0	100,0
Eğitim durumu	Lise	Sıklık	3	9	61	140	78	291
		(%)	1,0	3,1	21,0	48,1	26,8	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	3	17	95	278	114	507
		(%)	0,6	3,4	18,7	54,8	22,5	100,0
Eğitim durumu	Lisans	Sıklık	4	21	119	657	234	1035
		(%)	0,4	2,0	11,5	63,5	22,6	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	1	2	13	104	82	202
		(%)	0,5	1,0	6,4	51,5	40,6	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	29	54	297	1191	509	2080
		(%)	1,4	2,6	14,2	57,3	24,5	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %53,9’u (326), kadınların ise %58,6’sı (865) katılmaktadır.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: en düşük katılıyorum cevabını veren grup 15 - 25

yaş aralığında olanlar %47,4'ü (337) olurken, en yüksek katılıyorum cevabını 36 - 45 yaş aralığında olanlar %64,7'si (300) vermişlerdir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %54,8'i (278) ve lisans mezunu olanların %63,5'i (657) katıldığını ifade etmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları olumlu bilgiler şu şekildedir:

“Sertifikalarım var. Katkısı da oldu çünkü ben bunları CV’me de yansıttım. Yani CV’de o eğitimi aldığımı gören insanlar hem benim kendim için bir şey yaptığımın farkına varıyorlar hem de sonuçta MEB onaylı bir sertifika oluyor. Bu da çalışma hayatında bana katkı sağlıyor.” (K13)

Olumsuz bilgiler şu şekildedir:

“Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum. Eğitim biraz fazla yüzeysel gidiyor. Bir de ben hoca değişikliğine denk geldim. Dönem bitmesinden dolayı biraz ezber üzerinden yapılan işler. Ve çok hızlı bir eğitim olduğundan çok yüzeysel kalıyor. Eğitim çok temel düzey olduğu için programı bilen kullanmasını bilen çok insan vardı. Zaten ilerleyen dönemde katılım düştü, yüzeyselliği fark ettiklerinden dolayı. Katılım ilk başlarda doluydu. Bence uygulamaya yönelik daha fazla olabilir. Bence ezberden daha fazla uygulama olabilir diyebilirim.”(K8)

“Pratik amaçlı değildi. Teori amaçlıydı, pratik yoktu.” (K2)

“Çalışma hayatına bir katkısı olduğunu düşünmüyorum sadece kişisel gelişim için katkısı olabilir. Sadece CV’de yeri olur.” (K4)

Gençler eğitimlerin iş piyasası ile uyumu konusunda yeterli olmadığını düşünürlerken, orta yaşta olan kursiyerler uyumlu olduğunu söylemektedirler. Bazı görüşmeciler verilen eğitimler sonucunda aldıkları sertifikaların iş piyasasında değer göreceğini düşünürken bazı katılımcılar eğitimin teori ağırlıklı olmasından iş piyasasında kabul görmesi için pratik kısmının da olmasının önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 22: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimden Kazandığım Beceriler Günceldir ve İş Gücü Piyasası İle Uyumludur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM	
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum		
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	15	18	94	318	160	605	
		(%)	2,5	3,0	15,5	52,6	26,4	100,0	
	Kadın	Sıklık	10	37	213	868	347	1475	
		(%)	0,7	2,5	14,5	58,8	23,5	100,0	
	TOPLAM	Sıklık	25	55	307	1186	507	2080	
			(%)	1,2	2,6	14,8	57,0	24,4	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	17	15	159	330	190	711	
		(%)	2,4	2,1	22,4	46,4	26,7	100,0	
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	4	33	85	396	131	649	
		(%)	0,6	5,1	13,1	61,0	20,2	100,0	
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	2	7	44	303	108	464	
		(%)	0,4	1,5	9,5	65,3	23,3	100,0	
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	1	0	14	142	73	230	
		(%)	0,4	0,0	6,2	61,7	31,7	100,0	
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	1	0	5	15	5	26	
		(%)	3,8	0,0	19,3	57,7	19,2	100,0	
	TOPLAM	Sıklık	25	55	307	1186	507	2080	
		(%)	1,2	2,6	14,8	57,0	24,4	100,0	
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	12	2	6	1	1	22	
		(%)	54,5	9,1	27,4	4,5	4,5	100,0	
	İlkokul	Sıklık	0	2	1	0	1	4	
		(%)	0,0	50,0	25,0	0,0	25,0	100,0	
	Ortaokul	Sıklık	1	1	8	9	0	19	
		(%)	5,3	5,2	42,1	47,4	0,0	100,0	
	Lise	Sıklık	2	8	60	148	73	291	
		(%)	0,7	2,7	20,6	50,9	25,1	100,0	
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	4	20	93	275	115	507	
		(%)	0,8	3,9	18,4	54,2	22,7	100,0	
	Lisans	Sıklık	4	20	128	650	233	1035	
		(%)	0,4	1,9	12,4	62,8	22,5	100,0	
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	2	2	11	103	84	202	
		(%)	1,0	1,0	5,4	51,0	41,6	100,0	
TOPLAM	Sıklık	25	55	307	1186	507	2080		
	(%)	1,2	2,6	14,8	57,0	24,4	100,0		

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katıldığı katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %52,6’sı (318), kadınların ise %58,8’i (868) katıldığını belirtmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %46,4’ü (330) en

düşük katılıyorum cevabını veren grup olurlarken, en yüksek katılıyorum cevabını 36 - 45 yaş aralığında olanlar %65,3'ü (303) vermiş ve becerilerin güncelliğini iş gücü piyasası ile uyumlu olduğunu ifade etmiştir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: en yüksek katılıyorum cevabını lisans mezunu olanlar %62,8'i (650) vermiştir. Kesinlikle katılıyorum cevabını en yüksek veren grup Lisansüstü %41,6'sı (84) mezunların grubu oluşturmaktadır.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları olumlu bilgiler şu şekildedir:

“Sertifikalarım var. Katkısı da oldu çünkü ben bunları CV’me de yansıttım. Yani CV’de o eğitimi aldığımı gören insanlar hem benim kendim için bir şey yaptığımın farkına varıyorlar hem de sonuçta MEB onaylı bir sertifika oluyor. Bu da çalışma hayatında bana katkı sağlıyor.” (K13)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Çalışma hayatına bir katkısı olduğunu düşünmüyorum sadece kişisel gelişim için katkısı olabilir. Sadece CV’de yeri olur.” (K4)

“Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum. Eğitim biraz fazla yüzeysel gidiyor. Bir de ben hoca değişikliğine denk geldim. Dönem bitmesinden dolayı biraz ezber üzerinden yapılan işler. Ve çok hızlı bir eğitim olduğundan çok yüzeysel kalıyor. Eğitim çok temel düzey olduğu için programı bilen kullanmasını bilen çok insan vardı. Zaten ilerleyen dönemde katılım düştü, yüzeyselliği fark ettiklerinden dolayı. Katılım ilk başlarda doluydu. Bence uygulamaya yönelik daha fazla olabilir. Bence ezberden daha fazla uygulama olabilir diyebilirim.”(K8)

“Staj olsaydı daha iyiydi. Belki iş arayışında aktif bir şekilde iyi olabilirdi. Sonuçta her yerde tecrübe isteniliyor, karşı taraf beni işe almadığı sürece ben o tecrübeyi nereden edineceğim. Ama en azından bir staj görünümünde olsaydı derdi ki gitmiş kursa staj da görmüş en azından burada eğitimini tamamlayıp bu işe adapte olabilir

diyebilirdi. Zaten işe alan kısım da o yöne bakıyor. O yönde de sadece bir kurs olarak, kursa gitmiş olarak görünüyorsunuz. Bu zayıf kalıyor aslında.” (K6)

“Bunu net olarak söyleyebilirim ki hayır katkısı olmadı. Almış olduğum eğitimin bana iş anlamında bir faydası olmadı dediğim gibi. Her şey teorikte kaldı. Hiçbir şey pratik olamadı. İSMEK’teki eğitim açıkçası çok güçlü mü, hayır. Geliştirilmesi gereken, kendisini daha yenilemesi gereken bir kuruluş olduğunu düşünüyorum açıkçası.” ”(K3)

15-25 yaş kişilerin yoğun katılım gösterdiği kurslarda, bu yaş grubundaki kişiler kazanılan becerilerin iş piyasası ile uyumlu olması konusunda en düşük oranda katılıyorum cevabını verdikleri göze çarpmaktadır. Yapılan görüşmeler sonrasında; elde edilen bilgiler çerçevesinde, verilen eğitimlerin iş piyasası ile uyumlu beceri kazandırması bakımında yüzeysel kalmakta olduğu belirtilmektedir. Temel düzeyde eğitimlerin verildiği ve eğitimlerin teoride kalması pratikler ile desteklenmemesinden dolayı verilen beceri eğitimlerinin öğrenildiği gibi unutulmaya gideceği bilgisini vermektedirler.

Tablo 23: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimde Gereksiz Bilgiye Yer Verilmemektedir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	18	13	59	345	170	605
		(%)	3,0	2,1	9,8	57,0	28,1	100,0
	Kadın	Sıklık	15	31	134	906	389	1475
		(%)	1,0	2,1	9,1	61,4	26,4	100,0
	TOPLAM	Sıklık	33	44	193	1251	559	2080
		(%)	1,6	2,1	9,3	60,1	26,9	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	24	15	100	361	211	711
		(%)	3,4	2,1	14,1	50,8	29,6	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	6	11	61	422	149	649
		(%)	0,9	1,7	9,4	65,0	23,0	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	1	10	24	318	111	464
		(%)	0,2	2,2	5,2	68,5	23,9	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	1	7	8	134	80	230
		(%)	0,4	3,0	3,5	58,3	34,8	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	1	1	0	16	8	26
		(%)	3,8	3,8	0,0	61,5	30,9	100,0
	TOPLAM	Sıklık	33	44	193	1251	559	2080
		(%)	1,6	2,1	9,3	60,1	26,9	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	16	2	1	2	1	22
		(%)	72,8	9,1	4,5	9,1	4,5	100,0
	İlkokul	Sıklık	0	1	0	3	0	4
		(%)	0,0	25,0	0,0	75,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	0	4	2	12	1	19
		(%)	0,0	21,1	10,5	63,2	5,2	100,0
	Lise	Sıklık	4	10	33	158	86	291
		(%)	1,4	3,4	11,3	54,3	29,6	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	5	7	79	290	126	507
		(%)	1,0	1,4	15,6	57,2	24,8	100,0
	Lisans	Sıklık	6	19	69	679	262	1035
		(%)	0,6	1,8	6,7	65,6	25,3	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	2	1	9	107	83	202
		(%)	1,0	0,5	4,4	53,0	41,1	100,0
	TOPLAM	Sıklık	33	44	193	1251	559	2080
		(%)	1,6	2,1	9,3	60,1	26,9	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %57,0’ı (345), kadınların ise %61,4’ü (906) katıldığını ifade etmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: en düşük katılıyorum cevabını 15 - 25 yaş aralığında olanlar %50,8’i (361) verirlerken, en yüksek katılıyorum cevabını 36 - 45 yaş aralığında olanlar %68,5’i (318) vermiştir.

36-45 yaş aralığında olan araştırmaya katılan kursiyerler almış oldukları eğitimlerde gereksiz bilgiye yer verilmediğini belirtmişlerdir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %57,2’si (290) ve lisans mezunu olanların %65,6’sı (679) katıldığını ifade etmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları olumlu bilgiler şu şekildedir:

“Eğitimden yana iyilerdi. Hocamız A’dan Z’ye her şeyi harfiyen öğretti. Eksiksiz öğretti her şeyi. Teorik bilgi konusunda çok iyiydi. Gerek ders konusunda olsun böyle hayatla ilgili olsun çok yardımı oldu.” (K10)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“İSMEK’teki eğitim açıkçası çok güçlü mü, hayır. Geliştirilmesi gereken, kendisini daha yenilemesi gereken bir kuruluş olduğunu düşünüyorum açıkçası.” (K3)

Eğitim konusunda, 36-45 yaş arasındaki kursiyerler gereksiz bilgiye yer verilmediğini belirtmektedir. Yapılan görüşmelerde uzmanlık okullarında eğitimlerin A’dan Z’ye öğretildiği fakat bazı alanlarda yüzeysel kaldığı belirtilmektedir. Kursiyerler bu kısımda gerekli bilginin eğitim içeriğinin dolu olması ile bağdaştırmakta ve eğitilmelerin de bu minvalde temel düzeyden ziyade gerekli yoğunlukta olmasını belirtmişlerdir.

Tablo 24: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimde Gereksiz Ayrıntıya Yer Verilmemektedir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	18	16	59	344	168	605
		(%)	3,0	2,6	9,7	56,9	27,8	100,0
	Kadın	Sıklık	14	30	135	905	391	1475
		(%)	0,9	2,0	9,2	61,4	26,5	100,0
	TOPLAM	Sıklık	32	46	194	1249	559	2080
		(%)	1,5	2,2	9,4	60,0	26,9	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	21	17	101	357	215	711
		(%)	3,0	2,4	14,2	50,2	30,2	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	7	11	67	416	148	649
		(%)	1,1	1,7	10,3	64,1	22,8	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	2	13	20	321	108	464
		(%)	0,4	2,8	4,3	69,2	23,3	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	1	4	6	139	80	230
		(%)	0,4	1,7	2,7	60,4	34,8	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	1	1	0	16	8	26
		(%)	3,8	3,8	0,0	61,5	30,9	100,0
	TOPLAM	Sıklık	32	46	194	1249	559	2080
		(%)	1,5	2,2	9,4	60,0	26,9	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	15	4	1	0	2	22
		(%)	68,2	18,2	4,5	0,0	9,1	100,0
	İlkokul	Sıklık	0	1	0	1	2	4
		(%)	0,0	25,0	0,0	25,0	50,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	1	3	2	12	1	19
		(%)	5,3	15,8	10,4	63,2	5,3	100,0
	Lise	Sıklık	5	8	33	163	82	291
		(%)	1,7	2,7	11,4	56,0	28,2	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	3	9	77	292	126	507
		(%)	0,6	1,8	15,1	57,6	24,9	100,0
	Lisans	Sıklık	7	19	74	671	264	1035
		(%)	0,7	1,8	7,2	64,8	25,5	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	1	2	7	110	82	202
		(%)	0,5	1,0	3,4	54,5	40,6	100,0
	TOPLAM	Sıklık	32	46	194	1249	559	2080
		(%)	1,5	2,2	9,4	60,0	26,9	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %56,9’u (344), kadınların ise %61,4’ü (905) katıldığını belirtmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: en düşük katılıyorum 15 - 25 yaş aralığında olanlardan %50,2’si (357) gelirken, en yüksek

katılıyorum 26 - 35 yaş aralığında olanlardan %69,2'si (321) gelmiştir ve gereksiz ayrıntıya yer verilmediğini beyan en fazla katılıyorum diyerek beyan etmişlerdir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: en yüksek katılıyorum lisans mezunu olanlardan %64,8'i (671) gelirken, en yüksek kesinlikle katılıyorum Lisansüstü mezunlardan %40,6'sı (82) gelmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları olumlu bilgiler şu şekildedir:

“Eğitimden yana iyilerdi. Hocamız A’dan Z’ye her şeyi harfiyen öğretti. Eksiksiz öğretti her şeyi. Teorik bilgi konusunda çok iyiydi. Gerek ders konusunda olsun böyle hayatla ilgili olsun çok yardımı oldu.” (K10)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Eğitim biraz fazla yüzeysel gidiyor. Bir de ben hoca değişikliğine denk geldim. Dönem bitmesinden dolayı biraz ezber üzerinden yapılan işler. Ve çok hızlı bir eğitim olduğundan çok yüzeysel kalıyor. Eğitim çok temel düzey olduğu için programı bilen kullanmasını bilen çok insan vardı. Zaten ilerleyen dönemde katılım düştü, yüzeyselliği fark ettiklerinden dolayı. Katılım ilk başlarda doluydu.”(K8)

Kurslarda verilen eğitimler kursiyerlerin seviyelerine göre gereksiz ayrıntıya girilmeden yüzeysel bir biçimde verildiği belirtilmektedir. Uzmanlık okullarından eğitim alan katılımcılarda tam tersine ayrıntılı eksiksiz eğitimler verildiği söz edilmiştir.

Tablo 25: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimden Beklediğim Faydayı Göremedim.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	159	230	91	96	29	605
		(%)	26,3	38,0	15,0	15,9	4,8	100,0
	Kadın	Sıklık	378	704	202	156	35	1475
		(%)	25,6	47,7	13,7	10,6	2,4	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	199	257	138	88	29	711
		(%)	28,0	36,1	19,4	12,4	4,1	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	123	328	87	88	23	649
		(%)	19,0	50,5	13,4	13,6	3,5	100,0
Eğitim durumu	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	103	245	56	52	8	464
		(%)	22,2	52,8	12,1	11,2	1,7	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	102	92	9	23	4	230
		(%)	44,4	40,0	3,9	10,0	1,7	100,0
Eğitim durumu	56 ve üzeri yaş	Sıklık	10	12	3	1	0	26
		(%)	38,5	46,2	11,5	3,8	0,0	100,0
	TOPLAM	Sıklık	537	934	293	252	64	2080
		(%)	25,8	44,9	14,1	12,1	3,1	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	15	1	6	0	0	22
		(%)	68,2	4,5	27,3	0,0	0,0	100,0
	İlkokul	Sıklık	2	0	1	0	1	4
		(%)	50,0	0,0	25,0	0,0	25,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	1	11	7	0	0	19
		(%)	5,3	57,9	36,8	0,0	0,0	100,0
	Lise	Sıklık	79	123	46	37	6	291
		(%)	27,1	42,3	15,8	12,7	2,1	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	103	233	90	56	25	507
		(%)	20,3	46,0	17,8	11,0	4,9	100,0
	Lisans	Sıklık	239	491	135	144	26	1035
		(%)	23,2	47,4	13,0	13,9	2,5	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	98	75	8	15	6	202
		(%)	48,5	37,1	4,0	7,4	3,0	100,0
	TOPLAM	Sıklık	537	934	293	252	64	2080
		(%)	25,8	44,9	14,1	12,1	3,1	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %38,0’ı (230), kadınların ise %47,7’si (704) katılmadığını ifade etmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 36 - 45 yaş aralığında olanların %52,8’i (245) katılmadığını belirtirken 46-55 yaş aralığında olanların %44,4’ü (102) kesinlikle katılmıyorum demişlerdir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %46,0’ı (233) ve lisans mezunu olanların %47,4’ü (491) katılmadığını ifade etmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Bunu net olarak söyleyebilirim ki hayır katkısı olmadı. Almış olduğum eğitimin bana iş anlamında bir faydası olmadı dediğim gibi.”(K3)

“Çalışma hayatına bir katkısı olduğunu düşünmüyorum sadece kişisel gelişim için katkısı olabilir. Sadece CV’de yeri olur.” (K4)

“Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum.” (K8)

“Maalesef İSMEK’ten çıkan öğrencilerin hiçbir şekilde iş bulamama durumu var. Bu mesleğin okunması gerekiyor. O şekilde ancak bulunabiliyor. İş açısından biraz daha yardımcı olabilirler. Sonuçta bir meslek edinip o belge veriliyorsa sonuçta hoca eğitiminde görünüyorsunuz ve karşı tarafta öğrenci orada biraz daha yardım edip o yöne yönlendirebilirler aslında... Böyle bir yönlendirme olsaydı açıkçası hocalarda iş bulma vs. bir yardımları olsaydı belki mesleğimde güzel bir yere gelebilirdim. O biraz eksikti.” (K6)

“Bugüne kadar istihdama çok katkı sağladığını düşünmüyorum açıkçası. Burada biraz yandaşlık da vardı. Açık konuşacağım. Ya da benim rastladıklarım öyleydi bilemiyorum. Hani vardır ya bir yerlerde amcanız dayınız oluyor gibi. Maalesef İSMEK’te bazı yerlerde de öyle olduğunu biliyorum, duydum hatta hani şahit olduklarım da vardı. O yüzden sebep yani şey değil çok istihdam sağladı, diyemeyeceğim. Mesela biz gittik bu kadar yaptık, amacımız buydu. Ama bizimle de artık ilgilenmediler. Herkes kendine hani bir şeyler yaptı. İSMEK kendisi reklamı yapıp adını duyurdu ama bize bir faydası olmadı, diyebilen insanlarla da çok karşılaşabilirsiniz. Ben birçok kişiden duydum bunu.” (K3)

Aksi görüş bildirenlerin ifadeleri şu şekildedir:

“Eğitimler de güzeldi. Belli ders çerçevesinde belli ders olarak o şekilde ilerliyordu. Sınıflar da yoğun değildi. Kurs olarak ellerinden geleni yaptılar. Sıkıntılı değildi.

Kurslar özel kurs kıvamında oluyor, sayılı öğrenci alıyorlar. Eğitim olarak açıkçası memnun kaldı. Bilgisayar hakkında hiçbir şey bilmeden o kursa yazıldı. Bana bir şeyler kattığını düşünüyorum.” (K12)

“Benim aklımda yokken ben iş hayatına girdim.” (K11)

“Bugün oraya gitmemiş olsaydım şu anki çalışmış olduğum işleri bulamayacaktım diye düşünüyorum. Bu iş yerini bana öneren İSMEK oldu. İSMEK aracılığıyla başvurmuştum. Şuan 1 yıldır çalışmaktayım. Bundan önceki işimi de İSMEK aracılığıyla bulmuştum.” (K3)

“Hatta bir ara İSMEK aracılığıyla bir işe girmiştım. Tam 1 sene olmak üzere işte çalıştım.” (K4)

“İşe İSMEK kariyer platformundan, o zamanlar Nurten hanım vardı. Nurten Hanım aracılığı ile yerleştirildim.” (K5)

“Kurs bittikten 1-2 ay sonrasında işe başladım aldığım kurs üzerinden. İstihdam portalı üzerinden bu işe başladım.” (K8)

“İstihdama katkısı var. Daha da fazla ileriye gidebilen insanlar için var. Sonuçta yetiştiriyor orada. Ondan sonra bir üst seviyeye çıkıyorsunuz. Çikolata fabrikasında ben İSMEK’teki bir beyefendi sayesinde, orada üretime çikolata için çalışan insanlar arıyorlar diye ben başvuru yaptım. Daha doğrusu onlar yönlendirdiler beni. Ben de gittim. İSMEK’te kursa gittiğimi, mutfağa karşı ilgim de olduğunu duyunca insan kaynakları da görüştüğüm zaman onlar da yani dikkatlerini çekti demek ki o şekilde girdim.” (K1)

“Benim için avantajlı oldu ve daha rahata iş buldum.” (K7)

“İstihdam açısından çok güzel bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Kariyer.com da yemeksepeti’ne girmiştım. CV’me eklemiştım. İlla ki insan kaynaklarının gözünden kaçmamıştır, görmüşlerdir sertifikamı. Artı puan alıp girdiğimi düşünüyorum.” (K2)

“İSMEK’e gitmeseydim bu işimi sahip olamazdım. Eğitim sanırım 9 ay sürdü. Üst kademeye geçecektim Pandemi dolayısıyla ertelendi.” (K9)

“Tabiki de katkısı oldu. Mesela başvurduğum eczanelerde hep söylüyordum ve bunu baz alıyorlardı. İSMEK’i gerçek bir kurs olarak kabul ediyorlardı.” (K10)

“Sertifikalarım var. Katkısı da oldu çünkü ben bunları CV’me de yansıttım. Yani CV’de o eğitimi aldığımı gören insanlar hem benim kendim için bir şey yaptığımın farkına varıyorlar hem de sonuçta MEB onaylı bir sertifika oluyor. Bu da çalışma hayatında bana katkı sağlıyor.” (K13)

Eğitim alan kursiyerler sıfırdan temel eğitim kısmını öğrendiklerini düşündükleri için verilen kursları faydalı bulmakta hatta bazı kursiyerler almış oldukları eğitimler aracılığıyla iş sahibi olduklarını belirtmektedir. Bunun yanı sıra bazı katılımcılar verilen eğitimlerin yüzeysel olduğunu iş bulma kısmında fayda sağlamayacağını bunun teferruatlı eğitimlerinin alınması gerektiğini belirtmektedirler.

Tablo 26: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitimde Kurs Süresi Verilmek İstenen Öğretim Programı İçin Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	25	18	87	326	149	605
		(%)	4,1	3,0	14,4	53,9	24,6	100,0
	Kadın	Sıklık	24	69	281	816	285	1475
		(%)	1,6	4,7	19,1	55,3	19,3	100,0
	TOPLAM	Sıklık	49	87	368	1142	434	2080
		(%)	2,4	4,2	17,6	54,9	20,9	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	26	24	136	348	177	711
		(%)	3,7	3,4	19,1	48,9	24,9	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	15	34	130	357	113	649
		(%)	2,3	5,2	20,0	55,0	17,5	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	7	21	60	300	76	464
		(%)	1,5	4,5	12,9	64,7	16,4	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	1	5	34	128	62	230
		(%)	0,4	2,2	14,7	55,7	27,0	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	3	8	9	6	26
		(%)	0,0	11,5	30,8	34,6	23,1	100,0
	TOPLAM	Sıklık	49	87	368	1142	434	2080
		(%)	2,4	4,2	17,6	54,9	20,9	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	12	6	2	1	1	22
		(%)	54,5	27,3	9,2	4,5	4,5	100,0
	İlkokul	Sıklık	4	0	0	0	0	4
		(%)	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	1	0	8	9	1	19
		(%)	5,3	0,0	42,1	47,3	5,3	100,0
	Lise	Sıklık	7	18	71	134	61	291
		(%)	2,4	6,2	24,4	46,0	21,0	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	8	23	117	261	98	507
		(%)	1,6	4,5	23,1	51,5	19,3	100,0
	Lisans	Sıklık	9	34	153	646	193	1035
		(%)	0,9	3,3	14,8	62,4	18,6	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	8	6	17	91	80	202
		(%)	4,0	3,0	8,4	45,0	39,6	100,0
Sıklık		49	87	368	1142	434	2080	
(%)		2,4	4,2	17,6	54,9	20,9	100,0	

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %53,9’u (326), kadınların ise %55,3’ü (816) katıldığını belirtmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.” ifadesine katılma

durumunun dağılımı şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %48,9'u (348) ve 26 - 35 yaş aralığında olanların %55,0'ı (357) katıldığını ifade etmiştir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: lisans mezunu olanların %62,4’ü (646) katıldığını belirtirken, Lisansüstü mezunlar %39,6’lık (80) kesinlikle katılıyorum demişlerdir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Kurs, süre olarak uzatılabilir.” (K4)

“Bence uygulamaya yönelik daha fazla olabilir. Bence ezberden daha fazla uygulama olabilir diyebilirim.” (K8)

“Her şey teorikte kaldı. Hiçbir şey pratik olamadı.” (K3)

“Staj olsaydı daha iyiydi. Belki iş arayışında aktif bir şekilde iyi olabilirdi. Sonuçta her yerde tecrübe isteniliyor, karşı taraf beni işe almadığı sürece ben o tecrübeyi nereden edineceğim. Ama en azından bir staj görünümünde olsaydı derdi ki gitmiş kursa staj da görmüş en azından burada eğitimini tamamlayıp bu işe adapte olabilir diyebilirdi. Zaten işe alan kısım da o yöne bakıyor. O yönde de sadece bir kurs olarak, kursa gitmiş olarak görünüyorsunuz. Bu zayıf kalıyor aslında.” (K6)

Katılımcılar açısından kursun süresi uzmanlık gerektiren mesleki eğitimler için yeterli görülmemekte hatta teorik eğitim sonrası eğitim sürelerine pratik amaçlı stajların da eklenmesi beyan edilmektedir. Bununla birlikte bazı katılımcıların, eğitimlerin temel düzeyde kalmasından dolayı eğitimleri erken bırakıp kurstan ayrıldıklarını belirtmektedirler.

Tablo 27: Katılınan Kurslara Yönelik “Kurs Eğitmeni Mesleki Bilgi Açısından Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	22	11	74	325	173	605
		(%)	3,6	1,8	12,3	53,7	28,6	100,0
	Kadın	Sıklık	8	23	177	889	378	1475
		(%)	0,5	1,6	12,0	60,3	25,6	100,0
Yaş aralığı	TOPLAM	Sıklık	30	34	251	1214	551	2080
		(%)	1,4	1,6	12,1	58,4	26,5	100,0
	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	25	13	107	373	193	711
		(%)	3,5	1,8	15,0	52,5	27,2	100,0
Eğitim durumu	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	2	13	96	405	133	649
		(%)	0,3	2,0	14,8	62,4	20,5	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	2	7	33	301	121	464
		(%)	0,4	1,5	7,1	64,9	26,1	100,0
Eğitim durumu	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	1	1	13	122	93	230
		(%)	0,4	0,4	5,8	53,0	40,4	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	0	2	13	11	26
		(%)	0,0	0,0	7,7	50,0	42,3	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	30	34	251	1214	551	2080
		(%)	1,4	1,6	12,1	58,4	26,5	100,0
	Okur – yazar	Sıklık	17	5	0	0	0	22
		(%)	77,3	22,7	0,0	0,0	0,0	100,0
Eğitim durumu	İlkokul	Sıklık	1	1	2	0	0	4
		(%)	25,0	25,0	50,0	0,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	2	0	6	9	2	19
		(%)	10,5	0,0	31,6	47,4	10,5	100,0
Eğitim durumu	Lise	Sıklık	3	4	40	168	76	291
		(%)	1,0	1,4	13,8	57,7	26,1	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	3	9	94	281	120	507
		(%)	0,6	1,8	18,5	55,4	23,7	100,0
Eğitim durumu	Lisans	Sıklık	4	15	101	666	249	1035
		(%)	0,4	1,4	9,8	64,3	24,1	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	0	0	8	90	104	202
		(%)	0,0	0,0	4,0	44,5	51,5	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	30	34	251	1214	551	2080
		(%)	1,4	1,6	12,1	58,4	26,5	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %53,7’si (325), kadınların ise %60,3’ü (889) katıldığını ifade etmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %52,5’i (373) ve 26 - 35 yaş aralığında olanların %62,4’ü (405) katıldığını belirtmiştir.

Eğitim durumuna göre katılan kurslara yönelik “Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %55,4’ü (281) ve lisans mezunu olanların %64,3’ü (666) katıldığını ifade etmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Hocalar da dediğim gibi deneyimli hocaları veriyorlar. Eğitmenler konuyla alakalıydı... Hocamız ve ortam açısından her şey yerli yerindeydi. Hiçbir şey bilmemize rağmen kurs iyiydi. Memnun kaldım ben. Eğitimler de güzeldi. Belli ders çerçevesinde belli ders olarak o şekilde ilerliyordu. Sınıflar da yoğun değildi. Kurs olarak ellerinden geleni yaptılar. Sıkıntılı değildi. Kurslar özel kurs kıvamında oluyor, sayılı öğrenci alıyorlar. Eğitim olarak açıkçası memnun kaldı. Bilgisayar hakkında hiçbir şey bilmeden o kursa yazıldı. Bana bir şeyler kattığını düşünüyorum.” (K12)

“Hocalar açısından çok sıkıntı yaşamadım. Bence gayet donanımlı kişiler işe alınmış. O konuda hani kaliteliler. Çok kaliteliydi. Özel olan işte gerçekten ciddi paralar verip gittiğim kursa bence denkti. Çünkü hem giriş aşaması, mülakatla almaları bitiminde yazılı sözlü sınav yapmaları proje teslim etmek, bunlar bence çok profesyoneldi. Fakat diğer kurslar için biraz daha hobi amaçlı olduğundan sanırım bu kadar böyle bir şey yok. Gelen insanlar açısından bir yaptırım yok. Bu yaptırım olmaması da birazcık kursun gevşemesine neden oluyor. Ama yine de verilen eğitim kaliteli. Yani biz kursa iki kişi de gitsek hoca yine aynı dersi anlatıyor, bence bu da güzel bir şey.” (K13)

“Hocalar yönünden iyi hocalara rastladım. Hocalar yönünden bir şeyim yok. Öğretmen vesaire çok iyiydi. Eğitimler yeterliydi. Kurslar iyiydi.” (K6)

“Hocaların bize kurdukları ortam gayet güzel ve güçlüydü. İletişimleri iyiydi. Hocalar elinden gelenin fazlasıyla eğitimin en iyisini vermeye çalışıyordu. Gerek eğitim olarak gerek kurduğumuz arkadaşlık ortamları olarak gerek hocalarımızla iletişimlerimiz olarak. Çok samimi insanlarla da tanıştık.” (K5)

“Yeni bir hoca ile tanışıyorsunuz. Ondan bir bilgi öğreniyorsunuz. Bir bilgi öğrenmek bence çok önemli bir şeydir. Tanımadığınız birinden bir bilgi

öğreniyorsunuz. Bunu hiçbir ücret karşılığında yapmıyorlar. Ücretsiz bir şekilde öğreniyorsunuz bu şeyleri.” (K2)

“Kesinlikle katılınsınlar, hayatlarına avantaj katacaklardır. Sonuçta para verilmiyor bir şey verilmiyor. Vakitleri varsa ki bence yaratsınlar ve gitsinler büyük fayda olacak onlar için. Görmediğim şeyleri orada gördüm. Üniversite hayatımda gördüm de o kadar detaylı görmedim mesela formüller. Hocaları çağırıp detaylı anlattırabiliyorduk bu güzel bir şeydi.”(K7)

“Gittiğime değdi. Çizimle alakalı daha fazla bilgi edindim.” (K4)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Gerçekten orada eğer şey yapıyorlarsa öğretmen olarak geliyorlarsa onların kendilerini bu işe adayarak yapmalarını isterim. Yani bir şeyler katsınlar insanlara. Sadece hani zaman doldurmak amaçlı olmamalı. Biz İSMEK’e gittiğimizde bazı hocalarımız şöyle derlerdi: Buraya zaman doldurmak için geliyorsanız zaman kaybı olarak düşünüyoruz biz bunu derlerdi. Hakikaten oraya eğitime gidenler de eğitim verenler de birbirlerinin zamanlarından çalmasınlar diye söyleyebilirim.” (K3)

Eğitim alan kursiyerler eğitmenlerin vermiş oldukları eğitimler konusunda bilgi sahibi olduklarını düşünmektedir, temel düzeyde eğitimlerde sıfırdan bilgisayar eğitimi alan ile uzmanlık okulunda resim ağırlıklı eğitim alan kişiler eğitimcileri başarılı bulduklarını beyan etmektedirler.

Tablo 28: Katılınan Kurslara Yönelik “Kurs Eğitmeni Mesleki Beceri Açısından Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	19	9	70	329	178	605
		(%)	3,1	1,5	11,6	54,4	29,4	100,0
	Kadın	Sıklık	8	26	165	887	389	1475
		(%)	0,5	1,8	11,2	60,1	26,4	100,0
Yaş aralığı	TOPLAM	Sıklık	27	35	235	1216	567	2080
		(%)	1,3	1,7	11,2	58,5	27,3	100,0
	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	20	15	104	375	197	711
		(%)	2,8	2,1	14,7	52,7	27,7	100,0
Eğitim durumu	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	1	14	87	405	142	649
		(%)	0,2	2,2	13,3	62,4	21,9	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	3	5	33	302	121	464
		(%)	0,6	1,1	7,1	65,1	26,1	100,0
Eğitim durumu	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	2	1	9	123	95	230
		(%)	0,9	0,4	3,9	53,5	41,3	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	1	0	2	11	12	26
		(%)	3,8	0,0	7,7	42,3	46,2	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	27	35	235	1216	567	2080
		(%)	1,3	1,7	11,2	58,5	27,3	100,0
	Okur – yazar	Sıklık	13	5	3	0	1	22
		(%)	59,1	22,7	13,7	0,0	4,5	100,0
Eğitim durumu	İlkokul	Sıklık	2	0	0	2	0	4
		(%)	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	2	0	5	11	1	19
		(%)	10,5	0,0	26,3	57,9	5,3	100,0
Eğitim durumu	Lise	Sıklık	4	7	36	165	79	291
		(%)	1,4	2,4	12,4	56,7	27,1	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	3	9	93	280	122	507
		(%)	0,6	1,8	18,3	55,2	24,1	100,0
Eğitim durumu	Lisans	Sıklık	3	12	94	668	258	1035
		(%)	0,3	1,2	9,1	64,5	24,9	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	0	2	4	90	106	202
		(%)	0,0	1,0	2,0	44,5	52,5	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	27	35	235	1216	567	2080
		(%)	1,3	1,7	11,2	58,5	27,3	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %54,4’ü (329), kadınların ise %60,1’i (887) katıldığını belirtmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %52,7’si (375) ve 26 - 35 yaş aralığında olanların %62,4’ü (405) katıldığını ifade etmiştir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %55,2’si (280) ve lisans mezunu olanların %64,5’i (668) katıldığını belirtmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Gittiğime değdi. Çizimle alakalı daha fazla bilgi edindim.” (K4)

“Eğitimden yana iyilerdi. Hocamız A’dan Z’ye her şeyi harfiyen öğretti. Eksiksiz öğretti her şeyi. Teorik bilgi konusunda çok iyiydi. Gerek ders konusunda olsun böyle hayatla ilgili olsun çok yardımı oldu.” (K10)

“Hocalar yönünden iyi hocalara rastladım. Hocalar yönünden bir şeyim yok. Öğretmen vesaire çok iyiydi. Eğitimler yeterliydi. Kurslar iyiydi.” (K6)

“Hocalar da dediğim gibi deneyimli hocaları veriyorlar. Eğitmenler konuyla alakalıydı... Hocamız ve ortam açısından her şey yerli yerindeydi. Hiçbir şey bilmemize rağmen kurs iyiydi. Memnun kaldım ben. Eğitimler de güzeldi. Belli ders çerçevesinde belli ders olarak o şekilde ilerliyordu. Sınıflar da yoğun değildi. Kurs olarak ellerinden geleni yaptılar. Sıkıntılı değildi. Kurslar özel kurs kıvamında oluyor, sayılı öğrenci alıyorlar. Eğitim olarak açıkçası memnun kaldı. Bilgisayar hakkında hiçbir şey bilmeden o kursa yazıldı. Bana bir şeyler kattığını düşünüyorum.” (K12)

“Hocalar açısından çok sıkıntı yaşamadım. Bence gayet donanımlı kişiler işe alınmış. O konuda hani kaliteliler.” (K13)

“Hocaların bize kurdukları ortam gayet güzel ve güçlüydü. İletişimleri iyiydi. Hocalar elinden gelenin fazlasıyla eğitimin en iyisini vermeye çalışıyordu.” (K5)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Gerçekten orada eğer şey yapıyorlarsa öğretmen olarak geliyorlarsa onların kendilerini bu işe adanarak yapmalarını isterim. Yani bir şeyler katsınlar insanlara. Sadece hani zaman doldurmak amaçlı olmamalı. Biz İSMEK’e gittiğimizde bazı hocalarımız şöyle derlerdi: Buraya zaman doldurmak için geliyorsanız zaman kaybı

olarak düşünüyoruz biz bunu derlerdi. Hakikaten oraya eğitime gidenler de eğitim verenler de birbirlerinin zamanlarından çalması diye söyleyebilirim.” (K3)

Katılımcılar tarafından verilen bilgiler doğrultusunda eğitimler beceri kazandırma konusunda kursiyerlerin kapasitelerinin ortaya çıkması konusunda yardımcı olmaktadır. Bazı katılımcılar, sınırlı öğrenci alan uzmanlık okullarında verilen eğitimlerin daha verimli geçtiğini belirtmişlerdir.

Tablo 29: Katılan Kurslara Yönelik “Kurs Sonunda Aldığımız Belge İş Bulmamız Açısından Yeterlidir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılan kurslara yönelik “Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	33	94	213	206	59	605
		(%)	5,5	15,5	35,2	34,0	9,8	100,0
	Kadın	Sıklık	49	157	559	542	168	1475
		(%)	3,3	10,6	37,9	36,7	11,5	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	82	251	772	748	227	2080
		(%)	3,9	12,1	37,1	36,0	10,9	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	30	73	305	218	85	711
		(%)	4,2	10,3	42,8	30,7	12,0	100,0
Eğitim durumu	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	46	124	194	215	70	649
		(%)	7,1	19,1	29,9	33,1	10,8	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	6	40	163	204	51	464
		(%)	1,3	8,6	35,1	44,0	11,0	100,0
Eğitim durumu	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	13	100	98	19	230
		(%)	0,0	5,7	43,5	42,6	8,2	100,0
	TOPLAM	Sıklık	0	1	10	13	2	26
		(%)	0,0	3,8	38,5	50,0	7,7	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	82	251	772	748	227	2080
		(%)	3,9	12,1	37,1	36,0	10,9	100,0
	İlkokul	Sıklık	11	4	3	3	1	22
		(%)	50,0	18,3	13,6	13,6	4,5	100,0
Eğitim durumu	Ortaokul	Sıklık	1	1	2	0	0	4
		(%)	25,0	25,0	50,0	0,0	0,0	100,0
	Lise	Sıklık	1	1	14	3	0	19
		(%)	5,3	5,3	73,7	15,7	0,0	100,0
Eğitim durumu	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	4	19	120	115	33	291
		(%)	1,4	6,5	41,2	39,5	11,4	100,0
	Lisans	Sıklık	39	74	162	161	71	507
		(%)	7,7	14,5	32,0	31,8	14,0	100,0
Eğitim durumu	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	21	135	376	405	98	1035
		(%)	2,0	13,0	36,4	39,1	9,5	100,0
	TOPLAM	Sıklık	5	17	95	61	24	202
		(%)	2,5	8,4	47,0	30,2	11,9	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	82	251	772	748	227	2080
		(%)	3,9	12,1	37,1	36,0	10,9	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılan kurslara yönelik “Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %34,0’ı (206), kadınların ise %36,7’si (542) katıldığını ifade etmiştir.

Yaş aralığına göre katılan kurslara yönelik “Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %30,7’si (218) ve 26 - 35 yaş aralığında olanların %33,1’i (215) katıldığını belirtmiştir.

Eğitim durumuna göre katılan kurslara yönelik “Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %31,8’i (161) ve lisans mezunu olanların %39,1’i (405) katıldığını ifade etmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Sertifikalarım var. Katkısı da oldu çünkü ben bunları CV’me de yansıttım. Yani CV’de o eğitimi aldığımı gören insanlar hem benim kendim için bir şey yaptığının farkına varıyorlar hem de sonuçta MEB onaylı bir sertifika oluyor. Bu da çalışma hayatında bana katkı sağlıyor.” (K13)

“Sertifika aldım. Fakat sadece işe girerken katkısı oldu.” (K8)

“Başlayıp bırakanlar oldu kesinlikle bırakmasınlar. Hayatına bir şey kattığını düşünmüyor bu kursu bırakan kişiler. Hâlbuki iş başvurusunda çok büyük önemi var. Bu sertifikayı da aldım demenin ve o sertifikayı göstermenin gerçekten önemi var yani iş başvurularında. Başladıkları zaman sonunu getirsinler ve bırakmasınlar. Yani bu işe yaramaz bunu ne yapacağım filan gibilerinden düşünmesinler kesinlikle.” (K10)

“Sertifika iş yönünden beni geliştirdi. Bir şeyler kattı hayatıma.”(K7)

“Sertifika verdiler. Çalışma hayatımda o tarz bir işte çalışmadım ama tabi bir iş başvurusu yapıldığı zaman istenilen belgeler vs. şunlar göz önünde bulundurulduğu zaman, yani onlar o iş formunu doldururken bile işveren açısından bir şey oluyor. Mesela girdiğim işte bile işverenim aa bu kurslara mı gittiniz falan diye şaşırın bir şey yaptı, güzel kendinizi geliştirmişsiniz gibi. Yani tabi ki işe yarıyor. Sertifika, çalıştığım işle alakasız ama yine de işe yarıyor.” (K12)

“İstihdam açısından çok güzel bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Kariyer.com da yemeksepeti’ne girmiştim. CV’me eklemiştim. İlla ki insan kaynaklarının gözünden kaçmamıştır, görmüşlerdir sertifikamı. Artı puan alıp girdiğimi düşünüyorum.” (K2)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Sertifika geçerli değıl dediler. Zaten bir iş bulamadım. Gereksiz bir belge olarak bize sundular yani açıkçası. Hiçbir iş bulamıyorsam ben o belgenin bir anlamı yok bende. Sertifika var ama içi boş. Bir meslek olarak göremiyorlar herhalde ki sadece hani yetiştirmek insanları ne bileyim.” (K6)

Katılımcıların yarısına yakını almış oldukları sertifika veya belgelerin iş bulma açısından yeterli olmadığını düşünmektedir. Bazı katılımcılar CV’lerine ekledikleri için mutlu olurken bazı katılımcılar da iş bulmaları konusunda sertifikanın katkısı olduğunu belirtmektedirler.

Tablo 30: Katılınan Kurslara Yönelik “Kurs Programı Kursta Verilmek İstenilen Yeterlilikleri Kazandıracak Niteliktedir.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	22	12	96	349	126	605
		(%)	3,6	2,0	15,9	57,7	20,8	100,0
	Kadın	Sıklık	6	43	244	909	273	1475
		(%)	0,4	2,9	16,6	61,6	18,5	100,0
TOPLAM		Sıklık	28	55	340	1258	399	2080
		(%)	1,3	2,6	16,4	60,5	19,2	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	21	15	148	378	149	711
		(%)	3,0	2,1	20,7	53,2	21,0	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	3	24	115	412	95	649
		(%)	0,5	3,7	17,7	63,5	14,6	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	3	10	54	313	84	464
		(%)	0,6	2,2	11,6	67,5	18,1	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	1	6	18	139	66	230
		(%)	0,4	2,6	7,9	60,4	28,7	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	0	5	16	5	26
		(%)	0,0	0,0	19,3	61,5	19,2	100,0
	TOPLAM	Sıklık	28	55	340	1258	399	2080
		(%)	1,3	2,6	16,4	60,5	19,2	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	15	2	3	1	1	22
		(%)	68,2	9,1	13,7	4,5	4,5	100,0
	İlkokul	Sıklık	1	0	2	1	0	4
		(%)	25,0	0,0	50,0	25,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	2	0	8	9	0	19
		(%)	10,5	0,0	42,1	47,4	0,0	100,0
	Lise	Sıklık	1	11	54	164	61	291
		(%)	0,3	3,8	18,5	56,4	21,0	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	4	14	102	292	95	507
		(%)	0,8	2,8	20,1	57,6	18,7	100,0
	Lisans	Sıklık	5	26	150	687	167	1035
		(%)	0,5	2,5	14,5	66,4	16,1	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	0	2	21	104	75	202
		(%)	0,0	1,0	10,4	51,5	37,1	100,0
TOPLAM		Sıklık	28	55	340	1258	399	2080
		(%)	1,3	2,6	16,3	60,5	19,2	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %57,7’si (349), kadınların ise %61,6’sı (909) katıldığını belirtmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %53,2’si (378) ve 26 - 35 yaş aralığında olanların %63,5’i (412) katıldığını ifade etmiştir.

Eğitim durumuna göre katılan kurslara yönelik “Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %57,6’sı (292) ve lisans mezunu olanların %66,4’ü (687) katıldığını belirtmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Benim çok işime yaradı. Yani mesleki olarak hem bana bir şeyler kattı hem de bunu kullanabildim. Şu anda evden çizim yapılabiliyorum bazı firmalara. Mesela maket firması var birkaç tane çalıştığım. Onlara evden üç boyutlu çizimler yapıp gönderiyorum, o şekilde de istihdam olarak da kullanıyorum aldığım eğitimleri.” (K13)

“Eğitimler de güzeldi. Belli ders çerçevesinde belli ders olarak o şekilde ilerliyordu. Sınıflar da yoğun değildi. Kurs olarak ellerinden geleni yaptılar. Sıkıntılı değildi. Kurslar özel kurs kıvamında oluyor, sayılı öğrenci alıyorlar. Eğitim olarak açıkçası memnun kaldı. Bilgisayar hakkında hiçbir şey bilmeden o kursa yazıldı. Bana bir şeyler kattığını düşünüyorum.” (K12)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum.” (K8)

“Pratik amaçlı değildi. Teori amaçlıydı, pratik yoktu.” (K2)

“Bence uygulamaya yönelik daha fazla olabilir. Bence ezberden daha fazla uygulama olabilir diyebilirim.” (K8)

“Her şey teorikte kaldı. Hiçbir şey pratik olamadı.” (K3)

“Staj olsaydı daha iyiydi. Belki iş arayışında aktif bir şekilde iyi olabilirdi. Sonuçta her yerde tecrübe isteniliyor, karşı taraf beni işe almadığı sürece ben o tecrübeyi nereden edineceğim. Ama en azından bir staj görünümünde olsaydı derdi ki gitmiş kursa staj da görmüş en azından burada eğitimini tamamlayıp bu işe adapte olabilir diyebilirdi. Zaten işe alan kısım da o yöne bakıyor. O yönde de sadece bir kurs olarak, kursa gitmiş olarak görünüyorsunuz. Bu zayıf kalıyor aslında.” (K6)

Uzmanlık okullarında sınıflar sınırlı öğrenci aldıklarından kurs programı etkin bir şekilde uygulandığı belirtilmekte, bunun dışındaki bölümlerde kursa katılanlar verilen eğitimin yeterlilik kazandıracak seviyede olmadığını düşündüklerini belirtmektedirler. Bunun yanı sıra bazı kursiyerler yeterlilik kazandırılması için teoriden pratik boyuta da geçilerek eğitimlerin desteklenmesini belirtmişlerdir.

Tablo 31: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Bir İşe Girmemi Sağlayacağını Düşünmüyorum.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	72	97	207	177	52	605
		(%)	11,9	16,0	34,2	29,3	8,6	100,0
	Kadın	Sıklık	141	387	519	328	100	1475
		(%)	9,6	26,2	35,2	22,2	6,8	100,0
	TOPLAM	Sıklık	213	484	726	505	152	2080
		(%)	10,2	23,3	34,9	24,3	7,3	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	84	138	291	145	53	711
		(%)	11,8	19,4	40,9	20,4	7,5	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	54	154	188	181	72	649
		(%)	8,3	23,7	29,0	27,9	11,1	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	47	120	161	118	18	464
		(%)	10,1	25,9	34,7	25,4	3,9	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	28	62	80	52	8	230
		(%)	12,2	27,0	34,7	22,6	3,5	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	10	6	9	1	26
		(%)	0,0	38,5	23,1	34,6	3,8	100,0
	TOPLAM	Sıklık	213	484	726	505	152	2080
		(%)	10,2	23,3	34,9	24,3	7,3	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	16	1	5	0	0	22
		(%)	72,7	4,5	22,8	0,0	0,0	100,0
	İlkokul	Sıklık	3	0	0	0	1	4
		(%)	75,0	0,0	0,0	0,0	25,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	0	5	11	3	0	19
		(%)	0,0	26,3	57,9	15,8	0,0	100,0
	Lise	Sıklık	39	77	106	56	13	291
		(%)	13,4	26,5	36,4	19,2	4,5	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	42	107	144	145	69	507
		(%)	8,3	21,1	28,4	28,6	13,6	100,0
	Lisans	Sıklık	84	269	367	261	54	1035
		(%)	8,1	26,0	35,5	25,2	5,2	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	29	25	93	40	15	202
		(%)	14,4	12,4	46,0	19,8	7,4	100,0
TOPLAM	Sıklık	213	484	726	505	152	2080	
	(%)	10,2	23,3	34,9	24,3	7,3	100,0	

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %29,3’ü (177), kadınların ise %22,2’si (328) katılmadığını ifade etmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.” ifadesine katılma durumunun dağılımı

şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %20,4'ü (145) ve 26 - 35 yaş aralığında olanların %27,9'u (181) katılmadığını belirtmiştir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %28,6’sı (145) ve lisans mezunu olanların %25,2’si (261) katılmadığını ifade etmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Çalışma hayatına bir katkısı olduğunu düşünmüyorum sadece kişisel gelişim için katkısı olabilir. Sadece CV’de yeri olur.” (K4)

“Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum.” (K8)

“İş açısından biraz daha yardımcı olabilirler. Sonuçta bir meslek edinip o belge veriliyorsa sonuçta hoca eğitiminde görünüyorsunuz ve karşı tarafta öğrenci orada biraz daha yardım edip o yöne yönlendirebilirler aslında... Böyle bir yönlendirme olsaydı açıkçası hocalarda iş bulma vs. bir yardımları olsaydı belki mesleğimde güzel bir yere gelebilirdim. O biraz eksikti. Maalesef İSMEK’ten çıkan öğrencilerin hiçbir şekilde iş bulamama durumu var. Bu mesleğin okunması gerekiyor. O şekilde ancak bulunabiliyor.” (K6)

“Bunu net olarak söyleyebilirim ki hayır katkısı olmadı. Almış olduğum eğitimin bana iş anlamında bir faydası olmadı dediğim gibi. İSMEK gibi yerlerde de hani eğitim alanların en azından mesleki eğitim alanların da bir şekilde yanlarında olmaları gerektiğini düşünüyorum. Evet, bir kontenjan ayrılması gerektiğini düşünüyorum.” (K3)

Aksi görüş bildirenlerin ifadeleri şu şekildedir:

“İSMEK’te kursa gittiğimi, mutfağa karşı ilgim de olduğunu duyunca insan kaynakları da görüştüğüm zaman onlar da yani dikkatlerini çekti demek ki o şekilde girdim. İstihdama katkısı var. Daha da fazla ileriye gidebilen insanlar için var. Sonuçta yetiştiriyor orada. Ondan sonra bir üst seviyeye çıkıyorsunuz.” (K1)

“İstihdam açısından çok güzel bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Kariyer.com da yemeksepeti’ne girmiştım. CV’me eklemiştım. İlla ki insan kaynaklarının gözünden kaçmamıştır, görmüşlerdir sertifikamı. Artı puan alıp girdiğimi düşünüyorum.” (K2)

“İSMEK’e gitmeseydim bu işimi sahip olamazdım. Eğitim sanırım 9 ay sürdü. Üst kademeye geçecektim Pandemi dolayısıyla ertelendi.” (K9)

“Sertifika verdiler. Çalışma hayatımda o tarz bir işte çalışmadım ama tabi bir iş başvurusu yapıldığı zaman istenilen belgeler vs. şunlar göz önünde bulundurulduğu zaman, yani onlar o iş formunu doldururken bile işveren açısından bir şey oluyor. Mesela girdiğim işte bile işverenim aa bu kurslara mı gittiniz falan diye şaşırın bir şey yaptı, güzel kendinizi geliştirmişsiniz gibi. Yani tabi ki işe yarıyor. Sertifika, çalıştığım işle alakasız ama yine de işe yarıyor.” (K12)

“Benim aklımda yokken ben iş hayatına girdim.” (K11)

“Bu iş yerini bana öneren İSMEK oldu. İSMEK aracılığıyla başvurmuştım. Şuan 1 yıldır çalışmaktayım. Bundan önceki işimi de İSMEK aracılığıyla bulmuştım. Bugün oraya gitmemiş olsaydım şu anki çalışmış olduğum işleri bulamayacaktım diye düşünüyorum.” (K3)

“İşe İSMEK kariyer platformundan, o zamanlar Nurten hanım vardı. Nurten Hanım aracılığı ile yerleştirildim.” (K5)

“Sertifika aldım. Fakat sadece işe girerken katkısı oldu. Kurs bittikten 1-2 ay sonrasında işe başladım aldığım kurs üzerinden. İstihdam portalı üzerinden bu işe başladım.” (K8)

“Benim için avantajlı oldu ve daha rahata iş buldum.” (K7)

Kurstan eğitim alanların bazıları almış oldukları eğitim sonucunda aldıkları sertifika ve belgelerin işe girmeleri konusunda yardımcı olacağını düşünürlerken bazı katılımcılar da verilen eğitimlerin yüzeysel olduğunu ve iş piyasasının ihtiyaç duyacağı yetkinliğe sahip olmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 32: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’te Almış Olduğum Mesleki Eğitim İlgili Sektör Taleplerine Uygundur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	23	27	117	319	119	605
		(%)	3,8	4,5	19,3	52,7	19,7	100,0
	Kadın	Sıklık	7	76	380	776	236	1475
		(%)	0,5	5,2	25,7	52,6	16,0	100,0
TOPLAM		Sıklık	30	103	497	1095	355	2080
		(%)	1,4	5,0	23,9	52,6	17,1	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	20	20	221	309	141	711
		(%)	2,8	2,8	31,1	43,5	19,8	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	7	72	156	337	77	649
		(%)	1,1	11,1	24,0	51,9	11,9	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	3	8	83	299	71	464
		(%)	0,6	1,7	17,9	64,4	15,4	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	0	3	33	133	61	230
		(%)	0,0	1,3	14,4	57,8	26,5	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	0	4	17	5	26
		(%)	0,0	0,0	15,4	65,4	19,2	100,0
	TOPLAM	Sıklık	30	103	497	1095	355	2080
		(%)	1,4	5,0	23,9	52,6	17,1	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	14	3	3	1	1	22
		(%)	63,6	13,8	13,6	4,5	4,5	100,0
	İlkokul	Sıklık	2	1	1	0	0	4
		(%)	50,0	25,0	25,0	0,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	0	1	11	7	0	19
		(%)	0,0	5,3	57,9	36,8	0,0	100,0
	Lise	Sıklık	2	10	90	138	51	291
		(%)	0,7	3,4	30,9	47,4	17,6	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	6	28	121	274	78	507
		(%)	1,2	5,5	23,9	54,0	15,4	100,0
	Lisans	Sıklık	5	54	231	593	152	1035
		(%)	0,5	5,2	22,3	57,3	14,7	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	1	6	40	82	73	202
		(%)	0,5	3,0	19,8	40,6	36,1	100,0
	TOPLAM	Sıklık	30	103	497	1095	355	2080
		(%)	1,4	5,0	23,9	52,6	17,1	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %52,7’si (319), kadınların ise %52,6’sı (776) katıldığını belirtmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %43,5’i (309) ve 26 - 35 yaş aralığında olanların %51,9’u (337) katıldığını ifade etmiştir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %54,0’ı (274) ve lisans mezunu olanların %57,3’ü (593) katıldığını belirtmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Hani lise mezunu olmuş, bir meslek sahibi olmamış insanlara, durumu olmamış ya da bu meslek sahibi olamayan insanlar için ben çok güzel kapı olarak düşünüyorum İSMEK’i. Berberlik mesleği var. Marangozluk mesleği var. Aşçılık var pastacılık var çok çeşitli meslek dalları olduğunu biliyorum. İSMEK’i araştırmıştım. Bu konuda çok yararlı olduğunu düşünüyorum. Yani insanlara sertifika veriyorlar. Bir iş sahibi yapıyorlar.” (K2)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Eğitim biraz fazla yüzeysel gidiyor. Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum. Bence uygulamaya yönelik daha fazla olabilir. Bence ezberden daha fazla uygulama olabilir diyebilirim.” (K8)

“Pratik amaçlı değildi. Teori amaçlıydı, pratik yoktu.” (K2)

“Staj olsaydı daha iyiydi. Belki iş arayışında aktif bir şekilde iyi olabilirdi. Sonuçta her yerde tecrübe isteniliyor, karşı taraf beni işe almadığı sürece ben o tecrübeyi nereden edineceğim. Ama en azından bir staj görünümünde olsaydı derdi ki gitmiş kursa staj da görmüş en azından burada eğitimini tamamlayıp bu işe adapte olabilir diyebilirdi. Zaten işe alan kısım da o yöne bakıyor. O yönde de sadece bir kurs olarak, kursa gitmiş olarak görünüyorsunuz. Bu zayıf kalıyor aslında.” (K6)

“İSMEK’teki eğitim açıkçası çok güçlü mü, hayır. Geliştirilmesi gereken, kendisini daha yenilemesi gereken bir kuruluş olduğunu düşünüyorum açıkçası. Her şey teorikte kaldı. Hiçbir şey pratik olamadı.” (K3)

Gençler verilen eğitimlerin sektör talepleri için yeterli olmadığını savunmaktadırlar. Görüşmeciler aldıkları eğitimin teoride kaldığını belirtirlerken pratikle desteklenmemesi halinde sektör taleplerini karşılamayacağını beyan etmişlerdir.

Tablo 33: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Mesleki Bilgi Ve Becerimi Artmaktadır.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	17	12	40	363	173	605
		(%)	2,8	2,0	6,6	60,0	28,6	100,0
	Kadın	Sıklık	6	12	132	979	346	1475
		(%)	0,4	0,8	8,9	66,4	23,5	100,0
Yaş aralığı	TOPLAM	Sıklık	23	24	172	1342	519	2080
		(%)	1,1	1,2	8,2	64,5	25,0	100,0
	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	17	5	81	419	189	711
		(%)	2,4	0,7	11,4	58,9	26,6	100,0
Eğitim durumu	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	1	15	57	446	130	649
		(%)	0,2	2,3	8,8	68,7	20,0	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	1	4	24	333	102	464
		(%)	0,2	0,9	5,1	71,8	22,0	100,0
Eğitim durumu	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	3	0	8	129	90	230
		(%)	1,3	0,0	3,5	56,1	39,1	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	1	0	2	15	8	26
		(%)	3,8	0,0	7,7	57,7	30,8	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	23	24	172	1342	519	2080
		(%)	1,1	1,2	8,2	64,5	25,0	100,0
	Okur – yazar	Sıklık	12	3	4	3	0	22
		(%)	54,5	13,6	18,3	13,6	0,0	100,0
Eğitim durumu	İlkokul	Sıklık	2	1	1	0	0	4
		(%)	50,0	25,0	25,0	0,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	0	0	2	17	0	19
		(%)	0,0	0,0	10,5	89,5	0,0	100,0
Eğitim durumu	Lise	Sıklık	3	3	32	182	71	291
		(%)	1,0	1,0	11,0	62,5	24,5	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	3	10	59	325	110	507
		(%)	0,6	2,0	11,6	64,1	21,7	100,0
Eğitim durumu	Lisans	Sıklık	2	6	69	725	233	1035
		(%)	0,2	0,6	6,7	70,0	22,5	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	1	1	5	90	105	202
		(%)	0,5	0,5	2,4	44,6	52,0	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	23	24	172	1342	519	2080
		(%)	1,1	1,2	8,2	64,5	25,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %60,0’ı (363), kadınların ise %66,4’ü (979) katıldığını ifade etmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %58,9’u (419) ve 26 - 35 yaş aralığında olanların %68,7’si (446) katıldığını belirtmiştir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %64,1’i (325) ve lisans mezunu olanların %70,0’ı (725) katıldığını ifade etmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Benim çok işime yaradı. Yani mesleki olarak hem bana bir şeyler kattı hem de bunu kullanabildim. Şu anda evden çizim yapabiliyorum bazı firmalara. Mesela maket firması var birkaç tane çalıştığım. Onlara evden üç boyutlu çizimler yapıp gönderiyorum, o şekilde de istihdam olarak da kullanıyorum aldığım eğitimleri.” (K13)

“Tabiki de katkısı oldu. Mesela başvurduğum eczanelerde hep söylüyordum ve bunu baz alıyorlardı. İSMEK’i gerçek bir kurs olarak kabul ediyorlardı.” (K10)

“İSMEK’e gitmeseydim bu işimi sahip olamazdım. Eğitim sanırım 9 ay sürdü. Üst kademeye geçecektim Pandemi dolayısıyla ertelendi.” (K9)

“Hani lise mezunu olmuş, bir meslek sahibi olmamış insanlara, durumu olmamış ya da bu meslek sahibi olamayan insanlar için ben çok güzel kapı olarak düşünüyorum İSMEK’i. Berberlik mesleği var. Marangozluk mesleği var. Aşçılık var pastacılık var çok çeşitli meslek dalları olduğunu biliyorum. İSMEK’i araştırmıştım. Bu konuda çok yararlı olduğunu düşünüyorum. Yani insanlara sertifika veriyorlar. Bir iş sahibi yapıyorlar.” (K2)

“Gittiğime değdi. Çizimle alakalı daha fazla bilgi edindim.” (K4)

“Eğitimler de güzeldi. Belli ders çerçevesinde belli ders olarak o şekilde ilerliyordu. Sınıflar da yoğun değildi. Kurs olarak ellerinden geleni yaptılar. Sıkıntılı değildi. Kurslar özel kurs kıvamında oluyor, sayılı öğrenci alıyorlar. Eğitim olarak açıkçası memnun kaldı. Bilgisayar hakkında hiçbir şey bilmeden o kursa yazıldı. Bana bir şeyler kattığını düşünüyorum.” (K12)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye

düşünüyordum. Bence uygulamaya yönelik daha fazla olabilir. Bence ezberden daha fazla uygulama olabilir diyebilirim.” (K8)

“Pratik amaçlı değildi. Teori amaçlıydı, pratik yoktu.” (K2)

“Her şey teorikte kaldı. Hiçbir şey pratik olamadı.” (K3)

“Maalesef İSMEK’ten çıkan öğrencilerin hiçbir şekilde iş bulamama durumu var. Bu mesleğin okunması gerekiyor. O şekilde ancak bulunabiliyor. Staj olsaydı daha iyiydi. Belki iş arayışında aktif bir şekilde iyi olabilirdi. Sonuçta her yerde tecrübe isteniliyor, karşı taraf beni işe almadığı sürece ben o tecrübeyi nereden edineceğim. Ama en azından bir staj görünümünde olsaydı derdi ki gitmiş kursa staj da görmüş en azından burada eğitimini tamamlayıp bu işe adapte olabilir diyebilirdi. Zaten işe alan kısım da o yöne bakıyor. O yönde de sadece bir kurs olarak, kursa gitmiş olarak görünüyorsunuz. Bu zayıf kalıyor aslında.” (K6)

Bu konuda katılımcılar hiçbir eğitimi olmayan veya meslek sahibi olmayan insanlar için meslek kazandıran bir eğitim olduğunu belirtmektedirler. Bazı katılımcılar var olan yeteneğinin ilerlemesine katkı sunduğunu kendisini geliştirdiğini beyan etmektedir. Bunun yanı sıra katılımcıların bazıları, ağırlıklı olarak kadınlardan oluşmasından dolayı özellikle kadınlar açısından ayaklarının üzerinde durması için fırsat olduğunu düşünmektedirler.

Tablo 34: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Daha İyi Bir İşe Yerleşmeme Yardımcı Olmuştur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	41	119	192	175	78	605
		(%)	6,8	19,7	31,7	28,9	12,9	100,0
	Kadın	Sıklık	63	225	496	538	153	1475
		(%)	4,3	15,3	33,5	36,5	10,4	100,0
	TOPLAM	Sıklık	104	344	688	713	231	2080
		(%)	5,0	16,5	33,1	34,3	11,1	100,0
Yaş aralığı	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	39	105	299	181	87	711
		(%)	5,5	14,8	42,1	25,5	12,1	100,0
	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	51	161	160	211	66	649
		(%)	7,9	24,8	24,7	32,5	10,1	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	10	65	138	204	47	464
		(%)	2,2	14,0	29,7	44,0	10,1	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	4	12	84	101	29	230
		(%)	1,7	5,2	36,5	43,9	12,7	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	1	7	16	2	26
		(%)	0,0	3,8	26,9	61,5	7,8	100,0
	TOPLAM	Sıklık	104	344	688	713	231	2080
		(%)	5,0	16,5	33,1	34,3	11,1	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	13	4	3	1	1	22
		(%)	59,1	18,2	13,7	4,5	4,5	100,0
	İlkokul	Sıklık	2	1	1	0	0	4
		(%)	50,0	25,0	25,0	0,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	0	8	7	4	0	19
		(%)	0,0	42,1	36,8	21,1	0,0	100,0
	Lise	Sıklık	9	25	102	119	36	291
		(%)	3,1	8,6	35,1	40,9	12,3	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	39	100	162	147	59	507
		(%)	7,7	19,7	32,0	29,0	11,6	100,0
	Lisans	Sıklık	32	189	319	401	94	1035
		(%)	3,1	18,3	30,8	38,7	9,1	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	9	17	94	41	41	202
		(%)	4,5	8,4	46,5	20,3	20,3	100,0
TOPLAM	Sıklık	104	344	688	713	231	2080	
	(%)	5,0	16,5	33,1	34,3	11,1	100,0	

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %28,9’u (175), kadınların ise %36,5’i (538) katıldığını belirtmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 26 - 35 yaş aralığında olanların %32,5’i (211) ve 36 - 45 yaş aralığında olanların %44,0’ı (204) katıldığını ifade etmiştir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %29,0’ı (147) ve lisans mezunu olanların %38,7’si (401) katıldığını belirtmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“İstihdam açısından çok güzel bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Kariyer.com da yemeksepeti’ne girmiştım. CV’me eklemiştım. İlla ki insan kaynaklarının gözünden kaçmamıştır, görmüşlerdir sertifikamı. Artı puan alıp girdiğimi düşünüyorum.” (K2)

“İSMEK’e gitmeseydim bu işimi sahip olamazdım. Eğitim sanırım 9 ay sürdü. Üst kademeye geçecektim Pandemi dolayısıyla ertelendi.” (K9)

“Tabiki de katkısı oldu. Mesela başvurduğum eczanelerde hep söylüyordum ve bunu baz alıyorlardı. İSMEK’i gerçek bir kurs olarak kabul ediyorlardı.” (K10)

“Sertifika verdiler. Çalışma hayatımda o tarz bir işte çalışmadım ama tabi bir iş başvurusu yapıldığı zaman istenilen belgeler vs. şunlar göz önünde bulundurulduğu zaman, yani onlar o iş formunu doldururken bile işveren açısından bir şey oluyor. Mesela girdiğim işte bile işverenim aa bu kurslara mı gittiniz falan diye şaşırın bir şey yaptı, güzel kendinizi geliştirmişsiniz gibi. Yani tabi ki işe yarıyor. Sertifika, çalıştığım işle alakasız ama yine de işe yarıyor.” (K12)

“Benim için avantajlı oldu ve daha rahata iş buldum.” (K7)

“İSMEK’te kursa gittiğimi, mutfağa karşı ilgim de olduğunu duyunca insan kaynakları da görüştüğüm zaman onlar da yani dikkatlerini çekti demek ki o şekilde girdim(K1)

“Bu iş yerini bana öneren İSMEK oldu. İSMEK aracılığıyla başvurmuştım. Şuan 1 yıldır çalışmaktayım. Bundan önceki işimi de İSMEK aracılığıyla bulmuştım. “Bugün oraya gitmemiş olsaydım şu anki çalışmış olduğum işleri bulamayacaktım diye düşünüyorum.” (K3)

“Hatta bir ara İSMEK aracılığıyla bir işe girmiştım. Tam 1 sene olmak üzere işte çalıştım.” (K4)

“İşe İSMEK kariyer platformundan, o zamanlar Nurten hanım vardı. Nurten Hanım aracılığı ile yerleştirildim.” (K5)

“Kurs bittikten 1-2 ay sonrasında işe başladım aldığım kurs üzerinden. İstihdam portalı üzerinden bu işe başladım.” (K8)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Bugüne kadar istihdama çok katkı sağladığını düşünmüyorum açıkçası. Burada biraz yandaşlık da vardı. Açık konuşacağım. Ya da benim rastladıklarım öyleydi bilemiyorum. Hani vardır ya bir yerlerde amcanız dayınız oluyor gibi. Maalesef İSMEK’te bazı yerlerde de öyle olduğunu biliyorum, duydum hatta hani şahit olduklarım da vardı. O yüzden sebep yani şey değil çok istihdam sağladı, diyemeyeceğim. İSMEK gibi yerlerde de hani eğitim alanların en azından mesleki eğitim alanların da bir şekilde yanlarında olmaları gerektiğini düşünüyorum. Evet, bir kontenjan ayrılması gerektiğini düşünüyorum.” (K3)

“Ancak bir tanıdığın bir akraban vs. varsa seni sokabilecek durumdaysa dedi o şekilde girebilirsiniz falan dedi. Ama bu şekilde İSMEK olan yerler bir sürü var. Mesele meslek edinme amaçlı kurum bu. Açıkçası iş bulunur gibisine insanlar böyle umutla gidiyorlar umutsuz bir şekilde çıkıyorlar maalesef. İş açısından biraz daha yardımcı olabilirler. Sonuçta bir meslek edinip o belge veriliyorsa sonuçta hoca eğitiminde görünüyorsunuz ve karşı tarafta öğrenci orada biraz daha yardım edip o yöne yönlendirebilirler aslında... Böyle bir yönlendirme olsaydı açıkçası hocalarda iş bulma vs. bir yardımları olsaydı belki mesleğimde güzel bir yere gelebilirdim. O biraz eksikti.” (K6)

Eğitim alanların bazıları iş değiştirmek konusunda sertifika veya belgenin yardımcı olduğunu düşünürlerken bazı katılımcılar verilen eğitimlerin daha detaylı eğitimlerle desteklenmesi aksi takdirde buradan alınan yüzeysel eğitimlerin yeterli olmayacağını belirtmişlerdir.

Tablo 35: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitim Programına Katılmam Yararlı Olmuştur.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	17	8	71	320	189	605
		(%)	2,8	1,3	11,8	52,9	31,2	100,0
	Kadın	Sıklık	4	18	147	913	393	1475
		(%)	0,3	1,2	10,0	61,9	26,6	100,0
Yaş aralığı	TOPLAM	Sıklık	21	26	218	1233	582	2080
		(%)	1,0	1,3	10,4	59,3	28,0	100,0
	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	18	10	109	370	204	711
		(%)	2,5	1,4	15,4	52,0	28,7	100,0
Eğitim durumu	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	1	7	73	423	145	649
		(%)	0,2	1,1	11,2	65,2	22,3	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	2	8	28	312	114	464
		(%)	0,4	1,7	6,0	67,2	24,7	100,0
	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	0	1	7	114	108	230
		(%)	0,0	0,4	3,0	49,6	47,0	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	0	1	14	11	26
		(%)	0,0	0,0	3,8	53,8	42,4	100,0
	TOPLAM	Sıklık	21	26	218	1233	582	2080
		(%)	1,0	1,3	10,4	59,3	28,0	100,0
	Okur – yazar	Sıklık	14	1	5	1	1	22
		(%)	63,6	4,5	22,9	4,5	4,5	100,0
Eğitim durumu	İlkokul	Sıklık	1	1	2	0	0	4
		(%)	25,0	25,0	50,0	0,0	0,0	100,0
	Ortaokul	Sıklık	0	0	4	13	2	19
		(%)	0,0	0,0	21,1	68,4	10,5	100,0
	Lise	Sıklık	0	8	35	163	85	291
		(%)	0,0	2,7	12,0	56,0	29,3	100,0
	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	4	5	84	292	122	507
		(%)	0,8	1,0	16,5	57,6	24,1	100,0
	Lisans	Sıklık	2	8	82	681	262	1035
		(%)	0,2	0,8	7,9	65,8	25,3	100,0
	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	0	3	6	83	110	202
		(%)	0,0	1,4	3,0	41,1	54,5	100,0
TOPLAM		Sıklık	21	26	218	1233	582	2080
		(%)	1,0	1,2	10,5	59,3	28,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.” İfadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %52,9’u (320), kadınların ise %61,9’u (913) katıldığını ifade etmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: 15 - 25 yaş aralığında olanların %52,0’ı (370) ve 26 - 35 yaş aralığında olanların %65,2’si (423) katıldığını belirtmiştir.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %57,6’sı (292) ve lisans mezunu olanların %65,8’i (681) katıldığını ifade etmiştir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Bence kesinlikle sağlıyor. Çünkü kadınların evden çıkmasını sağlıyor. Bu da onlara özgüven sağlıyor. Çünkü o ortamda insanların yaptıklarını gördükçe sizin de bir şeyler yapma isteğiniz doğuyor. Ben kesinlikle faydalı olduğumu düşünüyorum. Benim çok işime yaradı. Yani mesleki olarak hem bana bir şeyler kattı hem de bunu kullanabildim. Şu anda evden çizim yapabiliyorum bazı firmalara. Mesela maket firması var birkaç tane çalıştığım. Onlara evden üç boyutlu çizimler yapıp gönderiyorum, o şekilde de istihdam olarak da kullanıyorum aldığım eğitimleri. Sertifikalarım var. Katkısı da oldu çünkü ben bunları CV’me de yansıttım. Yani CV’de o eğitimi aldığımı gören insanlar hem benim kendim için bir şey yaptığımı farkına varıyorlar hem de sonuçta MEB onaylı bir sertifika oluyor. Bu da çalışma hayatında bana katkı sağlıyor.” (K13)

“Tabiki de katkısı oldu. Mesela başvurduğum eczanelerde hep söylüyordum ve bunu baz alıyorlardı. İSMEK’i gerçek bir kurs olarak kabul ediyorlardı. Başlayıp bırakanlar oldu kesinlikle bırakmasınlar. Hayatına bir şey kattığını düşünmüyor bu kursu bırakan kişiler. Hâlbuki iş başvurusunda çok büyük önemi var. Bu sertifikayı da aldım demenin ve o sertifikayı göstermenin gerçekten önemi var yani iş başvurularında. Başladıkları zaman sonunu getirsinler ve bırakmasınlar. Yani bu işe yaramaz bunu ne yapacağım filan gibilerinden düşünmesinler kesinlikle.” (K10)

“Sertifika verdiler. Çalışma hayatımda o tarz bir işte çalışmadım ama tabi bir iş başvurusu yapıldığı zaman istenilen belgeler vs. şunlar göz önünde bulundurulduğu zaman, yani onlar o iş formunu doldururken bile işveren açısından bir şey oluyor. Mesela girdiğim işte bile işverenim aa bu kurslara mı gittiniz falan diye şaşırın bir şey yaptı, güzel kendinizi geliştirmişsiniz gibi. Yani tabi ki işe yarıyor. Sertifika, çalıştığım işle alakasız ama yine de işe yarıyor.” (K12)

“Bugün oraya gitmemiş olsaydım şu anki çalışmış olduğum işleri bulamayacaktım diye düşünüyorum. Hiçbir şey olmasa da bence insanların İSMEK gibi yerlere gidip

oralarda kendilerini eğitmek, yetiştirmek, en azından evde geçirecek boş zamanı aktivite yaparak geçirmelerini kesinlikle tavsiye ediyorum.” (K3)

“İSMEK’te kursa gittiğimi, mutfağa karşı ilgim de olduğunu duyunca insan kaynakları da görüştüğüm zaman onlar da yani dikkatlerini çekti demek ki o şekilde girdim(K1)

“İstihdam açısından çok güzel bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Kariyer.com da yemeksepeti’ne girmiştim. CV’me eklemiştim. İlla ki insan kaynaklarının gözünden kaçmamıştır, görmüşlerdir sertifikamı. Artı puan alıp girdiğimi düşünüyorum. Ayrıca, hani lise mezunu olmuş, bir meslek sahibi olmamış insanlara, durumu olmamış ya da bu meslek sahibi olamayan insanlar için ben çok güzel kapı olarak düşünüyorum İSMEK’i. Berberlik mesleği var. Marangozluk mesleği var. Aşçılık var pastacılık var çok çeşitli meslek dalları olduğunu biliyorum. İSMEK’i araştırmıştım. Bu konuda çok yararlı olduğunu düşünüyorum. Yani insanlara sertifika veriyorlar. Bir iş sahibi yapıyorlar.” (K2)

“Sertifika iş yönünden beni geliştirdi. Bir şeyler kattı hayatıma. Benim için avantajlı oldu ve daha rahata iş buldum. Kesinlikle katılsınlar, hayatlarına avantaj katacaklardır. Sonuçta para verilmiyor bir şey verilmiyor. Vakitleri varsa ki bence yaratsınlar ve gitsinler büyük fayda olacak onlar için. Görmediğim şeyleri orada gördüm. Üniversite hayatımda gördüm de o kadar detaylı görmedim mesela formüller. Hocaları çağırıp detaylı anlattırabiliyorduk bu güzel bir şeydi.”(K7)

“Gittiğime değdi. Çizimle alakalı daha fazla bilgi edindim.” (K4)

“Eğitimler de güzeldi. Belli ders çerçevesinde belli ders olarak o şekilde ilerliyordu. Sınıflar da yoğun değildi. Kurs olarak ellerinden geleni yaptılar. Sıkıntılı değildi. Kurslar özel kurs kıvamında oluyor, sayılı öğrenci alıyorlar. Eğitim olarak açıkçası memnun kaldı. Bilgisayar hakkında hiçbir şey bilmeden o kursa yazıldı. Bana bir şeyler kattığını düşünüyorum.” (K12)

“Eğitimden yana iyilerdi. Hocamız A’dan Z’ye her şeyi harfiyen öğretti. Eksiksiz öğretti her şeyi. Teorik bilgi konusunda çok iyiydi. Gerek ders konusunda olsun böyle hayatla ilgili olsun çok yardımı oldu.” (K10)

“Bu iş yerini bana öneren İSMEK oldu. İSMEK aracılığıyla başvurmuştum. Şuan 1 yıldır çalışmaktayım. Bundan önceki işimi de İSMEK aracılığıyla bulmuştum.” (K3)

“İşe İSMEK kariyer platformundan, o zamanlar Nurten hanım vardı. Nurten Hanım aracılığı ile yerleştirildim.” (K5)

Olumsuz görüşler şu şekildedir:

“Çalışma hayatına bir katkısı olduğunu düşünmüyorum sadece kişisel gelişim için katkısı olabilir. Sadece CV’de yeri olur.” (K4)

“Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum.” (K8)

“Maalesef İSMEK’ten çıkan öğrencilerin hiçbir şekilde iş bulamama durumu var. Bu mesleğin okunması gerekiyor. O şekilde ancak bulunabiliyor.” (K6)

“Mesela biz gittik bu kadar yaptık, amacımız buydu. Ama bizimle de artık ilgilenmediler. Herkes kendine hani bir şeyler yaptı. İSMEK kendisi reklamı yapıp adını duyurdu ama bize bir faydası olmadı, diyebilen insanlarla da çok karşılaşabilirsiniz. Ben birçok kişiden duydum bunu. Bunu net olarak söyleyebilirim ki hayır katkısı olmadı. Almış olduğum eğitimin bana iş anlamında bir faydası olmadı dediğim gibi.”(K3)

Kursiyerlerin çoğunluğu evde oturmaktansa kursa katılıp bir meslek sahibi olunmasını altın bilezik olarak görmekte-dirler. Bu eğitimler sayesinde evde televizyon izlemektense kursta arkadaş edinerek sosyalleştiğini düşünmektedirler. Bazı katılımcılar meslek değiştirmeleri konusunda yarar gördüklerini düşünürken bazı katılımcılar hobi edinmelerini sağladığını beyan etmişlerdir.

Tablo 36: Katılınan Kurslara Yönelik “İSMEK’ten Almış Olduğum Mesleki Eğitimi Başkalarına Tavsiye Ederim.” İfadesine Katılma Durumunun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumuna göre Dağılımı

Değişkenler			Katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadesine yaklaşım durumu					TOPLAM
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sıklık	21	8	32	308	236	605
		(%)	3,5	1,3	5,3	50,9	39,0	100,0
	Kadın	Sıklık	13	41	107	644	670	1475
		(%)	0,9	2,8	7,2	43,7	45,4	100,0
Yaş aralığı	TOPLAM	Sıklık	34	49	139	952	906	2080
		(%)	1,6	2,4	6,7	45,8	43,6	100,0
	15 - 25 yaş aralığı	Sıklık	26	5	61	324	295	711
		(%)	3,7	0,7	8,5	45,6	41,5	100,0
Eğitim durumu	26 - 35 yaş aralığı	Sıklık	3	40	51	296	259	649
		(%)	0,5	6,2	7,8	45,6	39,9	100,0
	36 - 45 yaş aralığı	Sıklık	3	3	22	230	206	464
		(%)	0,6	0,6	4,8	49,6	44,4	100,0
Eğitim durumu	46 - 55 yaş aralığı	Sıklık	2	1	4	92	131	230
		(%)	0,9	0,4	1,7	40,0	57,0	100,0
	56 ve üzeri yaş	Sıklık	0	0	1	10	15	26
		(%)	0,0	0,0	3,8	38,5	57,7	100,0
Eğitim durumu	TOPLAM	Sıklık	34	49	139	952	906	2080
		(%)	1,6	2,4	6,6	45,8	43,6	100,0
Eğitim durumu	Okur – yazar	Sıklık	16	2	4	0	0	22
		(%)	72,7	9,1	18,2	0,0	0,0	100,0
	İlkokul	Sıklık	2	1	1	0	0	4
		(%)	50,0	25,0	25,0	0,0	0,0	100,0
Eğitim durumu	Ortaokul	Sıklık	1	0	2	10	6	19
		(%)	5,3	0,0	10,5	52,6	31,6	100,0
	Lise	Sıklık	3	6	29	129	124	291
		(%)	1,0	2,1	10,0	44,3	42,6	100,0
Eğitim durumu	Ön Lisans (İki Yıllık)	Sıklık	7	11	39	240	210	507
		(%)	1,4	2,2	7,7	47,3	41,4	100,0
	Lisans	Sıklık	3	29	59	521	423	1035
		(%)	0,3	2,8	5,7	50,3	40,9	100,0
Eğitim durumu	Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)	Sıklık	2	0	5	52	143	202
		(%)	1,0	0,0	2,5	25,7	70,8	100,0
	TOPLAM	Sıklık	34	49	139	952	906	2080
		(%)	1,6	2,4	6,6	45,8	43,6	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: erkeklerin %50,9’u (308), kadınların ise %43,7’si (644) katılıyorum diyerek tavsiye edeceklerini belirtmiştir.

Yaş aralığına göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: en yüksek oranda katılıyorum tavsiye ederim diyen grubu 36 - 45 yaş aralığında olanların %49,6’sı

(230) kişi oluştururken en düşük katılıyorum tavsiye ederim diyenler 56 yaş ve üzeri %38,5'i (10) kişi oluşturmaktadır.

Eğitim durumuna göre katılınan kurslara yönelik “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadesine katılma durumunun dağılımı şöyledir: ön lisans mezunu olanların (iki yıllık) %47,3’ü (240) ve lisans mezunu olanların %50,3’ü (521) katıldığını belirtmiştir. Lisansüstü mezunların %70,8’i (143) kesinlikle katılıyorum diyerek bireylerin eğitimlere katılmalarını tavsiye edeceklerini belirtmişlerdir.

Kursiyerlerle yapılan mülakatlarda sorulan soru üzerine kursiyerlerin vermiş oldukları bilgiler şu şekildedir:

“Başlayıp bırakanlar oldu kesinlikle bırakmasınlar. Hayatına bir şey kattığını düşünmüyor bu kursu bırakan kişiler. Hâlbuki iş başvurusunda çok büyük önemi var. Bu sertifikayı da aldım demenin ve o sertifikayı göstermenin gerçekten önemi var yani iş başvurularında. Başladıkları zaman sonunu getirsinler ve bırakmasınlar. Yani bu işe yaramaz bunu ne yapacağım filan gibilerinden düşünmesinler kesinlikle.” (K10)

“Hani lise mezunu olmuş, bir meslek sahibi olmamış insanlara, durumu olmamış ya da bu meslek sahibi olamayan insanlar için ben çok güzel kapı olarak düşünüyorum İSMEK’i. Berberlik mesleği var. Marangozluk mesleği var. Aşçılık var pastacılık var çok çeşitli meslek dalları olduğunu biliyorum. İSMEK’i araştırmıştım. Bu konuda çok yararlı olduğunu düşünüyorum. Yani insanlara sertifika veriyorlar. Bir iş sahibi yapıyorlar.” (K2)

“Kesinlikle katılınsınlar, hayatlarına avantaj katacaklardır. Sonuçta para verilmiyor bir şey verilmiyor. Vakitleri varsa ki bence yaratsınlar ve gitsinler büyük fayda olacak onlar için. Görmediğim şeyleri orada gördüm. Üniversite hayatımda gördüm de o kadar detaylı görmedim mesela formüller. Hocaları çağırıp detaylı anlattırabiliyorduk bu güzel bir şeydi.”(K7)

“Hiçbir şey olmasa da bence insanların İSMEK gibi yerlere gidip oralarda kendilerini eğitmek, yetiştirmek, en azından evde geçirecek boş zamanı aktivite yaparak geçirmelerini kesinlikle tavsiye ediyorum. İlla da meslek için olmasa bile en azından bir yerlerden başlamak için gitmelerini tavsiye edebileceğim bir yer.” (K3)

Eđitim alanların çoğunluğu bir meslek sahibi olunması açısından kurslara katılmanın kişiler açısından faydalı olduğunu dūřınmekte ve çevresindeki insanlara tavsiye ettiklerini dūřınmaktadırlar.

Tablo 37: Katılan Kurslara Yönelik Belirtilen İfadelere Katılma Durumunun
Cinsiyete göre Fark Testi

Sıra işaretleri					Mann - Whitney U testi	
Katılan kurslara yönelik belirtilen ifadeler yaklaşım durumu	Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Test istatistiği	P-değeri
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.	Erkek	605	1056,36	639096,00	436594,000	0,397*
	Kadın	1475	1034,00	1525144,00		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.	Erkek	605	1022,09	618362,00	435047,000	0,305*
	Kadın	1475	1048,05	1545878,00		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.	Erkek	605	1028,88	622475,00	439160,000	0,526*
	Kadın	1475	1045,26	1541765,00		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.	Erkek	605	1036,80	627264,00	443949,000	0,840*
	Kadın	1475	1042,02	1536976,00		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.	Erkek	605	1035,68	626583,50	443268,500	0,788*
	Kadın	1475	1042,48	1537656,50		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.	Erkek	605	1029,22	622675,50	439360,500	0,530*
	Kadın	1475	1045,13	1541564,50		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.	Erkek	605	1094,11	661938,50	413751,500	0,006*
	Kadın	1475	1018,51	1502301,50		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilme istenen öğretim programı için yeterlidir.	Erkek	605	1088,36	658457,00	417233,000	0,010*
	Kadın	1475	1020,87	1505783,00		
	TOPLAM	2080				

Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.	Erkek	605	1036,37	627001,00	443686,000	0,820*
	Kadın	1475	1042,20	1537239,00		
	TOPLAM	2080				
Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.	Erkek	605	1043,05	631046,50	444643,500	0,888*
	Kadın	1475	1039,45	1533193,50		
	TOPLAM	2080				
Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.	Erkek	605	983,48	595005,00	411690,000	0,003*
	Kadın	1475	1063,89	1569235,00		
	TOPLAM	2080				
Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.	Erkek	605	1040,75	629655,50	446034,500	0,989*
	Kadın	1475	1040,40	1534584,50		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.	Erkek	605	1111,23	672297,00	403393,000	0,000*
	Kadın	1475	1011,49	1491943,00		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.	Erkek	605	1073,56	649503,50	426186,500	0,079*
	Kadın	1475	1026,94	1514736,50		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.	Erkek	605	1064,88	644254,50	431435,500	0,161*
	Kadın	1475	1030,50	1519985,50		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeye yardımcı olmuştur.	Erkek	605	994,65	601761,00	418446,000	0,020*
	Kadın	1475	1059,31	1562479,00		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.	Erkek	605	1044,68	632030,00	443660,000	0,817*
	Kadın	1475	1038,79	1532210,00		
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.	Erkek	605	999,94	604963,50	421648,500	0,029*
	Kadın	1475	1057,14	1559276,50		
	TOPLAM	2080				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

*Yukarıda yapılan Mann – Whitney U testine göre 7, 8, 11, 13, 16 ve 18. ifadenin p-değeri 0,05'ten ($p_7=0,006$; $p_8=0,010$; $p_{11}=0,003$; $p_{13}=0,000$; $p_{16}=0,020$; $p_{16}=0,029$) küçük

olduğu için cinsiyete göre katıldığı kursa / kurslarla ilgili “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.”, “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.”, “Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.”, “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.”, “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.”, “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadelerine katılma durumunun sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Cinsiyete göre katılınan kurslara yönelik belirtilen bu ifadeler katılma durumunun farklılık gösterdiği ifade edilir. Erkekler, kadınlara göre, “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.”, “İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.”, “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.” ifadelerine daha fazla katıldıklarını belirtirken “Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.”, “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.”, “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ve “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadelerine ise daha az katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 38: Katılınan Kurslara Yönelik Belirtilen İfadelere Katılma Durumunun Yaş Aralığına göre Fark Testi

Sıra işaretleri				Kruskal - Wallis H Testi		
Katılınan kurslara yönelik belirtilen ifadeler yaklaşım durumu	Yaş aralığı	N	Sıra ortalamaları	Test istatistiği	S.d.	P-değeri
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.	15 - 25 yaş aralığı	711	959,96	53,247	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	1006,33			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1115,04			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1222,83			
	56 ve üzeri yaş	26	1152,83			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.	15 - 25 yaş aralığı	711	1020,09	12,506	4	0,014*
	26 - 35 yaş aralığı	649	1005,40			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1074,55			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1123,41			
	56 ve üzeri yaş	26	1133,56			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.	15 - 25 yaş aralığı	711	992,97	31,798	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	1004,55			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1084,66			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1198,79			
	56 ve üzeri yaş	26	1049,35			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.	15 - 25 yaş aralığı	711	997,07	32,799	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	1000,47			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1088,58			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1199,53			
	56 ve üzeri yaş	26	962,52			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.	15 - 25 yaş aralığı	711	1015,62	15,325	4	0,004*
	26 - 35 yaş aralığı	649	1013,54			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1055,14			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1156,27			
	56 ve üzeri yaş	26	1108,33			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.	15 - 25 yaş aralığı	711	1021,74	19,380	4	0,001*
	26 - 35 yaş aralığı	649	1004,91			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1048,94			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1174,15			

	56 ve üzeri yaş	26	1108,92			
	TOPLAM	2080				
İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.	15 - 25 yaş aralığı	711	1069,96	52,505	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	1104,48			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1032,57			
	46 - 55 yaş aralığı	230	809,08			
	56 ve üzeri yaş	26	826,48			
	TOPLAM	2080				
İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.	15 - 25 yaş aralığı	711	1055,67	18,050	4	0,001*
	26 - 35 yaş aralığı	649	985,72			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1046,63			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1150,38			
	56 ve üzeri yaş	26	911,67			
	TOPLAM	2080				
Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.	15 - 25 yaş aralığı	711	1003,93	49,435	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	974,68			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1083,43			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1230,19			
	56 ve üzeri yaş	26	1239,52			
	TOPLAM	2080				
Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.	15 - 25 yaş aralığı	711	1003,16	46,482	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	983,37			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1071,35			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1233,85			
	56 ve üzeri yaş	26	1226,87			
	TOPLAM	2080				
Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.	15 - 25 yaş aralığı	711	1020,54	33,063	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	960,04			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1137,89			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1117,47			
	56 ve üzeri yaş	26	1175,79			
	TOPLAM	2080				
Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.	15 - 25 yaş aralığı	711	1008,12	31,772	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	990,55			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1081,31			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1197,20			
	56 ve üzeri yaş	26	1058,17			
	TOPLAM	2080				
İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe	15 - 25 yaş aralığı	711	1026,32	18,409	4	0,001*
	26 - 35 yaş aralığı	649	1113,99			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1000,60			

girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.	46 - 55 yaş aralığı	230	953,33			
	56 ve üzeri yaş	26	1077,17			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.	15 - 25 yaş aralığı	711	1010,83	67,211	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	938,55			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1120,14			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1241,78			
	56 ve üzeri yaş	26	1194,96			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.	15 - 25 yaş aralığı	711	1024,59	35,272	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	989,29			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1046,63			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1216,82			
	56 ve üzeri yaş	26	1084,79			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.	15 - 25 yaş aralığı	711	997,50	54,940	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	953,32			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1131,01			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1208,16			
	56 ve üzeri yaş	26	1293,92			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.	15 - 25 yaş aralığı	711	997,19	62,364	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	992,67			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1042,82			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1282,37			
	56 ve üzeri yaş	26	1238,04			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.	15 - 25 yaş aralığı	711	1007,75	36,439	4	0,000*
	26 - 35 yaş aralığı	649	983,81			
	36 - 45 yaş aralığı	464	1076,54			
	46 - 55 yaş aralığı	230	1209,44			
	56 ve üzeri yaş	26	1213,48			
	TOPLAM	2080				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

*Yukarıda yapılan Kruskal – Wallis H testine göre bütün ifadelerin p-değeri 0,05'ten ($p < 0,05$) küçük olduğu için yaş aralığına göre katıldığı kursa / kurslarla ilgili belirtilen bütün ifadelere katılma durumunun sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. En az bir grubun sıra ortalaması diğerlerinden farklıdır. Yapılan çoklu karşılaştırma testine göre;

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun, 15 – 25 ve 26 – 35 yaş aralığında olanların 36 – 45 yaş aralığı ve 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun, 26 – 35 yaş aralığında olanların 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre daha düşük seviyede olduğu bulunmuştur.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun, 15 – 25 yaş aralığında olanların 36 – 45 yaş aralığı ve 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre; 26 – 35 yaş aralığında bulunanların ise 46 – 55 yaş aralığında bulunanlara göre daha düşük seviyede olduğu bulunmuştur.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun, 15 – 25 yaş aralığında olanların 36 – 45 yaş aralığı ve 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre; 26 – 35 yaş aralığında bulunanların ise 46 – 55 yaş aralığında bulunanlara göre daha düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun, 46 – 55 yaş aralığında olanların 15 – 25 yaş aralığı ve 26 – 35 yaş aralığında olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu ifade edilebilir.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun, 46 – 55 yaş aralığında olanların 15 – 25 yaş aralığı ve 26 – 35 yaş aralığında olanlara göre daha yüksek seviyede olduğu bulunmuştur.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.” ifadesine katılma durumunun, 46 – 55 yaş aralığında olanların 15 – 25, 26 – 35 yaş aralığı ve 36 – 45 yaş aralığında olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun, 46 – 55 yaş aralığında olanların 15 – 25, 26 – 35 yaş aralığı ve 36 – 45 yaş aralığında olanlara göre daha yüksek seviyede olduğu ifade edilebilir.

“Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun, 26 – 35 yaş aralığında olanların 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre daha düşük seviyede olduğu bulunmuştur.

“Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun, 46 – 55 yaş aralığında olanların 15 – 25, 26 – 35 yaş aralığı ve 36 – 45 yaş aralığında olanlara göre daha yüksek seviyede olduğu ortaya çıkmıştır.

“Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun,

26 – 35 yaş aralığında olanların 36 – 45 yaş aralığı ve 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre daha düşük seviyede olduğu bulunmuştur. Ayrıca 15 – 25 yaş aralığında olanların 36 – 45 yaş aralığında olanlara göre daha düşük seviyede olduğu ifade edilebilir.

“Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.” ifadesine katılma durumunun, 26 – 35 yaş aralığında olanların 36 – 45 yaş aralığı ve 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca 15 – 25 yaş aralığında olanların 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.” ifadesine katılma durumunun, 26 – 35 yaş aralığında olanların 36 – 45 yaş aralığı ve 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun, 15 – 25 ve 26 – 35 yaş aralığında olanların 36 – 45 yaş aralığı ve 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre daha düşük seviyede olduğu söylenebilir.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.” ifadesine katılma durumunun, 46 – 55 yaş aralığında olanların 15 – 25, 26 – 35 yaş aralığı ve 36 – 45 yaş aralığında olanlara göre daha yüksek seviyede olduğu ifade edilebilir.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ifadesine katılma durumunun, 15 – 25 yaş aralığında olanların 36 – 45 ve 46 – 55 yaş aralığında olanlara göre; 26 – 35 yaş aralığında olanların ise 36 – 45, 46 – 55 yaş aralığında ve 56 yaş ve üzerinde olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.” ifadesine katılma durumunun, 46 – 55 yaş aralığında olanların 15 – 25, 26 – 35 yaş aralığı ve 36 – 45 yaş aralığında olanlara göre daha yüksek seviyede olduğu belirtilebilir.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadesine katılma durumunun, 46 – 55 yaş aralığında olanların 15 – 25, 26 – 35 yaş aralığı ve 36 – 45 yaş aralığında olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 39: Katılan Kurslara Yönelik Belirtilen İfadelere Katılma Durumunun Eğitim Durumuna göre Fark Testi

Sıra işaretleri			Kruskal-Wallis H Testi			
Katılan kurslara yönelik belirtilen ifadelere yaklaşım durumu	Eğitim durumu	N	Sıra ortalamaları	Test istatistiği	S.d.	P-değeri
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.	Okur – vazar	22	120,84	152,893	6	0,000*
	İlkokul	4	94,88			
	Ortaokul	19	383,63			
	Lise	291	1047,84			
	Ön Lisans (İki	507	975,73			
	Lisans	1035	1056,02			
	Lisansüstü	202	1293,63			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.	Okur – vazar	22	121,25	126,354	6	0,000*
	İlkokul	4	94,00			
	Ortaokul	19	631,53			
	Lise	291	1052,15			
	Ön Lisans (İki	507	1002,74			
	Lisans	1035	1046,14			
	Lisansüstü	202	1246,90			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.	Okur – vazar	22	117,89	122,265	6	0,000*
	İlkokul	4	718,38			
	Ortaokul	19	563,76			
	Lise	291	1009,53			
	Ön Lisans (İki	507	991,20			
	Lisans	1035	1060,26			
	Lisansüstü	202	1259,31			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.	Okur – vazar	22	203,34	116,374	6	0,000*
	İlkokul	4	541,75			
	Ortaokul	19	566,45			
	Lise	291	1006,79			
	Ön Lisans (İki	507	991,35			
	Lisans	1035	1057,08			
	Lisansüstü	202	1273,10			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.	Okur – vazar	22	188,64	98,789	6	0,000*
	İlkokul	4	685,88			
	Ortaokul	19	690,68			
	Lise	291	1040,62			
	Ön Lisans (İki	507	988,14			
	Lisans	1035	1056,43			
	Lisansüstü	202	1222,82			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.	Okur – vazar	22	193,05	96,533	6	0,000*
	İlkokul	4	1138,63			
	Ortaokul	19	689,42			
	Lise	291	1031,65			
	Ön Lisans (İki	507	991,94			
	Lisans	1035	1054,60			
	Lisansüstü	202	1226,28			
	TOPLAM	2080				
	Okur – vazar	22	670,34	67,586	6	0,000*
	İlkokul	4	1051,13			

İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.	Ortaokul	19	1191,82			
	Lise	291	1035,99			
	Ön Lisans (İki	507	1113,33			
	Lisans	1035	1064,18			
	Lisansüstü	202	768,77			
	TOPLAM	2080				
İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.	Okur – yazar	22	201,73	114,590	6	0,000*
	İlkokul	4	25,00			
	Ortaokul	19	743,79			
	Lise	291	970,43			
	Ön Lisans (İki	507	992,44			
	Lisans	1035	1069,42			
	Lisansüstü	202	1253,25			
	TOPLAM	2080				
Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.	Okur – yazar	22	22,77	177,343	6	0,000*
	İlkokul	4	110,75			
	Ortaokul	19	688,61			
	Lise	291	1030,92			
	Ön Lisans (İki	507	974,67			
	Lisans	1035	1047,14			
	Lisansüstü	202	1347,85			
	TOPLAM	2080				
Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.	Okur – yazar	22	124,73	159,468	6	0,000*
	İlkokul	4	459,75			
	Ortaokul	19	667,66			
	Lise	291	1024,82			
	Ön Lisans (İki	507	966,39			
	Lisans	1035	1049,28			
	Lisansüstü	202	1350,43			
	TOPLAM	2080				
Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.	Okur – yazar	22	447,84	40,293	6	0,000*
	İlkokul	4	422,13			
	Ortaokul	19	776,89			
	Lise	291	1118,60			
	Ön Lisans (İki	507	1008,73			
	Lisans	1035	1054,54			
	Lisansüstü	202	1037,39			
	TOPLAM	2080				
Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.	Okur – yazar	22	182,89	116,504	6	0,000*
	İlkokul	4	393,50			
	Ortaokul	19	606,82			
	Lise	291	1036,67			
	Ön Lisans (İki	507	1011,29			
	Lisans	1035	1040,34			
	Lisansüstü	202	1267,18			
	TOPLAM	2080				
İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.	Okur – yazar	22	339,55	66,183	6	0,000*
	İlkokul	4	581,38			
	Ortaokul	19	998,47			
	Lise	291	933,24			
	Ön Lisans (İki	507	1158,33			
	Lisans	1035	1030,34			
	Lisansüstü	202	1040,72			
	TOPLAM	2080				
İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.	Okur – yazar	22	213,18	99,217	6	0,000*
	İlkokul	4	123,75			
	Ortaokul	19	659,47			
	Lise	291	1013,22			
	Ön Lisans (İki	507	1025,28			

	Lisans	1035	1044,02			
	Lisansüstü	202	1244,07			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.	Okur – yazar	22	157,09	166,515	6	0,000*
	İlkokul	4	48,25			
	Ortaokul	19	810,82			
	Lise	291	1016,41			
	Ön Lisans (İki	507	982,23			
	Lisans	1035	1042,85			
	Lisansüstü	202	1346,86			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeye yardımcı olmuştur.	Okur – yazar	22	346,55	65,763	6	0,000*
	İlkokul	4	293,50			
	Ortaokul	19	722,71			
	Lise	291	1156,79			
	Ön Lisans (İki	507	973,35			
	Lisans	1035	1053,28			
	Lisansüstü	202	1096,27			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.	Okur – yazar	22	165,57	153,797	6	0,000*
	İlkokul	4	89,63			
	Ortaokul	19	824,79			
	Lise	291	1036,52			
	Ön Lisans (İki	507	964,94			
	Lisans	1035	1046,01			
	Lisansüstü	202	1342,05			
	TOPLAM	2080				
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.	Okur – yazar	22	45,91	149,119	6	0,000*
	İlkokul	4	61,75			
	Ortaokul	19	898,61			
	Lise	291	1019,79			
	Ön Lisans (İki	507	1018,05			
	Lisans	1035	1027,19			
	Lisansüstü	202	1335,91			
	TOPLAM	2080				

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

*Yukarıda yapılan Kruskal – Wallis H testine göre p-değeri 0,05'ten ($p < 0,05$) küçük olduğu için eğitim durumuna göre katıldığı kursa / kurslara yönelik belirtilen bütün ifadeler katılma durumunun sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. En az bir grubun sıra ortalaması diğerlerinden farklıdır. Yapılan çoklu karşılaştırma testine göre;

“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar, ortaokul ve ilkokul mezunu olanların lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük seviyede olduğu ifade edilebilir.

“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar ve ilkokul mezunu olanların lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha düşük

seviyede olduğu ifade edilebilir. Ortaokul mezunu olanların lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek seviyede olduğu bulunmuştur.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar ve ortaokul mezunu olanların lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük seviyede olduğu ifade edilebilir. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların ise lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu belirtilebilir.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar ve ortaokul mezunu olanların lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların ise lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların ise ortaokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu ifade edilebilir.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların ise ortaokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek seviyede olduğu bulunmuştur.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu belirtilebilir. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların ise ortaokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük seviyede olduğu bulunmuştur. İlkokul mezunu olanların lise, lisans ve ön lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha düşük düzeyde olduğu belirtilebilir. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların ise ilkokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

“Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir. İlkokul mezunu olanların lise, lisans ve ön lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların ise ilkokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeydedir.

“Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu belirtilebilir. Ortaokul mezunu olanların lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha düşük düzeyde olduğu belirtilebilir. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların ise ilkokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

“Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir.

“Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu belirtilebilir. Ortaokul mezunu olanların lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha düşük düzeyde olduğu belirtilebilir. Ayrıca lisansüstü mezunu

olanların ise ilkokul, ortaokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu belirtilebilir. Ön lisans mezunu olanların ise lise ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu ifade edilebilir.

“İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük seviyede olduğu söylenebilir. İlkokul mezunu olanların ise lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha düşük düzeyde olduğu belirtilebilir. Ayrıca lisansüstü mezunu olanları ise ilkokul, ortaokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük seviyede olduğu bulunmuştur. İlkokul mezunu olanların ise lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca lisansüstü mezunu olanları ise ilkokul, ortaokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek seviyede olduğu ifade edilebilir.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeydedir. Lise mezunu olanların ise ortaokul ve ön lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha yüksek düzeyde olduğu belirtilebilir.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir. İlkokul mezunu olanların ise lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca lisansüstü

mezunu olanların ortaokul, ilkokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu ifade edilebilir.

“İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadesine katılma durumunun, okur – yazar olanların ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlara göre daha düşük seviyede olduğu belirtilebilir. İlkokul mezunu olanların ise lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre bu ifadeye katılma durumunun daha düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca lisansüstü mezunu olanların ortaokul, ilkokul, lise, ön lisans ve lisans mezunu olanlara göre daha yüksek düzeydedir.

Tablo 40: Betimleyici İstatistikler

Betimleyici istatistikler			
Katılınan kurslara yönelik belirtilen ifadelere yaklaşım	Ortalama	St. Sapma	Geçerli örneklem
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.	3,89	0,845	2080
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.	4,08	0,733	2080
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası	4,01	0,786	2080
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.	4,01	0,778	2080
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.	4,09	0,763	2080
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.	4,09	0,763	2080
İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.	3,88	0,866	2080
Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.	4,07	0,759	2080
Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.	4,09	0,750	2080
Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.	3,38	0,965	2080
Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.	3,94	0,760	2080
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.	4,11	0,683	2080
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.	3,30	1,031	2080
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.	4,12	0,715	2080
İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.	4,27	0,818	2080

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıdaki betimleyici istatistikler tablosunda ölçekteki maddelere ait ortalama, standart sapma ve geçerli örneklem değerleri yer almaktadır. 1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum olarak kodlandıği için ortalama sütununda en büyük değer katılımcıların en çok katıldığı ifade olacaktır. Ortalama sütunu incelendiğinde 4,27 ortalama ile “İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.” ifadesi ön plana çıkmaktadır. En düşük ortalama ise 3,30 ile “İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ifadesidir. Standart sapma ise ortalama etrafındaki dağılım hakkında bilgi vermektedir. Standart sapma değeri ne kadar büyük olursa ortalamadan sapmalar o kadar büyük olurken küçük olduğunda ise ortalamadan sapmalar o kadar küçük olacaktır.

En düşük standart sapmalı ifade 0,683 ile “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.” iken en büyük standart sapmalı ifade ise 1,031 ile “İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.” ifadesidir.

Tablo 41: KMO ve Barlett testi

KMO ve Bartlett testi		
Kaiser-Meyer-Olkin örnekleme yeterliliğinin ölçümü		0,940*
Bartlett'in küresellik testi	Ki-kare	26590,128
	S.d.	105
	p-değeri	0,000*

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

*KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testi örneklem büyüklüğünün uygunluğuyla ilgilidir. KMO değeri 0,940 çıkmıştır ve bu veriler için faktör analizinin iyi bir biçimde kullanılabileceğini gösteriyor. Bartlett testi veri matrisinin birim matris olup olmadığına, değişkenler arasındaki korelasyonun yeterli olup olmadığına karar verir. Tüm korelasyon katsayıları sıfırdır boş hipotezini test eder. p-değeri=0,000 çıkmıştır. Buna göre değişkenler arasında ilişki olmadığı ve verilerin faktör analizi için uygun olduğu ifade edilir.

Tablo 42: Toplam Açıklanan Varyans Tablosu

Toplam açıklanan varyans									
Bileşen	İlk özdeğerler			Kare yüklerin ekstraksiyon toplamaları			Kare yüklerin dönme toplamaları		
	Toplam	Varyans yüzdesi	Kümülati f %	Toplam	Varyans yüzdesi	Kümülati f %	Toplam	Varyans yüzdesi	Kümülati f %
1	9,063	60,422	60,422	9,063	60,422	60,422	7,670	51,135	51,135
2	1,120	7,470	67,892	1,120	7,470	67,892	2,513	16,756	67,892
3	0,780	5,198	73,090						
4	0,686	4,575	77,665						
5	0,552	3,677	81,341						
6	0,465	3,100	84,441						
7	0,429	2,859	87,301						
8	0,397	2,648	89,948						
9	0,334	2,225	92,173						
10	0,288	1,918	94,091						
11	0,258	1,723	95,814						
12	0,253	1,684	97,498						
13	0,153	1,019	98,517						
14	0,134	0,896	99,413						
15	0,088	0,587	100,000						

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Belirli bir bileşenin önemli olup olmadığına öz değerine bakarak karar veriyoruz. SPSS bunu Kaiser ölçütüne göre yapmaktadır ve öz değeri 1’den büyük olanları faktör olarak almaktadır. Burada 1’den büyük 2 tane öz değer bulunmaktadır. Dolayısıyla 2 faktör ortaya çıkacaktır. Döndürme öncesinde 1. faktör varyansın %60,422’sini açıklarken döndürmeden sonra %51,135’ini açıklamaktadır. 2 faktör toplam varyansın %67,892’sini açıklamaktadır. Burada bütün faktörlerin birbiriyle ilişkisiz olduğu kabul edilip dikey döndürme seçeneklerinden “varimax” yöntemini kullanıldı. Varimax döndürmenin temel amacı faktör yüklerinin varyansını maksimum yaparak faktörleri değişkenler arasında sadeleştirmektir.

Tablo 43: Döndürülmüş Bileşen Matrisi Tablosu

Döndürülmüş Bileşen Matrisi		
	Bileşen	
	1	2
İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.	0,851	
İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.	0,838	
İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.	0,825	
İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.	0,806	
Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.	0,799	
Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.	0,798	
İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.	0,797	
İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır.	0,727	0,347
Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.	0,725	0,440
İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.	0,722	0,345
Katıldığınız kursa / kurslara yönelik belirteceğim ifadelere yaklaşımınızı belirtir misiniz? İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.	0,689	0,322
İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.	0,670	
İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.	0,628	0,312
İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.		0,867
Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.		0,824

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Döndürülmüş bileşen matrisinde, döndürmeden sonra hangi maddenin hangi faktöre yüklendiğini görebiliyoruz.

Faktörlerin isimlendirilmesi:

Faktör 1:

Katılınan kurslara yönelik belirtilen ifadelere yaklaşımınızı belirtir misiniz?

İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir.

İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir.

İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur.

İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur.

Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir.

Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir.

İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve iş gücü piyasası ile uyumludur.

İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artırmaktadır.

Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir.

İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.

İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir.

İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim.

İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir.

Faktör 2:

İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.

Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.

Tablo 44: Faktörlere İlişkin İstatistikler

Faktörler	Güvenilirlik İstatistikleri		Ölçek İstatistikleri			
	Örneklem Sayısı	Cronbach α Kat sayısı	Ortalama	Varyans	Std. Sapma	Faktörlerin Madde Sayısı
Faktör 1	2080	0,955*	52,62	65,200	8,075	13
Faktör 2	2080	0,745*	6,68	3,180	1,783	2

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıdaki faktörlere ilişkin yapılan güvenirlik analizi sonucuna göre en yüksek Cronbach α katsayısı 1. faktördedir (Cronbach $\alpha_1=0,955$). Aynı zamanda 1. faktörün madde sayısı 13 olduğu için en çok madde bu faktörde bulunur. 2. faktörün Cronbach α katsayısı ise $\alpha_2=0,745$. Genel olarak Cronbach α katsayıları incelendiğinde faktörlerin iyi derecede güvenilir olduğu ifade edilir.

3.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Bu çalışmada, İSMEK eğitimlerine katılan kursiyerlerin; demografik bilgileri ve eğitimlere karşı tutumları anket yardımı ile irdelenmeye çalışılmakta, yapılan mülakatlar ile de kursların niteliği ortaya konmaya çalışılmaktadır. Büyükşehir belediyeleri arasında en fazla nüfusa sahip olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi uygulaması olan İSMEK uygulama için uygun bulunmuştur. İSMEK'ten eğitim almış kursiyere anket çalışması internet ortamında uygulanmış olup, 2453 anketin 2080'i uygulamaya uygun bulunmuştur.

Ankete katılanların cinsiyet dağılımı, %29,1'i (605) erkek, %70,9'u (1475) kadındır. Bulgular neticesinde İSMEK'ten eğitim alan kişilerin dörtte üçüne yakını %70,9'unu kadınlar oluşturmaktadır. Kadın katılımcıların fazlalığı hem eğitimlerin kadınlara yönelik ağırlıklı eğitim çeşitliliği olması hem de işgücüne dahil olmama nedenlerinde yer alan ve ağırlıklı olarak kadınların oluşturduğu “ev işleriyle meşgul olanlar” kısmında yer alan on milyondan fazla kadının ev işlerinden arta kalan zamanlarını aktif değerlendirmek amacıyla eğitimlere katılımları oluşturmaktadır.

Türkiye genç nüfus ağırlıklı bir ülke olmasının da etkisi ile katılımcıların %65,4'si (1360) 15 – 35 yaş aralığında, %12,4'si (256) 46 yaş ve üzeri, yaş aralığında bulunmaktadır. Araştırmaya katılanların üçte ikisinden fazlasını çalışma çağında bulunan yaş aralığını oluşturan bireylerden oluşmaktadır. 56 yaş ve üzeri katılım %1,3 (26) olarak göze çarpmakta bununla yaş ilerledikçe kurslara katılım azalmakta olduğu söylenebilmektedir. Kurslara katılım bu yaş aralığında yoğunlaşmasının birincil nedeni katılımcıların hem kendilerini geliştirme ihtiyacı içinde olması hem de en azından bir meslek sahibi olmayı istemeleri oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılanların medeni durum dağılımı %39,5'i (821) evli, %60,5'i (1259) bekârdır. Bu sonuçlar ışığında bekâr bireylerin kursa katılım göstermede evlilere oranla daha fazla kursa katılım gösterdikleri göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra ankete katılanların %14,4'ü (302) 1 tane , %16,2'si (338) 2 tane, %3,3'ü (73) 3 tane çocuğu olduğunu belirtmiştir. Ayrıca %66,1'i (1367) ise çocuğu olmadığı yanıtını vermiştir. Kursa katılanların %33,9'u (713) kişi en az 1 tane çocuk sahibidir. Araştırmaya katılan kişiler sonucuna göre kursiyerlerin beşte üçünden fazlası çocuk sahibi değildir. Yeni nesil, eğitimlerle kendilerini geliştirme ve iş sahibi olmak için bir meslek eğitimi almak amacı ile kurslara katılımı çocuk sahibi olmanın önünde düşündükleri sonucunu çıkarmaktadır.

Eğitim durumu %83,8 üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Bu da İSMEK eğitimlerine katılım gösteren kişilerin eğitim seviyelerinin yüksek olduğunu göstermekte, daha nitelikli branş programları ile verimliliğin daha da artış gösterebileceğini göstermektedir. Üniversite mezunu olmayan kursiyerlerinin katılımının 16,2'si (336) düşük olduğu göze çarpmaktadır. Bunda anket çalışmasının online ortamda CAWI yöntemi ile yapılmasının etkisi bulunmaktadır. Daha önce İSMEK eğitimlerine katılmış aktif internet kullanıcılarının katılımının da etkisi vardır.

Son katılmış oldukları kurs katılımcıların vermiş oldukları yanıtlar çerçevesinde kursiyerlerin %51,7'si (1078); bilişim teknolojileri, kişisel gelişim, ofis programları, muhasebe ve finans eğitimleri ağırlıklı olarak eğitim aldıkları göze çarpmaktadır. Kursa katılımların ağırlığını kişisel gelişim ve meslek ile ilgili eğitimlerin olması, kişilerin hayat kalitelerini arttırmak için bir çaba içinde oldukları ve bun amaçlara yönelik eğitimlere katılım gösterdikleri göze çarpmaktadır.

Katılımcıların eğitimlere katılım süreleri dörtte birinden fazlası %27,4'ü (569) 32-50 saat sürelerde eğitimlere katılırken katılımcıların %59,2'lik ağırlığı ise en az 32 en fazla 150 saat sürelerle eğitimlere katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitimlerin yüzeysel olması başlarda katılım yoğun olurken kişilerin eğitimleri bırakmasının etkisi ile eğitime katılım süreleri 32-150 saat aralığında gerçekleşmektedir. Sürelerin daha da uzaması ve eğitimden kopmaların önlenmesi için eğitimlerin niteliklerinin artırılması gerekmektedir.

Katıldığı kursa nereden haberdar olduğu konusunda katılımcıların dörtte üç'e yakını %74,3'ü (1544) İSMEK aracılığıyla ve İnternette şeklinde ifade etmişlerdir. İSMEK eğitim merkezlerinin şehrin dört bir yanına dağılmasından ve ulaşımın kolay olmasından da etkisiyle kurstan haberdar olmada İSMEK aracılığıyla olması göze çarpmaktadır. Kursa katılımın artması için eğitim içeriklerinin zenginleştirilerek daha nitelikli hale getirilerek, medya kanallarının etkin kullanılması ve tanınmış simaların da katılımı ile reklamlar çekilerek yayın organlarının aracılığıyla dağıtılması ile mümkün olacağı düşünülmektedir.

Kursa katılma sebebi; kurslara katılım gösteren %86,9 (1808) kişi kendini geliştirme, meslekte ilerleme ve meslek edinme sebeplerinden dolayı kurslara katıldıklarını ifade etmişlerdir. Kursa katılan bireyler kendilerini öncelikli görmelerinin etkisi ile kendilerine yatırım yapmayı düşünen ve hayata bağlılıklarını arttıracak yeni aktivitelere dâhil olmayı düşünmelerinin etkisi ile kurslara katılım öncelikleri kendilerini geliştirecek eğitimler almak oluşturmaktadır. Bunu yanında günümüz koşullarında kendini özellik olarak yeni eğitimlerle ilerleten kişiler çalışma hayatında ilerleme göstermekte bu da kursa katılımı artıran sebeplerden olmakta. Günümüz büyük sorunlarından birinin mesleksizlik olması da kursa katılma nedenleri arasında meslek sahibi olma isteğinin öncelikli olmasını göstermektedir.

Almış oldukları eğitim hakkında daha önce fikir sahibi olmasına bakıldığında ağırlıklı olarak %56,8'i (1182) kısmen, çok az ve hiç şeklinde bilgi sahibi olduklarını belirtirlerken, kursa katılanların yarısından fazlası katılmış oldukları kursa tam bilinçle başvurmadıkları görülmektedir. İSMEK'te eğitimi aldığı program hakkında başvuruda bulunmadan önce program hakkında erkeklerin daha çok bilgi sahibi oldukları göze çarpmaktadır. Yaş ilerledikçe kurslara katılımlarda daha bilinçli bir şekilde kayıt

yapıldığı belirtilmektedir. 15-35 yaş arası, 36-55 yaş arasına göre program hakkında daha az bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Bu nedenle kurs tanıtımlarının önem kazandığı da göze çarpmaktadır.

İş durumu; katılımcıların %29'luk (603) üçte bire yakını işsiz kursiyerlerden oluşurken, %31,7'si (657) kısım bir meslek sahibi (memur, serbest meslek, esnaf ve çiftçi)'dir. İşsizlerin %22,9'u erkeklerden %77,1'i kadınlardan oluşmaktadır. İşsizlerin %74,2'si (506) 15-35 yaş aralığında olan katılımcılardan oluştuğu göze çarpmaktadır. İşsizlerin dörtte üçe yakını %73,1'i (505) üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Kursa katılan işsiz kişilerin hem genç hem de üniversite mezunu oldukları göze çarparken nitelikli bir eğitimle bu insanların çalışma hayatına dâhil olmaları sağlanabilmelidir.

Daha önce bir kurum kursuna katıldı mı: üçte ikiye yakını %60,7'si (1263) başka kurumlardan eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Katılım göstermede %61,4 (905) kadın, %59,2 (358) erkek oranları birbirine yakın olduğu görülmektedir. Katılım gösterenlerin yarıya yakını %48,9'u (617) MEB'e bağlı Halk eğitim merkezleri eğitimlerine katıldıklarını belirtmişlerdir. İŞKUR'dan daha önce eğitim alan 79 kişinin 46'sını %58,2'si ağırlıklı olarak 26-35 yaş arası katılımcılardan oluşmaktadır. Günümüzde insanlar kendilerini geliştirmek ve bir meslek sahibi olabilmek için her türlü eğitimlere katılmak için bir çaba içinde olduklarını göstermektedirler. İŞKUR, Halk Eğitim Merkezleri ve İSMEK'lerde düzenlenen eğitimler aracılığıyla, kişiler kendilerini geliştirecek eğitim faaliyetlerine dahil olmaya çalışmaktadırlar.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; %5,7 (119) katılmıyorum, %19,4 (403) kararsız, %74,9 (1558) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Eğitimin yeterli olduğu konusuna erkekler %74,9'u (453) ve kadınlar %74,9'u (1105) eşit oranda katılmaktadırlar. Eğitimin yeterli olduğu konusuna katılmayanların %6,9'unu (49) ve kararsızların %27,8'ini (198) 15-25 yaş arası katılımcılardan oluşmaktadır. Buradan eğitimlerin yeterli olduğu konusunda 15-25 yaş arası genç katılımcıların üçte bire yakını katılmadıklarını belirtmektedir. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %90,4'ü (208) eğitimin yeterli olduğu konusunda en fazla orana sahiptir. Yeterli olduğu konusunda en az katılanları %65,3'ü (464) 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. Eğitimlerin yeterli olduğunu belirtenlerin %89,1'lik (180) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Görüşme yapılan

kursiyerlerden gelen cevaplara göre; eğitimlerin yüzeysel olduğu, eğitimlerin geliştirilmesi gerektiği daha çok teorik eğitimler verildiği ve staj gibi pratik kısmın da olacağı eğitimlerin olması sonuçlarına ulaşılmıştır.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; %2,4 (49) katılmıyorum, % 11,7 (245) kararsız, % 85,9 (1786) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Eğitimin kursiyer seviyelerine olduğu konusuna erkekler %82,6'sı (500) ve kadınlar %87,2'si (1286) katılmaktadırlar. Kadınların seviyenin uygunluğuna olan katılımları daha yüksek görülmektedir. Eğitimin kursiyer seviyelerine uygun olduğu konusuna katılmayanların %4,3'ünü (31) ve 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 36-45 yaş aralığındaki katılımcılar %91,8'i (426) eğitimin kursiyer seviyelerine uygun olduğu konusunda en fazla orana sahiptir. Eğitimlerin kursiyer seviyelerine uygun olduğunu belirtenlerin %94,1'lik (190) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Görüşme kısmından edinilen sonuçlara göre kurs seviyesi herkesin anlayacağı basitlikte fakat eğitimin yüzeysel olmasından dolayı kursun devamında kursu bırakan kursiyerlerin olduğu beyan edilmektedir.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 4,0 (83) katılmıyorum, % 14,2 (297) kararsız, % 81,8 (1700) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Eğitimden edinilen bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur konusunda erkekler %79,5'si (481) ve kadınlar %82,6'sı (1219) katılmaktadırlar. Eğitimden edinilen bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur konusunda kararsızların %20,8'ini (148) 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 36-45 yaş aralığındaki katılımcılar %88,2'si (409) Eğitimden edinilen bilgilerin güncel ve işgücü piyasası ile uyumlu olduğu konusunda en fazla orana sahiptir. Eğitimden edinilen bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumlu olduğunu belirtenlerin %92,1'lik (186) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Bilgiler güncel fakat teoride kalmasından dolayı katılımcılar pratik olarak da eğitimlerin desteklenmesini belirtmektedirler. Yapılan mülakatlarda; “Maalesef İSMEK'ten çıkan öğrencilerin hiçbir şekilde iş bulamama durumu var. Bu mesleğin okunması gerekiyor. O şekilde ancak iş bulunabiliyor.” ve “Çalışma hayatına bir katkısı olduğunu düşünmüyorum sadece kişisel gelişim için katkısı

olabilir. Sadece CV’de yeri olur.” yanıtları alınarak konunun daha çok yüzeysel öğretildiği ve detaya inilemediği konusunda katılımcı görüşleri ortaya konmaktadır.

İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 3,8 (80) katılmıyorum, % 14,8 (307) kararsız, % 81,4 (1693) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Eğitimden edinilen beceriler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur konusunda erkekler %79,0’ı (478) ve kadınlar %82,3’ü (1215) katılmaktadırlar. Eğitimden edinilen beceriler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur konusunda kararsızların %22,4’ünü (159) ve katılıyorum diyenlerin arasındaki en düşük oranı %73,1’ini (520) 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %93,4’ü (215) Eğitimden edinilen becerilerin güncel ve işgücü piyasası ile uyumlu olduğu konusunda en fazla orana sahiptir. 15-25 yaş arasında katılımcıların dörtte bire yakını kazanılan becerilerin güncel ve işgücü piyasası ile uyumlu olmadığı görüşünde olduklarını belirtmişlerdir. Eğitimden edinilen beceriler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumlu olduğunu belirtenlerin %92,6’lık (187) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Kurslar kişilerin yeteneklerinin ortaya çıkması açısından önem arz etmektedir. Kurslar aracılığıyla insanlar yeteneklerini arttırmakta ve çalışma hayatında bunun etkilerini gördüklerini belirtmektedirler. Mülakatlarda; “Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum. Eğitim biraz fazla yüzeysel gidiyor.” ve “Bunu net olarak söyleyebilirim ki hayır katkısı olmadı. Almış olduğum eğitimin bana iş anlamında bir faydası olmadı dediğim gibi. Her şey teorikte kaldı. Hiçbir şey pratik olamadı. İSMEK’teki eğitim açıkçası çok güçlü mü, hayır.” şeklinde katılımcı beyanları olmuştur. Verilen eğitimlerin teoride kaldığı güncel aktif işlerle desteklenmediği, bu nedenle eğitimlerin sadece teoride kaldığı belirtilmektedir.

İSMEK’ten almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 3,7 (77) katılmıyorum, % 9,3 (193) kararsız, % 87,0 (1810) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmediği konusunda erkekler %85,1’i (515) ve kadınlar %87,8’i (1295) katılmaktadırlar. Eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmediği konusunda katılıyorum diyenlerin arasındaki en düşük oranını %80,4 (572) 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 36-45 yaş aralığındaki katılımcılar %92,4’ü (429) ve 56 yaş üzeri

kursiyerlerin %92,4'ü (24) eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmediği konusunda en fazla orana sahiptirler. Eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmediği konusunda %94,1'lik (190) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Katılımcıların çoğunluğu oransal olarak eğitimlerin gereksiz bilgiye yer verilmediğini belirtse de "İSMEK'teki eğitim açıkçası çok güçlü mü, hayır. Geliştirilmesi gereken, kendisini daha yenilemesi gereken bir kuruluş olduğunu düşünüyorum açıkçası." mülakatlar sonucunda eğitimlerin yüzeysellikten çıkarak daha donanımlı ve daha geliştirilerek güçlendirilmesi belirtilmektedir. Bu sayede kursiyerlere eğitimler hem donanımlı verilmiş olacak hem de kişilerin çalışma hayatına daha etkin katılmaları için kişileri motive eden unsur olacaktır.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 3,7 (178) katılmıyorum, % 9,4 (194) kararsız, % 86,9 (1808) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmediği konusunda erkekler %84,7'si (512) ve kadınlar %87,9'u (1296) katılmaktadırlar. Eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmediği konusunda katılıyorum şeklinde cevap verenlerin arasındaki en düşük oranını %80,4 (572) 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %95,2'si (219) Eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmediği konusunda en fazla orana sahiptir. Eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmediği konusunda %95,0'lık (192) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Genç nüfustaki katılımcılar aldıkları eğitimlerin daha detaylı olmasından yanayken yaş ilerledikçe yüzeysel de olsa aldıkları eğitimden azami faydayı sağlamayı düşünmektedir. Genç nüfus eğitimle iş piyasasına donanımlı girmeyi düşünürken ilerleyen yaşta insanlar eğitimlerin kendi seviyelerinin alabileceği yalınlıkta olmasını ve çevre edinmek ve sosyalleşmek amaçlı eğitimlere dahil olduklarını belirtmektedirler.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 70,7 (1471) katılmıyorum, % 14,1 (293) kararsız, % 15,2 (316) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Eğitimden beklediğim faydayı göremedim sorusuna katılmadığını belirten erkeklerin oranı %64,3 (389) ve kadınların oranı %73,3'ü (1082) olduğu göze çarpmaktadır. Bu konuda katılıyorum cevabını verenlerin içinde erkekler %20,7 (125) kadınlar %13 (191) kişi olarak belirtilmiştir. Erkeklerin beşte biri almış oldukları eğitimden fayda görmediklerini belirtmişlerdir. Eğitimden beklediğim faydayı göremedim konusunda en yüksek katılmıyorum diyerek

eğitimden fayda gördüğünü belirtenlerin %84,7 (22) 56 yaş ve üzeri katılımcılar oluştururken, beklediği faydayı görmediği sorusuna katılıyorum cevabı veren %17,1 (111) 26-35 yaş arası çalışma çağında aktif bulunan kişiler oluşturmaktadır. Katılıyorum diyenlerin arasındaki en düşük oranı %73,1'ini (520) 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %93,4'ü (215) Eğitimden beklediğim faydayı göremedim konusunda en fazla katılmıyorum oranına sahiptir. Eğitimden beklediğim faydayı göremediği konusunda katılmıyorum cevabı verenlerin %85,6'lık (173) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Eğitimlerden fayda görmedim konusunda en yüksek katılıyorum cevabını veren %16,4 (170) Lisans mezunlarının olduğu göze çarpmaktadır. Mülakat yapılan katılımcılar; “Bunu net olarak söyleyebilirim ki hayır katkısı olmadı. Almış olduğum eğitimin bana iş anlamında bir faydası olmadı dediğim gibi.” ve “Çalışma hayatına bir katkısı olduğunu düşünmüyorum sadece kişisel gelişim için katkısı olabilir. Sadece CV’de yeri olur.” Aldıkları eğitimin çalışma hayatı ile uyumlu ilerlememesinden dolayı aldıkları eğitimin teoride kaldığını, eğitimlerin faydalı olmadıklarını belirtmektedirler.

İSMEK’te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 6,6 (136) katılmıyorum, % 17,6 (368) kararsız, % 75,8 (1576) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda, erkekler %78,5'i (475) ve kadınlar %74,6'sı (1101) katılmaktadırlar. Erkekler verilmek istenen öğretim programı açısından sürelerin yeterli olduğunu kadınlardan daha fazla oranda katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir konusunda kararsızların %30,8'ini (8) 56 yaş ve üzerine katılımcılar oluştururken ve katılmıyorum diyenlerin arasındaki en yüksek oranı %7,1'ini (50) 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %82,7'si (190) eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterli olduğu konusunda en fazla orana sahiptir. Eğitimde sürenin yeterli olduğunu belirtenlerin %84,6'lık (171) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Mülakata katılan kişilerin belirtmiş oldukları; “Staj olsaydı daha iyiydi. Belki iş arayışında aktif bir şekilde iyi olabilirdi. Sonuçta her yerde tecrübe isteniliyor, karşı taraf beni işe almadığı sürece ben o tecrübeyi nereden edineceğim. Ama en azından bir staj görünümünde olsaydı derdi ki gitmiş kursa staj da görmüş en azından burada eğitimini tamamlayıp bu işe adapte olabilir diyebilirdi. Zaten işe alan kısım da o yöne bakıyor.”,

“Bence uygulamaya yönelik daha fazla olabilir. Bence ezberden daha fazla uygulama olabilir diyebilirim.” ve “Her şey teorikte kaldı. Hiçbir şey pratik olamadı.” Bilgiler ile eğitimlerin sürelerin arttırılması ve teorik eğitime ek olarak pratik yapabilecekleri uygulamaya dönük staj imkânlarının eksik olması konusunda geliştirilmesi yönünde fikir belirtmişlerdir.

Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 3,0 (64) katılmıyorum, % 12,1 (251) kararsız, % 84,9 (1765) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda, erkekler %82,3’ü (498) ve kadınlar %85,9’u (1267) katılmaktadırlar. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %93,4’ü (215) oran ile mesleki bilgi açısından eğitmenin yeterli olduğunu belirten en yüksek orana sahiptir. Eğitim yönünden bakılınca, %96,0’lık (194) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Yapılan mülakatlarda, “Gerçekten orada eğer şey yapıyorlarsa öğretmen olarak geliyorlarsa onların kendilerini bu işe adayarak yapmalarını isterim. Yani bir şeyler katsınlar insanlara. Sadece hani zaman doldurmak amaçlı olmamalı.” Eğitim veren eğitmenlerin becerilerin gelişimi açısından yararlı olduğu bunun yanında katılımcıların da eğitimlerden faydalanmak için eğitimlere düzenli devam etmeleri gerektiği konusuna dikkat edilmektedir.

Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 3,0 (62) katılmıyorum, % 11,2 (235) kararsız, % 85,8 (1783) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda erkekler %83,8’i (507) ve kadınlar %86,5’i (1276) katılmaktadırlar. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %93,8’i (218) Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir konusunda en fazla orana sahiptir. Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterli olduğunu belirtenlerin %97,0’lık (196) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Mülakatlarda edinilen bilgiler,“Gittiğime değdi. Çizimle alakalı daha fazla bilgi edindim.” (K4) “Eğitimden yana iyilerdi. Hocamız A’dan Z’ye her şeyi harfiyen öğretti. Eksiksiz öğretti her şeyi. Teorik bilgi konusunda çok iyiydi. Gerek ders konusunda olsun böyle hayatla ilgili olsun çok yardımcı oldu.” (K10) kişilerin eğitimler ile var olan yeteneklerin de geliştiği eğitimin faydalı olduğu belirtilmiştir.

Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 16,0 (333) katılmıyorum, % 37,1 (772) kararsız, % 46,9

(975) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda erkekler %43,8'i (265) ve kadınlar %48,2'si (710) katılmaktadırlar. Katılmıyorum cevabını verenlerin %21,0 (127) erkekler, %13,9'unu (206) kadınlar oluşturmaktadır. Belgenin iş bulma açısından değerinin olduğunu düşünen insanların oranı yüzde ellinin altında olduğu göze çarpmaktadır. Katılmıyorum cevabında %26,2'lik (170) oran ile 26-35 yaş arasındaki aktif çalışma hayatında olan katılımcıların olduğu göze çarpmaktadır. 56 yaş ve üzeri katılımcıların %57,7'si (15) Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir konusunda en fazla katılıyorum cevabını veren orana sahiptir. Kararsızların içinde en yüksek oranda %43,5 (100) ile 46-55 yaş arası katılımcıların bulunması dikkat çekmektedir. Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterli olduğunu belirtenlerin %48,6'luk (503) en yüksek oranını Lisans mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Alınan eğitimler kişilerin gelişimlerine yardımcı olmakta fakat yüzeysel kalmakta olduklarından iş piyasasında değer görememekte kursa katılanlar. Bu nedenle kursa katılanlar almış oldukları belgelerin iş bulmaları açısından yeterli olmadığını belirtmektedirler. Mülakatlardan edinilen bilgi çerçevesinde,

“Sertifika geçerli değil dediler. Zaten bir iş bulamadım. Gereksiz bir belge olarak bize sundular yani açıkçası. Hiçbir iş bulamıyorsam ben o belgenin bir anlamı yok bende. Sertifika var ama içi boş. Bir meslek olarak göremiyorlar.” Katılımcılar aldıkları eğitimin bir işe girmede yeterli olmadığını sadece sertifikayı da içi dolu olmayan bir belge olarak görmektedirler.

Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 3,9 (8,3) katılmıyorum, % 16,4 (340) kararsız, % 79,7 (1657) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda erkekler %78,5'i (475) ve kadınlar %80,1'i (1182) katılmaktadırlar. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %89,1'i (215) Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir konusunda en fazla orana sahiptir. Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak nitelikte olduğunu belirtenlerin %88,6'luk (179) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Bilgisayar kullanmayı bilmeyen birine yüzeysel de olsa bilgisayar kullanmayı, ofis programlarını öğretmekte kurs eğitimleri, fakat uzmanlaştırıcı eğitimler konusunda içinin doldurulması ve uygulamalarla desteklenmesi gerekmektedir.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 33,5 (697) katılmıyorum, % 34,9 (726) kararsız, % 31,6 (657) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda erkekler %37,9'u (229) ve kadınlar %28,8'i (428) katılmaktadırlar. Kadınlara nazaran erkek katılımcıların üçte birden fazlası almış oldukları eğitimin işe girmelerini sağlamayacağını düşünmektedir. Katılmıyorum cevabını verenlerde kadınların ağırlığı göze çarpmaktadır %35,8 (528), erkekler 27,9 (169). Bu soru hakkında kararsızların %40,9 'unu (291) 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 26-35 yaş aralığındaki çalışma çağındaki katılımcıların %39,0'ı (253) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum konusunda katılıyorum cevabını veren en fazla orana sahiptir. Katılmıyorum cevabını verenlerde en yüksek oranı %39,2 (90) ile 46-55 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmediğini belirtenlerin %42,2'lik (214) en yüksek oranını Önlisans mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Katılımcıların çoğunluğu bu soruya katılıyorum yanıtını vermekte çünkü bir eğitim aldıklarını fakat bu eğitimin iş piyasasının ihtiyacını karşılayacak nitelikte olmadığını düşünmektedirler. Mülakatlara katılanların belirttikleri bilgiler, "Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum." (K8), "Çalışma hayatına bir katkısı olduğunu düşünmüyorum sadece kişisel gelişim için katkısı olabilir. Sadece CV'de yeri olur." ve "Bunu net olarak söyleyebilirim ki hayır katkısı olmadı. Almış olduğum eğitimin bana iş anlamında bir faydası olmadı dediğim gibi. İSMEK gibi yerlerde de hani eğitim alanların en azından mesleki eğitim alanların da bir şekilde yanlarında olmaları gerektiğini düşünüyorum. Evet, bir kontenjan ayrılması gerektiğini düşünüyorum." Eğitimlerin temel eğitimler olduğu detaylı bir şekilde gerçekleşmediği bu nedenle çalışma hayatının ihtiyaçlarını karşılamada kişilere faydası olmadığı belirtilmektedir.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 6,4 (133) katılmıyorum, % 23,9 (497) kararsız, % 69,7 (1450) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda erkekler %72,4'ü (438) ve kadınlar % 68,6'sı (1012) katılmaktadırlar. Katılmıyorum cevabını verenlerin oranında %8,2 (50) ile Erkekler, %5,7 (83) orana sahip olan kadınlardan daha fazla olduğu görülmektedir. İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine

uygundur uyumludur konusunda kararsızların %31,1'ini (221) 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 56 yaş ve üzeri katılımcılar %84,6'sı (22) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur konusunda en fazla orana sahiptir. Eğitimden edinilen beceriler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumlu olduğunu belirtenlerin %76,7'lik (155) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Bu konuda özellikle çalışma çağındaki genç nüfusta yer alan bireyler eğitimlerin sektör taleplerini karşılamakta yeterli olmadığını belirtmektedir. Mülakatlardan edinilen, "Eğitim biraz fazla yüzeysel gidiyor. Aldığım eğitim çok temel bir eğitimdi o çok karşılamıyordu açıkçası. Daha çok kendim geliştirerek üzerine koyarak bir iş bulabilirim diye düşünüyordum. Bence uygulamaya yönelik daha fazla olabilir. Bence ezberden daha fazla uygulama olabilir diyebilirim." bilgi neticesinde verilen eğitim dışında kişinin konu hakkında daha detaylı destekleyici eğitimler alması gerektiği böylece sektör taleplerini karşılayıcı nitelikte olacağının altı çizilmiştir.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 2,3 (47) katılmıyorum, % 8,2 (172) kararsız, % 89,5 (1861) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda erkekler %88,6'sı (536) ve kadınlar %89,9'u (1325) katılmaktadırlar. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %95,2'si (219) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır konusunda en fazla orana sahiptir. İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmakta olduğunu belirtenlerin %96,6'lık (195) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Kursu katılmadan önce konu muhasbe, bilgisayar vb. konularda bilgi sahibi olmayan kursiyerler kurs ilerledikçe temel eğitimlerle bilgi ve becerilerinin gelişmesini sağlamışlardır. Nitekim mülakatlardan gelen, "Benim çok işime yaradı. Yani mesleki olarak hem bana bir şeyler kattı hem de bunu kullanabildim. Şu anda evden çizim yapıbiliyorum bazı firmalara." bilgi ile bazı kursiyerler var olan becerilerini daha ileri götürebilmektedir. Bu nedenle daha nitelikli içi dolu eğitimler ve daha nitelikli eğitmenler ile şehrin dört bir yanına kaliteli merkezler açılabilir ve bundan eğitimini tamamlayamayan meslek sahibi olamayan kişiler fayda sağlayabilir.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 21,5 (448) katılmıyorum, % 33,1 (688) kararsız, % 45,4 (944) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda erkekler

%41,8'i (253) ve kadınlar %46,9'u (691) katılmaktadırlar. Katılmadığını belirtenlerin %26,5 (160) erkekler, %19,6 (288) kadınlar oluşturmakta. Erkekler daha iyi bir işe yerleşmek için verilen eğitimlerin bir yardımı olmadığını belirtmektedirler. İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur konusunda kararsızların %42,1'ini 15-25 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. 56 yaş ve üzeri katılımcılar %69,3'ü (18) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur konusunda en fazla orana sahiptir. Katılmıyorum cevabını verenlerin arasında %32,7 (212) ile en yüksek orana 26-35 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır. İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olduğunu belirtenlerin %53,2'lik (155) en yüksek oranını Lise mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Kararsızlar arasında %46,5'luk (94) en yüksek oran ile Lisansüstü mezunlar dikkati çekmektedir. Kursların eğitim olarak temel nitelikte olması çalışma hayatının ihtiyaç duyduğu vasıfta insanlar mezun edememesinden dolayı katılımcılar da kurslardan sonra daha iyi bir işe yerleşme konusunda ağırlıklı olarak olumsuz görüş belirterek konu hakkındaki düşüncelerini belirtmişlerdir.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 2,3 (47) katılmıyorum, % 10,4 (218) kararsız, % 87,3 (1815) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda erkekler %84,1'i (509) ve kadınlar %88,5'i (1306) katılmaktadırlar. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %96,6'sı (222) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olduğu konusunda en fazla orana sahiptir. İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olduğunu belirtenlerin %95,6'lık (193) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Bu konuda katılımcıların çoğu katıldıkları için kendilerini şanslı görmekte, sosyalleştiklerini ve bir meslek sahibi olduklarını düşünmektedirler. Mülakata katılan kişilerin belirttikleri, "Bence kesinlikle sağlıyor. Çünkü kadınların evden çıkmasını sağlıyor. Bu da onlara özgüven sağlıyor. Çünkü o ortamda insanların yaptıklarını gördükçe sizin de bir şeyler yapma isteğiniz doğuyor. Ben kesinlikle faydalı olduğunu düşünüyorum. Benim çok işime yaradı. Yani mesleki olarak hem bana bir şeyler kattı hem de bunu kullanabildim." ve "Gittiğime değdi. Çizimle alakalı daha fazla bilgi edindim." katılımcılar eğitimler sayesinde ev dışına çıkmakta, bir meslek sahibi olarak kendi çocuklarına örnek olduğunu düşünmektedir.

İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar; % 3,0 (83) katılmıyorum, % 6,6 (139) kararsız, % 89,4 (1858) katılıyorum şeklinde olmaktadır. Bu konuda erkekler %89,9'u (544) ve kadınlar %89,1'i (1314) katılmaktadırlar. 46-55 yaş aralığındaki katılımcılar %97,0'ı (222) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim konusunda en fazla orana sahiptir. Eğitimden edinilen beceriler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumlu olduğunu belirtenlerin %96,5'lik (195) en yüksek oranını Lisansüstü mezunu katılımcılar oluşturmaktadırlar. Kurslarda eğitim alanlar ve mezun olanlar bu konuda hem fikir İstanbulda yaşayan her bireyin bu eğitimlere katılarak hayatlarına renk katmaları için bir fırsat olduğunu belirtmişlerdir. Mülakatlarda belirtilen, “Başlayıp bırakanlar oldu kesinlikle bırakmasınlar. Hayatına bir şey kattığını düşünmüyor bu kursu bırakan kişiler. Hâlbuki iş başvurusunda çok büyük önemi var. Bu sertifikayı da aldım demenin ve o sertifikayı göstermenin gerçekten önemi var yani iş başvurularında.”, “Hani lise mezunu olmuş, bir meslek sahibi olmamış insanlara, durumu olmamış ya da bu meslek sahibi olamayan insanlar için ben çok güzel kapı olarak düşünüyorum İSMEK'i.” ve “Hiçbir şey olmasa da bence insanların İSMEK gibi yerlere gidip oralarda kendilerini eğitmek, yetiştirmek, en azından evde geçirecek boş zamanı aktivite yaparak geçirmelerini kesinlikle tavsiye ediyorum. İlla da meslek için olmasa bile en azından bir yerlerden başlamak için gitmelerini tavsiye edebileceğim bir yer.” Kursu her insanın katılabileceği ve kıyısından kenarında da olsa kişiye bir katkıda bulunacağını belirtmekte ve evde oturmaktansa kişilerin kıymetli zamanlarını kurslarda değerlendirmelerinin kendileri için daha iyi olacaklarını tavsiye etmektedirler.

SONUÇ

Dünyada yirminci yüzyıl sonrasında savaşların olmaması ve sağlık sektöründe toplu ölümlere sebep olan hastalıkların tedavi edilecek bilimsel ilerlemenin bulunmasından dolayı artan bir nüfusa dönüşmektedir. Bunun içinde her yıl katlanarak artan bir yaşlı nüfusu göze çarpmaktadır. Nüfus içindeki artış gösteren bu yaşlı nüfusun toplum içinde ve kendi hayatında mutlu bir şekilde hayatını idame ettirebilmesi açısından; ülkeler, bu nüfus içinde yer alan bireylerine çeşitli destekler sunmalı ve bu insanların hayata adaptasyonları sağlanmalıdır. Devletlerin ulaşamadıkları bu gibi sorunların çözümünde devreye yerel yönetimler girmekte ve bu kısımda belediyelere görevler düşmektedir. Geçmişte çalışma hayatının yoğunluğundan kendilerine zaman ayıramadıklarını düşünen bireyler İSMEK eğitimleri ile hem bol olan vakitlerini olumlu değerlendirmekte hem de hayattan kopmamaları için bir uğraşları olmasından önem taşımaktadır.

Gelişmiş ülkeler veya gelişmekte olan ülkelerde olsun devletlerin yerel yönetimlere vermiş oldukları yetki devri verilen hizmetlerin içeriğine ya da kalitesine bakılmaksızın aynı olmaktadır. Belediyelere yetki verilmesinin sebebi halkın sorunlarına karşı hızlı bir biçimde cevap vermesi ve belediyelerin halka yakın olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenden dolayı belediyeler 21. yüzyılda kararların hızlı alınması ve sorunların giderilmesi açısından önem arz etmektedir.

Bireysel ihtiyaçlar çerçevesinde yetişkin bireylerin eğitim faaliyetlerini kapsayan ve hayat boyu sürecek eğitim faaliyetlerine yaygın eğitim denmektedir. Örgün eğitimde bulunup devam edemeyen veya hiç bulunmamış olan bireylerin eğitim faaliyetlerini devam ettirememelerinden kaynaklı alamadıkları eğitim faaliyetlerinin tamamlanması kısmında ağırlıklı olarak kişilerin bir meslek sahibi olmasına yönelik eğitimler çeşitli kurumlar aracılığıyla verilmektedir. Türkiye’de İŞKUR’un düzenlemiş olduğu mesleki eğitim faaliyetleri, MEB’e bağlı Halk Eğitim Merkezleri ve çeşitli büyükşehir belediyelerin tertip ettikleri eğitim kursları, örgün eğitimden ayrılmak zorunda kalan veya hiç eğitim alamamış kişilerin topluma kazandırılması ve hayatlarına daha olumlu yön verebilmeleri açısından günümüzde daha çok önem taşımaktadır.

Örgün eğitime devam edemeyip eğitimlerini yarıda bırakmak zorunda kalan gençler için, çalışma hayatında gerekli olan donanımına sahip olabilmek ve vasıflı bir şekilde iş gücüne dâhil olabilmek önem arz etmektedir. Yirmi birinci yüzyılda gençler eğitimlerine dâhil

olmadıklarında bir meslek sahibi olmaları gerektiğine inanmakta ve bunun için eğitim veren kurumlara başvuruda bulunmaktadırlar. Bu yüzyılda gençler hem meslek sahibi olmayı hem de bilgisayar ve yabancı dil eğitimleri ile almış oldukları eğitimleri destekleyerek bir işe girmelerini kolaylaştırmaktadırlar. Almış oldukları bu eğitimler sayesinde gençlerin hem hayat kaliteleri artmakta hem de hayata küsmeleri önlenerek olası bir toplumsal patlamanın önüne geçilerek toplumsal barış ortamının sağlanmasına yardımcı olduğundan önemlidir. Örgün eğitime devam edemeyen tüm gençlerin bu eğitimleri alması için çaba sarf edilmelidir. Hem eğitimlerin sayısı hem de niteliğinin artırılması sağlanmalı ve bu eğitimlerin tüm gençlerin faydalanması sağlanmalıdır.

Türkiye’de faaliyet göstermekte olan İŞKUR, MEB’e bağlı Halk Eğitim Merkezleri, Üniversitelerin Sürekli Eğitim Merkezleri gibi Belediyelerin meslek eğitim kursları, katılımcılara yaşam boyu öğrenme olanağı sunarak, kişilerin kendilerini sürekli biçimde geliştirmeleri yoluyla onları ekonomik ve sosyal yönden toplumun bir parçası haline getirmektedir. Onları vasıflı hale getirerek toplumsal kalkınmayı ve toplumsal barışı sağlaması açısından önemli katkıda bulunmaktadır. Bu kurumlar, kişilere, kentlilik bilinci aşılamanın yanı sıra onlara meslek kazandırma, hobi edinmelerini sağlama, yeni dostluklar kurarak sosyalleşmelerini sağlama gibi fonksiyonlar da geliştirmektedirler.

Sosyal politika uygulamalarında belediyeler halka yakın olmalarının etkisi ile sorunlara daha hızlı cevap vermelerinden dolayı en etkili kurumların başında gelmektedir. Bu durum belediyelerin tüm dünyada olduğu gibi kurtarıcı konuma gelmelerine sebep olmaktadır. Türkiye’de, modern manada belediyeçilik uygulaması 2004 yılında kabul edilen belediye reformu adı verilen 5393 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi ile başlasa da ilk belediye kurumu temelleri 1800’lü yıllarda atılmıştır. Yoğun göçlerle artan nüfustan kaynaklı plansız kentleşmenin verdiği, kaynakların etkin kullanılmaması sorunundan dolayı belediyeler sorunlara acele cevap verememeleri belediyelerin sosyal yönünün ortaya çıkmasını geciktirmiştir. Belediyeler, kanunlar çerçevesinde belediye sınırları içindeki rutin vazifelerini yerine getirirlerken 1990’lı yılların ortasında başlayan belediyeçilik uygulamaları ile gelişmiş ülkelerde olduğu gibi gelişmelerin gerisinde kalmadan daha çok vatandaş odaklı belediyeçilik uygulamalarına geçmeye başlamışlardır. Vatandaşlık kimliğini ortaya çıkarmak amacıyla vatandaşların kent kimliğine sahip olmaları için sanat ve meslek eğitim faaliyetlerine başlamışlardır.

İstanbul halkına ücretsiz sanat ve meslek eğitimi vermek amacıyla, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin düzenlemiş olduğu organizasyon olan İSMEK yetişkin bireylere yönelik eğitim faaliyetlerine 1996 yılında başlamıştır. Eğitimlere okuma yazma bilen her yaş ve cinsiyetten meslek ve toplumsal tabaka ayırt etmeksizin İstanbul'da yaşayan insanlar katılım göstermekte sanat ve meslek eğitimi almaktadır. İSMEK bir eğitim kurumu olmanın yanı sıra kişilere kentlilik bilincinin aşılması, gençlerin suça karışmasını önleyerek onları meslek sahibi yaparak topluma kazandırılması bakımından önem taşımaktadır. Kadınların evden çıkıp kurslara eğitim almaya gitmeleri ve onların yeteneklerinin ortaya çıkmasına vesile olması sebebiyle, yaşlılara verilen hobi amaçlı eğitimler aracılığıyla onların toplumdan ve hayattan kopmasını engellemeleri yönüyle önemli görülmektedir.

Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliğinin tam olarak oturmamasından dolayı, evliliklerde veya bir doğum sonrasında kadınlar iş hayatından ayrılmak zorunda kalmaktadır. Toplumun biçmiş olduğu eşit olmayan bu roller neticesinde, çocuklarının bakımının iş hayatı ile beraber gidememesinden dolayı kadınlar, çalışmalarını devam ettirememektedirler. Çocukların topluma kazandırılan bir birey olduklarını ve bunların gerekli olgunluğa gelene kadar da aile desteğine ihtiyaç duyacakları önem taşımakta ve kanuni olarak gerekli altyapının oluşturularak çalışma hayatına devam etmek isteyen kadınlara yönelik kanunlarda düzenlemeler yapılmalıdır. TÜİK verilerine göre (Ekim, 2020), işgücüne dahil olmayan kadınların toplamı 21.839.000 olarak belirtilmekte ve bunların içinde büyük çoğunluğu 10.002.000'i ev işleriyle meşgul kadınları oluşturmaktadır. Evde ve çalışma hayatında bulunan kadınlar kendilerine vakit ayıramamakta ve bunun neticesinde hayatlarını dolu bir biçimde mutlu bir şekilde yaşayamamaktadırlar. İSMEK'te verilen eğitimler bu kadınların ev ortamından anlık da olsa sıyrılmaları toplum içine karışarak sosyalleşmeleri ve yeni deneyimler kazanmaları açısından değer arz etmektedir. Alınan eğitimlerin doğrudan etkileri, kadınların almış oldukları eğitimleri hayatlarının her safhasında kullanarak kendilerini kanıtlamaları olarak göze çarparken, dolaylı etkisinde de kendini toplum içinde donanımlı ve her işin üstesinden gelecek kapasitede olarak gören kişi olarak görmesinden mutlu olması ve bu mutluluğun eve yansması neticesinde boşanmaların önüne geçilmesi açısından önem taşımaktadır.

Türkiye’de güncel açıklanan 2021 ağustos verilerine göre; Ulusal Engelli Veri Sisteminde engelli raporu almak için yetkili hastanelere başvurmuş ve hizmet için devlete temasa geçmiş olan kayıtlı engelli toplam sayısı 2.511.950’dir. Bunun 1.414.643’ü erkek ve 1097.307’si kadın engellilerden oluşmaktadır (www.engelli.com, Erişim Tarihi; 25/09/2021). Bu bireylerin hayata tutunmaları ve onların toplumdaki diğer vatandaşlar gibi eşit haklara sahip olmalarından dolayı, gerekli donanımları sağlamaları için eğitimlerden faydalanmaları sağlanmalıdır. Alacakları bu eğitimler sayesinde engelli bireyler hem kendilerine olan güvenlerini artırmakta hem çevre edinerek sosyalleşmekte hem de edindikleri deneyimler sayesinde çalışma hayatında katılarak topluma adapte olmaktadır. İSMEK verilen hem karma hem de özel eğitimler aracılığıyla engelli bireylerin kendilerine olan güvenlerinin artmasına aracılık etmektedir.

TÜİK Eylül 2021 verileri neticesinde; çalışma çağına olup da Türkiye genelinde 15 yaş ve daha üzeri yaşlardaki kişilerde işsiz sayısı kadınlarda 1.548.000, erkeklerde 2.246.000 toplamda 3 milyon 794 bin olarak rapor edilmiştir. İşsizlik oranı %11,5 olarak belirtilmiştir (TÜİK, Eylül 2021). Çalışma çağına ve sağlıklı bir birey olup da çeşitli sebeplerden dolayı çalışma hayatına dahil olamayan kişilerin oluşturduğu işsizlerin, aidiyet duygularını yitirmeden topluma kazandırılmaları açısından eğitimlerden faydalanmaları önemlidir. Çalışmadıklarından dolayı var olan yeteneklerinin körelmemesi veya yeteneklerinin ortaya çıkartılması için eğitimlerden faydalanmaları hem doğrudan bu kişilerin mutlu olmasına ve hayat kalitelerinin artmasına sebep olmakta hem de bu kişilerin mutluluklarının yansması olarak toplumda barış ortamının devam etmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışma ile İSMEK eğitimlerine katılan kursiyerlerin demografik bilgileri ve eğitimlere karşı tutumları anket yardımı ile irdelenmeye, yapılan mülakatlar ile de kursların niteliği ortaya konmaya çalışılmıştır.

Ankete katılanların cinsiyet dağılımı, %29,1’i (605) erkek, %70,9’u (1475) kadındır. Bulgular neticesinde İSMEK’ten eğitim alan kişilerin dörtte üçüne yakını %70,9’unu kadınlar oluşturmaktadır. Kadın katılımcıların fazlalığı hem eğitimlerin kadınlara yönelik ağırlıklı eğitim çeşitliliği olması hem de işgücüne dahil olmama nedenlerinde yer alan ve ağırlıklı olarak kadınların oluşturduğu “ev işleriyle meşgul olanlar” kısmında yer alan on

milyondan fazla kadının ev işlerinden arta kalan zamanlarını aktif değerlendirmek amacıyla eğitimlere katılımları oluşturmaktadır.

Türkiye genç nüfus ağırlıklı bir ülke olmasının da etkisi ile katılımcıların %65,4'si (1360) 15 – 35 yaş aralığında, %12,4'si (256) 46 yaş ve üzeri, yaş aralığında bulunmaktadır. Araştırmaya katılanların üçte ikisinden fazlasını çalışma çağında bulunan yaş aralığını oluşturan bireylerden oluşmaktadır. 56 yaş ve üzeri katılım %1,3 (26) olarak göze çarpmakta bununla yaş ilerledikçe kurslara katılım azalmakta olduğu söylenebilmektedir. Kurslara katılım bu yaş aralığında yoğunlaşmasının birincil nedeni katılımcıların hem kendilerini geliştirme ihtiyacı içinde olması hem de en azından bir meslek sahibi olmayı istemeleri oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılanların medeni durum dağılımı %39,5'i (821) evli, %60,5'i (1259) bekârdır. Bu sonuçlar ışığında bekâr bireylerin kursa katılım göstermede evlilere oranla daha fazla kursa katılım gösterdikleri göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra ankete katılanların %14,4'ü (302) 1 tane , %16,2'si (338) 2 tane, %3,3'ü (73) 3 tane çocuğu olduğunu belirtmiştir. Ayrıca %66,1'i (1367) ise çocuğu olmadığı yanıtını vermiştir. Kursa katılanların %33,9'u (713) kişi en az 1 tane çocuk sahibidir. Araştırmaya katılan kişiler sonucuna göre kursiyerlerin beşte üçünden fazlası çocuk sahibi değildir. Yeni nesil, eğitimlerle kendilerini geliştirme ve iş sahibi olmak için bir meslek eğitimi almak amacı ile kurslara katılımı çocuk sahibi olmanın önünde düşündükleri sonucunu çıkarmaktadır.

Eğitim durumu %83,8 üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Bu da İSMEK eğitimlerine katılım gösteren kişilerin eğitim seviyelerinin yüksek olduğunu göstermekte, daha nitelikli branş programları ile verimliliğin daha da artış gösterebileceğini göstermektedir. Üniversite mezunu olmayan kursiyerlerinin katılımının 16,2'si (336) düşük olduğu göze çarpmaktadır. Bunda anket çalışmasının online ortamda CAWI yöntemi ile yapılmasının etkisi bulunmaktadır. Daha önce İSMEK eğitimlerine katılmış aktif internet kullanıcılarının katılımının da etkisi vardır.

Son katılmış oldukları kurs katılımcıların vermiş oldukları yanıtlar çerçevesinde kursiyerlerin %51,7'si (1078); bilişim teknolojileri, kişisel gelişim, ofis programları, muhasebe ve finans eğitimleri ağırlıklı olarak eğitim aldıkları göze çarpmaktadır. Kursa katılımların ağırlığını kişisel gelişim ve meslek ile ilgili eğitimlerin olması, kişilerin hayat

kalitelerini arttırmak için bir çaba içinde oldukları ve bun amaçlara yönelik eğitimlere katılım gösterdikleri göze çarpmaktadır.

Katılımcıların eğitimlere katılım süreleri dörtte birinden fazlası %27,4'ü (569) 32-50 saat sürelerde eğitimlere katılırken katılımcıların %59,2'lik ağırlığı ise en az 32 en fazla 150 saat sürelerle eğitimlere katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitimlerin yüzeysel olması başlarda katılım yoğun olurken kişilerin eğitimleri bırakmasının etkisi ile eğitime katılım süreleri 32-150 saat aralığında gerçekleşmektedir. Sürelerin daha da uzaması ve eğitimden kopmaların önlenmesi için eğitimlerin niteliklerinin artırılması gerekmektedir.

Katıldığı kursa nereden haberdar olduğu konusunda katılımcıların dörtte üç'e yakını %74,3'ü (1544) İSMEK aracılığıyla ve İnternette şeklinde ifade etmişlerdir. İSMEK eğitim merkezlerinin şehrin dört bir yanına dağılmasından ve ulaşımın kolay olmasından da etkisiyle kurstan haberdar olmada İSMEK aracılığıyla olması göze çarpmaktadır. Kursa katılımın artması için eğitim içeriklerinin zenginleştirilerek daha nitelikli hale getirilerek, medya kanallarının etkin kullanılması ve tanınmış simaların da katılımı ile reklamlar çekilerek yayın organlarının aracılığıyla dağıtılması ile mümkün olacağı düşünülmektedir.

Kursa katılma sebebi; kurslara katılım gösteren %86,9 (1808) kişi kendini geliştirme, meslekte ilerleme ve meslek edinme sebeplerinden dolayı kurslara katıldıklarını ifade etmişlerdir. Kursa katılan bireyler kendilerini öncelikli görmelerinin etkisi ile kendilerine yatırım yapmayı düşünen ve hayata bağlılıklarını arttıracak yeni aktivitelere dâhil olmayı düşüncelerinin etkisi ile kurslara katılım öncelikleri kendilerini geliştirecek eğitimler almak oluşturmaktadır. Bunu yanında günümüz koşullarında kendini özellik olarak yeni eğitimlerle ilerleten kişiler çalışma hayatında ilerleme göstermekte bu da kursa katılımı artıran sebeplerden olmakta. Günümüz büyük sorunlarından birinin mesleksizlik olması da kursa katılma nedenleri arasında meslek sahibi olma isteğinin öncelikli olmasını göstermektedir.

Almış oldukları eğitim hakkında daha önce fikir sahibi olmasına bakıldığında ağırlıklı olarak %56,8'i (1182) kısmen, çok az ve hiç şeklinde bilgi sahibi olduklarını belirtirlerken, kursa katılanların yarısından fazlası katılmış oldukları kursa tam bilinçle başvurmadıkları görülmektedir. İSMEK'te eğitimi aldığı program hakkında başvuruda

bulunmadan önce program hakkında erkeklerin daha çok bilgi sahibi oldukları göze çarpmaktadır. Yaş ilerledikçe kurslara katılımlarda daha bilinçli bir şekilde kayıt yapıldığı belirtilmektedir. 15-35 yaş arası, 36-55 yaş arasına göre program hakkında daha az bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Bu nedenle kurs tanıtımlarının önem kazandığı da göze çarpmaktadır.

İş durumu; katılımcıların %29'luk (603) üçte bire yakını işsiz kursiyerlerden oluşurken, %31,7'si (657) kısım bir meslek sahibi (memur, serbest meslek, esnaf ve çiftçi)'dir. İşsizlerin %22,9'u erkeklerden %77,1'i kadınlardan oluşmaktadır. İşsizlerin %74,2'si (506) 15-35 yaş aralığında olan katılımcılardan oluştuğu göze çarpmaktadır. İşsizlerin dörtte üçe yakını %73,1'i (505) üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Kursa katılan işsiz kişilerin hem genç hem de üniversite mezunu oldukları göze çarparken nitelikli bir eğitimle bu insanların çalışma hayatına dâhil olmaları sağlanabilmelidir.

Daha önce bir kurum kursuna katıldı mı: üçte ikiye yakını %60,7'si (1263) başka kurumlardan eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Katılım göstermede %61,4 (905) kadın, %59,2 (358) erkek oranları birbirine yakın olduğu görülmektedir. Katılım gösterenlerin yarıya yakını %48,9'u (617) MEB'e bağlı Halk eğitim merkezleri eğitimlerine katıldıklarını belirtmişlerdir. İŞKUR'dan daha önce eğitim alan 79 kişinin 46'sını %58,2'si ağırlıklı olarak 26-35 yaş arası katılımcılardan oluşmaktadır. Günümüzde insanlar kendilerini geliştirmek ve bir meslek sahibi olabilmek için her türlü eğitimlere katılmak için bir çaba içinde olduklarını göstermektedirler. İŞKUR, Halk Eğitim Merkezleri ve İSMEK'lerde düzenlenen eğitimler aracılığıyla, kişiler kendilerini geliştirecek eğitim faaliyetlerine dahil olmaya çalışmaktadırlar.

Meslek edinme kurslarının niteliklerini ortaya koymaya yönelik yapılan bu çalışmada sorulan:“İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artırmaktadır.”, “İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur.”, “İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur.”, “İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur.”, “Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir.” gibi sorulara cevap alınmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular çerçevesinde;

Anketlerden ve mülakatlardan çıkan sonuçlara göre İSMEK eğitimlerinin nitelikleri ile ilgili olumlu görüşler:

Mesleki bilgi ve becerimi artırmaktadır, kurslara katılım gösteren kursiyerlerin anketlerde oransal olarak en fazla olumlu cevap verdikleri konu, kurs sonrası almış oldukları eğitimler aracılığıyla bilgi ve becerilerinde görünür artışlar olduğunu söylemeleridir. Bu kurslara gelmeden önce herhangi bir meslek sahibi olmayan veya bir mesleği olup bunda yetkinliklerini çeşitlendirerek bulunduğu meslekte yükselmeyi düşünen veya hobi olarak eğitim alıp sonrasında mesleğini değiştirmeyi düşünen kişilerde verilen eğitimler bilgi ve beceri artırımları açısından kişilere fayda sağlamaktadır. İnsanlar kendilerinde eksik gördükleri bilgi ve becerilerini tamamlamak için ya da bir kademe daha ileriye götürmek, güncellemek için eğitimlere katılmaktadır.

Kursa katılmam yararlı olmuştur, katılımcıların en yüksek katılıyorum cevabını verdikleri ikinci soru kursa katılmalarının faydalı olduğunu düşünmeleri oluşturmaktadır. İnsanlar evden çıkıp bir meslek öğrenmek veya eğitimler aracılığıyla edindikleri çevre sayesinde sosyalleşmelerini düşünmektedir. Çalışma hayatına dahil olamayan kadınların aile işleri ve çocuklarla ilgilenmekten dolayı ortaya çıkaramadıkları becerilerinin ortaya çıkması ve bu kişilerin topluma kazandırılması bakımından da fayda arz etmektedir. Mülakatta bir katılımcı eğitimleri bir altın bilezik olarak görmekteyken, bir başka katılımcı aldığı eğitimi aracılığıyla çocuklarına örnek olduğunu düşünerek kursu yararlı bulmaktadır.

Eğitimler kursiyerlerin seviyelerine uygundur, kursa katılan çoğu katılımcı erkek veya kadın fark etmez en azından bir yerden başlamak için gitmelerini ve herkesin kapasitesine göre eğitimler olduğunu belirterek eğitimlere katılımı tavsiye etmektedirler. Kimi katılımcılar eğitimlerin seviyesini uygun görse de bazı katılımcılar eğitimlerin yüzeysel olduğunu belirterek bu yüzden kursu bırakanların olduğunu ve biraz daha detaylandırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Kursta gereksiz bilgiye yer verilmemiştir, katılımcıların çoğunluğu almış oldukları eğitimlerde gereksiz bilgiye yer verilmediğini ve Verilen eğitimlerin dışına çıkılmadığını belirtmektedirler. Kurslarda kentlilik bilincinin ve toplumsal adaptasyonun sağlanması için vatandaşlık eğitimlerinin de verilmesinin kursların daha verimli kullanılması açısından önem taşıdığı göze çarpmaktadır.

Kursta gereksiz ayrıntıya yer verilmemiştir, kurslarda ayrıntılara girmeden her katılımcıyı bilgi ve beceri sahibi olabilecekleri seviyelerde eğitimlerle donatmaktadır. Ankete katılanların görüşleri neticesinde gereksiz ayrıntıya yer verilmediği belirtilmektedir. Kişi verilen eğitim aracılığıyla ayrıntılarda boğulmadan o eğitimi alarak almış olduğu mesleği öğrenmektedir.

Anket ve mülakatlara verilen cevaplar neticesinde İSMEK eğitimlerinin nitelikleri ile ilgili olumsuz görüşler:

Daha iyi bir işe yerleşmeme sebep olmamıştır, kursa katılan bireyler öncelikle eğitim olarak bir meslek sahibi olmayı sonrasında bu eğitimler aracılığıyla bir işe girmeyi istemektedir fakat ankete katılım gösteren kişilerin çoğunluğu daha iyi bir işe yerleşmelerine sebep olmadığını belirtmektedir. Mülakata katılan kişilerden işe yerleşen kişiler almış oldukları eğitimler ile yerleştirildikleri işin farklı olduğunu belirtmektedirler. Daha iyi bir işe yerleşmek için daha donanımlı eğitimlerden geçilmesini katılımcılardan beyan edenlerden bir katılımcı, aldıkları eğitimin sadece konuyu yüzeysel olarak öğrenmek olduğunu belirtmiştir.

Belge (sertifika) iş bulmak açısından yeterli değildir, kurslardan eğitim alan kişiler almış oldukları belgelerin (sertifika/ eğitime katılma belgesi gibi) sadece o eğitimlere katıldıklarını gösteren bir belge olarak görmektedirler. Almış oldukları sertifikaların iş hayatına girmek için yeterli donanımda olmadığını ve beklentileri karşılayan bir yanı olmadığını düşünmektedir. Eğitim alanlar sertifikayı, sadece iş başvurusu yaptıklarında özgeçmişlerine yazarken kullandıklarını ve bunun dışına çıkamadıklarını belirtmektedirler.

Kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterli değildir, kurslarda verilen eğitimler katılımcıların seviyeleri ile doğru orantılı olduğu için yüzeysel kaldığı, katılımcılar tarafından dile getirilmektedir. Kurs içeriklerinin zenginleştirilip kurs sürelerinin de arttırılması katılımcıların daha donanımlı olmaları açısından önem taşımaktadır. Küreselleşen dünyada iş hayatında artan vasıflı işgücü talebi doğrultusunda oluşturulan meslek edindirmek kurslarında verilecek eğitimler ihtiyaçları karşılayacak şekilde getirilmeli ve kursa katılan kişilere gerekli yetkinlikleri kazanacakları şekilde detaylıca öğretilmelidir.

Verilen eğitim sektör taleplerine uygun değildir, hem anket hem de mülakatlarda katılımcılar verilen eğitimler ile sektör talepleri birbirine paralel gitmedikleri konusunda beyanda bulunmuşlardır. Nitekim hasta kabul kursuna beyan eden mülakat katılımcısı bu eğitimi aldığını fakat teorik ağırlıklı eğitim aldığını staj ile pratik kısım ile tamamlamadığından almış olduğu eğitimin sadece sertifikadan ibaret kaldığını belirtmiştir.

Almış olduğum eğitim yeterli değildir, kursiyerler bu konuda eğitimleri yüzeysel verildiğini düşünmektedir. Eğitimler sadece çeşitlilikleri artmış olarak görülmekte sayı olarak artmakta fakat içerik olarak yeterli seviyelerde görülmemektedir. Kursa gelirlerken büyük bir umutla gelen kursiyerler daha ilk haftalarda eğitimlerin seviyelerinin düşük olduğunu görerek kursu bırakmakta veya devam ederek kurs sonucuna kadar bekleyerek eğitimlerin basitleştirildiğini yüzeysel olarak öğretildiğini düşünmektedirler. Meslek edinmek amacıyla katıldıkları kurslarda katılımcılar almış oldukları eğitimler ile artan becerilerini iş hayatında etkin kullanmayı istemekte fakat bu isteklerini karşılayan bir eğitim alamadıklarını belirtmektedirler.

Bu tez çalışması İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Hayat boyu Öğrenme Merkezi birimine bağlı faaliyet gösteren İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (İSMEK) ele alınmıştır. Gerçekleştirilen anket çalışması sonucunda düzenlenen eğitimlerin ne denli incelikli olması gerektiği kişilerin farklı cinsiyette, farklı yaşta, farklı eğitim seviyesinde veya farklı toplumsal tabakada olsun eğitim ihtiyacı içinde olduğu göze çarpmaktadır. Dezavantajlı grupta bulunan engelli, yaşlı, kadın veya işsiz kişilerin topluma kazandırılmaları için önem arz ettiğini göstermektedir. Kişilerin sosyalleşmeleri, meslek eğitimleriyle yeteneklerini ortaya çıkarmaları, eğitimlerle bilinç kazanarak kendi kimliklerini kazanmaları ve vatandaşlık haklarını öğrenmeleri gibi pek çok katkıda bulunduğu göze çarpmaktadır.

Günümüzde düzenlenen eğitimlerin bu denli talep görmesinin nedeni, hem bir meslek sahibi olmak bu sayede iş başvuruları yaptıklarında özgeçmişlerinde mesleki eğitimlerde bulunduklarını göstermek hem de akıllı telefonlarını kullanır gibi teknolojiye uyum göstermek için bilgisayar eğitimlerine katılmaktadırlar. Verilen eğitimler kişilerin gelişimleri açısından önem kazanmakta bu sayede kişiler meslek sahibi olarak topluma uyumlu bir birey olmaktadır. Anket sonucunda kişilerin kendilerini geliştirmeleri için

eğitim faaliyetlerine dâhil olmalarının kendilerine katkı sağlayacağı sonucu çıkmaktadır. Bunun yanı sıra düzenlenen eğitimlerin nitelikleri kısmında verilen eğitimlerin içerik olarak ve süre olarak yeterli olmadığı, kişilerin aldıkları belge aracılığıyla daha iyi bir işe girmede yeterli olmayacağı, daha iyi bir işe girmek için konu hakkında daha içi dolu detaylı eğitimler alması gerektiği yapılan anket ve mülakatlar sonucunda ortaya çıkmıştır. Katılımcılar kursa katılan sayısının nicelik (sayı) olarak arttığını, fakat kurs eğitimi sonrasında kendileri ile olan iletişimin kopmasından ve kendilerine ne olduğunu kimsenin sormamasından dolayı eğitimlerin sadece kurumun sayısal olarak arttığını belirtmektedirler. Belediyenin düzenlemiş olduğu eğitim faaliyetlerinin daha nitelikli hale getirilerek yaygınlaştırılması gerektiği ve eğitimlere katılımı arttırmak için sosyal medya ve reklamlar yapılarak şehirdeki tüm vatandaşların eğitimlerden faydalanması çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

Öneriler

İSMEK'te verilen eğitimlerin kursa katılım gösteren bireylere katkıları ve kursiyerlerin kurstan almış oldukları faydanın artırılması konusunda verilen eğitimlerin niteliklerinin nasıl artırılacağı konusunda; kurslara katılanların vermiş oldukları bilgiler ışığında eğitimlerin kursiyerler açısından daha faydalı hale gelmesi için:

- Eğitimlerin yüzeysel olmasından dolayı ilk haftalarda katılım yoğun olmaktayken insanlar verilecek eğitimlerin basit olduğunu görüp eğitimi bırakma eğiliminde olmaktadır. Eğitimler daha detaylı olacak şekilde getirilmelidir.
- Kurs sürelerinin yetersiz olmasından yakınılmakta, sürelerin arttırılmasına yönelik derinlemesine öğrenilmesi için çaba sarf edilmesi sağlanmalı.
- Staj ve iş gücü piyasası ile uyum: kişilerin burada özellikle yakındıkları konu, kursiyerleri kendi derslerine katılan ve yılsonunda sadece o yıl kursa katılım gösteren kişi sayısından ibaret olarak görüldüklerini düşünmektedirler. Kişilerin bu küskünlüklerinin giderilmesi açısından, hobi ve sosyalleşme amacından ziyade meslek sahibi olmak ve bu mesleği çalışma hayatında uygulamak isteyen katılımcılar için Kariyer Koordinasyon Merkezi kurulabilir. Bu birim İSMEK ve BİO arasında geçişi sağlayan birim olarak kullanılabilir ve bu sayede daha da aktif hale dönüştürülerek hem kurs çeşitliliği açısından hem de insanlardaki yeteneklerin ortaya çıkartılması açısından önem arz etmektedir.

- Mesleki eğitim merkezleri sayıları artırılıp 39 ilçeye yayılmalı ve her ilçeden insanların katılımı sağlanacak biçimde katılımlar kota ile kısıtlanmamalıdır.
- Eğitimler, kursiyerlerin öğrenme biçimlerine, ilgilerinin neler olduğuna, ihtiyaç biçimlerine ve beklentilerine göre planlanması gerekmektedir.
- Kurs sonucunda alınan belgelerin kıymetinin artırılmasına yönelik eğitimler niteliklendirilmeli ve belge iş piyasasınca değerli hale getirilmeli. Sanayi odası ve Ticaret Odası gibi kuruluşlarla ortak çalışmalar yapılarak eğitimler iş piyasasına uyumlu hale getirilebilir.
- Kursa katılımı arttırmak ve öğrenimin cazibesinin artırılmasını şehrin geneline yaygınlaştırmak için medyanın gücünden aktif bir biçimde yararlanılabilir.
- Eğitimlerin çeşitliliği hakkında kitapçıklar, broşürler hazırlanarak ilçe merkezlerinde tanıtımlar yapılmalı ve burada eğitim çeşitleri ve eğitimler sonucunda kursiyerlerin kazanımları yeni katılacak kişilere anlatılması sağlanmalıdır.
- Kursiyerlerin artan eğitim görme isteğini çeşitlendirmek için, internet kullanımının yaygınlaşmasını kullanarak uzaktan eğitim nitelikli biçimde kişilerin istekleri doğrultusunda standartlaştırılarak çeşitlendirilebilir.
- Kişilerin kendilerini sürekli geliştirecekleri ve merak duygularını artıracak mutlu olacaklarını sağlayacak eğitimler tertip edilmesi için Eğitim Rehberliğine gereken önem verilmelidir.
- Kursiyerlerin becerileri ve deneyimlerini arttırabilmesi için daha fazla pratik yapmalarına olanak sağlanmalıdır.
- Verilen eğitimlerle alakalı olarak tanınmış veya uzman kişilerin, bilgi ve deneyimlerinden yararlanılarak, ders vermeleri, seminerler düzenlemeleri veya eğitimlere katılımı sağlanarak eğitime olan ilgi arttırılabilir.

Sonraki Çalışmalar için Tavsiyeler

- Uzmanlık Okullarını kapsayan, sadece buradan eğitim almış ve mezun olmuş bireylere yönelik anket çalışması yapılabilir ve bu bir mülakat ile desteklenerek verimli bir çalışma ortaya çıkartılabilir

-D iğer Büyükşehir Belediyelerinin vermiş oldukları eğitimlerden faydalanan bireylere yönelik bir anket çalışması yapılabilir ve Belediyeler arası kıyaslamalı bir çalışma elde edilebilir.

- İSMEK'in 39 farklı ilçesindeki eğitmenlerin nitelikleri üzerine bir anket çalışması yapılabilir

- Kurs yöneticileri üzerine bir çalışma yapılarak, kurs merkezlerinin kalitesindeki etkileri ölçülebilir

- Pandemi süreci ile ortaya çıkan uzaktan eğitim uygulamasının değişen branş dallarının katılımcıların üzerine etkileri ile ilgili bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

64. Hükümet Programı (25 Kasım 2015), https://www.aa.com.tr/uploads/TempUserFiles/64.hukümet_programi.pdf Erişim Tarihi: 30/08/2018
65. Hükümet Programı. www.akparti.org.tr/site/haberler/65.-hukümet-programi/84149#1 Erişim Tarihi: 15/08/2018
- Acar, Hatice Çaluk (2015). Büyükşehir Belediyelerinin Eğitim Hizmetlerinin Verimlilik Analizi (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi KO-MEK Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.
- Akarçay, Pınar (2015). İsveç'te Yerel Siyaset ve Katılımcılık: Borgare Park Örneği, Akademik Bakış Dergisi. 49, 383-400.
- Akarsu, Beyhan ve Akarsu, Bayram (2019). Bilimsel Araştırma Tasarımı: Nicel, Nitel ve Karma Araştırma Yaklaşımları. İstanbul: Cinius Yayınları.
- Akdoğan, Yalçın (1999). Sosyal Belediyecilik. İstanbullu Dergisi. Mart Sayısı.
- Akdoğan, Yalçın (2002). Ulusal Soruna Yerel Çözüm: Sosyal Belediyecilik. Eminönü Bülteni. Şubat sayısı.
- Aksoy, Hasan Hüseyin (1997). Ekonomik Getirisi, İstihdam ve Piyasaya Dönük Etkileri Açısından Mesleki Teknik Eğitim. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 29.1, 73-104.
- Aksoy, Mustafa (2013). Kavram Olarak Hayat Boyu Öğrenme ve Hayat Boyu Öğrenmenin Avrupa Birliği Serüveni. Bilgi dergisi, 64, 23-48.
- Aktaşlı, İrem, Kafadar, Suna ve Tüzün Işık (2012). Meslek Eğitiminde Kalite İçin İş birliği, Mesleki ve Teknik Eğitimde Güncellenmiş Durum Analizi. ISBN 978-605-4348-31-2, Nisan.
- Alkan, Cevat, Doğan, Hıfzı ve Sezgin, S. İlhan (2001). Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Alkan, V., Şimşek, S. ve Armağan Erbil, B. (2019). Karma yöntem: Öyküleyici alanyazın incelemesi. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education, 7(2), 559-582.
- Altuncı, Yusuf Tahir, Salman, Cevat ve Doğan, Zülfü Murat (2009). Mesleki eğitim sorunları ve yeni model arayışları. Antalya: 1. İnşaat Mühendisleri Eğitimi Sempozyumu Bildiri kitabı. 315-318.
- Andre, C. ve Garcia, C. (2014). Local Public Finances and Mucicipal Reform in Finland. OECD Economics Department Working Papers, OECD Publishing. 1121, 1-37.

- Arıkan, Rauf (2018). Anket Yöntemi Üzerinde Bir Değerlendirme. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 1.1, 97-159.
- Ataman, Nariç (1998). Toplumsal Cinsiyet Kavramının Önemi. Erhan Erkan, Ali Fuat Kartal, Zeynep Onat Öz, Dilek (Bayır) Toplu, Mehmet Toplu (Haz.), Türkiye’de Kadının Eğitimi. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Ateş, Hamza (2009). Sosyal Belediyecilik. MÜSİAD Çerçeve Dergisi. 1, 88-95, http://www.musiad.org.tr/img/yayinlarraporlar/cerceve_dergisi_49_13.pdf, Erişim Tarihi: 01/06/2018.
- Aydın, Murat (2008). Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler. İstanbul: Yedirenk Yayınları.
- Aydın, Nurşen (2018). Nitel Araştırma Yöntemleri: Etnoloji. Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi. 2.2, 60 – 71.
- Aykaç, Necdet (2002). Türkiye’de ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinde Mesleki Teknik Eğitim (Almanya, Fransa, İsviçre, İspanya, Yunanistan Örneği). Milli Eğitim Dergisi. 23, 155-156.
- Aytaç, Fethi (1998). Açıklamalı Belediye Kanunu. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Aytaçlı, Berrak (2015). Almanya Eğitim Sistemi. Adil Türkoğlu (Ed.) Karşılaştırmalı Eğitim Dünya Ülkelerinden Örneklerle. (1.Baskı). (s.14-35). Ankara: Anı yayıncılık.
- Babanlı, Narmina ve Akçay, Recep Cengiz (2018). Yetişkin Eğitimindeki Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 5.9, 87-104.
- Bağlan, Damla (2017). Meslek Edindirme Kurslarının Etkinliği: SAMEK Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.
- Bağlan, Damla ve Yardımcıoğlu, Fatih (2017). Meslek Edindirme Kurslarının Etkinliği: SAMEK Örneği, Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi. 5.1, 63-87.
- Bardakoğlu, Övünç (2011). Turistik Ürün Bakımında Destinasyon Planlaması ve Pazarlaması Kapsamında İzmir Turizminin Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Model Çalışması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi SBE.
- Batdı, Veli (2016). Metodolojik Çoğulculukta Yeni Bir Yönelim: Çoklu Bütüncül Yaklaşım, Sosyal Bilimler Dergisi, Ekim, ss. 133-147.
- Bayhan, Mehmet (2007). Kamu İstihdam Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi İçin Daha Geniş Kitlelere Ulaşılmasının Sağlanması ve Yerelleştirme, Uzmanlık Tezi. Ankara: İŞKUR Genel Müdürlüğü.
- Bayramoğlu, Sonay (2015). Toplumcu Belediye Nam-ı Diğer Belediye Sosyalizmi. Ankara: Nota Bene Yayınları.

- Beki, Abdülhakim (2008). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları (Ümraniye Belediyesi Örneği). Yayınlanmamış Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.
- Bell, James & Peton, James (1896). Glasgow: Its Municipal Organisation and Administration.
https://ia801406.us.archive.org/9/items/glasgowitsmunici00bell/glasgowitsmunici00bell_bw.pdf Erişim Tarihi: 02/05/2018
- Berk, Zübeyde (2010). Kent Yoksulluğu ve Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Kırıkkale Belediyesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi SBE.
- Bernstein, Eduard (2011). Sosyalizmin Ön Koşulları ve Sosyal Demokrasinin Görevleri. Çev. Levent Bakaç. 1.Baskı. İstanbul: Yazılama Yayınevi.
- Bilgin, Mehmet Hüseyin ve Arı, Selçuk (2010). ABD Deneyimi Işığında Emek Piyasası Reformu ve İşsizliği Azaltıcı Politikalar. İstanbul: İTO Yayını.
- Bilgin, Nuri ve GÖREGENLİ Melek (2002). Kentsel Katılım ve Çoğulculuk. (Ed.) Ferzan Yıldırım, Kentte Birlikte Yaşamak Üstüne,3.Baskı. İstanbul: Demokrasi Kitaplığı, 51-64.
- Binici, Hanifi ve Arı, Necdet (2004). Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 24.3, 383-396.
- BİO (2021). <https://bio.ibb.istanbul/Sayfa/Icerik/IstihdamRehberligi> Erişim Tarihi: 01/06/2021
- BİO (2021). Sıkça Sorulan Sorular. <https://bio.ibb.istanbul/Sayfa/S%C4%B1kSorulanSorular> Erişim Tarihi:01/06/2021
- Birgün (18.06.2018). OECD’den Türkiye'nin eğitim karnesi: Eğitimde kalite düşük düzeyde. <https://www.birgun.net/haber-detay/oecd-den-turkiye-nin-egitim-karnesi-egitimde-kalite-dusuk-duzeyde-219822.html> Erişim Tarihi:01/09/2018.
- Blöchliger, Hansjörg ve Vammalle, Camila (2012). Finland: Restructuring Local Government and Services. in (83-92), Reforming Fiscal Federalism and Local Government: Beyond the Zero-Sum Game, OECD Publishing.
- Briffault, Richard (1990). Our Localism: PartI- The Structure of Local Government Law. Columbia Law Review. New York: Columbia Law Review Association, Inc. 90.1, 1-115.
- Bulut, Müge (2004). Avrupa Birliği Eğitim Programları. İstanbul: İTO Yayınları.
- Büyüköztürk, Şener. Aygün, Özcan. Çakmak, Ebru Kılıç ve KARADENİZ, Şirin (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (21.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Büyükşehir Belediyesi Kanunu (10 Temmuz 2004). Resmî Gazete (Kanun no: 5216). (Sayı: 25531) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf> Erişim Tarihi: 01/08/2018
- Cafoğlu, Zuhâl (1995). Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı. Elazığ: Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi. 100-121.
- Can, Hasan (2006). Sosyal Belediyecilik ve Ümraniye. Yerel Siyaset Dergisi. 1.5, 18-19.
- Can, S. (2002). Halk Eğitiminde Sosyal ve Kültürel Etkinliklerin Rolü. Gökten Ay (Haz.), Ülkemizde Halk Eğitiminin Amacı, Önemi ve Gerekliği Sempozyumu. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları. 57-60.
- Candır Şimşek, H., İslamoğlu, E., Yıldırımaltı, S. (2017). Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmede Sürekli Eğitim Merkezlerinin Rolü ve Önemi. Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6 (5), 1-10
- Casanova, Fernando (2003). Vocational Training and Labour Relations. Uruguay: Cinterfor/ILO. 10.
- CAWI (Bilgisayar Destekli İnternet Anketi). <https://www.ikonarastirma.com/tr/cawi-y-13> Erişim Tarihi: 01/08/2021
- Cochrane, Allan (1993). Whatever Happened to Local Government?. Buckingham Open University Press
- Coşkun, Banu (2018). Ankara Büyükşehir Belediyesi Çankaya Bölgesi Belediye Meslek Edindirme Kursları (BELMEK) El Sanatları Teknolojisi Kösele Çanta Yapımı Programının İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Creswell, John W. ve Plano Clark, Vicki L. (2014). Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi, Çev: Yüksel Dede ve Selçuk Beşir Demir, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çam, Çiğdem Aksu (2013). Yerelleşme ve Yerel İktidar Edirne Alan Araştırması. (1.Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.
- Çelik, Ekin Gülşen (2013). Yerel Yönetimlerin Sosyal Politikalara Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi SBE.
- Çelik, Tekin (2015). Kanada Yerel Yönetimleri. Karşılaştırmalı Yerel Yönetimler Dersi Araştırma Ödevi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü.
- Çelikkol, Nilüfer (2004). “İstanbul’da Yaşamak mı? İstanbul’u Yaşamak mı?”. Bayanlar-Sosyal Doku Projesi Araştırmaları-2. İstanbul: İBB A.P.K. Araştırma Müdürlüğü Yayınları, Gökçe Ofset. 162-168.
- Çiçek, Eda (2012). Türkiye’de Belediyelerin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet

- Politikaları: Batı Akdeniz Örneği. Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği.
- Çolakoğlu, Jale (2002). Yaşam Boyu Öğrenmede Motivasyonun Önemi. Milli Eğitim Dergisi. Ankara: MEB Yayını, 155.156, 127-134.
- Çorakçı, Belkıs (1997). Nüfus ve Hayat Kalitesi Bağımsız Komisyonu: Geleceğe Özen. Ankara: TÇV Yayınları.
- Çöpoğlu, Mustafa (2011). Sosyal Belediyecilik. Türkiye Belediyeler Birliği İller ve Belediyeler Dergisi. 756, 62-71.
- Çukurçayır, M. Akif (2013). Almanya’da Siyasal Sistem ve Yerel Yönetimler. (Ed. Murat OKCU, Hüseyin Özgür). Dünya’da Yerel Yönetimler. (1.baskı). 51-70, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- DEİK (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu) (2015). Kanada Ülke Raporu. <https://www.deik.org.tr/uploads/kanada-ulke-raporu-agustos-2015-2.pdf> Erişim Tarihi 11/03/2019
- Demir, Engin ve Şen, H. Şenay (2009). Cumhuriyet Dönemi Mesleki ve Teknik Eğitim Reformları. Ege Eğitim Dergisi. 10.2, 39-59
- Demir, İrfan (2006). Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi SBE.
- Doğan, Hıfzı (19-20 Kasım 1975). Mesleki ve Teknik Eğitimin Endüstri ile İlişkileri. MEB, Endüstriyel Mesleki ve Teknik Öğretim ile Sanayi İlişkileri Sempozyumu. Mesleki ve Teknik Öğretim Kitapları Etüd ve Programlama Dairesi Yayınları No: 129. Ankara: Film-Radio ile Eğitim Merkezi Matbaası
- Doğan, Hıfzı (1983). Mesleki ve Teknik Eğitimin İlkeleri ve Gelişmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 16, 167-178.
- Doğan, Mehmet (24-27 Ekim 2007). Mesleki Eğitim Uygulaması Olarak İSMEK (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitim Kursları). İslam Ülkelerinde Eğitim Kongresi. İstanbul. 335-360.
- DPT (2001). Sosyal Güvenlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005). Ankara: DPT Yayınları.
- DPT (2007). Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013). Ankara: DPT Yayınları.
- DPT (2014). Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2014-2018). Ankara: DPT Yayınları.
- Duman, Ahmet (2000). Yetişkinler Eğitimi. (2. Baskı) Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Dursun, Bülent (2008). Yönetici ve Öğretmen Görüşleri İle Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) Etkililiğinin Değerlendirilmesi.

- Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Efe, Hüsamettin (2012). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Bayrampaşa Belediye Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- EĞİTİMSEN (1-5 Aralık 2004). Mesleki ve Teknik Eğitim. 4. Demokratik Eğitim Kurultayı, Ankara.
- Ekşioğlu, Erdoğan (11-13 Mayıs 2017). Dünya Ülkelerinde Mesleki Eğitim, 4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal ve Teknik Bilimler (MESTEK) Kongresi. Burdur.
- Erkul, Hüseyin. Kara, Hüseyin ve Şimşek, Savaş. (2016). ABD ve Almanya Yerel Yönetimlerinin Karşılaştırılması, Yönetim Bilimleri Dergisi / Journal of Administrative Sciences.14.27, 33-58.
- Erol, Muammer (2007). Yetişkin Eğitiminde Bir Yerel Yönetim Modeli: İSMEK. Öğrenen Toplum için Yetişkin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri, İstanbul: İSMEK Yayınları. 72.
- Ersöz, Halis Yunus (2006). Sosyal Politika-Refah Devleti-Yerel Yönetimler İlişkisi. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası. İstanbul: İ.Ü. İktisat Fakültesi Yayını. 55.1, 759-775.
- Ersöz, Halis Yunus (2011). Sosyal Politikada Yerelleşme. İstanbul: İTO Yayınları.
- Eryılmaz, Bilal (2008). Yerel Yönetimler ve Eğitim. İSMEK 2. Yetişkin Eğitimi Sempozyumu, Küreselleşme ve Yerelleşme Çerçevesinde Yetişkin Eğitimi Bildirileri, İstanbul: İSMEK Yayınları. 135, 61-65.
- Es, Muharrem (2008). Osmanlı Devleti’nde Mahalli İdareler. Yerel Siyaset Dergisi. 27, 29-38.
- Eşme, İsa (2007). Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar. T.C. YÖK Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı, Ankara. 15-26.
- Geçer, Arif (2001). Türkiye’de Ortaöğretim Düzeyindeki Mesleki ve Teknik Eğitim Mezunlarının İstihdam ve Verimliliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi SBE.
- Genç, Yusuf (2009). Yerel Yönetimler ve Sosyal sosyal hizmet Uygulamaları. Kamuda Sosyal Politika Dergisi. 3.9, 60-67.
- Geray, Cavit (1978). Halk Eğitimi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Girard, Muriel (2018). Istanbul Metropolitan Municipality Art and Vocational Training Courses: A Matrix for Reviving Arts and Handicrafts, Constructing Local Values,

and Reworking National Cultur. Turkish Cultural Policies in a Global World. 127-151.

Gökçe, Feyyat (2000). Değişme Sürecinde Devlet ve Eğitim. Ankara: Eylül Kitabevi.

Gülcan, Murat G. (2005). AB ve Eğitim Süreci. Ankara: Anı Yayıncılık.

Güney, Semra (2010). Yerel Yönetimlerin Eğitime Katkıları: Türkiye, Çanakkale Belediyesi ile Almanya, Osnabrueck Belediyesi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi SBE.

Habertürk, “Kadına Yönelik Şiddetle Çalıştaylı Mücadele” (22 Kasım 2017), <https://www.haberturk.com/yerel-haberler/haber/56956453-kadina-yonelik-siddetle-calistayli-mucadele> Erişim Tarihi: 02/02/2019

<https://uzaktanegitim.ismek.istanbul/hakkimizda-d-1> Erişim Tarihi: 15/12/2020

https://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/dokumanlar/20_Sura.pdf Erişim Tarihi: 20/09/2022

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf Erişim Tarihi: 01/05/2022

İBB Faaliyet Raporu (2014). https://www.ibb.istanbul/Uploads/2016/12/ibb_faaliyetraporu2014.pdf Erişim Tarihi: 01/10/2020

İBB Faaliyet Raporu (2019). <https://www.ibb.istanbul/Uploads/2020/7/2019-FAALIYET-RAPORU.pdf> Erişim Tarihi 10/01/2020

İBB Faaliyet Raporu (2020). <https://ibb.istanbul/BBImages/Slider/Image/faaliyet-raporu-2020.pdf> Erişim Tarihi 10/10/2020

İl Özel İdaresi Kanunu (2005). (22/02/2005) kanun no: 5302. Resmi Gazete (Sayı: 25745). Erişim Tarihi: 02/08/2018
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/03/20050304-1.htm>

İnaç, Hüsamettin. ve Ünal Feyzullah (2006). İngiltere’de Yerel Yönetimler, Dumlupınar üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 16, 125-140.

İSMEK (2020). <https://kursiyer.ismek.istanbul/Default.aspx> 01.10.2020 Erişim tarihi:01/06/2021

İSMEK (2020). Kurs Merkezleri. <https://ismek.istanbul/tr/kursmerkezleri.aspx?list=mesleki> Erişim Tarihi: 01/02/2020

İSMEK (2020). Kurumsal. <https://www.ismek.istanbul/tr/kurumsal.aspx> Erişim Tarihi: 01/12/2020

- İSMEK (2021). Eğitim Branşları. <https://www.ismek.istanbul/tr/branslar3.aspx> Erişim Tarihi: 01/02/2021
- İstanbul Bülteni (Kasım 2019). Liyakat Dönemi Başladı. 30-31.
- İstanbul Bülteni (Şubat 2020). İSMEK Yeni Vizyonuyla Yola Devam Ediyor. 16-19.
- İstanbul Nüfusu. <https://www.nufusu.com/il/istanbul-nufusu> Erişim Tarihi:01/08/2021
- İsveç Ülke Raporu, (2014), http://www.gso.org.tr/userfiles/file/2015_%C4%B0sve%C3%A7.pdf Erişim Tarihi 01/03/2019
- İTO (2009). Düünden Bugüne İstanbul'da Yaygın Eğitim. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Janda, Kenneth, Berry, Jeffrey M. and Goldman Jerry (1989). The Challenge of Democracy, Government in America. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). "Mixed methods research: A research paradigm whose time has come". Educational Researcher, 33(7): 14-26.
- Jones, G.W. (1991). Local Government in Great Britain, 1988-89, Local Government and Urban Affair in International Perspective. Ed. Joachim Jens Hesse, Baden.
- Karaer, Tacettin. (1990). Fransa'da Yerel Yönetim Reformu Üzerine. Amme İdare Dergisi. 23.3, 47-68.
- Karakurt, Birol ve Ela, Mehmet (2017). Finlandiya'da Yerel Yönetimler: Türkiye İçin Öneriler. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi. 26. 3, 31-68.
- Karasu, Koray (2009). İngiltere'de Kamu Yönetimi, B. Güler ve Diğerleri (Haz.) Kamu Yönetimi Ülke İncelemeleri. Ankara: İmge Kitabevi. 145-292.
- Karataş, Kasım (2001). Belediyelerin Sosyal Görevleri: Belediyeler ve Sosyal Hizmetler. İnsani Gelişme ve Sosyal Hizmet, Prof. Dr. Nesrin Koşar'a Armağan içinde, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Yüksek Okulu Yayın No: 009. 214-226.
- Kasalak, Murat (2014). Eko Turizm Girişimcilerin İnovasyona Yatkınlığının Ölçülmesi: Muğla Yöresinde Yer Alan Ekolojik Otellere Yönelik Bir Alan Araştırması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi SBE.
- Kayadibi, Fahri (2000). Anadolu Selçuklular Döneminde Ahi Teşkilatında Eğitim. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Konferansları Dergisi. 26, 177-188.
- Keleş, Sümeyra (2008). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE.

- Kesgin, Bedrettin (2012). Kamu Sorumluluğunda Sosyal Hizmet. İstanbul: Açılım Kitap.
- Kılıçaslan, Fatih (02 Aralık 2013). İnsan Merkezli Sosyal Belediye, <https://www.aktuelpsikoloji.com/insan-merkezli-sosyal-belediye-1565yy.htm>
Erişim Tarihi: 01/02/2019.
- Kısa, Salman (2012). İŞKUR ve Yerel Yönetimlerde Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Eğitim-İstihdam İlişkisi Yönünden Analizi: Ankara İli İŞKUR İl Müdürlüğü ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Karşılaştırmalı Analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi SBE.
- Koç, Neslihan (2014). Sosyal belediyecilik hizmetleri ve finansmanı: Ege Belediyeler Birliği Örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi SBE.
- Koç, Neslihan ve Ökmen, Mustafa (2015). Sosyal Belediyecilik Anlayışı Çerçevesinde Seçilmiş Belediyelerin Sosyal Bütçelerinin Değerlendirilmesi. Maliye Dergisi. 168, 69-84.
- Kurt, İhsan (2000). Yetişkin Eğitimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Local Government Association, (2008). Local Government Matters Facts and Figures About Local Councils. 2005-2006. 1-34.
- Lowe, John (1985). Dünyada Yetişkin Eğitime Toplu Bakış (Çev. Turhan Oğuzkan). Ankara: Unesco Türkiye Milli Komisyonu.
- Malhotra, N. K. (2004). Marketing Research an Applied Orientation, 4. Edition, Pearson Prentice Hall, New Jersey.
- MEB (1996). Avrupa Birliği Üye Ülkelerinin Eğitim Sistemi. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (2006). Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinin Eğitim Sistemleri. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (2013). Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2013-2017). Ankara: MEB Yayınları.
- MEB (2014). Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018). Ankara: MEB Yayınları.
- MEB (2017). Türk Eğitim Sistemi-2017. Strateji Geliştirme Başkanlığı. Ankara. http://sgb.meb.gov.tr/eurydice/kitaplar/Turk_Egitim_Sistemi_2017/TES_2017.pdf Erişim Tarihi: 01/02/2019
- MEB, (2009). Hayat Boyu Öğrenim Kapsamında Türkiye’de İnfomal Öğrenme Üzerine Ortak Bir Anlayış Geliştirme ve Farkındalık Oluşturma Projesi Konferansları Bildiri Kitabı. Ankara: MEB Yayınları.

- MEB. (2006). 17. Millî Eğitim Şûrası Kararları. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165619_17_sura.pdf
Erişim Tarihi: 10/08/2018
- MEB. (2010). 18. Millî Eğitim Şûrası Kararları. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29170222_18_sura.pdf
Erişim Tarihi: 10/08/2018
- MEB. (2014). 19. Millî Eğitim Şûrası Kararları. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/10095332_19_sura.pdf
Erişim Tarihi: 01/08/2018
- Mengi, Ayşegül. (1997). Federal Almanya'da Yerel Yönetimler. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi. 6.4, 93-112.
- Mesleki Eğitim Kanunu (MEK) (19 Haziran 1986). Resmî Gazete (Kanun no:3308). (Sayı: 19139) <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3308.pdf> Erişim Tarihi: 03/09/2019
- MESS (1999). Milenyum Eşiğinde Mesleki Eğitim ve Öğretim. MESS yayınları. İstanbul: Rota yayıncılık.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded sourcebook. New York: Sage Publications, Inc.
- Milliyet (17.11.2015). Davutoğlu'na hükümeti kurma görevi verildi. <http://www.milliyet.com.tr/ve-hukumeti-kurma-gorevini-siyaset-2149434/>
Erişim Tarihi: 10/09/2018
- Moisio, A., Loikkanen, H. A. & Oulastvirta, L. (2010a). Public Services at the Local Level. VATT Policy Reports. No.2, 1-64.
- Moisio, A., Loikkanen, H. A. & Oulastvirta, L. (2010b). Public Services at the Local Level- The Finnish Way. Local Public in Transition: A Nordic Perspective, (in) Vatt Publications. No.56, 157-183.
- Moreau, Jacques (1995). Administration Régionale, Départementale et Municipale. Paris: Mémentos.
- Murat, Sedat (2007). Yerel Yönetimlerin Yetişkin Eğitiminde Karşılaştıkları Temel Sorunlar ve Yetişkin Eğitimi Programlarını Tamamlayanların İstihdamı. Öğrenen Toplum İçin Yetişkin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri, İstanbul: İSMEK Yayınları. 166-216.
- Murat, Sedat (2009). Düünden bugüne İstanbul'da yaygın eğitim. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası
- Mütevellioglu, Nergis ve Aksoy, Beyhan (2010). İşsizlikle Mücadelede İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının İşlevi. Çalışma İlişkileri Dergisi. 1.1, 13-35.

- NCES (2018). Vocational Education. <https://nces.ed.gov/pubs/web/95024-2.asp> Erişim Tarihi: 03/03/2018
- NTV (21 Ocak 2017). Başbakan Binali Yıldırım'dan teşekkür konuşması. Erişim Tarihi: 10/09/2018 <https://www.ntv.com.tr/turkiye/basbakan-binali-yildirimdan-tesekkur-konusmasi,aK7Vsk9XUUi47nA97afTDA>
- O'higgins, Niall (2010). Youth Employment Programme. Geneva: International Labour Office.
- Odabaşı, Yavuz (1999). Anket Yöntemi. Ed. Ali Atıf BİR. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları. 79-97.
- OECD (2002). Finland: Restructuring local government and services. https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/reforming-fiscal-federalism-and-local-government/finland-restructuring-local-government-and-services_9789264119970-9-en Erişim Tarihi: 02/03/2019
- OECD (2013). Education at a Glance. Erişim adresi: [https://www.oecd.org/education/eag2013%20\(eng\)--FINAL%2020%20June%202013.pdf](https://www.oecd.org/education/eag2013%20(eng)--FINAL%2020%20June%202013.pdf) Erişim tarihi: 10/04/2018
- OECD (2014). Local Public Finances and Municipal Reform in Finland. https://www.oecd-ilibrary.org/economics/local-public-finances-and-municipal-reform-in-finland_5jz2qt0zj024-en Finland: Restructuring local government and services Erişim Tarihi: 02/03/2019
- OECD, (2017). Country Note - Türkiye. <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EAG2017CN-Turkey-Turkish.pdf> Erişim Tarihi:10/08/2018
- OECD, (2017). Eğitime Bir Bakış 2017 Raporu. <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EAG2017CN-Turkey-Turkish.pdf> Erişim Tarihi: 05/05/2019
- OECD, (2018). Eğitime Bakış 2016 Raporu ve Türkiye’de Eğitim. <https://www.turkishnews.com/tr/content/2016/10/10/oecd-egitime-bakis-2016-raporu-ve-turkiyede-egitim/> Erişim Tarihi 01/08/2018
- OECD, (2019). Education at a glance 2019: OECD indicators. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/f8d7880d-en> Erişim Tarihi: 01/05/2020
- OECD, (2020). Education at a glance 2020: OECD indicators. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/69096873-en> Erişim Tarihi: 01/05/2022 Retrivedfrom <https://dergipark.org.tr/tr/pub/klujfeas/issue/32183/345895>
- Oktay, Tarkan (2008). Belediyenin Tarihsel Gelişimi. Ed. Recep Bozlağan ve Yüksel Demirkaya. Türkiye’de Yerel Yönetimler, Ankara: Nobel Yayınevi. 119-156.
- On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (12

Kasım 2012). Resmî Gazete (Kanun no: 6360). (Sayı: 28489). Erişim Tarihi: 06/02/2019 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6360.pdf>

Ortaylı, İlber (2007). Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi. Ankara: Cedit Neşriyat.

Ökmen, Mustafa ve Parlak, Bekir (2008). Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler İlkeler, Yaklaşımlar ve Mevzuat. Bursa: Alfa Aktüel.

Öksüz, Nazan (2007). Mesleki Eğitim Kurslarının Kadınların İstihdam Edilebilirliğine Katkısı ve İŞKUR'un Üstlenebileceği Roller. Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi. Ankara: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.

Önder, Murat (2014). Amerika Birleşik Devletleri, Yönetimsel Yapı İncelemeleri (Ed. Burhan Aykaç, Hatice Altunok), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. 65-110.

Örenç, Ayhan (2014). Belediyelerin Eğitim Alanındaki Sosyal Hizmetleri (Şişli Belediyesi Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi SBE.

Öz, Cihan Selek (2010). Sosyal Belediyecilik Bağlamında Evde Bakım Hizmetleri (İstanbul, Ankara, Kocaeli Büyükşehir Belediyeleri Örnekleri). Yayımlanmamış Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.

Öz, Cihan Selek ve Yıldırım S. (2009). Türkiye’de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü, Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu Kıpırtıcı, s. 453-463.

Özden, Kemal (2010). Almanya’da Kentleşme politikaları: Tarihsel Süreç ve Güncel Politikalar. Muhafazakâr Düşünce Dergisi. 6. 23, 99-113.

Özden, Kemal (2013). Yerel Yönetimlerde Güncel Sorunlar ve Tartışmalar. Ankara: Seçkin Yayınları.

Özden, Yüksel (2008). Eğitimde Yeni Değerler: Eğitimde Dönüşüm. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Özer, Fatih (2009). İstanbul Büyükşehir Belediyesi Uygulaması: İSMEK. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.

Özsoy, Ceyda Erden (2015). Mesleki Eğitim-İstihdam İlişkisi: Türkiye’de Mesleki Eğitimin Kalite ve Kantitesi Üzerine Düşünceler. Electronic Journal of Vocational Colleges- UMYOS Özel Sayısı. 173-181.

Öztürk, Feyza (2003). Ülke Ülke Yerel Yönetimler, İsveç’te Yerel Yönetimler, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi. 12.3, 68-84.

Öztürk, Hasret (2012). Değişen Sosyal Devlet Anlayışı ve Sosyal Belediyecilik. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi SBE.

- Öztürk, Hasret ve Gül, Hüseyin (2012). Sosyal Belediyecilik Sosyal Haklar ve Sosyal Devlete Bir Alternatif Mi?. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu IV Bildiriler Kitabı, İstanbul: Petrol-iş yayınları. 377-392.
- Öztürk, Özkan (2007). İstihdam Konusunda KOBİ'lerin Önemi ve KOBİ Alanında Eğitim İstihdam İlişkisi Açısından Kamu İstihdam Kurumunun Rolü. İstihdam ve Meslek Uzman Yardımcısı Uzmanlık Tezi. Ankara: T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.
- Pekşen, Safiyye Nilüfer (2014). Sosyal Belediyecilik Çerçevesinde Engellilere Sunulan Hizmetler: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.
- Pektaş Ethem Kadri (2010). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Karşılaşılan Sorunlar. Akademik İncelemeler Dergisi. 5.1, 4-22.
- Petralla, Ricardo (1997). The Snares of the Market Economy for Future Training Policy: Beyond the Heralding there is a Need for Denunciation. Adult Education And Development. No: 48.
- Reman, Nur (1972). Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Problemleri ve Gelişme Stratejileri Yönünden Yeni Bir Mesleki-Teknik Eğitim Politikası İhtiyacı. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası. 31.1-4, 119-133.
- Resmi Gazete (Sayı: 25874). Belediyeler Kanunu (2005, 13 Temmuz). Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050713-6.htm> Erişim Tarihi: 01/08/2022
- Sallan Gül, Songül (2000). Yeni Sağ Sosyal Güvenlik Anlayışının Tarihsel Bağlantıları: İngiltere ve Türkiye Örnekleri. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 40.3-4, 51-66.
- Sandelowski, M. (1986). The problem of rigor in qualitative research. Advances in Nursing Science, 8(3), 27–37.
- Sar, Esra (2021). Çalışma Hayatında Kadın İstihdamı ve Türkiye’de Yansımaları. Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi. 4.1, 20-40.
- Sargutan, A. Erdal, Finlandiya sağlık sistemi, Ed. A. Erdal Sargutan. Ülkelerin karşılaştırmalı sağlık sistemleri. 947-982. <http://www.sargutan.com/FINLANDIYA%20SAGLIK%20SISTEMI.pdf> Erişim Tarihi: 05/04/2019
- Sarıoğlu Erguvan, İ. Deniz (2002). Yetişkin Eğitimi Yöneticilerinin Yöneticilik ve Yeterliliklerinin Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi SBE.
- Schroeder, Richard C. (1976), Amerikan Hükümetinin Ana hatları. Ankara: Amerikan Basın Kültür Merkezi.

- Semiz, Yaşar ve Kuş, Recai (2004). Osmanlıda Mesleki Teknik Eğitim İstanbul Sanayi Mektebi (1869-1930). Konya: Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 15, 275-295.
- Sezer, Özcan ve Önder, Özgür (2012). Sosyal Belediyecilik Bağlamında Yerel Hizmetlere Gönüllü Katılımın İncelenmesi. Bolu: AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 12.12, 55- 279.
- Sezgin, İlhan (1983). Meslekî eğitimin kapsam ve gelişimi: Türkiye’de meslek eğitimi ve sorunları. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Soylu, Özgür Bayram, (2019). Gelir ve Harcama Düzeylerinin Tasarruf Davranışına Etkisi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 38, 109-130.
- Şahin, Mustafa (1999). Amerika Birleşik Devletleri’nde Yerel Yönetimler, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi. 8.2, 121-136.
- Şahinkesen, Ali (1992). Eğitimde İkili Sistem (Okul-İşyeri İşbirliğine Dayalı Sistem). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 25.2, 687-701.
- Şahinoğlu, İlker (2014). Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışı. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.
- Şataf, Ceyda ve Mermer, Bilgehan (2017). Avrupa’da Sosyal Belediyecilik Anlayışı ve Türkiye. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi. 8. 17, 13-33.
- Şen, Mustafa (2011). Bütüncül Belediyecilik Yaklaşımı Kültürel Belediyeciliğe Giden Yolda Bir Aşama: Sosyal Belediyecilik. <http://www.sosyalpolitikalar.com.tr/kapak-/kapak-dosyasi/29-buetuencuel-belediyecilik-yaklam-kueltuerel-belediyeciliigiden-yolda-bir-aama-sosyal-belediyecilik.html> Erişim tarihi 10/11/2019
- Şen, Mustafa (2016). Aktif İşgücü Piyasası Politikaları Kapsamında Türkiye’de Mesleki Eğitim Kurslarının Analizi, Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi, 2.1, 67-89.
- Şimşek, Ali ve diğerleri (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayını.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (Nisan 2015). Türkiye’de Sosyal Hizmet ve Yardımların Yeniden Organizasyonu, Araştırma ve Politika Serisi 21. Ankara. <https://www.aile.gov.tr/uploads/athgm/uploads/pages/arastirmalar/tu-rki-ye-de-sosyal-hi-zmet-ve-yardimlarin-yeni-den-organi-zasyonu.pdf> Erişim Tarihi: 10/05/2019
- T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı (Nisan 2009). Kentlilik Bilinci, Kültür ve Eğitim Komisyonu Raporu. Kentleşme Şurası. Ankara. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/kentges/editordosya/kitap9.pdf> Erişim Tarihi:01/08/2022

- T.C. Resmi Gazete, Cumhurbaşkanlığı teşkilatı hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 10 Temmuz 2018, sayı: 30474).
- Tarlakazan, Burak (2013). Osmanlı'dan Günümüze Mesleki Teknik Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Günümüz Mesleki Teknik Eğitime Yönelik Öneriler. Mesleki Bilimler Dergisi. 2.2, 71-78
- Taşçı, Faruk. (2010). Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar: İsveç, Almanya, İngiltere ve İtalya Örnekleri. Çalışma ve Toplum, 1.24, 157-202.
- TEDMEM (2019). 2018 eğitim değerlendirme raporu (TEDMEM Değerlendirme Dizisi 5). Ankara: Türk Eğitim Derneği <https://tedmem.org/download/bir-bakista-egitim-2019?wpdmdl=3129&refresh=636516cb2a0ca1667569355> Erişim 01/05/2022
- TEDMEM (2020). 2020 eğitim değerlendirme raporu (TEDMEM Değerlendirme Dizisi 5). Ankara: Türk Eğitim Derneği. <https://tedmem.org/download/bir-bakista-egitim-2020?wpdmdl=3567&refresh=6366569bca3f71667651227> Erişim 01/05/2022
- TEDMEM (2020). Bir bakışta eğitim 2020. <https://tedmem.org/mem-notlari/degerlendirme/bir-bakistaegitim-2020> adresinden erişildi. TEDMEM. (2021). Türkiye'nin telafi eğitimi yol haritası (TEDMEM Analiz Dizisi 9). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Tekeli, İlhan (1983). Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi, Amme İdaresi Dergisi. 16.2, 3-22.
- Tepe, Arif (2007). İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Yaygın Eğitim Uygulaması: İSMEK, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.
- Thakur, Subhash Madhav vd., (2003), Sweden's Welfare State Can The Bumblebee Keep Flying?, Washington: International Monetary Fund.
- TİSK (1997). Türkiye'de ve Dünya'da Meslekî Eğitim, Ankara: İnceleme Yayınları.
- TİSK (2012). Küresel Krizde İşsizlikle Mücadele ve Genç İstihdamın Artırılmasına Yönelik Tedbirler: Ülke Örnekleri, Ankara: TİSK Yayınları. No:317.
- Toprak, Düriye ve Şataf, Ceyda (2009). Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. Sosyal ve Beşerî İlimler Dergisi.1.1, 11-24.
- Torlak, S. Evinç ve Yasin Sezer (2005). Büyükşehir Belediye Reformu Üzerine Bir Değerlendirme. Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik (Ed.). Yerel Yönetim Üzerine Güncel Yazılar-I: Reform. Ankara: Nobel Yayınevi. 515-531.
- Tunalı, İnsan (2004). Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İstihdam Araştırması. Türkiye İş Kurumu İstihdam Durum Raporu. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Tuncer, Murat Ve Taşpınar, Mehmet (6-9 Temmuz 2004). Avrupa Birliği'nde Eğitim ve Mesleki Eğitim Yönelimleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- TÜİK (2010). Girişimlerde Mesleki Eğitim Araştırması Mikro Veri Seti. <https://www.tuik.gov.tr/media/microdata/pdf/girisimlerde-mesleki-egitim.pdf> Erişim Tarihi: 01/02/2018
- Türk, Hikmet Sami (1968). Niçin Halk Eğitimi?. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 1.1, 87-110.
- Türkiye'de Engelli Sayısı Ne Kadar?. https://www.engelli.com/engelli-kisi-sayisi#Engelli_Say%C4%B1s%C4%B1_2021 Erişim Tarihi: 25/09/2021
- Uçaktürk, Tülay. Uçaktürk, Ahmet Ve Özkan, Mehmet (2009). Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Bağlamında Sosyal Belediyecilik: Biga Belediyesi Örneği. http://akademikpersonel.kocaeli.edu.tr/ahmet.ucakturk/bildiri/ahmet.ucakturk11.08.2011_04.20.14bildiri.pdf. Erişim Tarihi: 10/03/2018
- Ulusal Ajans (2017). Hayat Boyu Öğrenme, (Çevrimiçi), http://www.ua.gov.tr/docs/hayatboyu-%C3%B6%C4%9Frenme/llp_basvuru_kilavuzu1.pdf?sfvrsn=0 Erişim Tarihi: 10/10/2017
- Ulusal Ajans (2018). Leonardo Da Vinci Projeleri Web: <http://www.ua.gov.tr/programlar/erasmus-program%C4%B1/mesleki-e%C4%9Fitim-program%C4%B1> Erişim Tarihi: 01/03/2018
- Uluslararası Çalışma Örgütü (1987). Mesleki Eğitim: Seçilmiş Açıklamalı Terimler. Ankara: Uluslararası Çalışma Bürosu.
- Ulusoy, Ahmet ve Tekin Akdemir (2010). Mahalli İdareler. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ulusoy, Ayten (2004). Türkiye Uygulaması. Eğitim Kurumu- İşletme Diyalogu Uluslararası Konferansı. 4 -5 Mayıs 2004. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, MEGEP Türkiye'de Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi ve Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu. Ankara: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yayını. Ankara: Yorum Matbaacılık. 28-30.
- Urhan, Gülcan (2009), Uluslararası Dostluk Konseyi (CIF) İsveç Mesleki ve Kültürel Değişim Programı Raporu, (17 NİSAN-18 MAYIS 2009), http://www.cifturkey.org/raporlar/GU_Isvec_2009.pdf Erişim Tarihi 01/03/2019
- Uslu, Harun (2011). Sosyal Politika Açısından Belediyeler ve Sosyal Belediyecilik. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi SBE.
- Uslu, Harun (2013). Sosyal Politika Açısından Belediyeler ve Sosyal Belediyecilik. Ed. Kemal Özden. Yerel Yönetimlerde Güncel Sorunlar ve Tartışmalar. 1. Baskı. Ankara: Seçkin yayıncılık.

- Uyar, Hakkı (2004). Türkiye’de ve Dünyada Yerel Yönetimler: Kısa Bir Tarihçe, Aydınlanma 1923 Dergisi, 8.51, 31-38.
- Uzun, Şentürk (2003). Federal Almanya Yönetim Sistemi. Ed. Koraltay Nitas. Yirmi Birinci Yüzyılda Yönetim. Ankara: Türk İdari Araştırmaları yayını. 1.Baskı. 596-630.
- Ültanır, Emel (2003). Almanya’daki Meslek Okullarında Mesleksel Rehberlik Hizmetleri. AİBU Journal Of Faculty Of Education. 3.5, 20-34.
- Ünal, Feyzullah (2011). Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 30, 241-248.
- Ünlü, Ufuk (2016). Sosyal Belediyecilik Anlayışının E-Belediyecilik Uygulamalarına Entegre Edilmesi. Sayıştay Dergisi. 102, 63-89.
- Vardan, Ömer Cihad (Haziran 2008). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim Sorular-Öneriler. MÜSİAD Araştırma Raporları. İstanbul: Tavashlı Matbaacılık.
- Yakar, Ali (2015). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi. Adil Türkoğlu (Ed.) Karşılaştırmalı Eğitim Dünya Ülkelerinden Örneklerle. Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi. 1.Baskı. 37-62. Ankara: Anı yayıncılık.
- Yalçın, Kemal (2011). Almanya Türkiye’de 2003-2006-2009 PISA Araştırma Sonuçlarına Göre Alınan Önlemler ve Uygulamalar. Türk Kütüphaneciliği Dergisi, 25.4, 494- 508.
- Yaman, Murat (2014). Sosyal Devlet ve Sosyal Belediyecilikte Yaşanan Dönüşüm: Kütahya Belediyesi Örneği. Akademik Bakış Dergisi. 42, 205-222. Erişim Tarihi: 02/05/2019 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abuhsbd/issue/32932/365841>
- Yanıcı, Abdulkadir (2005). Türkiye’deki Aktif İşgücü Programları. Meslekî Eğitim-İstihdam ve İşsizlik Uluslararası Sempozyumu Sunumu. Ankara. 1-33.
- Yayla, Deniz (2009). Türk Yetişkin Eğitimi Sisteminin Değerlendirilmesi. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED).
- Yaylı, Hasan (2009). Türkiye’de Belediyelerin Kent Yoksulluğu ile Mücadele Politikalarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma: Kırıkkale Belediyesi Örneği. Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler. 4. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Ankara: TODAİE Yayınları. 399-413.
- Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1993, 09 Eylül). KHK no: 504. Resmi Gazete (Sayı: 21693). <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21693.pdf> Erişim Tarihi: 06/02/2019
- Yener, Zerrin (1998). Tartışma Toplantısında Yaptığı Konuşma. Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmetler. Ankara: TBD.

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Ahmet ve Çarıkçı, Oğuzhan (2017). Mesleki Eğitimin Gelecek Vizyonu; İnsan Kaynakları Planlaması Açısından Bir Bürokratik Model Denemesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 4.29, 397-413.
- Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2003). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, Arzu (2014). Belediyelerin Sosyal Politika Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme: Malatya Belediyesi Örneği, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 17, 485-509.
- Yıldırım, Kazım (2007). Sosyal Hizmet. 1. Baskı. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Yıldırım, Muhittin (2009). Hayat Boyu Öğrenme Kapsamında Yaygın Eğitim ve Halk Eğitim Merkezleri. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Yıldırım, Uğur ve Göktürk, İsmail (23-24 Ekim 2008). .Toplumsal Sorunların Çözümünde Yeni Belediyecilik Anlayışı: Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. 1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu. Sakarya: Sakarya Üniversitesi. 237-255.
- Yıldız, Ahmet (2012). The Transformation of Adult Education in Turkey: From Public Education to Life-Long Learning. In Neoliberal Transformation of Education in Turkey: Political and Ideological Analysis of Educational Reforms in the Age of the AKP. ed. Kemal İnal and Güliz Akkaymak. 245–257. New York: Palgrave Macmillan.
- Yılmaz, H. Hakan (2007). Beceriler, yeterlilikler ve meslek eğitimi: Finansman yapısı ve politika önerileri. İstanbul: Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu ve Eğitim Reformu Girişimi.
- Yılmaz, Rıza (2009). Amerika Birleşik Devletleri'nde Belediye Hizmetlerine İki Örnek, Türk İdare Dergisi. 81.462, 9-36.
- Yörük, Sinan. Dikici, Abdullah ve Uysal, Ahmet (2002). Bilgi Toplumu ve Türkiye'de Mesleki Eğitim. Elâzığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 12.2, 299-312

EK

Ek 1: Anket Soruları

Sayın Kursiyer,

“Sosyal Belediyecilik Bağlamında Meslek Edindirme Kurslarının İstihdama Etkisi: İSMEK Örneği” başlıklı doktora tez çalışması Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümünde yürütülmektedir. Bu bağlamda; doktora tezi kapsamında bu anket çalışması uygulanmaktadır. Bu araştırmanın amacı; İstanbul ilindeki İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kurslarında (İSMEK) verilen eğitimlerin katılımcıların istihdamına yönelik etkisinin araştırılması amacıyla; halk eğitimine dayalı belediyelerin açmış oldukları meslek edindirme kurslarına katılan kursiyerlerin eğitimleri sonucunda almış oldukları eğitim dolayısıyla istihdam edilmeleri konusunda araştırma yapmaktır. Bu nedenle araştırmanın amacına ulaşması, vereceğiniz objektif ve samimi cevaplara bağlıdır. Bizimle paylaşacağınız bilgiler bu çalışma dışında herhangi bir yerde kullanılmayacaktır, isminizi yazmanıza gerek yoktur. Her soruya cevap vermeniz araştırma için önem taşımaktadır. İlgi gösterdiğiniz ve vaktinizi ayırmış olduğunuz için şimdiden teşekkürler.

Danışman: Doç. Dr. Cihan SELEK ÖZ

Tez Öğrencisi: Necati ŞİMŞEK

DEMOGRAFİK / KİŞİSEL BİLGİLER

1) Cinsiyetiniz?

☐ Erkek ☐ Kadın

2) Yaşınız?

☐ 15-25 ☐ 26-35 ☐ 36-45 ☐ 46-55
☐ 56 ve üzeri

3) Medeni durumunuz?

☐ Evli ☐ Bekâr

4) Çocuğunuz var mı?

☐ Yok ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ve üzeri

5) Eğitim durumunuz?

☐ Okur – yazar ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Ön Lisans (İki Yıllık)

☐ Lisans ☐ Lisansüstü (Yüksek Lisans ya da Doktora)

6) İSMEK’te en son katıldığınız mesleki eğitim programındaki branşınız nedir?

.....
.....

7) İSMEK’te en son katıldığınız mesleki eğitim programının süresi nedir?

.....
.....

8) İSMEK’te en son katıldığınız mesleki eğitim programından nasıl haberdar oldunuz? (Sadece 1 seçeneği işaretleyiniz)

☐ Eş-dost veya akrabalarından ☐ İSMEK aracılığıyla ☐ Radyo ve televizyonlardan

☐ İnternette ☐ Gazete ilanlarından ☐ Afişlerden / El ilanlarından

☐ Sosyal Medya (Facebook, Twitter, vb.) ☐ Diğer

9) İSMEK’te mesleki eğitim kurslarına katılma nedeniniz nedir? (Sadece 1 seçeneği işaretleyiniz)

☐ Meslek edinme ☐ Yeni bir meslek edinme ☐ Meslekte ilerleme

☐ Hobi amaçlı

☐ Boş zamanı değerlendirme ☐ Çevre edinme ☐ Sosyalleşme

☐ Kendini geliştirme ☐ Diğer

10) İSMEK’te eğitimini aldığınız program için başvuruda bulunmadan önce, program hakkında ne derece bilgi sahibiydiniz?

5.() Çok 4.() Oldukça 3.() Kısmen 2.() Çok az 1.() Hiç

11) İş durumunuz nedir?

☐ İşsiz ☐ İşçi ☐ Memur ☐ Esnaf / Tacir

☐ Serbest Meslek

() Çiftçi () Ev Hanımı () Emekli () Öğrenci ()
Diğer

12) Daha önce meslek eğitimi veren hangi kurumun kurslarına katıldınız?

() Katılmadım () Katıldım, Halk Eğitim () Katıldım, İŞKUR
() Katıldım, Belediye () Katıldım, Diğer

Kursiyerin Katıldığı Kursta / Kurslara Yönelik Görüşler

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
13) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim yeterlidir					
14) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim kursiyerlerin seviyelerine uygundur					
15) İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım bilgiler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur					
16) İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden kazandığım beceriler günceldir ve işgücü piyasası ile uyumludur					
17) İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz bilgiye yer verilmemektedir					
18) İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde gereksiz ayrıntıya yer verilmemektedir					
19) İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimden beklediğim faydayı göremedim					
20) İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitimde kurs süresi verilmek istenen öğretim programı için yeterlidir					
21) Kurs eğitmeni mesleki bilgi açısından yeterlidir					

22) Kurs eğitmeni mesleki beceri açısından yeterlidir					
23) Kurs sonunda aldığımız belge iş bulmamız açısından yeterlidir					
24) Kurs programı kursta verilmek istenilen yeterlilikleri kazandıracak niteliktedir					
25) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim bir işe girmemi sağlayacağını düşünmüyorum					
26) İSMEK'te almış olduğum mesleki eğitim ilgili sektör taleplerine uygundur					
27) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim mesleki bilgi ve becerimi artmaktadır					
28) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim daha iyi bir işe yerleşmeme yardımcı olmuştur					
29) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitim programına katılmam yararlı olmuştur					
30) İSMEK'ten almış olduğum mesleki eğitimi başkalarına tavsiye ederim					

Ek 2: Mülakat Soruları

Sayın Katılımcı;

Bu araştırmanın amacı; İstanbul ilindeki İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları'nda (İSMEK) verilen eğitimlerin katılımcıların istihdamına yönelik etkisinin araştırılması amacıyla; halk eğitimine dayalı belediyelerin açmış oldukları meslek edindirme kurslarına katılan kursiyerlerin eğitimleri sonucunda almış oldukları eğitim dolayısıyla istihdam edilmeleri konusunda araştırma yapmaktır. Araştırmadan elde edilen verilere dayanarak bu eğitim sürecinin iyileştirilmesine yönelik çözüm önerileri geliştirilecektir. Bize zaman ayırdığınız için ve vereceğiniz değerli bilgilerden dolayı şimdiden teşekkür ederim.

- 1) Yaşınız?
- 2) Cinsiyetiniz?
- 3) Medeni durumunuz?
- 4) Çocuğunuz var mı?
- 5) Eğitim durumunuz?
- 6) İSMEK'te hangi mesleki eğitim programına katıldınız?
- 7) İSMEK'te mesleki eğitim programına katılma nedeniniz nedir?
- 8) İSMEK'te eğitime katılma amacınızın gerçekleştiğini düşünmekte misiniz?
- 9) İSMEK'ten aldığınız sertifikanın çalışma hayatınız açısından bir katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Nedenleriyle birlikte açıkla mısınız?
- 10) Daha önce meslek eğitimi veren herhangi bir kurumun kursuna katıldınız mı? Katıldıysanız, kurumun ve kursun adı nedir?
- 11) İSMEK'te katılmış olduğunuz eğitimin güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?
- 12) Size göre İSMEK istihdam edilebilirliği artırmaya yönelik katkıda bulunmakta mıdır? Nedenleriyle birlikte açıkla mısınız?

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Necati ŞİMŞEK	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Fakülte	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Bölümü	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
Yüksek Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Enstitü Adı	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
Programı	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
Makale ve Bildiriler	
1. Tellioglu, S. ve Şimşek, N. (2016), Dünyada ve Türkiye’de Engelli Dostu Turizm, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 4 Sayı: 33. 552-567. 2. Öztürk, U., Yavuz Öztürk, A., Şimşek N., (2017) Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı Öğrencilerinin Mesleki Eğitimler Kapsamında Becerilerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma: Ahlat Meslek Yüksekokulu Örneği, SBE Elektronik Dergi, Yıl 1, Sayı 1, s. 1-18. 3. Şimşek, N. (2022), Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulaması: Türkiye Jokey Kulübü’nün Engelli Çocukların Tedavisinde Atla Terapi Merkezleri Örneği, SBE Elektronik Dergi, Yıl 6, Sayı 10, s. 100-118. 4. Şimşek, N., Candır Şimşek, H. ve Tellioglu, S. (2022). Konaklama İşletmelerinde Çalışan Kadınlar Açısından Toplumsal Cinsiyet Algısının İş Yaşam Dengesi Üzerine Etkisi: Alanya Örneği, Tarih Okulu Dergisi, Cilt: 4 Sayı: 58. 552-567. Şimşek, N. ve Candır Şimşek, H. (2018), Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulaması: Engelli Çocukların Tedavisinde Atla Terapi Merkezleri, 5. Uluslararası Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Sempozyumu, İstanbul, Türkiye	